

J.E. VAN DEN BRINK

DE BRIEVEN
AAN
TIMOTHEÛS

richtlijnen in het huisgezin Gods

J.E. VAN DEN BRINK

DE BRIEVEN
AAN
TIMOTHEÛS

WWW.RHEMAPRINT.NL
ISBN 90 6261 511 2

WOORD VOORAF

Wanneer de apostel Paulus een oud man geworden is en hij bovendien in de gevangenis vertoeft, heeft hij de zorg voor de gemeente in Eféze toevertrouwd aan zijn jonge medewerker Timotheüs. Het was voor hem niet meer mogelijk deze geestelijke zoon zelf te begeleiden, maar toch wil de apostel hem nog enige richtlijnen geven hoe men zich in het huisgezin Gods moet gedragen en als voorgaande broeder moet handelen. Paulus ontleent deze aanwijzingen aan de leiding van de Heilige Geest, die hij zo duidelijk ervaren had tijdens de jaren van het stichten, funderen en pastoraal verzorgen van talrijke gemeenten.

Het is wel merkwaardig dat mijn kanttekeningen bij deze brieven in een tijd verschijnen, dat de pioniers van het volle evangelie in ons land ook op een leeftijd zijn gekomen, dat zij hun arbeid in de gemeenten moeten overdragen aan een jongere generatie. Zij verlangen hierbij intens dat hun levenswerk geestelijk en ook praktisch in het juiste spoor zal worden voortgezet. De apostolische voorschriften die Paulus aan zijn opvolger gaf, waren ook voor hen van groot belang en tot voorbeeld bij het vormen van de gemeenten. Ze blijven ook van kracht voor een geslacht dat in andere tijdsomstandigheden leiding moet geven.

Zelf heb ik vijf en twintig jaren in zo'n nieuw gevormde gemeente gearbeid en in verschillende situaties de richtlijnen van de apostel geraadpleegd. Ze waren voor mij als het ware tot een grondwet geworden. Tijdens de laatste jaren van mijn voorgangersschap heb ik de brieven aan Timotheüs op de bijbelstudie van onze gemeente

behandeld en toen in de praktijk ervaren, dat de toestanden en problemen die Paulus erin beschrijft, ook nu nog voorkomen. Ik hoop dat de regels die de apostel in deze brieven geeft, maar ook mijn kanttekeningen die op de huidige praktijk van het gemeenteleven zijn gebaseerd, voor de voorgangers en leden van groot belang zullen zijn.

Tenslotte dank ik de Here voor de toegewijde medewerkers, die de verzorging van deze uitgave mogelijk maakten. Ook ben ik de lezers van 'Kracht van Omhoog' erkentelijk dat door hun financiële steun deze tekst-aan-tekstverklaring weer mogelijk was.

Gorinchem, september 1985

J.E. van den Brink

INLEIDING BIJ DE EERSTE TIMOTHEÛS-BRIEF

Na de brieven van Paulus die aan de gemeenten gericht zijn, volgen nog vier epistels aan particuliere personen, namelijk 1 en 2 Timotheüs, Titus en Filémon, de zogenaamde pastorale brieven. Timotheüs en Titus waren jong en bekeerlingen van de apostel (1:2 en Titus 1:3) en ze hadden hem op zijn vele zendingsreizen vergezeld. Zij waren aangesteld als voorgangers van gemeenten en deze brieven waren aan hen gericht om hun instructies te geven in zake de leiding der georganiseerde lokale gemeenten. De brieven bevatten wel een speciale boodschap voor jonge voorgangers, maar zijn toch ook van belang voor de gemeenteleden van toen en nu.

De brieven hebben vrijwel dezelfde vorm, slaan op dezelfde historische toestanden en wel voornamelijk op die in Eféze en op Kreta. Ze dragen een zeer vertrouwelijk karakter en hoewel het dogmatische niet ontbreekt, hebben zij toch een meer persoonlijke inslag.

In de eerste brief aan Timotheüs wordt veel aandacht geschonken aan het leven van opzieners, diakenen en oudsten. Dezen moeten onberispelijk zijn en evenals Timotheüs zelf, doorkneed zijn in de christelijke leer, zodat ze de dwaalleraars kunnen weerleggen en ontmaskeren. Zij moeten in alle situaties tot voorbeelden zijn, vooral in zelfbeheersing, en door hun wandel een sieraad zijn voor het volle evangelie dat Paulus predikte.

Uit deze brief kunnen we opmaken dat er in Eféze een gevestigde gemeente was. Deze had zeer hoog gestaan, maar uit de opdracht die Paulus hier aan Timotheüs geeft,

merken we op dat de dwalingen al op verschillende wijzen waren binnengeslopen (1:20). Deze gemeente was bezig uit de hemelse gewesten op aarde te vallen (Openb. 2:5). Timotheüs, die zeer goed op de hoogte was van het evangelie dat Paulus predikte, moest in Eféze blijven om het geestelijke onkruid te wieden.

De opvallende tekst die het thema van deze brief weergeeft, is die in hoofdstuk 3:15, waar opgemerkt wordt: 'Dan weet gij, hoe men zich behoort te gedragen in het huis Gods, dat is de gemeente van de levende God, een pijler en fundament der waarheid'. Het naderende einde van de apostolische periode en de toename van nieuwe gemeenten vereisten een duidelijke uiteenzetting aangaande 'de gezonde leer', het geloof en de tucht. Eerst werd alles vanzelfsprekend door de apostelen geregeld, maar nu waren al duidelijke en algemene instructies nodig, die aan de kerk van alle eeuwen in alle mogelijke situaties leiding zouden geven.

De bedoeling van de brief aan Timotheüs was om hem te bemoedigen in zijn strijd tegen de dwalingen (1:3-7, 18-20; 6:3-5, 20,21). Verder ondersteunt de apostel in deze brief het gezag van de jonge evangelist-voorganger (1:3,4). Hij instrueert hem in zake de leiding in de gemeente (3:14, 15). Hij vermaant hem in zijn pastorale bezigheden ijverig en trouw te blijven (4:6; 6:3).

Het is merkwaardig dat in de latere brieven van Paulus een duidelijke kentering aanwijsbaar is als gevolg van een ontwikkelingsproces. De gebeurtenissen die zich bij zijn laatste bezoek aan Jeruzalem afspeelden, gaven daartoe wel de doorslag. Hij was immers op aandrang van de wetsgetrouwe christen-Joden naar de tempel gegaan om

daar deel te nemen aan de offeranden van vier mannen, die een gelofte op zich hadden genomen (Hand. 21:23-26).

De Joden uit Asia, dus ook uit Eféze, die hem zo menigmaal hadden, beluisterd, kwam deze houding als dubbelzinnig en huichelachtig voor. Zij brachten de volksmassa in beweging en dit had tot gevolg dat Paulus in de gevangenis te Caesaréa en te Rome kwam, waar hij meer dan vier jaren van zijn vrijheid werd beroofd. Zijn brieven vanuit de gevangenis en ook daarna getuigen ervan, dat hij met deze tweeslachtige houding had gebroken. Wij denken hierbij aan een typerende uitspraak in 1 Corinthiërs 9:20: 'Ik ben de Joden geworden als een Jood, om Joden te winnen; hun, die onder de wet staan, als onder de wet - hoewel persoonlijk niet onder de wet - om hen, die onder de wet staan, te winnen'.

Vanuit de gevangenis schreef hij evenwel aan de Eféziërs: 'Want Hij is onze vrede, die de twee één heeft gemaakt en de tussenmuur, die scheiding maakte, de vijandschap, weggebroken heeft, doordat Hij in zijn vlees de wet der geboden, in inzettingen bestaande, buiten werking gesteld heeft' (Efz. 2:14,15). Vanuit de gevangenis schreef hij ook: 'Daar gij de oude mens met zijn praktijken afgelegd, en de nieuwe mens aangedaan hebt, die vernieuwd wordt tot volle kennis naar het beeld van zijn Schepper, waarbij geen onderscheid is tussen Griek en Jood, besneden of onbesneden'(Col. 3:9-11).

In deze eerste brief aan Timotheüs schuift hij alle spijswetten aan de kant, want over hen die afvallen van het geloof in 'zijn evangelie' zegt hij: 'Het genot van spijzen verbiedende, welke God toch geschapen heeft om met dankzegging te worden gebruikt door de gelovigen, die tot

erkennt de waarheid (zoals Paulus die predikte) gekomen zijn. Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets daarvan is verwerpelijk' (4:1-4). Hij schrijft over de Jooden die leraars der wet willen zijn, zonder dat zij beseffen, waarover zij zo stellig spreken (1:7).

Ook valt het op dat in deze brief duidelijk geleerd wordt, dat God goed is. Alleen deze leer is 'betrouwbaar' en 'gezond'. Door zijn spontane liefde wil God, onze Heiland, alle mensen redden. Men moet ook voorbede doen voor alle mensen. De mens Jezus Christus heeft Zich gegeven tot een losprijs voor allen. God is een Heiland voor alle mensen (1:10, 11; 2:1,3,4; 4:10). De taak van de ambtsdragers is dat zij meewerken aan de verwezenlijking van deze gedachten Gods en het voorgestelde heil door zelf een nauwgezet leven te leiden, want leer en leven gaan samen.

Wanneer deze eerste brief aan Timotheüs geschreven werd, is onbekend, en men kan er alleen naar gissen, hoewel zij wel na Paulus' laatste verblijf in Jeruzalem valt. Men veronderstelt dat Paulus en Timotheüs samen niet lang voor het schrijven van deze brief te Eféze werkzaam waren geweest. De apostel liet zijn metgezel daar achter om zelf naar Macedonië te reizen (1:3; 3:14 en 4:13). Dit moet dan wel een heel andere reis zijn geweest dan in Handelingen 19:21,22 wordt vermeld. Daar bleef immers de apostel zelf in Asia achter, terwijl Timotheüs juist naar Macedonië in Griekenland ging. In Handelingen 20:3,4 verlaat de apostel wel Asia, maar neemt hij Timotheüs mee, wat ook niet met onze brief overeenstemt. In hoofdstuk 21 wordt genoemd verblijf in Jeruzalem reeds vermeld, zodat de brief na zijn gevangenneming moet zijn geschreven.

Wat de levensloop van Timotheüs betreft, valt het volgende in het kort mee te delen:

Timotheüs was een half Jood afkomstig uit Lystra in Lycaonië. Zijn naam betekent: God erend, een algemeen voorkomende, heidense naam. Zijn vader was een Griek, wiens naam niet wordt vermeld. Zijn moeder was 'een gelovige Joodse vrouw' (Hand. 16:1), die echter zoals zovele Joden, een Griekse naam had: Eunice, wat betekent: die een goede overwinning behaalt. De gelovige grootmoeder heette Loïs, de betere. Eunice en Loïs hadden Timotheüs in de Schriften onderwezen, waardoor hij ook een Messiasverwachting koesterde.

Ofschoon hij ver van Jeruzalem woonde, was hij opgevoed in een Joodse atmosfeer. Zijn vader zal wel de oorzaak zijn geweest, dat hij niet besneden was en dus niet in het oude verbond was opgenomen. Op de eerste zendingsreis van Paulus was Timotheüs tot bekering gekomen, en op de tweede zendingsreis wordt hij al een discipel genoemd (Hand. 16:1).

Waarschijnlijk was hij in het evangelie onderwezen door de oudsten der gemeente, die ook te Lystra waren aangesteld (Hand. 14:23). Dezen waren het wellicht die over de jongeman hadden geprofeteerd en hem als evangelist hadden aangewezen (1Tim.1:18,4:14).

Paulus besneed hem waarschijnlijk met de bijbedoeling, dat Timotheüs bij zijn prediking ook door de Joden zou worden geaccepteerd. Onder oplegging van handen werd hij geroepen als evangelist. Timotheüs vergezelde de apostel op diens tweede zendingsreis. Hij behoorde daarmee tot de eerste broeders die in Europa het evangelie

verkondigden. In Filippenzen 2:22 roemt de apostel Timotheüs: 'Zijn beproefde trouw kent gij echter, dat hij, gelijk een kind zijn vader, mij in de dienst van het evangelie heeft geholpen'.

Paulus liet de jonge evangelist ook telkens in de nieuwe gemeenten, die hij had gesticht, achter, om de leden der gemeenten verder te onderwijzen en hun geloof op te bouwen. Het vertrouwen van de apostel in hem was zo groot, dat hij hem zelfstandige opdrachten liet uitvoeren. Niet alleen in de stichting van de gemeente te Filippi had hij een groot aandeel, maar ook in die van Beréa en in Thessalonica (Hand. 17:14,15 en 1 Thess. 3:2). Ook in Corinthe predikte hij menigmaal op verzoek van de apostel (1 Cor. 4:17; 16:10 en 2 Cor. 1:19). Hij verving Paulus dikwijls, toen deze gevangen zat (Filip. 2:19). Zelf raakte hij volgens Hebréeën 13:23 ook tijdelijk in gevangenschap.

De jonge, onbaatzuchtige evangelist had zich geheel aan het grootse werk van Paulus gewijd. Hij had diens denkwijze volledig overgenomen (1 Cor. 4:17 en 2Tim. 3:10). Moge hij misschien zwak van gezondheid zijn geweest, dit heeft hem niet belet veel te reizen en een ingespannen leven te leiden. Toch had hij moeite om strijdbaar te zijn en fel door te zetten. Vandaar de herinnering van de apostel aan de Geest van kracht die hij had ontvangen en aan de opwekking zijn vreesachtigheid te overwinnen (2 Tim. 1:6,7). Verder lezen we in de kerkelijke geschiedenis van Eusebius nog: 'Van Timotheüs wordt verhaald, dat hij eerst het bisschopsambt ontving voor de kerk van Eféze, evenals Titus die van Kreta'. Volgens een oude overlevering stierf Timotheüs de marteldood onder keizer Nerva.

HOOFDSTUK 1

1, 2. Paulus, een apostel van Christus Jezus naar de opdracht van God, onze Heiland, en van Christus Jezus, onze hoop, aan Timotheüs, mijn waar kind in het geloof.-genade, barmhartigheid en vrede zij u van God, de Vader, en van Christus Jezus, onze Here.

Naar de gewoonte in de antieke wereld begint Paulus zijn brief aan Timotheüs met de naam van de afzender en die van de geadresseerde te vermelden. Hij doet dit op dezelfde wijze als eenmaal de centurio een brief schreef, die aanving met: 'Claudius Lysias aan de hoogedele Felix, groetenis', of zoals staat in de 'kanselboodschap' die namens het apostelconvent werd meegegeven: 'De apostelen en oudsten aan de broeders uit de heidenen, die in Antiochië en Syrië en Cilicië zijn, groetenis' (Hand. 23:26; 15:23).

Denk ook aan de formule waarmee Johannes zijn derde zendbrief begint: 'De oudste aan de geliefde Gajus... ik bid, dat het u in alles welga'. De apostolische zegegroet in de eerste brief aan Timotheüs luidt dan: genade, barmhartigheid en vrede zij u van God, de Vader, en van Christus Jezus, onze Heer'.

Paulus noemt hier Timotheüs zijn waar, wettig of echt kind, wat natuurlijk in overdrachtelijke zin is bedoeld. In 2 Timotheüs 1:2 schrijft hij over zijn 'geliefd' kind. Hij heeft immers dit geestelijk kind 'geteeld' door het woord van God. Zo schreef hij aan de Corinthiërs, dat hij hen in Christus Jezus door het evangelie had verwekt (1 Cor.

4:15). Zij waren zijn 'geesteskinderen' en vormden dus geen democratische instelling, maar een huisgezin Gods (3:15).

Omdat Timotheüs de leer die Paulus verkondigde, goed had opgenomen en ook doorgaf, spreekt de apostel dat hij een wettige nakomeling van hem was. Hij had een 'aardje naar zijn vaartje'. De geestelijke nalatenschap van Paulus kon hem worden toevertrouwd. Omdat hij aan zijn kind schrijft, is de brief zeer persoonlijk gesteld in zijn toespelingen, vermaningen en gemaakte reisplannen. We denken bijvoorbeeld ook aan de raad die hij Timotheüs gaf om een weinig wijn te gebruiken in plaats van alleen water, een advies waarover men zelfs in onze tijd nog discussieert.

Het lijkt enigszins vreemd dat Paulus zich aan zijn jonge vriend en medewerker voorstelt als 'apostel', alsof Timotheüs dit niet wist. Deze brief reikt evenwel verder dan een vertrouwelijk en persoonlijk schrijven. Bij het gebruik van het woord 'apostel' weet Paulus dat hij voor iedere zin die hij schrijft, voor God verantwoordelijk is. Hij doet dit immers in opdracht van God, zijn zender en met diens gezag. Daarom heeft ook dit epistel voor ons autoriteit en behoort het tot het ingegeven schriftwoord, dat nuttig is om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid (2 Tim. 3:16).

Ook weet de evangelist-voorganger Timotheüs dat zijn optreden hiermee volledig door het apostolische gezag werd gedekt. Paulus was een 'apostel' of 'gezondene' van Christus Jezus, want hij bracht het evangelie dat zijn Heer ook eenmaal predikte, namelijk dat van het Koninkrijk der

hemelen. Op de weg naar Damascus had Jezus deze afgevaardigde voor het eerst geroepen voor zijn aposteltaak. Zelf was hij dus een legitiem 'kind' van Christus, zoals Timotheüs dit weer van hem was. Op deze wijze werd de belofte aan Jezus vervuld: 'Wanneer Hij Zichzelf ten schuldoffer gesteld zal hebben, zal hij nakomelingen zien' (Jes.53:10).

Paulus ontvouwde de gedachten van God, niet zoals de profeten van het oude verbond dit hadden gedaan, want die hadden geen kennis van de hemelse gewesten noch van de genade die voor Jood en heiden die zich in Christus Jezus bevond, was bestemd. Hij was een apostel voor de onbesnedenen, die door zijn prediking werden besneden naar de innerlijke mens. Hij was zeker geen tweedetrangapostel, want alleen 'zijn' evangelie was in staat het ganse menselijke geslacht te redden.

Heel merkwaardig noemt Paulus hier God onze Heiland of Zaligmaker, want hij wist maar al te goed dat het reddingsplan van de Vader der lichten was uitgegaan, zoals ook in Jesaja 4 5:21 staat: 'Er is geen God behalve Ik, een rechtvaardige, verlossende God is er buiten Mij niet'. De psalmist schreef menigmaal over 'de God des heils', of ook over 'de Here is mijn licht en mijn heil'.

De apostel noemt Christus Jezus onze hoop, omdat deze is aangewezen en op Zich heeft genomen het goddelijke herstelplan ten uitvoer te brengen. Onze hoop is, dat Hij die een goed werk is begonnen door de schuld der mensheid weg te nemen, het voornemen van God ook zal volbrengen, zodat wij mensen Gods zullen zijn, tot alle goed werk volkomen toegerust, en een gemeente zullen

vormen zonder vlek of rimpel, een woonstede Gods in de geestelijke wereld.

Op zijn waar kind Timotheüs legt nu de apostel zijn zegen. De jonge evangelist-voorganger ontvangt genade, dat is het gehele pakket van Gods gunstbewijzen. Hij bevindt zich dan in de realiteit van de uitspraak, dat God barmhartig is jegens allen die Hij barmhartig zal zijn (Rom. 9:15). In deze barmhartigheid ligt de oorzaak van de verheffing en begenadiging van de zondaar. Timotheüs was door het geloof aan de prediking van Paulus, in Christus Jezus gekomen, want de genade, de barmhartigheid en de ontferming van God zijn door Jezus naar ons toegekomen. (Joh. 1:17). Ook de vrede Gods, dat is de afwezigheid van elke levensstoornis in de geestelijke wereld, is in Hem, die sprak: 'Vrede laat Ik u, mijn vrede geef Ik u'. (Joh. 14:27).

Wij willen de aandacht vestigen op de verschillende persoonsnamen die voor onze Heer en voor zijn gemeente in het Nieuwe Testament worden gebruikt:

1. Jezus, de naam van de Zoon des mensen die Hem bij zijn geboorte werd gegeven en die betekent: redder of hersteller.
2. Jezus Christus, ook een naam persoonlijk voor onze Heer, waarbij de nadruk wordt gelegd, dat Hij gezalfd was met de Heilige Geest om Zich een gemeente te vergaderen, waarover Hij koning en priester zou zijn.
3. Christus Jezus is de naam voor de met de Heilige Geest gedoopte gemeente, wier hoofd de mens Jezus is.
4. Christus, dit is gezalfde, waarmee Jezus wordt aangeduid en ook soms de gemeente, die toch ook uit gezalfden met de Heilige Geest bestaat. Wij zien deze

naamsoverdracht meer in de Heilige Schrift. Zo wordt de naam Israël gebruikt voor een aartsvader, maar ook voor het volk dat tot zijn nageslacht behoort. Zo staat in Openbaring 11:15, dat het koningschap over de wereld is gekomen aan onze Heer en aan zijn gezalfde, dat is zijn gemeente.

In onze korte perikoop is tot driemaal toe sprake van 'Christus Jezus', dit wil zeggen van het lichaam van Christus of de gemeente, waarvan Jezus het hoofd is en die aan zijn gemeente deze apostel schonk.

3,4. Doe zoals ik u bij mijn reis naar Macedonië aangeraden heb: blijf nog te Eféze, om sommigen te bevelen geen andere leer te brengen, noch zich bezig te houden met fabels en eindeloze geslachtsregisters, die veeleer moeilijkheden tengevolge hebben dan door Godgegeven leiding in het geloof.

Met deze verzen begint de eigenlijke brief en wel met een vermaning of bevel. Paulus had er een bedoeling mee gehad toen hij Timotheüs in Eféze achterliet, want daar was nog een en ander te doen. Er waren daar mensen die een leer verkondigden, welke afweek van het evangelie dat de apostel had verkondigd. Deze gebruikt nu zijn autoriteit over Timotheüs en die over de gemeente om in te grijpen. Er staat: 'Zoals ik u heb opgedragen in Eféze te blijven, toen ik naar Macedonië vertrok, opdat gij zekere personen zoudt bevelen niets vreemds te leren'.

Paulus heeft het recht zijn medewerker iets op te dragen in verband met diens prediking. Deze zal op zijn beurt weer met gezag moeten optreden in de gemeente van Eféze.

God wil immers niet dat ieder lid van de gemeente maar leert en doet wat goed is in eigen ogen. Men behoort zich te onderwerpen aan de door God gegeven leiding en leiders. De bevelen van Paulus en van Timotheüs nichten zich op de geestelijke welstand van de gemeente. Timotheüs moet sommigen in Eféze gelasten geen andere leer te brengen. Het gaat hier dus om 'beveel en leer dit' (4:11).

Zo moet Timotheüs ook bevelen dat de gemeenteleden een onberispelijk leven leiden (5:7). Hij moet ook de rijken de pin op de neus zetten, opdat zij zich niet hooghartig zullen gedragen (6:17). Wij merken hier dus iets van de gezagsverhoudingen in de eerste christengemeenten. Ook daar gold het gebod: 'Ieder mens moet zich onderwerpen aan de overheden, die boven hem staan' (Rom. 13:1). Het gaat bij de apostel niet om zeggenschap over de natuurlijke dingen, want daartoe heeft God zijn dienstknechten niet geroepen, maar om een zuiver geestelijk gezag uit te oefenen.

Paulus weet dat zijn jonge medewerker precies zo denkt als hij en daarom ook zo zal leren als hijzelf zou doen. Deze wetenschap vormt de onverbreekelijke vertrouwensband tussen de oude apostel met de jeugdige evangelist. Zij is een schoolvoorbeeld van samenwerking, die er is tussen een geroepen voorganger en de oudsten van een gemeente. Deze verbondenheid berust op een eenheid van denken en een zelfde gezindheid. Hiervan sprak de Heer, toen Hij bad: 'Opdat zij één zijn, gelijk Wij één zijn: Ik in hen en Gij in Mij, dat zij volmaakt zijn tot één'(Joh. 17:22,23).

Timotheüs mocht dus niet met Paulus meereizen, ook niet weglopen van zijn post vanwege gerezen moeilijkheden, maar hij moest zijn gezag laten gelden. Zo mag een voorganger ook zijn post niet verlaten vanwege bepaalde tegenstand in de gemeente. Hij is de leider en mag dus niet opzij gaan voor hen die de leiding uit zijn handen willen nemen. Wie zich tegen de van God gegeven leiderverzet, doet beter heen te gaan, want hij heeft zich immers vrijwillig onder de voorganger gesteld. Daarom zien we ook hier: 'Wie zich tegen de overheid verzet, wederstaat de instelling Gods, en wie dit doen, zullen een oordeel over zich brengen'(Rom. 13:2).

Timotheüs moet niet discussiëren maar het woord verkondigen, hetzij het de gemeente gelegen komt of ongelegen (2 Tim. 4:2). In haar kunnen Paulus en daarom ook Timotheüs hun leergezag laten gelden. Niet de leerlingen geven de lessen maar de leraars.

Hoogstwaarschijnlijk waren er onder de dwaalleraars goede redenaars, maar dezen stelden zich het doel van het evangelie, namelijk het herstel en de volkomenheid niet voor ogen, 'want elk van God ingegeven - of geïnspireerd schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid, opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goedwerk volkomen toegerust' (2 Tim. 3:16,17).

De tegenstanders verdiepten zich niet in het evangelie van het Koninkrijk der hemelen dat Jezus verkondigde, maar zij hielden de gelovigen met allerlei interessante maar aards gerichte weetjes bezig.

Zij vertelden fabeltjes die niet geworteld waren in de waarheid van het eeuwige, reddende evangelie, of zoals er letterlijk staat, vertelden zij 'mythen' of verhalen waarin heidense goden of halfgoden een rol speelden. Waarschijnlijk vulden zij dan voor deze goden en halfgoden de namen van de Vader en zijn Zoon Jezus in. Ook pluisden de judáisten onder hen de aloude geslachtsregisters na. Deze genealogische onderscheidingen bewerkten bij hen een occulte band met de voorgeslachten en zij waren volkomen in strijd met de leer van het Koninkrijk der hemelen, waar geen enkele natuurlijke afstamming rechtsgeldig is of erkend wordt.

In de dagen van Paulus was het Jodendom in verband met deze geslachtsregisters ook bezig met de getallen mystiek, wat tot allerlei voorspellingen leidde. Dit alles werd voor de Joodse christenen in een gemeente uit de heidenen een oorzaak, dat zij zich op hun afstamming lieten voorstaan. Het gevolg was dat er in de gemeente, die gemengd Joods en heidens was, allerlei moeilijkheden en wrijvingen ontstonden, en de prediking niet aan haar doel kon beantwoorden.

Merk nu op dat de apostel in de verzen 12-17 God ervoor dankt dat hij geroepen was zo'n voorname plaats in de evangelieverkondiging in te nemen. God zelf had hem in de bediening gesteld. In de verzen 18-20 van dit hoofdstuk komt hij dan weer terug op zijn oorspronkelijk thema en noemt hij zelfs twee notoire tegenstanders van zijn evangelie bij name.

De leer mag niet uitlopen op allerlei getwist over onwezenlijke zaken, die geen redding en heil voor de mens beogen. Het onderricht moet evenwel leiding geven

in het geloof. Dit is immers door het horen en het horen weer door het gepredikte woord van God. Wanneer de prediking zuiver is afgesteld op de eeuwige gedachten van God om de mens te verlossen, te vervullen en op de troon van God te brengen, zal het geloof de inhoud van de prediking overnemen en het zal versterkt en opgebouwd worden.

Een dwaling is een leer welke dingen verkondigt, die niet ter zake dienende zijn en die niet overeenkomen met het heilsplan van God. Het gaat over leiding van God in het geloof. Er staat hier 'economie' van God in het geloof. Dit woord betekent: huishoudkunde, beheer of bestuur. Het gaat dan over de goddelijke 'heilsorde' (Leidse vert.), of goddelijke 'heilsopvoeding' in het geloof (vert. Brouwer) of 'geloofsbedeling' Gods (Can. Vert.). Er is dus sprake van leiding in de geloofshuishouding.

Al moet men in de natuurlijke dingen toegevend zijn en in plaats van één mijl, twee mijlen met de tegenstander meegaan, wat de leer betreft, geldt het: 'Maar ook al zouden wij, of een engel uit de hemel, u een evangelie verkondigen, afwijkend van hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt!' (Gal. 1:8). Het christendom is niet te verenigen met Joodse gedachten en ook niet met heidense filosofieën, maar het gaat een eigen weg door het Koninkrijk der hemelen. Deze leer moet centraal staan en wij mogen de aandacht niet laten afleiden door ons met allerlei kwesties bezig te houden, die het plan van God niet raken. Conservatisme, traditie, en het verheffen van het bestaande, blokkeren de ontwikkeling van het evangeliezaad tot stengel, tot aar en tot de volle vrucht.

5. En het doel van alle vermaning is liefde uit een rein hart, uit een goed geweten en een ongeveinsd geloof.

Het doel van de vermaning, van het gebod (St. vert.), of van de prediking (Can. vert.), of zoals in vers 3 was weergegeven 'het bevelen', is om iemand, wiens liefde tot God en zijn naaste is verkild, of wiens hart door boze machten of zondige daden is verontreinigd, of wiens geweten onzuiver werkt en dreigt toegeschroeid te worden, of wiens geloof niet meer gericht is op de waarheid maar op de dwaling of de leugen, om zo'n persoon terug te brengen in het goede spoor van de eerste liefde, van reinheid, van zuiverheid en van waarheid. Zo iets wordt niet bereikt door de gelovige die bezig is met verhaaltjes, geslachtsregisters en andere misschien interessante dingen, maar alleen door hem die de .zuivere leer van Jezus aangaande het Koninkrijk der hemelen verkondigt en het herstel beoogt en die er dan zelf ook uit leeft. Ook Paulus beoogde dit doel met zijn vermaningen.

Men moet zich dus ernstig afvragen: waarom ga ik iemand venmanen of hem voorschriften geven? Is het om zijn persoon aan eigen gedachten of cultuurpatroon aan te passen? Is het misschien om zichzelf te verheffen en een ander te kleineren, hem eens goed de waarheid te zeggen of zelfs te kwetsen, of 'tegen de muur te zetten'? Is het misschien om eigen gezag te laten gelden of eigen geïrriteerdheid of agressie af te reageren? Of is er zoveel goddelijke liefde in het hart dat men werkelijk de ander wil behouden en hem terug wil brengen in de zuivere gemeenschap met God en zijn naaste, opdat het leven van God weer in de persoon die vermaand moest worden, kan functioneren?

Men kan om iemand tot dit doel te brengen ook niet de talrijke dwalingen gebruiken, waarin het christendom al eeuwen lang is verstikt geraakt. Wie de erfzondeleer aanhangt, kan niet verwachten dat zijn prediking de mens Gods te voorschijn brengt, maar wel dat de mens zondaar blijft tot de dood. Een uitverkiezingsleer maakt de hoorder onmachtig om zich zelfs te bekeren. De Israël-leer heeft geen enkel nut om het leven in een toehoorder te heiligen en te reinigen.

Evenmin kan dit een 'evangelie' dat zich voortdurend bezighoudt met de politiek, met de sociale ontwikkeling van de derde wereldlanden - op zijn best met humane bedoelingen - maar die niets uit te staan heeft met het evangelie van het Koninkrijk der hemelen. Om het goede in de ander te bewerken zal men discipel van het Koninkrijk der hemelen moeten zijn, die uit zijn voorraad nieuwe en oude dingen tevoorschijn brengt en die zodoende goede leiding geeft aan het geloof (Matth. 13:52).

Slechts de liefde Gods die met de Heilige Geest is uitgestort in een rein hart, kan zich volkomen positief instellen op God en op de naaste. Een rein hart is de inwendige mens die gereinigd is van alle besef van kwaad vanwege het bloed van Christus, en dat rein blijft door de werking van de Heilige Geest. In zo'n hart kan dan de els der wet vervuld worden: God liefhebben boven alles en de naaste als zichzelf (Rom. 8:4).

Het geweten is het gesprek tussen de geest, de drager van de wetten van God, en de ziel, die zo menigmaal bloot staat aan de verleidingen van boze geesten. Dit geweten zal zuiver functioneren en geen enkel compromis met de

leugen en de zonde aangaan, wanneer het rekering houdt met het Woord van God en zich afstemt op de Heilige Geest. Een mens met een goed geweten, die dus innerlijk niet aangeklaagd wordt, weet dat hij recht tegenover God staat en ook tegen alles wat vanuit de onzienlijke wereld tot hem komt. De geest van de christen wordt immers versterkt door de Heilige Geest, die in het bijzonder de wet van God in het hart en in het verstand schrijft. Het zielenleven van zulk een mens zal dan onder leiding staan van de menselijke geest verbonden met de Heilige Geest.

Tenslotte betekent het geveinsd geloof een gedachtewereld die zich voordoet als komende van God, maar die met de woorden en de mening van de Geest niet overeenstemt. Het is het geloof van een 'hypocriet' of van een toneelspeler, die zich voordoet als iemand die hij in werkelijkheid niet is. Een ongeveinsd geloof aanvaardt de woorden en de gedachten van God, die de mens tot het doel voeren van het zoonschap.

Men kan iemand niet vermanen, indien mengeen liefde tot de broeder en zuster heeft, en als men zelf niet leeft met een rein hart, een goed geweten en een ongeveinsd geloof. Men kan voorde ander slechts een doel najagen, dat in eigen leven ook een realiteit is. Ook is het onmogelijk mensen te vermanen en tot bekering te brengen, indien zij het fundament van het geloof gekend en ervaren hebben, en zelfs bezig zijn geweest erop te bouwen, maar het hebben verworpen (Hebr. 6:4-6).

6, 7. Door dit spoor te verlaten zijn sommigen vervallen tot ijdel gepraat; zij willen leraars der wet zijn, zonder

ook maar te beseffen wat zij zeggen of waarover zij zo stellig spreken.

Christendom is een manier van denken en leven. Het heeft tot doel: heiliging, dat is afzondering van de boze geesten, herstel en volkomenheid. De drie in vers 5 genoemde noodzakelijke eigenschappen: liefde uit een rein hart, uit een goed geweten en een ongeveinsd geloof, mogen daarom nooit uit het oog worden verloren. De prediking of de vermaning moet hier voortdurend op gericht zijn. Verlaat men de weg van de waarheid, die van de gerechtigheid en die van de volkomenheid, dan wordt de prediking zinloos gepraat en wordt niemand meer opgebouwd. Men kan lezen: sommigen verliezen het doel uit het oog, wijken af en houden zich bezig met een ijdel woordenspel. Zij vervallen dan in eindeloze discussies waardoor de gemeente niet wordt opgebouwd, maar wel onrustig wordt. Er komen dan spanningen en de eenheid wordt verstoord.

Ongetwijfeld had Timotheüs in Eféze last van de judáiserende broeders. Dit blijkt wel uit de opmerking dat sommigen 'wetsleraars' wilden zijn. Deze oudtestamentisch georiënteerde christenen baseerden dus hun oordeel over goed en kwaad op de inzichten, die zij aan de wet van Mozes ontleenden. Zij spraken dan met een zeker gezag als mensen, die het konden weten. Zij begrepen niet dat de oude bedeling had afgedaan en dat 'verandering van wet' had plaatsgevonden.

De wet van Mozes was verjaard en verouderd en nabij de verdwijning (Hebr. 7:12; 8:13). De judaïstisch gezinde leraars trachtten hun leerlingen het verschil duidelijk te maken tussen goed en kwaad. Hun oordeel berustte

evenwel niet op eenjuist inzicht in het Koninkrijk der hemelen, maar zij onderscheidde alleen de dingen die zich in de zichtbare wereld voordeden: sabbatsviering, spijswetten en besnijdenis. Dan konden ze ook nog wijzen op uitbrekende zonden, waardoor de wet van God werd overtreden, zoals diefstal, doodslag of echtbreuk. De onzichtbare machten die de mens verleiden, pressen, verzieken en doen zondigen, merkten zij evenwel niet op. Daarom begrepen zij niet eens wat ze zeiden en wat ze zo stellig beweerden, omdat ze niet doordrongen tot het wezen van goed en kwaad in de geestelijke wereld.

Wie leraar 'wil' zijn, zal er des te strenger om worden geoordeeld, schreef Jacobus. Wanneer de leraar van een verkeerd principe uitgaat, bijvoorbeeld van het naleven van de Mozaïsche wet, doet hij zijn leerlingen dwalen. Het onderhouden van bepaalde voorschriften wordt dan de basis van de verlossing, en niet Christus. Daarom streed Paulus tot aan het einde van zijn leven tegen deze predikers, die niet zagen dat de Mozaïsche wet tot een voorbijgaand tijdperk behoorde. In zijn brief aan de Galaten merkte de apostel op, dat door wetsinspanning niemand gerechtvaardigd wordt, want de rechtvaardige leeft uit zijn geloof.

De wet gaat buiten Christus om. Ze heeft Hem niet nodig en daarom kan ze niemand helpen. Ze kan alleen gebruikt worden door de ordenende, zwakke wereldgeesten die werkzaam zijn in overheidspersonen, die het zwaard van de vergelding niet tevergeefs dragen.

8. Wij weten, dat de wet goed is, indien iemand haar wettig toepast,

Paulus schrijft aan Timotheüs: 'Wij weten.... ' Hij heeft dus wél inzicht in de overgang van het oude naar het nieuwe verbond. Hij kende de volledige wet van Mozes in haar theorie en in haar praktische toepassing, maar hij wist ook waarom hij met het oude systeem had gebroken. De wet was eenmaal een goed en voortreffelijk hulpmiddel dat God had gegeven om een natuurlijk volk in het goede spoor te houden: 'Om de overtredingen te doen blijken, was zij erbij gevoegd, totdat het zaad zou komen, waarop de belofte sloeg'. Zij was destijds een goede tuchtmeester' geweest' tot Christus. Deze leidde evenwel een nieuw tijdperk in, namelijk die van de gerechtigheid die door het geloof is (Gal. 3:19, 24).

In Romeinen 7:12 schrijft de apostel: 'De wet is heilig, en ook het gebod is heilig en goed'. 'Men moet haar overeenkomstig haar eigen aard weten toe te passen' luidt onze tekst in de vertaling Brouwer. Een auto kan voortreffelijk zijn, maar men moet wel zijn rijbewijs hebben om haar te kunnen besturen, anders wordt het goede voorwerp de oorzaak van veel ellende. Zo kan een gebonden mens in wie de boze geesten mee vibreren de wet niet houden, want de demonen zijn wetteloos. Alleen vrije mensen zijn in staat om de wet te houden.

Wanneer gebonden mensen dit trachten, beginnen de boze machten in hen zich te roeren en dwingen ze hen wetteloze daden te doen. Paulus schreef als vertegenwoordiger van een wetsgetrouw volk, dat evenwel bezet was door machten der duisternis: 'De zonde(macht) heeft, uitgaande van het gebod, mij misleid en door middel daarvan gedood'(Rom. 7:11). Een volk dat een wet ter gerechtigheid najaagde, werd zo door de machten der

duisternis opgezweept, dat het tenslotte de Rechtvaardige aan het kruis sloeg en doodde. De goedwillende wetsbetrachter moest belijden: 'Indien ik nu wat ik niet wens, toch doe, stem ik toe dat de wet goed is. Doch dan bewerk ik het niet meer, maar de zonde(macht) die in mij woont'(Rom. 7:16, 17).

Daarom heeft een gebonden mens niets aan de wet, want deze prikkelt alleen maar de boze geesten in de mens tot feller verzet. De wet veroordeelt zo'n mens en deze moet belijden: ik, ellendig, afgetobd en afgebeeld mens, die de moed heeft opgegeven, - want 'het gebod dat ten leven moest leiden, bleek voor mij juist ten dode te zijn'- wie zal mij bevrijden uit het lichaam dezes doods, waarin de Gode vijandige machten opereren? Het blijde antwoord wordt dan: 'Gode zij dankdoor Jezus Christus, onze Here!' (Rom. 7:10,24,25). Verloste en bevrijde mensen kunnen de wet wettig toepassen en haar eisen vervullen.

9-11. wel wetend, dat de wet niet gesteld is voor de rechtvaardige, maar voor wettelozen en tuchtelozen, voor goddelozen en zondaars, voor onverlaten en onheiligen, voor vadermoorders en moedermoorders en doodslagers, hoereerders, knapenschenders, zielverkopers, leugenaars, meinedigen, en al wat verder ingaat tegen de gezonde leer, in overeenstemming met het evangelie der heerlijkheid van de zalige God, dat mij is toevertrouwd.

De wet is niet gemaakt voor rechtvaardige mensen, want dezen leven met God en onderhouden vanzelfsprekend zijn geboden. De geest van de niet gebonden, vrije mens is immers de drager van de wet Gods. Deze is ingeschreven in zijn hart en gelegd in zijn verstand. Een waarlijk vrij

mens kiest altijd het goede en doet het goede, want de mens is goed! Job had geen enkele kennis van de wet van de Sinai, maar toch getuigde God van hem: 'Niemand op aarde is als hij, zó vroom en oprecht, godvrezend en wijkende van het kwaad' (Job 1:8).

Hoewel Job geen volmaakt geestelijk mens was, werd hij toch een rechtvaardige genoemd en beantwoordde zijn leven aan de eisen der wet: hij had God lief boven alles en zijn naaste als zichzelf. Abraham, Izak en Jakob hadden de wet ook niet nodig, want zij geloofden in God en dit werd hun tot rechtvaardigheid gerekend. Israël evenwel geloofde niet in de woorden en beloften van God. Het was een murmurierend en opstandig volk met een verhard hart, dit wil zeggen dat het door boze geesten was bezet.

Daarom gaf God het een wet, opdat het zou zien waarin het verkeerd ging. Bovendien gaf Hij in de offeranden welke in geloof werden gebracht, een middel tot verzoening. Deze verwierf men door het geloof dat zonder bloedstorting er geen toegang was tot de vergeving van zonden. De nauwkeurige wetsbetrachting leidde tot een gerechtigheid die naar de wet is. Zo staat van Zacharias en Elisabeth opgetekend: 'Zij waren beiden rechtvaardig voor God en leefden naar alle geboden en eisen des Heren, onberispelijk'(Luc. 1:6).

De apostel schrijft hier: de wet is niet gemaakt voor rechtvaardigen, maar voor zondaars van allerlei soort, om hen een spiegel voor te houden, en een mogelijkheid te schenken toch nog gerechtvaardigd te worden door het doen van goede werken, zoals ook het brengen van offers de verzoening afschaduwde, of door de straf te ondergaan die de wet oplegde, of door een boete te betalen.

Zo is het gebod: gij zult niet stelen, niet gegeven aan mensen die geneigd zijn hun naaste wel te doen. Het gebod: gij zult niet echtbreken, is niet voor de rechtvaardige, trouwe echtgenoot, die zijn vrouw liefheeft evenals Christus zijn gemeente heeft liefgehad en Zich voor haar overgegeven heeft (Ef 5:25). Hij behoeft de huwelijkswetten niet te kennen. Zo wijst het feit, dat iemand zich bij een advocaat op de hoogte gaat stellen van de huwelijkswetten, erop, dat zo'n persoon de bedoeling heeft zich te laten scheiden van zijn vrouw.

Alle zonden die genoemd worden, gaan ook in tegen de rechtvaardigheid van het nieuwe verbond. Deze zondelijst heeft wel een unieke plaats in het Nieuwe Testament. Zij geeft ons een kort overzicht van allerlei verdorvenheden van de mens. die vanwege de inwoning van boze geesten elke eerbied voor de goddelijke wetten en heilige voorschriften mist.

De eerste twee genoemde zondaars zijn de wettelozen en tuchtelozen of letterlijk de niet-onderworpenen, de weerspannigen. Zij storen zich niet aan enig gezag. Wetteloosheid is een speciaal kenmerk van de eindtijd. Men erkent geen autoriteit meer in staat en maatschappij, in gezin en in huwelijksleven, maar ook is er een gezagscrisis in de kerken. Zij die geheel doorwetteloze geesten worden geleid en die weigeren zich aan enig gezag te onderwerpen, vormen de gemeente van de antichrist, die dit demonisch geheimenis der wetteloosheid in haar volle realiteit zal openbaren. De tuchtelozen spreken tegen de Here en zijn gezalfde: laet ons hun banden verscheuren en hun touwen van ons werpen' (Ps. 2:2,3).

Goddelozen zijn zij die geen enkel ontzag voor de goddelijke autoriteit hebben en die zich van de Allerhoogste niets aantrekken. Zondaars zijn hier de misdadigers, die een ergerlijk leven leiden. Dan is de wet ook gegeven aan onverlaten en onheiligen'. Ze zijn zonder eerbied tegenover hetgeen heilig is en rein. Men vindt haarverteenwoordigers in de moderne literatuur, in de muziekwereld, in radio en pers.

De volgende zonden zijn de ergste vormen van overtredingen van de tweede tafel der wet. Ze betreffen allereerst het gebod: gij zult niet doodslaan. Ze sparen zelfs het leven niet van vader en moeder. Het zijn dus kinderen die misschien nog niet letterlijk doodslagers zijn, maar die toch de oorzaak zijn van een fel verdriet bij de ouders: een nagel aan hun doodskist. In onze tijd zou Paulus erbij kunnen voegen: kindermoorders, vanwege de gruwelijke abortuspraktijken waardoor openlijk de wetten Gods geschonden worden.

Dan komen de zonden tegen het zevende gebod, tegen het sexuele kwaad in zijn gruwelijkste vormen: hoereers, waarin het Griekse woord 'porno' gebruikt is. Knapenschenders of pederasten of homoseksuelen, bedrijvers van kwaad dat allerwegen in onze samenleving is aanvaard, tot in de zogenaamde christelijke kerken toe. Ontucht is voor velen een normale zaak geworden.

Dan volgen de mensenrovers of zielverkoopers (Deut. 24:7). Denk eens aan de gijzelingsdrama's, waarbij onschuldigen als koopwaar worden behandeld. Verder worden de leugenaars en meinedigen genoemd, die tegen het negende gebod zondigen. Dit kwaad voert naar de maatschappelijke chaos, waar niemand meer de ander

vertrouwen kan en het gehele gezagsapparaat ondermijnd wordt.

Een leer is gezond wanneer zij de mens gezond maakt naar geest, ziel en lichaam. Zij leidt op een weg waar alle genoemde zonden niet worden gevonden, maar die in overeenstemming is met het evangelie, dat de mens voert van de rechtvaardigheid door het geloof tot heil en heerlijkheid. Een gezonde leer bevordert het ware leven, zodat de mens aan zijn bestemming gaat beantwoorden. De gezonde leer staat tegenover de dwaling, waaruit geen licht en leven stralen, maar waaruit angst en neerslachtigheid voortkomen.

De zalige God is zelf vol van heerlijkheid en Hij schenkt heerlijkheid. Dit is het evangelie dat God aan Paulus toevertrouwde en ook Timotheüs moest verkondigen. Het is het evangelie dat de roem van de zalige God bevat, het 'roemrijke evangelie' (Katholieke Bijbelstichting). Het evangelie is dus een boodschap van overwinning door de roemrijke God, en door Hem bedacht, terwijl onze Heer Jezus Christus het bekend maakte en op betrouwbare wijze aan Paulus overleverde.

12. Ik breng dank aan Hem, die mij kracht gegeven heeft, Christus Jezus, onze Here, dat Hij mij getrouw geacht heeft, daar Hij mij in de bediening gesteld heeft,

Paulus schreef in de vorige perikoop over de gezonde leer en hier brengt hij dank aan zijn Heer, dat hij die heilsboodschap mag verkondigen. Hij looft Christus Jezus die hem tot de taak had bekwaamd en gesterkt om het heerlijke, bevrijdende evangelie van het Koninkrijk der

hemelen overal bekend te maken. Daarbij was Paulus zich diep bewust dat hij deze uitverkiezing tot apostel niet aan enige verdienste zijnerzijds had te danken.

Hij had immers nooit in de kring van de discipelen verkeerd, had ook hun geestelijke opleiding niet genoten, terwijl daarentegen zijn antecedenten, de omstandigheden uit zijn vroeger leven, de toets van de kritiek niet konden doorstaan. Hij was niet alleen zonder enige verdienste, maar had wel vele slechte, godsdienstige prestaties geleverd. Het was daarom louter genade dat ook zijn naam was geschreven te midden van de namen der apostelen van het Lam op de fundamenten der muren van het hemelse Jeruzalem.

Christus Jezus zélf had hem uitgekozen zoals Hij ook de andere discipelen had geroepen. De grote kenner der harten had hem betrouwbaar geacht en waardig gekeurd om in de 'bediening' te staan. Dit woord 'bediening' is een echt Paulinische uitdrukking voor zijn apostolaat, waardoor de dienstbaarheid (diakonia) aan de mensheid in het algemeen en de christenheid In het bijzonder wordt geaccentueerd. De Heer wist dat deze fanatieke vijand na zijn bekering in staat zou zijn het evangelie der heerlijkheid van Christus door te geven als een kracht Gods tot behoud. Evenals de hogepriester Jozua, die met vuile klederen bekleed voor de engel des Heren stond, was ook Paulus als een brandhout uit het vuur gerukt (Zach. 3:2).

Duidelijk beklemtoont Paulus hier zijn autoriteit vanwege zijn hemelse roeping met uitsluiting van enig menselijke geschiktheid of bevoegdheid. Hij dankte zijn apostelschap niet aan zijn religieuze opvoeding, of aan liefde tot de

naaste, of aan een deugdzaam leven, of aan allerlei godsdienstige activiteiten, of zelfs niet aan een uitgebreide kennis van wet en profeten. maar louter en alleen aan een rechtstreekse roeping uit de hemel, toen hij op weg was naar Damascus met de bedoeling daar de gemeente van Jezus Christus te vervolgen.

Zo moet ook iedere dienstknecht van God, hoe hoog of gering ook, zeker zijn van zijn roeping. De christen die geen roeping heeft en toch iets wil zijn in het Koninkrijk der hemelen, zal altijd de van God geroepen dienstknechten voor de voeten lopen. Uiteindelijk heeft een ware dienaar van Jezus Christus zijn aanstelling niet van mensen maar van God en dit zal blijken uit zijn rust, uit zijn zekerheid, uit zijn standvastigheid en uit zijn werken.

13. hoewel ik vroeger een godslasteraar en een vervolger en een geweldenaar was. Maar mij is ontferming bewezen, omdat ik het in mijn onwetendheid uit ongeloof gedaan heb,

Paulus is zich terdege bewust dat het niet aan zijn verdienste te danken was, dat de Heer hem het apostolaat had toevertrouwd. Zijn stipte getrouwe wetsbetrachting was voor de Heer van nul en generlei waarde geweest. Christendom en Jodendom werken met onverenigbare principes, want de apostel kon belijden: 'Naar mijn ijver een vervolger van de gemeente, naar de gerechtigheid der wet onberispelijk' (Filip. 3:6).

Met de uitspraak: doe dit en gij zult leven, speculeert de wet immers op de onafhankelijkheidszin en de innerlijke

kracht van de goedwillende mens, die evenwel in de meeste gevallen toch ergens is gebonden aan de machten der duisternis, die in hem rebelleren, indien hij het goede tracht te doen. 'Want wie de gehele wet houdt, maar op één punt struikelt, is schuldig geworden aan alle geboden' (Jac. 2:10). Een gebonden mens kan de wet van God niet houden (zie verder de aantekeningen bij vers 8).

Wat doen nu vele wetsbetrachters? Zij verleggen de voor hen onvervulbare eisen naar voorschriften en inzettingen, die ze met enige inspanning wél kunnen houden. Bij de Joden waren dit bijvoorbeeld: het geven van tienden, de sabbatsviering, het vasten, het lange bidden, het zich onthouden van bepaalde spijzen, de vele wassingen en de besnijdenis. Parallel hiermee loopt de levenshouding van bepaalde consciëntieuze, orthodoxe christenen, die een wettische zondagsheiliging voorstaan, die een bepaalde 'stemmige' kleding voorschrijven, die de vrouwen verplichten in de samenkomsten een bedekking op het hoofd te hebben, of hen daar het zwijgen opleggen, die hun religie verbinden met ernst, die gehecht zijn aan oude formulieren en belijdenisgeschriften, die zweren bij traditie en overleveringen der vaderen, welke alle betrekking hebben op uitwendigheden, en de reiniging van het hart niet kunnen bewerken.

Dit soort wetsbetrachters staat altijd vijandig tegenover de ware christen, die van zijn vijanden verlost, de wet der vrijheid in zijn hart heeft geschreven. In de brief aan de Galaten beeldt de apostel deze tegenstelling uit door haar te vergelijken met de twee zonen van Abraham: Ismaël, de zoon van de slavin en Izak, de zoon van de vrije vrouw. Paulus concludeert dan mede door de kennis die hij uit eigen levenservaring had verworven: 'Maar zoals destijds

hij, die naar het vlees verwekt was, hem, die naar de geest verwekt was, vervolgde, zo ook nu' (Gal. 4:29).

Mensen die zich moeten inspannen om God te dienen, staan altijd vijandig ten opzichte van hen die door hun geloof zijn gerechtvaardigd zonder werken der wet. 'Vrome', religieuze geesten dwingen de wetsonderhouder tot steeds grotere inspanningen in de zichtbare wereld, terwijl zij nimmer de zekerheid van het doel der wet, namelijk de gerechtigheid, kunnen verschaffen. Zo'n voortgedreven, wettische christen heeft een afkeer van de rechtvaardige, die blijmoedig en zonder inspanning zo 'gemakkelijk' in gerechtigheid kan leven vanuit zijn geloof.

Hier erkent de voormalige wetsgetrouwe Farizeeër dat hij eigenlijk een godslasteraar was geweest. Hij had immers Jezus, die het Woord Gods genoemd wordt, verworpen en belasterd. Voor hem gold de uitspraak van de Heer: 'Wie Mij verwerpt, verwerpt ook de Vader'. Wie Jezus veracht, tast ook het goddelijke wezen aan. Paulus was een godslasteraar geweest, omdat hij de waarheid voor de leugen hield, omdat hij de werken die Jezus gedaan had, veroordeelde als uitingen van Beëlzebul, de overste van de duivelen (Matth. 12:24).

Paulus noemt zich een vervolger van de gemeente, want hij had zijn afkeer van de christenen omgezet in daden. Hij vervolgde de gemeente ten dode toe (Hand. 22:4). Door fanatieke ijver gedreven, sloeg hij zowel mannen als vrouwen in boelen. Hij gebruikte dus geweld en dat is altijd van de duivel en dus ook van religieuze duivelen. Wanneer dezen het niet kunnen winnen door verleiding en leugen, gebruiken zij pressie, kracht en geweld, terwijl

God zegt dat wij door zijn Geest zullen overwinnen. 'Vrome' geesten zijn eigenlijk geweldgeesten, die zich evenwel in een vroom kleed hebben gehuld.

Er staat: 'En Saulus, nog dreiging en moord blazende tegen de discipelen'(Hand. 9:1). Achter dreigen en blazen staat een geest van geweld. Geweldenaars zijn driftig, knarsen met de tanden, en zijn uit op de vernedering en de vernietiging van hun menselijke tegenstanders. De 'vrome' geweldenaars hebben instellingen als de inquisitie voortgebracht waar vele kinderen van God werden gefolterd, verminkt en gedood. De ware christen gebruikt nimmer geweld, want dit is onverenigbaar met het wezen van de Heilige Geest. Jezus sprak: 'Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben' (Matth. 11:29 St. Vert.).

Paulus had in zijn leven oprecht naar God gezocht. Hij hongerde en dorstte naar de gerechtigheid, en de oprechten gaat het licht op. Er staat: 'Omdat ik onwetend was, handelde ik in ongeloof . Wanneer iemand geen kennis heeft en de dingen niet weet, kan hij ook niet geloven. Paulus handelde naar de wetenschap die hem door de vaders was bijgebracht en die hij na zijn bekering radicaal had losgelaten. Zo zijn ook velen van ons in hun jeugd vaak op een dwaalspoor gebracht en moesten ook zij later breken met vele dingen, die ze vroeger hadden aanvaard.

In 1 Petrus 1:18 staat, dat wij zijn vrijgekocht van onze ijdele wandel, die ons van de vaders was overgeleverd! Deze onwetendheid was ook bij velen van ons de donkere tijd in ons leven, want wij waren buiten het Koninkrijk Gods gesloten. Velen van ons waren ook vergroeid met wetticisme, met tradities, met voorschriften en met

gedachten der vaderen die het evangelie van Christus niet kenden.

Men kan 'willens en wetens' zondigen, maar ook in onwetendheid (2 Petr. 3:5). Bij onwetendheid vinden we een samengaan met Gods barmhartigheid, in onze tekst uitgedrukt door het voegwoord 'omdat'. Zo kon de hogepriester eenmaal per jaar alleen verzoening doen voor de zonden van het volk in onwetendheid bedreven (Hebr. 9:7). 'Indien wij echter opzettelijk zondigen, nadat wij tot erkenning der waarheid gekomen zijn, blijft er geen offer voor de zonden meer over'(Hebr. 10:26). Paulus diende God wel met zijn geweten, maar dit werkte niet meer zuiver (2 Tim. 1:3). Op het kritieke ogenblik werd het door boze geesten bespeeld, die hem tot een bloeddorstige en wrede vervolger maakten.

Tenslotte rijst de vraag of men iemand, die een zondig leven geleefd heeft, na zijn bekering tot een ambt of een functie in de gemeente mag toelaten. Het voegwoord 'omdat' wees er al op, dat iemand eerlijk en te goeder trouw kan hebben gehandeld. Wie evenwel 'willens en wetens' in zonde geleefd heeft, zal in dit geval wel een zeer lange periode van voorbereiding moeten meemaken, want hij mag geen 'pas bekeerde' zijn en moet ook 'gunstig bekend staan bij de buitenstaanders' (3:6,7). Het is wel opmerkelijk dat Paulus, die in onwetendheid had gezondigd en die meende 'trouw' te zijn aan de God zijner vaderen, zeventien jaren lang zich in de eenzaamheid heeft teruggetrokken, teneinde vernieuwd te worden in zijn denken en zich open te stellen voor 'gezichten en openbaringen des Heren' (Gal. 2:1 en 2 Cor. 12:1,2).

14. *en zeer overvloedig is de genade van onze Here geweest, met het geloof en de liefde in Christus Jezus.*

'Onze Here' is hierin verband met 'Christus Jezus' aan het einde van de zin, waarschijnlijk de hemelse Vader. Deze hield geen rekening met de verkeerde daden van Paulus, maar ontfermde Zich op bijzondere wijze over hem, door hem 'in Christus' op de weg naar Damascus te roepen en door zelf krachtdadig in diens leven in te grijpen. Alzo lief had God ook de verblinde maar oprechte Saulus! Deze getuigde tegen koning Agrippa: 'Ik ben dat hemelse gezicht niet ongehoorzaam geweest' (Hand. 26:19).

Zo was Saulus zelf 'getrokken uit de duisternis tot het licht en uit de macht van de satan tot God'(Hand. 26:18). De Here verhief hem uit de afgrond van het verkeerde Joodse denken en gaf hem een plaats in de hemelse gewesten in Christus Jezus (Ef. 2:6). Wat aan hem geschiedde, was zo geweldig, dat hier alleen gesproken kan worden van een zeer overvloedige of een alles te boven gaande genadewerking. Hier was een uitverkiezende ontferming met een 'hyper'-overvloedige genade, die hem zelfs het apostelambt schonk.

'Met het geloof en de liefde in Christus Jezus' wordt hier niet bedoeld, dat Paulus zou geloven in Christus Jezus en zijn liefde naar Hem zou uitgaan - wat natuurlijk op zich wel waar was - maar 'met geloof en liefde, die er is in Christus Jezus'. Zo luidt ook de Statenvertaling. De genade van God was in Christus Jezus, het geloof van God was in Christus Jezus en de liefde van God was in Christus Jezus, toen deze Paulus nep. De volheid Gods van genade, van geloof en van liefde woonde in Hem. Paulus kreeg dus

deel aan de genade van God, dus aan het ganse pakket van diens gunstbewijzen.

Het geloof van God dat Hij in zijn schepping en inde mens heeft, woonde ook in Christus en was nu ook in Paulus gekomen. Jezus had zelfs de smaad en het kruis aanvaard vanwege de heerlijkheid die Hij door het geloof zag. Hij geloofde dat Hij erin zou slagen de wedergeboren mens zo ver op te voeren dat deze een koning en een priester zou zijn in zijn Koninkrijk, onberispelijk en gaaf en tot alle goed werk volkomen toegerust.

God had geloof in zijn Zoon en deze weer in de mens. Hij durfde hem zelfs het hele herstelplan en de uitvoering ervan toe te vertrouwen, zoals er staat: 'Want met reikhalzend verlangen wacht de schepping op het openbaar worden der zonen Gods' (Rom. 8:19). De zuchtende schepping wordt door hen bevrijd en zij nemen de pressie wegvan de boze. Hier is dus sprake van het goddelijke geloof, dat door de Heilige Geest aan Paulus was geschonken.

Deze gave nam in kracht toe door de vernieuwing van zijn denken evenals de liefde hierdoor een rijkere inhoud kreeg. Ook de schenkende liefde, de agapè, was door de Heilige Geest als een gave in zijn hart uitgestort (Rom. 5:5). Het geloof van God door de liefde van God in onze harten werkende is de prikkel tot een volmaakt leven. Paulus schreef. 'Zo leef ik door het geloof 'van' (en niet 'in') de Zoon van God (Gal. 2:20 Staten vert. en Can. Vert.).

Hyper-overvloedig was de genade van Christus Jezus geweest, omdat Paulus zo'n grote vijand was. Er was van

Christuswege ook een groot geloof nodig om van deze geweldenaar een goed dienstknecht te maken. Er was ook veel goddelijke, schenkende liefde voor nodig geweest. Deze drie eigenschappen vormden zijn ontferming en lankmoedigheid (vers 13 en 16).

Jezus rekende het vroegere leven van Paulus hem niet toe, 'want God verkondigt, met voorbijzien van de tijden der onwetendheid, heden aan de mensen, dat zij allen overal tot bekering moeten komen' (Hand. 17:30).

15. Dit is een getrouw woord en alle aanneming waard, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren te behouden, onder welke ik een eerste plaats inneem.

Uit ervaring weet Paulus dat Gods Woord waar is en waard is om door ieder te worden aangenomen. Er staat: 'Getrouw de Logos en volle aanneming waard'. Het Woord Gods of de Logos is vlees geworden. Dat Woord is getrouw, een gevleugelde uitdrukking die meerdere malen door de apostel werd gebruikt, zoals in 3:1; 4:9; 2 Tim. 2:11 en Titus 3:8. Het vleesgeworden Woord is Christus Jezus en de grondwaarheid van zijn existentie is: Hij is in de wereld gekomen om zondaars te redden en te verlossen uit de macht van de satan, teneinde ze zo te metamorfoserende dat ze zijn beeld gelijkvormig worden.

Daarom is het Woord waard om geaccepteerd te worden, want allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven om kinderen Gods te worden, hun die in zijn naam dus in zijn wezen geloven (Joh.. 1:12-14). Paulus getuigt dat hij onder de zondaars een eerste of voornaamste plaats inneemt, maar vanwege de hem

bewezen ontferming stond hij ook onder de geredde zondaars vooraan. Schreef hij niet: 'Waar evenwel de zonde toenam, is de genade meer dan overvloedig geworden'? (Rom. 5:20).

Hij was een levende illustratie van de kracht van het verlossende en herstellende Woord. Nam ook onze Heer tijdens zijn leven op aarde niet menigmaal zijn intrek bij zondige mensen en sprak Hij toen niet: 'Want de Zoon des mensen is gekomen om het verlorene te zoeken en te redden'? (Luc. 19:1-10).

Paulus noemt zich hier de voornaamste der zondaars, of in Efeziërs 3:8 'de geringste van alle heiligen' of ook in 1 Corinthiërs 15:8 'een ontijdig geborene', niet omdat hij de allerslechtste mens op aarde zou zijn geweest, maar omdat hij als Farizeeër en dus als geestelijke leidsman, zijn volgelingen op het verkeerde spoor had geleid. Hij zou hierom des te strenger worden geoordeeld. Hij was - in strijd met zijn eerwaardige positie - een godslasteraar en een vervolger van de gemeente geweest. Dit alles bewijst wel dat God uit de grootste tegenstanders, indien zij oprecht zijn, nog de krachtigste getuigen te voorschijn kan brengen. Hij bevrijdt hen van de wolven om hen tot gehoorzame volgelingen te maken, die zelfs kunnen uitgroeien en ontwikkelen tot herders der schapen.

Onze Heer was gekomen om zondaars te redden. Hij was van Godswege geopenbaard, opdat Hij de werken des duivels in die zondaars zou verbreken (1 Joh. 3:8). Het behoud wordt pas volledig, wanneer eenmaal de werken van de boze: de leugen, de zonde, de gebondenheid, en de ziekte in de mens worden vernietigd. Het Woord of ook het evangelie van Christus Jezus verschaft ons de kennis

en het inzicht om met de kracht van de Heilige Geest de duivel te weerstaan en te overwinnen.

Het redden van zondaars en hun omvorming tot heiligen is de kern van de evangelieprediking. Daarom sprak het vleesgeworden Woord tot allen die in Hem zouden geloven, dat zij in zijn naam de boze geesten met hun boze werken zouden uitdrijven (Marc. 16:17). Het is dus wel duidelijk dat een gemeente bezig moet zijn met evangelisatie en zending. Ook zijn haar leden geroepen om het fundament van het geloof bij pas bekeerden te leggen, opdat in de gemeente hierop kan worden voortgebouwd.

Behouden worden ziet niet alleen op bekering en redding, maar ook op het verdere herstel en op verdere ontplooiing. Deze tekst luidt in de Statenvertaling: Christus Jezus is in de wereld gekomen om zondaren zalig te maken, wat meer op het doel van God met de mens wijst, namelijk de ontwikkeling tot man Gods.

16. Maar hiertoe is mij ontferming bewezen, dat Jezus Christus in de eerste plaats in mij zijn ganse lankmoedigheid zou bewijzen tot een voorbeeld voor hen, die later op Hem zouden vertrouwen ten eeuwigen leven.

Waarom heeft Jezus een man als Paulus persoonlijk geroepen en hem genade bewezen? De apostel noemt als reden: Christus Jezus heeft dit gedaan om de rijkdom van zijn ontferming te tonen, daar Hij het uitgedrukte beeld van God is. Aan Paulus werd bewaarheid dat God het gehele menselijke geslacht zo liefhad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon ook voor de grootste der zondaren gaf.

Voor de tweede maal merkt de apostel op, dat er in zijn leven sprake was geweest van een volle lankmoedigheid van Gods zijde. Deze maakte een diep gevallen zondaar tot een volwaardig instrument in zijn hand.

Hij maakte iemand die zich ten dienste had gesteld aan de leugen. tot een medewerker en verkondiger van de waarheid. De voormalige vijand en vervolger van Jezus (Hand. 9:5) zou het evangelie van het Koninkrijk der hemelen, dat de Heer in alle steden, dorpen en gehuchten van Palestina had gepredikt, tot het zijne maken en de hoogte en diepte ervan openbaren. Hij schrijft hierover: 'Zo heb ik van Jeruzalem uit rondreizende tot Illyrië toe, de prediking van het Evangelie van Christus volbracht'(Rom. 15:19).

Gewoonlijk worden zonden en ziekten tot de grootste werkzaamheden van de boze gerekend, maar hier blijkt duidelijk dat de leugen en de dwaling de zwaarste overtredingen zijn, want dit oerkwaad is uit de leugenaar en de vader der leugen.

Er staat letterlijk dat Jezus aan Paulus -'als eerste' zijn volle lankmoedigheid zou betonen (zie vert. Brouwer). Dit 'eerste' ziet dan niet op tijd of op graad, maar op 'als type' van hen die de barmhertigheden van God in ruime mate zouden ondervinden. Zo was Paulus van Tarsen een exempel geworden voor de miljoenen die in de toekomst in Christus zouden geloven en op Hem zouden vertrouwen, teneinde het eeuwige leven te beërven. Dit laatste in tegenstelling met al het geschapene, het vergankelijke en het tijdelijke leven.

Paulus is het voorbeeld hoe de Heer de hardste harten ontvankelijk kan maken, omdat men zijn heerlijkheid, zijn macht en zijn liefde bespeurd heeft. Men roept dan met de tollenaar uit: 'O God, wees mij, zondaar, genadig!' De bekering van Paulus is het bewijs, dat iemand nooit te ver weg is, of te slecht, om behouden te worden. Het gaat er maar om of iemand geloof en vertrouwen heeft in de reddende macht van Christus Jezus.

17. De Koning der eeuwen, de onvergankelijke, de onzienlijke, de enige God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid! Amen.

Op dit punt aangekomen gaat de apostel over in een doxologie of lofprijzing, de hoogste vorm van gebed, want om God te loven, moet men Hem eerst goed kennen. Men kan toch een schilder niet roemen, als men nimmer een kunstwerk van hem heeft gezien, of als men geen enkel verstand van de schilderkunst heeft. Paulus ziet de ganse rijkdom van Gods liefde, genade, wijsheid en kracht. Hij gaat God aanbidden en verheerlijken, een bezigheid in de hemelse gewesten, die de christen in de onmiddellijke nabijheid van de troon van de Almachtige brengt.

Paulus roemt God als de Koning der eeuwen of die der aeonen (spreek uit eonen), dus als degene die boven alle tijdperken staat van de eerste en van de nieuwe schepping en die ook het herstelplan bedacht heeft. Iedere aeon vormt een afgestemd stuk van de eeuwigheid, welke zonder begin en eindeloos is. Hij noemt God de onvergankelijke of niet corrupte, dat is die dezelfde blijft: gisteren, heden en tot in eeuwigheid, zoals ook zijn Woord Jezus Christus, dezelfde is. Bij God is geen verandering of

schaduw van omkeer. Hij is de onzienlijke, want God is geest, en niemand heeft Hem ooit gezien.

De Zoon heeft Hem ons doen kennen. Tegenover de onzienlijke Koning staan de zichtbare aardse koningen die heerschappij voeren. De titel 'koning' wordt in het Nieuwe Testament niet voor God gebruikt, behalve in enkele aanhalingen uit het Oude Testament, zoals in Mattheüs 5:35 en Openbaring 15:3. Het koningschap behoort immers nu aan Christus, want deze heeft alle macht in hemel en op aarde. Hieruit blijkt het onwankelbaar geloof van God in zijn schepping, dat Hij het koningschap weer overgeeft aan de mens. Zo schreef de apostel in 2 Timótheüs 4:1, dat hij een beroep deed op het koningschap van Christus. Diens heerschappij heeft haar hoogtepunt, wanneer 'Hij al zijn vijanden onder zijn voeten gelegd heeft'. Daarna 'zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem onderwerpen, die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen' (1 Cor. 15:25-28).

In onze tekst zinspeelt de apostel niet op het koningschap van Christus, dus op het Messiaanse koningschap, maar op het eeuwige koningschap van God dat alle eeuwen of tijdperken in zich bevat, want zijn heerschappij is van eeuwigheid tot eeuwigheid.

De onzienlijke God is ook de enige God, want Hij is een God van gerechtigheid en ongerechtigheid wordt in Hem niet gevonden. In Jesaja 45:21 staat: 'Er is geen God behalve Ik, een rechtvaardige, verlossende God is er buiten Mij niet'. Een god is een inspirator en een voorwerp van aanbidding en verering. Alle andere goden die zich willen laten vereren, voeren tot onrechtvaardigheid. Zij brengen de mens buiten de wetten van God. Paulus eindigt

met: 'Hem zij de eer en glorie in de eeuwen der eeuwen'
(Can. vert.).

Het is zijn eer, wanneer zijn plannen worden gerealiseerd en Hij opnieuw kan zeggen: 'Het is zeer goed'. Glorie staat in verband met overwinning. Deze zal Hij behalen en tot in eeuwigheid bezitten. De doxologie is niet alleen een uiting van eer en dank, maar ook een van vertrouwen in de zegevierende kracht van het evangelie van Jezus Christus dat aan de gemeente is toevertrouwd. Het woordje 'amen' drukt zekerheid en bevestiging van de waarheid uit van hetgeen door de apostel hier werd geschreven.

18. Deze opdracht vertrouw ik u toe, mijn kind Timotheüs, overeenkomstig de profetieën, die vroeger aangaande u zijn uitgesproken.

De opdracht voor Timótheüs was om toezicht te houden op de leer en het leven van de gemeenteleden in Eféze (vers 3). Dit was hem toevertrouwd of letterlijk: 'op hem' dat is op zijn schouders - 'gelegd'. Er waren in Eféze predikers gekomen, die dwalingen brachten en Paulus achtte dit kwaad niet geding. Hij kon en moest Timótheüs als zijn 'geesteskind' deze aanwijzing geven. Bovendien kende hij de profetieën die over Timótheüs waren uitgesproken, toen deze in de bediening werd gesteld. Ook over Paulus zelf waren profetieën geweest in de moedergemeente te Antiochië, waar hij door de Heilige Geest werd uitgezonden (Hand. 13:1-3).

De leidende broeders hadden toen de opdracht van de Heilige Geest om Paulus en Barnabas af te zonderen en hen ondervasten, gebed en handoplegging te laten gaan.

De profetieën bevestigden toen de roeping van de apostel. In die over Timótheüs was waarschijnlijk gesproken over zijn bekwaamheid om 'voor te lezen, te vermanen en te onderwijzen' (4:13). In ieder geval wist Timótheüs zelf natuurlijk heel goed waarop Paulus hier zinspeelde.

Het ging dus over persoonlijke profetieën die in de gemeente over leiding gevende broeders waren uitgesproken. Hier was geen sprake van baby's over wie soms bij een opdrachtdienst een profetie wordt gegeven. Door een godsspraak kan men bij wijze van spreken de levensloop van een kind dat nog geen enkele keuze gedaan heeft, vastleggen, en God misschien voor het blok zetten. Geheel anders is dit, wanneer sprake is van een man Gods in wie reeds' een ongeveinsd geloof aanwezig is (2 Tim. 1:5).

Ook Paulus en Barnabas waren al lang mannen Gods, voordat er een profetie voor hen was uitgesproken in het midden der broeders. Zulke geestesuitingen zijn veel eerder tot vertroosting en bemoediging voor hen op wie de zwaarte van een geestelijk werk drukt. In hen wordt dan bevestigd dat zij niet met een eigen werk bezig zijn, maar in dienst van de Heer der gemeente staan. Het is daarom een verblijdend verschijnsel dat onze Heer ook in onze gemeenten nog op dezelfde wijze tot zijn dienstknechten spreekt.

Ook wordt meegedeeld dat Timótheüs in zijn prille jeugd in de boeken van Mozes en de profeten was onderwezen, waarschijnlijk door zijn grootmoeder Lois en zijn moeder Eunice en later in het volle evangelie verder werd gebracht door Paulus en de oudsten (2 Tim. 1:5). Geen wonder dat Paulus zoveel van Timótheüs hield. Hij vond in deze jonge

broeder een persoon die hij niet meer de allereerste beginselen behoefde te leren. De jonge evangelist was thuis in de Schriften. Bovendien trok hij geruime tijd met Paulus mee en kreeg daardoor veel kennis van het evangelie van Jezus Christus en van de openbaringen die Paulus aangaande de gemeenten had ontvangen.

19. opdat gij, u daarnaar richtende, de goede strijd strijdt met geloof en met een goedgeweten. Omdat sommigen dit hebben verworpen, heeft hun geloof schipbreuk geleden.

Timótheüs was geroepen om zijn verworven kennis als leraar door te geven en ook de gemeente te vermanen, wanneer een dwaling die van de gezonde leer afweek, binnen sloop. Terwijl hij dit deed, moest hijzelf blijven staan in het geloof aan de waarheid en de goede strijd strijden, dat wil zeggen vechten in de geestelijke wereld met de wapenen der gerechtigheid en niet met vleselijke. Hij moest daarbij opletten zelf een goed geweten te hebben, dus in zijn inwendige mens moest vrede en rust zijn. Iemand heeft een goed geweten als zijn geest en ziel het volkomen eens zijn en de geest, die de drager is van de wetten Gods, de ziel niet steeds hoeft te vermanen.

Dan is de innerlijke mens gereinigd van besef van kwaad (Hebr. 10:22). Het geweten - letterlijk samen weten - is dus het gesprek tussen de geest en de ziel. Iemand heeft een 'ergerlijk' geweten als zijn ziel geleid wordt door machten der duisternis, waartegen zijn geest en Gods Geest zich verzetten.

Wanneer iemand zelf in rust is en in de volle wapenrusting de goede strijd in de hemelse gewesten strijdt, is hij ook bekwaam om te leren en te vermanen.

Timótheüs had tot versterking van zijn bediening profetieën ontvangen, die hem stimuleerde tot een worsteling tegen de overheden, de machten en de boze geesten. Door de overwinning op deze demonen zou hij de gemeente tot een lichtend voorbeeld zijn. Er is hier evenwel geen sprake van profetieën in verband met spectaculaire wonderen die hij zou verrichten, want deze moeten de prediking volgen.

Letterlijk staat er: opdat je in hen de goede strijd strijdt, dit wil zeggen in de profetieën gelovende, ze vasthoudende en zich daarin bewegende als in een wapenrusting. Zo moest Timótheüs zijn krijgsdienst verrichten en zijn roeping vervullen. De pijlers van zijn bestaan waren daarbij zijn geloof in de woorden van God en zijn goed geweten, welke hem duidelijk maakten dat hij de kracht der dwaling zou overwinnen.

Wie een leraar wil zijn, moet weten dat zijn leven beantwoordt aan hetgeen hij predikt (Jac. 3:1,2). Paulus kende voorbeelden van leraars, wier geloof schipbreuk had geleden, dit wil zeggen een verkeerde kant was opgegaan. Die leraars hadden valse leringen verkondigd en hun geloof was niet meer op de waarheid gericht. Zij hielden het plan van God met de mens en met de schepping niet meer voor ogen en richtten het geloof van hun hoorders op dingen, die daar niets mee te maken hadden, zodat de gemeenteleden van het goede pad afraakten en in nood kwamen.

Ze waren opgehouden om de goede strijd te strijden. Ze hadden de stem van hun geweten gesmoord en haar verworpen of als een zware last van zich afgestoten, zoals de scheepslieden in Handelingen 27:18 alle lading over boord wierpen (Can. vert.). Dit eindigde met de schipbreuk van het geloof zelf. Wie geen schipbreuk lijden wil, zal het ware geloof en het goede geweten - de zuivere bedoelingen - moeten hebben om rustig zijn levensschip door de stortzeeën heen te manoeuvreren. Dit unieke beeld van een geestelijke schipbreuk van het geloof wijst wel op de mogelijkheid van een afval der heiligen.

20. Tot hen behoren Hymenaeüs en Alexander, die ik aan de satan heb overgegeven, opdat hun het lasteren worde afgeleerd.

Paulus noemt hier nu twee mannen wier geloof een verkeerde kant was opgegaan en die het hem moeilijk maakten. Zij behoorden uiteraard tot de vooraanstaanden in de gemeente, tot de hoge bomen van het bos. Paulus verwijt deze Hymenaeüs en Alexander 'blasfemie', dat is (gods)lasterlijke taal. Deze kon allereerst gericht zijn tegen hun medechristenen en wel speciaal tegen hem die de leiding had. In 2 Timótheüs 4:14 schrijft de apostel over een Alexander, de koperslager, die hoogstwaarschijnlijk identiek was met de persoon in onze tekst.

Deze had de apostel veel kwaad berokkend en daarom schreef Paulus: 'De Here zal hem vergelden naar zijn werken'. Alexander maakte dus de apostel door zijn ondermijnende praatjes, verdacht. Hij werd hierbij ondersteund door zijn kleine achterban. Er wordt immers gesproken over 'sommigen', terwijl de uitdrukking 'tot hen

behoren' hem tot een bepaald type stempelde, die vanwege zijn negatieve invloed schadelijk was voor de gemeente. 'Tot hen behoorden' ook Hymenaeüs en Filétus, die uit het spoor der waarheid warengeraakt met hun bewering, dat de opstanding reeds had plaatsgevonden (2 Tim. 2:17).

Hymenaeüs lasterde dus God met zijn verkeerde leer. Hij lasterde de weg der waarheid en ook de heerlijkheden, die met de opstanding in verband staan (vergelijk 2 Petrus 2:2 en Judas 8). Hymenaeüs behoorde dus tot de 'sommigen' die het beter wisten dan de geroepen apostel des Heren. Merk hierbij op dat Hymenaeüs en Alexander een bondgenootschap hadden aangegaan, want zij spanden - hoewel uit verschillende motieven - samen tegen de dienstknecht des Heren. Zij lasterden Paulus, dit wil zeggen dat zij zijn eer in de gemeente trachtten te roven door kwaadsprekerij. Zij werden hierbij wellicht gedreven door een demon van leugen en van jaloezie. Wie Alexander was uit Handelingen 19:33 is onbekend en dit vers is voor alle commentatoren onduidelijk.

De dwalingen met de afkeer ten opzichte van Paulus en Timótheüs waren natuurlijk geïnspireerd door de vader der leugen. Paulus wilde met deze mannen niet redetwisten, maar gaf hen over aan hun verwerpelijk denken dat slechts spanning in het huisgezin Gods veroorzaakte. Zij zouden dan wel zien waar ze met hun bedenkzels terecht kwamen en zich misschien dan 'nog bekeren (vergelijk ook 1 Cor. 5:5).

Overgegeven aan de satan betekent dat Paulus hen losmaakte van de geestelijke bescherming die het huisgezin Gods hen bood. Zij hadden zich immers vermeten een hoge toon aan te slaan in een gemeente, die

door Paulus onder leiding van de Heilige Geest was gesticht. Zij kwamen nu buiten het Koninkrijk Gods te staan en werden een prooi van de machten die zij hadden opgeroepen en die hen nu zouden verslinden.

Om het beeld van het schip te gebruiken: deze mannen hadden de leer van de apostel en ook de gemeenschap met hem, losgelaten, 'afgestoten' als ballast. Zij kwamen nu op een hoger niveau op de wateren te liggen. Zij vingden naar hun mening meer wind en voeren sneller en onstuimiger naar hun doel! Als gevolg van dit fanatieke drijven brak evenwel hun levenschip en verzonk het in de diepte der zee. Ook wij willen ballast uitwerpen, maar dan alles wat negatief is en wat ons belet ons te verheffen naar de hemelse gewesten. Lukt dit niet, dan zullen wij ons moeten laten bevrijden.

HOOFDSTUK 2

1. *Ik vermaan u dan allereerst smekingen, gebeden, voorbeden en dankzeggingen te doen voor alle mensen,*

Paulus gaat nu verder met Timótheüs instructies te geven en wel allereerst aangaande de plaats en de functie, die de gemeente in deze wereld heeft. Zij is het heilsorgaan waardoor God, onze Heiland, kan werken en waardoor het herstel aller dingen zal plaats grijpen. Zij is daarbij een biddende gemeenschap en deze positieve beïnvloeding zal zich naar alle mensen uitstrekken. De ruimte van het christelijk gebed wordt geaccentueerd door het woordje 'alle': bidden voor alle mensen, voor alle hooggeplaatsten, opdat alle mensen gered worden. De gemeente bidt, dit wil zeggen beweegt zich in de hemelse gewesten ter wille van het heil van alle mensen.

De gemeente leeft niet op een geïsoleerd eiland, maar is bij het lot van de gehele mensheid betrokken. Daarom dringt de apostel erop aan dat in de samenkomst een openbaar gebed zal zijn voor hen die buiten zijn. Hij noemt hierbij vier vormen van gebed, die evenwel niet nauwkeurig te scheiden zijn: allereerst het normale gebed waarbij het vragen of de 'smeking' op de voorgrond staat. Zo stond Abraham in zijn gebed, voor Sodom en Gomorra op de bres, toen hij God verzocht deze steden te sparen. Bij 'gebeden' of aanroepingen denkt men meer aan de houding van de christen ten opzichte van God en diens gemeenschap met Hem. Dit betreft dus het bidden in zijn algemene vorm.

Het woord 'voorbeden' komt in het Nieuwe Testament alleen hiervoor en drukt hier de arbeid uit van de gemeente in de hemelse gewesten ten behoeve van de buitenstaanders. In 2 Corinthiërs 1:11 wordt het woord dat hier voor 'smekingen' staat in de Nieuwe Vertaling weergegeven door 'voorbede'. Dan komt de 'dankzegging' (eucharistia, vergelijk 1 Cor. 14:16), die nog kan worden opgezonden, omdat er nog zoveel goede, natuurlijke mensen zijn, ondanks het feit dat zij allen op het domein van de overste dezer wereld vertoeven.

De gebeden moeten voor alle mensen worden opgezonden, dus zowel voor de kwaden als voor de goeden, niet alleen voor vrienden maar ook voor vijanden. De liefde van God die met de Heilige Geest in onze harten uitgestort is, doet ons ook bidden voor hen die het niet met ons eens zijn. Deze gebeden mogen zich niet in vaagheid verliezen en niet in het wilde weg worden opgezonden, maar ze zijn gericht en ze omschrijven het doel dat men ermee wil bereiken.

'Alle mensen' zijn de burens, de kennissen en de familieleden met wie de christenen contact hebben. De kleine huisgemeenten uit die tijd zouden op deze wijze kunnen uitgroeien, want God wil niet dat iemand verloren gaat, maar dat allen tot bekering komen (2 Petr. 3:9). De hemelse Vader wil niet dat de mens in de poel des vuurs komt, want deze is bestemd voor de duivel en zijn engelen. We vinden hier dus niet in de eerste plaats een oproep om voor ons onbekende volken - waarmee wij op geen enkele wijze contact hebben - te bidden of voor hen in de bres te springen.

We zouden dan even goed kunnen bidden voor komende generaties van wie wij nog geen weet hebben. Ons gebed geldt voor allen die wij met de waarheid van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen in aanraking kunnen brengen. Wij bidden en strijden dan in de hemelse gewesten om in hen en bij hen de wetteloze machten te beteugelen, zodat hun ogen geopend kunnen worden voor de waarheid, voor de gerechtigheid en voor de liefde van God.

Uiteraard wordt de kring van mensen voor wie gebeden kan worden, groter, naarmate in de gemeente de evangelisatiedrang en de zendingsliefde toenemen.

2. voor koningen en alle hooggeplaatsten, opdat wij een stil en rustig leven mogen leiden in alle godsvrucht en waardigheid.

De verplichting om in de onzienlijke wereld tussen te treden geldt ook ten behoeve van de overheid. Door háár werken immers de ordenende wereldgeesten, die het leven op aarde draaglijk moeten maken. Wij moeten hen gehoorzamen, omdat de autoriteiten door God zijn aangesteld (Rom. 13:1). Ze zijn een scheppingsordering van de Allerhoogste. Zó wil Hij dat de aarde wordt bestuurd. Deze overheid heeft als Gods dienaar een zware taak en wij moeten haar in de geestelijke wereld ter zijde staan, opdat zij haar opdracht naar behoren kan vervullen.

Wanneer de overheidspersonen hun gezag goed uitoefenen, is dit ten allen tijde tot bescherming van de goeden. Dan resulteert hun optreden erin dat de christenen een stil en rustig leven kunnen leiden. Falen de overheden

en worden zij door demonen geïnspireerd, zoals dit in de geschiedenis maar al te vaak voorkwam vanwege de beïnvloeding van de valse kerk, dan moeten de christenen God smeken dat deze machthebbers dit gaan inzien, dat zij dus de nodige wijsheid en kracht ontvangen om geen kinderen Gods te onderdrukken.

Bij de voorbede voor hen worden de boze geesten, die deze hooggeplaatste personen misleiden of die hen in hun taak bemoeilijken, weerstaan. Wanneer het gebed resultaat heeft en wij als christenen stil en rustig kunnen leven en bijeenkomen, mogen wij ook voor zulk een regering danken. Zo kregen de Joden tijdens de ballingschap de raad om de vrede te zoeken voor het vijandige Babel en te bidden voor een bestendige rust, want de vrede van deze stad hield tevens de vrede van het volk van God in (Jer. 29:7).

Het gaat er bij de apostel evenwel niet om in de christelijke kerk dode formulieren en ambtelijke gebeden in te voeren, want die zijn nietszeggend en kleurloos. In de tijd van Paulus dreigde de Romeinse overheid vijandig te worden en ging ze al spoedig over tot vervolgingen. Het wrede optreden van Nero was niet ver meer af. De rustige en kalme sfeer, die het mogelijk maken de godsdienstoefeningen op waardige wijze te houden, dreigde verstoord te worden. Denk ook aan de slechte invloed der Joden, van wie de apostel moest schrijven: 'Die zelfs de Here Jezus en de profeten gedood en tot het uiterste vervolgd hebben, die Gode niet behagen en tegen alle mensen ingaan, daar zij ons verhinderen tot de heidenen te spreken tot hun behoud' (1 Thess. 2:15,16).

De apostel schrijft hier: doe voorbede, smeeek God dat Hij ingrijpt, dat de vervolgingen die het werk van de demonen zijn, ophouden. Sta evenwel niet op tegen de overheid, ook al is zij vijandig, scheld niet op haar, maar gehoorzaam haar voor zover mogelijk.

Met 'koningen' (basileus) worden hier vermoedelijk de Romeinse keizers bedoeld en niet de plaatselijke koningen zoals de Herodessen. De hooggeplaatsten zijn de hoge ambtenaren en waardigheidsbekleders. Dezen kunnen met elkaar, indien zij niet door boze geesten worden gemanipuleerd, de rust en vrede bevorderen, zodat de christenen niet met worden opgejaagd, verdrukt en verstrooid. Let nu eens op het gewenste resultaat voor de gemeente. Haar leden verlangen een stil en rustig leven te leiden in alle godsvrucht en waardigheid of eerbaarheid. Het gaat dan bij hen niet om een bepaalde welvaart te genieten, om rijk te worden, in eer en aanzien toe te nemen, maar om een rustig leven te leiden.

Rust en vrede zijn immers kenmerken van het Koninkrijk Gods. Het woordje 'godsvrucht' is typerend voor deze eerste Timótheüsbrief (zie 2:2;10;3:16; 4:7,8; 5:4; 6:3,5,6 en 11). Godsvrucht en waardigheid duiden op een innerlijk respect voor de wetten van God en op eerbied voor de van God gestelde orde in de samenleving en voor die in het huis Gods. Godvruchtige mensen zijn nimmer onbeschaafd en lomp, maar altijd waardig.

Het is voor het huisgezin van God geen geestelijke achteruitgang wanneer er vrede, stilheid en rust heersen, want deze sfeer bevordert de gezonde groei en ontwikkeling van de gemeente. Er komt onrust, wanneer er valse leringen worden gepredikt, wanneer men geen

vertrouwen heeft in de leidende broeders, wanneer de leden door drijvende geesten worden opgejaagd tot daden, waartoe niemand nog bekwaam is. De ware christen mint de stilte en de rust, want zij typeren de goddelijke sfeer.

Jezus sprak ook: 'Ik zal u rust geven. Inspanningen, ascetische onthoudingen, vormen van opwinding, opgeschroefde geloofsuitingen, zijn van geen enkel nut voor de verwerking en realisering van Gods heilsplan, zoals er staat: 'In stilheid en vertrouwen zou uw sterkte zijn, - maar gij hebt niet gewild. Gij hebt gezegd: Neen, op paarden zullen wij voortvliegen' (Jes. 30:16). Daarom waarschuwt de Heer zijn volk voor een zenuwachtig voortrennen, want zulke christenen raken bij het snelle bestijgen van de berg Sion buiten adem en zij worden onrustig. Stilheid, godsvrucht en waardigheid zijn onafscheidelijk verbonden met een christelijke levenswandel.

Natuurlijk zullen wij het bidden in de geest, het bidden in tongen, niet verwaarlozen, ook niet in de gemeente, maar daarnaast kennen wij ook de geregelde voorbede en dankzegging, de smekingen en het bidden met ons verstand in de openbare samenkomsten of op onze bidstonden. Uit deze opmerking van de apostel mogen wij concluderen dat de ware christenen niet door geesten worden voortgedreven, geen luidruchtige figuren zijn die willen opvallen en ongevraagd de leiding willen nemen, maar geestelijke mensen, die rustig en tevreden zijn.

3,4. Dit is goed en aangenaam voor God, onze Heiland, die wil, dat alle mensen behouden worden en tot erkenning der waarheid komen.

'Dit is goed en welgevallig aan God' - zoals de Canisius-vertaling heeft - ziet terug op de aansporing tot voortdurend gebed voor alle mensen, ook natuurlijk voor de zwakken, zieken en aangevochtenen. Deze opmerking heeft evenwel ook betrekking op de genoemde levenswijze van de christenen. Christendom is door de vernieuwing van denken een manieren van leven waar rust vanuit gaat. Een bezadigd en waardig optreden trekt zielen die hongeren en dorsten naar gerechtigheid. Hierin betonen de christenen zich een koninklijk priesterschap en een heilige natie. Op deze wijze verkondigen zij de grote daden van God aan allen met wie ze in aanraking komen. God werkt immers niet door kracht en geweld maar door zijn Geest.

Hij kan geen negatieve, onrustige mensen gebruiken, maar alleen positieve en rustige gemeenteleden. De wereld moet tot erkenning van de waarheid komen, dit wil zeggen dat haar ogen moeten worden geopend voor de kracht en harmonie in het ware christendom, dat uit de leer van het Koninkrijk der hemelen leeft, de gerechtigheid beoefent en de liefde Gods in het hart heeft. Dan zal de wereld geloven, dat God zijn Zoon heeft gezonden (Joh. 17:2 1).

God is de bedenker van het heerlijke verlossingsplan. De apostel noemt Hem zelfs onze Heiland, Zaligmaker of Redder. Hij wil alleen het goede en beoogt het herstel van alle mensen. Dit is evenwel alleen mogelijk, indien de mensen de waarheid verstaan, opdat zij vrijkomen van al hun gebondenheden. Door de bestudering van het Woord van God kunnen zij de bedoeling van de Schepper met de mens begrijpen. Dit leren verstaan kan alleen, wanneer de gemeenteleden hun priesterlijke taak verstaan en het

evangelie verkondigen, en het horen door het woord van Christus.

En hoe zullen zij horen zonder prediker (Rom. 10:14,17). De leden der gemeente bidden opdat de wetteloze geesten worden beteugeld, zodat de ogen ook voor de waarheid kunnen opengaan. Zij getuigen door hun levenswandel met blijdschap en in eenvoud en zij prediken het evangelie van Jezus Christus, hun Heiland.

Tenslotte merken wij op dat God het goede, het welgevallige en het volkomene wil voor alle mensen. Hij wil dat alle mensen behouden of gered worden. Daarom kan Hij nooit de auteur van een uitverkiezingsleer zijn, waarin sprake is dat praktisch een gehele wereld gepredestineerd is voor een eeuwig verderf. De uitspraak: 'God wil dat alle mensen behouden worden en tot kennis der waarheid komen is tegelijkertijd zijn uitverkiezingsplan.

God neemt de engelen niet aan maar de mens. Gods uitverkiezing gaat nooit tegen deze wil in. Hij heeft de mensheid lief en zijn Zoon, die de uitdrukking is van zijn wezen, kocht het ganse menselijke geslacht vrij uit de claim van de satan. God zij daarvoor eeuwig lof en dankzegging toegebracht.

5. Want er is één God en ook één middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus.

De kennis der waarheid waarover het vorige vers spreekt, heeft te maken met het onderscheiden van goed en kwaad. Wij willen het goede, dat is de waarheid, met ons geloof

aanvaarden en worden ons hiervan bewust door middel van ons verstand. De waarheid dat er slechts één God bestaat, is de basis van alles wat wij verder geloven. Tegenover het polythéisme (veelgodendom) van de heidenwereld stelt de apostel de uitspraak: 'God is één' (vert. Brouwer en The Centenary Translation). Hij is dus de ene en enige bron van alle leven, van alle wijsheid en van alle kennis, van alle goedheid, van alle kracht, van alle heiligheid, van alle vrede, blijdschap en gerechtigheid, met uitsluiting van een godenwereld waarin iedere god weer een andere identiteit en andere eigenschappen bezit.

De boze geesten sidderen voor deze onverbreekbare eenheid van God waarop zij geen enkel vat kunnen krijgen (Jac. 2:19). Als gevolg van het feit dat God één en onverdeeld is, schreef de apostel: 'Eén Here, één geloof, één doop, één God en Vader van allen, die is boven allen en door allen en in allen' (Ef. 4:5,6). Omdat God één is, is ons geloof ook één en onze doop - in de Heilige Geest - ook één. Wij* zijn immers allen met een en dezelfde Geest gedrenkt, zodat wij deel hebben aan het ene onveranderlijke, goddelijke wezen. Die ene doop in de Heilige Geest staat daarom in Eféziërs 4 tussen één Heer en één God in, want de Geest gaat van belden uit die wezens één zijn.

De Heilige Geest verbindt dus de mens met God en met de Zoon in een eeuwige drie-eenheid. In onze goddeloze tijd accentueren wij tevens de waarheid dat er een God is, want wie tot God komt, moet geloven dat Hij bestaat en een beloner is voor wie Hem ernstig zoeken' (Hebr. 11:6). In de bijbelse tijden waren er nog geen godloochenaars of atheïsten.

Evenals in Hebrëen 8:6; 9:15 en 12:24 wordt Christus hier een middelaar genoemd. In het oude verbond waren Mozes en de hogepriester middelaars tussen God en Israël, maar Christus is de éne 'middelaar van een beter verbond, waarvan de rechtskracht op betere beloften berust'. Een middelaar stelt zich tussen de partijen. Mozes en de hogepriester behoorden zelf tot het volk waarvoor zij tussenbeide traden. Zo is Christus Jezus als Zoon des mensen de vertegenwoordiger van het gehele menselijke geslacht, waartoe Hij zelf behoort. Daarom wordt Hij ook de tweede of laatste Adam genoemd. In dit verband wordt de vraag: 'Of is God alleen de God der Joden? Niet ook der heidenen?' beantwoord met: 'Zeker ook der heidenen' (Rom. 3:29).

Mozes was middelaar tussen God en Israël vanwege de overtredingen van het volk. Hij sprak: 'Maar nu, vergeef toch hun zonde - en zo niet, delg mij dan uit het boek dat Gij geschreven hebt' (Ex. 32:32). De hogepriester was middelaar, wanneer hij op de grote verzoendag eenmaal per jaar het heilige der heiligen binnentrad met 'het bloed, dat hij offerde voor zichzelf en voor de zonde door het volk in onwetendheid bedreven' (Hebr. 9:7).

Een middelaar is iemand die geschillen bijlegt en een verzoening tot stand brengt tussen twee partijen, die in 1 twist en onvrede met elkaar leven. In Galaten 3:20 staat: 'Een middelaar is niet de vertegenwoordiger van één; God echter is één'. De mens moet tot God worden gebracht. God verandert daarbij niet, maar de mens moet veranderen en ook één worden, evenals God. Jezus bad: 'Opdat zij één zijn, gelijk Wij één zijn' (Joh. 17:22). Daarom kan ook gezegd worden: 'Weest heilig, want Ik ben heilig' (1 Petr. 1:16). Wanneer we alleen heilig zijn, zijn we één en niet

meer innerlijk verdeeld. Door het middelaarsschap van Christus wordt de mens teruggebracht tot God die één is, en hieruit ontstaat de ene hoop, het ene geloof, de ene doop, en ook het ene lichaam, de gemeente.

6. die Zich gegeven heeft tot een losprijs voor allen; en daarvan wordt getuigd te juister tijd.

Hoe heeft Jezus dit geschil bijgelegd of deze verzoening tot stand gebracht? Door zijn leven te geven tot een losprijs voor allen of liever ten bate van allen. Daarmee heeft Hij namelijk de schuld der ganse mensheid betaald, dus voor alle mensen van alle plaatsen en van alle tijden. 'Zo luidt het getuigenis voor onze tijd' heeft de Canisiusvertaling, dus dit betreft het evangelie van het nieuwe verbond.

Christus gaf Zich als losprijs voor allen. Deze tekst loopt parallel met Marcus 10:45 waar staat: 'Want ook de Zoon des mensen is niet gekomen om Zich te laten dienen, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen'. De verlossing der mensheid wordt hier uitgebeeld door het betalen van een losprijs aan hem die de mensen gevangen hield. De losprijs zelf bestond uit het volmaakte leven van Christus. De bedoeling van God was daarmee dat niet slechts één Zoon des mensen het doel zou bereiken, maar dat vele zonen tot heerlijkheid zouden worden gebracht en velen de troon Gods zouden beklimmen.

Maar al deze mensen waren als slaven onder de claim van de boze, zowel degenen die hij in het dodenrijk gevangen hield, als zij die op aarde onder de bezetting van de machten der duisternis leefden. De verwachting van de

duivel was dat hij allen die nog geboren zouden worden, ook onder zijn heerschappij zou weten te krijgen en hen dus ook onnut zou maken.

Wilde de Vader met de mensheid ook verder zijn doel bereiken, dan zou Hij deze, met schuld beladen, beschadigde en onderdrukte schepselen onder het slavenjuk vandaan moeten halen. Kon God dit dan niet met geweld? Het antwoord is dat Hij rechtvaardig is en nimmer geweld gebruikt om zijn doel te bereiken. God is geen rover of dief, maar is rechtvaardig en daarom kócht Hij de mens vrij. Er is sprake van een losprijs en van vrijkopen (1 Petr. 1:18). Een losprijs is het geld dat voor een krijgsgevangene of voor een slaaf wordt betaald. Daarnaast kan dit woord ook 'zoengeld' betekenen. Degene die losgeld betaalt, geeft de slaaf of de gevangene gelegenheid om een nieuw leven te beginnen.

Alle mensen waren gevangenen van de dood, want deze is tot alle mensen doorgegaan. Jezus kwam om aan gevangenen vrijlating te prediken. Dr. J.F. Nielsen schrijft in zijn commentaar op Mattheüs 20:28: 'Naar onze mening is het niet juist te stellen dat Jezus zijn leven als 'losgeld voor velen' aan God zou hebben betaald' (De prediking van het Nieuwe Testament). God voorzag als offeraar Zichzelf van een lam ten brandoffer (Gen. 22:8). Het zou dwaasheid zijn te veronderstellen dat een offeraar aan zichzelf offert. Jezus gaf zijn heerlijk leven wel over aan God, maar om dit door de Vader te laten gebruiken als losgeld.

Dat de duivel onrechtvaardig en wetteloos is, mag bekend worden geacht. Hij houdt zich niet aan deze transactie, maar God wel. Een slavenhouder kan wreed en gemeen

zijn, maar desondanks kan iemand voor een hoge prijs een slaaf bij hem kopen. Wanneer dan de slaaf zijn vrijheid verkrijgt, is het zaak voor hem niet te dicht in de buurt van zijn vorige eigenaar te komen, want deze is niet te vertrouwen.

Het aanbod van een losprijs ging van de Vader uit. Hij was het die in Christus de wereld met Zichzelf verzoende. Een gaaf en volmaakt geestelijk mens aan wie de Vader 'alles overgegeven had', werd gesteld tegenover vele geschonden en beschadigde zondeslaven die onderde claim van de boze leefden. Wanneer gezegd wordt: 'De mens Christus Jezus, die Zich heeft gegeven tot een losprijs voor allen', betekent dit dat Hij Zich gegeven heeft aan de Vader om door deze als losprijs te worden gebruikt.

In Romeinen 8:32 staat, dat God zijn Zoon niet heeft gespaard, maar voor ons allen heeft overgegeven. De Vader gaf dus zijn Zoon prijs aan de boze, zoals iemand die een offer prijsgeeft aan het vuur. Hierdoor verloor de duivel zijn claim op de mensheid. Jezus heeft ons voor God gekocht met zijn bloed (Openb. 5:9).

In de natuurlijke wereld werd Jezus aan het einde van zijn leven op aarde overgeleverd in de 'handen van wetteloze mensen', die dus in verbinding stonden met de duivel (Hand. 2:23). In de onzienlijke wereld werd Jezus een vervloekte, want er staat: 'Christus heeft ons vrijgekocht van de vloek der wet door voor ons een vloek te worden; want er staat geschreven: Vervloekt is een leder, die aan het hout hangt' (Gal. 3:13). Jezus was dus door de Vader prijsgegeven aan de machten der duisternis, want Hij was een vervloekte.

Hij was omringd door 'stieren' en omsingeld door 'buffels' van Basan. Een verscheurende 'leeuw' sperde zijn muil tegen Hem open en 'honden' hadden Hem omringd (Ps. 22:13-17). Op deze wijze kocht Hij de mens vrij uit de macht van de satan en bracht hem tot God, opdat hij vergeving van zonden en een erfdeel onder de geheiligden zou ontvangen (Hand. 26:18). In de natuurlijke wereld sprak de Heer tot zijn belagers: 'Indien gij dan Mij zoekt, laat deze heengaan' (Joh. 18:8). Hij drukte hiermee uit dat Hij deel had aan een transactie, waarvoor gold: één voor allen. Deze parel van grote waarde werd als losprijs voor de wereld aangeboden.

Dat hier staat dat onze Heer Zich gegeven heeft tot een losprijs voor allen, en niet voor vélen, zoals in Marcus 10:45 te lezen is, houdt verband met de wil van God, welke zich richt op het behoud van alle mensen. 'Voor velen' zegt niet dat Jezus niet voor allen is gestorven. Het duidt ook niet aan dat niet allen daardoor het heil deelachtig kunnen worden, maar het is een aansluiting op Jesaja 53:12 waar staat, dat Hij veler zonden gedragen heeft. Het gaat dan over de tegenstelling tussen de 'ene' Jezus en het groot aantal der anderen, dus in feite een aanduiding van allen gezamenlijk.

Paulus schreef: 'Daar wij tot het inzicht gekomen zijn, dat één voor állen gestorven is' (2 Cor. 5:15). Daarom gaan alleen mensen vanwege eigen gezindheid verloren, want ze hebben dan de duisternis liever gehad dan het licht en hebben vrijwillige banden met de boze geesten aangeknoopt. Jezus stierf om een algemeen behoud te garanderen. Dit getuigenis, dit wil zeggen deze verkondiging van dit heilsfeit is in de tijd van het

welbehagen des Heren over de aarde uitgegaan en ook wij hebben de opdracht deze boodschap bekend te maken.

7. En ik ben daartoe als een verkondiger en een apostel gesteld - ik spreek waarheid en geen leugen - als een leermeester der heidenen in geloof en waarheid.

De vertaling Brouwer legt verband tussen het slot van vers 6 en het begin van vers 7. Zij luidt: 'Het getuigenis dat thans te rechter tijd gebracht wordt, en waarvan ik tot prediker en apostel ben aangesteld'. Natuurlijk behoort dit getuigenis tot de heilswil van God, die zijn Zoon als een losprijs overgaf, tot vrijkoping van alle mensen, dus ook van de heldenen of de volken. Paulus moest deze waarheid verkondigen, dus Gods herstelplan bekend maken. Hij moest de volken tot het geloof brengen, zodat zij deze redding ook voor eigen leven zouden aanvaarden. Zo moest hij de volken bewerken tot de gehoorzaamheid van het geloof in de waarheid (vergelijk Rom. 16:26).

Jezus Zelf had gezegd dat hij tot de heidenen zou worden gezonden 'om hun ogen te openen ter bekering uit de duisternis tot het licht en van de macht van de satan tot God, opdat zij vergeving van zonden en een erfdeel onder de geheiligden zouden ontvangen door het geloof in Mij (Hand. 26:18). Zo gehoorzaamde Paulus aan de grote opdracht: 'Gaaf heen in de gehele wereld, verkondigt het evangelie aan de ganse schepping' (Marc. 16:15).

Het is duidelijk dat bij zo'n geweldige taak er geen verschil mag en kan gemaakt worden tussen Joden en heidenen. De volken of 'alle mensen' staan centraal, want de middelmuur van de afscheiding was op Golgotha

geslacht. De apostel kende evenwel het altijd durende verzet van de judaïsten. In zijn tijd dat parallel loopt met de oppositie tegen het verlossingsplan van een ganse mensheid in de Israël theologie van onze tijd. Deze weigert immers een evangelie te aanvaarden dat alle mensen betreft en waarin geen onderscheid gemaakt wordt tussen Jood en heiden. Vandaar de uitroep van Paulus: 'Ik spreek waarheid en geen leugen' en 'ik ben de trouwe (gelovige) en oprechte leraar'.

Zijn lezers en hoorders konden zich rustig aan hem toevertrouwen. Zij noch wij zullen met zijn evangelie beschaamd worden of aan de verkeerde kant van de scheidslijn terecht komen. Paulus weet zich hier de heraut, de apostel en de leraar van de volken in de verkondiging van een algeheel herstelplan voor de ganse schepping. Noch Johannes noch Petrus hebben zichzelf ooit als leraar opgeworpen of aangeduid. Deze functie was naast zijn roeping als apostel speciaal aan Paulus toevertrouwd.

Wij komen het woordje 'leraar' daarom praktisch alleen tegen in de brieven van Paulus, die gericht zijn aan de heiden-christenen. Paulus gaf aan het christendom een nieuwe koers en hij maakte het los uit de Joodse traditie en leringen, die de leraars onderde wet onderwezen. Hij* transponeerde de woorden en beloften van God uit het oude verbond naar de hemelse gewesten. Hij leerde het volk van God in het nieuwe verbond de betekenis van het 'vergeestelijken'.

8. Ik wil dan, dat de mannen op iedere plaats bidden met opheffing van heilige handen, zonder toorn en twist.

Onder de Joden was het de gewoonte om te bidden met tot schouderhoogte opgeheven handen, de handpalm daarbij naar boven gekeerd, als een gebaar om uit te drukken dat zij de goddelijke gaven in ontvangst wilden nemen. Natuurlijk konden ook zij 'op iedere plaats bidden', zoals bijvoorbeeld in hun synagogen, maar 'heilige handen' konden ze eigenlijk maar alleen in de tempel opheffen, want daar werden hun zonden verzoend en werden zij gereinigd van het kwaad. Daar zong men: 'Heft uwe handen naar omhoog, slaat naar het Heiligdom uw oog'.

Voor dit laatste kenden de Joden ook nog een gebedsrichting die hen met het heiligdom verbond. Zo bad Daniël in ballingschap driemaal daags voor een open venster in de richting van Jeruzalem (Dan. 6:11). Zo sprak Salomo bij de inwijding van de tempel: 'Wanneer uw volk ten strijde trekt tegen zijn vijanden langs de weg waarop Gij hen zendt, en zij bidden tot U in de richting van deze stad die Gij verkoren hebt, en van het huis dat ik voor uw naam gebouwd heb, hoor dan uit de hemel naar hun gebed en smeking, en verschaf hun recht' (2 Kron. 6:34). Zo bidt de gelovige moslem heden ten dage nog in de richting van Mekka.

Het was bij de Joden de gewoonte om met opheffing van handen hun smeking bij God bekend te maken. Als volle evangelie christenen kennen wij ook de gestrekte, opgeheven hand, die uitdrukking is van aanbidding en een getuigenis van onze gemeenschap met God. Paulus verlangt hier dat de christenmannen overal waar zij bidden, reine handen opheffen, omdat zij weten dat hun schuld is verzoend en dat zij gebroken hebben met iedere vorm van ongerechtigheid (2 Tim. 2:19).

Wanneer zij bidden en de naam van Jezus noemen, treden zij de geestelijke tempel binnen in het Koninkrijk Gods. Daarom kent de christen op aarde geen heilige plaatsen, waar God in het bijzonder zijn zegeringen zou schenken, maar hij mag overal zijn hart 'verheffen'. De Heer heeft immers gezegd: 'De ure komt, dat gij noch op deze berg, noch te Jeruzalem de Vader zult aanbidden;.... maar de ure komt en is nu, dat de waarachtige bidders de Vader aanbidden zullen in geest en waarheid' (Joh. 4:21-23).

Bidden betekent bezig zijn in de onzienlijke wereld en het is van groot belang zich daaraan de juiste zijde op te stellen, dus in het Koninkrijk Gods. Bij zijn gebed moet de christen innerlijk vrij zijn, want anders wordt hij afgeremd. Kenmerkende mannezonden als toom, drift- en haatgevoelens, die door geweldgeesten aangewakkerd worden, mogen niet mee vibreren. De bede: vergeef mij mijn schulden, gelijk ook ik mijn schuldenaren vergeef, is het levensprincipe tijdens het christelijke gebed.

Dan heeft men het ook niet meer moeilijk met zijn naaste of met zijn broeder. Ook kan men niet vrij voor iemand bidden, als men innerlijk nog met hem redeneert en discussieert. Men kan ook niet bidden met een ruziegeest bij zich. Denk ook aan Mattheüs 5:23,24. In plaats van 'twist' hebben de Canisiusvertaling, de Lutherse vertaling evenals de King James Version 'twijfel' staan. We denken hierbij aan Jacobus 1:6, waar staat dat men moet bidden in geloof en geen enkele twijfel mag toelaten, omdat iemand dan niets van de Heer kan ontvangen.

Van deze tekst mogen we wat het uitwendige betreft, geen voorschrift maken, alsof het een verplichting zou zijn met opgeheven handen te bidden. Ook behoeven wij niet

evenals de apostel met zijn oudsten van Eféze, knielend te bidden, hoewel hier natuurlijk niets op tegen is (Hand. 20:3 6). Wel is het noodzakelijk om 'heilige handen' te hebben. Sprak God niet tot de godsdienstige tempelgangers in Jeruzalem, dat hun handen tijdens het gebed 'vol bloed' zaten? (Jes. 1:15).

Niet wat men ziet, dus de gebedshouding, is belangrijk, maar wat men niet ziet, de innerlijke heiliging. Wij mogen evenwel ook niet naar de andere kant doorslaan door te menen. dat een onverschillige houding tijdens het gebed: onderuit gezakt zittend op een stoel, de handen in de zakken, met geopende ogen, ook God welgevallig zou zijn. Deze uitwendige zaken drukken immers ook een innerlijke, oneerbiedige en nonchalante levenshouding uit.

Duidelijk zien we hier dat het gebed in samenkomsten, in vergaderingen, in het gezin, in huisgemeenten, niet beperkt mag blijven tot de enkeling die vooraan staat of de leiding heeft. In dit vers gaat het over allerlei soort mannen, want de opzieners en oudsten worden in het volgende hoofdstuk aangesproken.

9, 10. Evenzo, dat de vrouwen zich sieren met waardige klederdracht, zedig en ingetogen, niet met haar vlechten en goud of paarden en kostbare kleding, maar - zó immers betaamt het vrouwen, die voor haar godsvrucht uitkomen - door goede werken.

In de Joodse tempel werden de vrouwen niet toegelaten dan alleen in een aparte ruimte, de voorhof der vrouwen. Een deel der gelovigen was in Israël hiermee gediscrimineerd. De tempeldienst was een mannen-

'bedrijf. Zo is het de boze gelukt ditzelfde oudtestamentische onderschei 1 in de christelijke kerk binnen te brengen. Daarmee werd het grootste aantal leden van de gemeente van Jezus Christus op non-actief gesteld. De bekende bijbelverklaring van Dächsel merkt bij vers 8 op, dat de mannen in de oud christelijke gemeente 'uitsluitend' de openbare gebeden zouden doen: 'Paulus bepaalt dat de vrouwen zich daarvan geheel zullen onthouden, wat zij' in de laatste tijd niet altijd gedaan hadden'.

Zo wordt door deze bijbelverklaarder 1 Corinthiërs 11:5 waar sprake is, dat een vrouw bidt of profeteert, tot een ongeoorloofde handeling gemaakt. Wij lezen vers 8 evenwel als volgt: 'Ik wil dan, dat de mannen op iedere plaats bidden met opheffing van heilige handen, zonder toom en twist (twijfel), en de vrouwen evenzo 'of op dezelfde wijze. De Coneybearebijbel voegt in zijn kanttekeningen evenals de bekende kerkvader Chrysostomus dit deed, het woordje 'bidden' achter 'vrouwen' toe: 'Evenzo dat de vrouwen bidden, dus deelnemen aan de eredienst'.

Er is niet het minste verband te leggen tussen het voegwoordelijke bijwoord 'evenzo' en de uitspraak, dat de vrouwen zich zullen sieren met waardige klederdracht. Het woordje 'evenzo' kan alleen terugzien op iets dat mannen en vrouwen met elkaar gemeen hebben, dus hier het gebed en het opheffen van heilige handen. Paulus verlangt of 'wil' dat ook de vrouwen 'op iedere plaats bidden'. De verkeerde punctuatie in onze vertalingen wil ons doen geloven, dat de vrouwen zich moeten kleden op gelijke wijze als de mannen die met opgeheven handen bidden. Wel een zonderlinge kledij!

Zowel mannen als vrouwen moeten heilig leven. Wanneer echtgenoten bijvoorbeeld ruzie hebben, kunnen ze moeilijk samen bidden of danken. Wanneer zij zich niet verzoenen, kunnen ze niet gaan slapen onder het aanroepen van de naam des Heren. Ook wordt de geest van het gebed gedooft, wanneer ijdelheid, pronkzucht en begeerte om in het oog te lopen, bij de vrouwen overheersen. Zij kunnen dan immers niet tegelijkertijd hun hart tot God verheffen.

We beginnen vers 9 met: Ik wil dat de vrouwen... zich sieren in een gepaste 'catastole', eerbaar en ingetogen. Het is duidelijk dat de apostel de nadruk wil leggen op een onopvallend gewaad voor vrouwen die aan de openbare samenkomsten deelnemen. De vertaling Brouwer luidt: 'Desgelijks, dat de vrouwen zedig optreden'. De morele standaard was zeer laag in die tijd en de christenen werden aan alle kanten verdacht gemaakt en belasterd. Zo was bijvoorbeeld het praatje rondgestrooid, dat zij in hun geheime bijeenkomsten zich te buiten gingen aan orgiën of losbandige drinkgelagen en aan sexuele uitspattingen.

Vandaar de vermaning een voegzame 'catastole' te dragen om geen enkele aanstoot te geven. Dit woord komt alleen hiervoor en ook in de Septuaginta in Jesaja 61:3. De 'catastole' was een kleed dat tot de voeten reikte en met een gordel werd gedragen, dus een eenvoudige kledij. Het zou goed zijn dat onze christenvrouwen zich ook in onze tijd aan dit apostolisch vermaan zouden houden. Zij gaan immers niet naar een samenkomst om er een mode-show van te maken of om de aandacht te trekken. In dit opzicht wordt er nog veel gezondigd. De aandacht moet niet

worden getrokken door natuurlijke schoonheid, noch door welstand of rijkdom, maar door goede werken te doen.

Het gaat er hier niet over hoe de kledij der vrouw in het algemeen moet zijn, of zij al of niet sieraden zal dragen, maar dat in de vergadering van de gelovigen de aandacht niet mag worden afgeleid. Bidden is immers bezig zijn in de hemelse gewesten en sierlijke kleding, juwelen en haarvlechten trekken de aandacht naar het natuurlijke leven. De vrouwen willen immers er toch ook naar streven voor God vruchten te dragen ten leven in de hemelse sferen, en goede werken te verrichten die God geschapen heeft, opdat de gelovigen hierin zouden wandelen. Het gaat in de gemeente dus om een priesterlijke taak te aanvaarden ten aanzien van het herstel van allen.

De hele houding van de christen moet daarop gericht zijn. Op soortgelijke wijze vermaant Paulus in een huisregel, dat de vrouwen hun ongelovige echtgenoten zullen winnen door innerlijke waardigheid en niet door uiterlijke opsmuk (1 Petr. 3:3,4). In de geestelijke wereld vormen de rechtvaardige daden der heiligen het fijne linnenkleed (Openb. 19:8).

Het woordje 'Ingetogen' wijst op een zich verstandig binnen de perken houden en op een rijkdom aan goede werken. Waarlijk 'goede werken' doet de christen, wanneer hij of zij de voetsporen van de Meester drukt. Dit ziet niet alleen op weldadigheid, maar ook op het bieden van geestelijke hulp en van troost, in het bijzonder aan alles wat zwak en aangetast is. De invloed van de vrouw bij de verbreiding van het evangelie is hierdoor zeer groot geweest.

De kleding der vrouw was in principe gelijk aan die van de man, met slechts geringe verschillen in vorm en dracht. De fraaiheid van een kleed hing niet af van de pasvorm - er bestond geen maatkleding - maar van de plooiën waarin het hing en van de wijze waarop het was geweven. Denk bijvoorbeeld aan de rok zonder naad en aan het fijn geweven lijnwaad. Kleurige zomen en boorden werden niet aangenaaid, maar aangeweven. Ook kende de antieke wereld geen knopen maar wel spelden en gespen van zilver of goud. Dat de rijken veel meer kleren bezaten dan zij konden dragen, is wel zeker, want de mot bezorgde veel hoofdbreken (Matth. 6:19 en Jac. 5:2).

Een weelde-artikel was ook het purperen gewaad. Deze kleurstof werd bereid uit het vocht van de fijngestampte purperslak. Vooral de stad Tyrus was om dit product bekend. Deze stad leverde de schoonste soorten op. Men was gewoon er verschillende tinten aan te geven, van dieprood tot violet. De kostbaarheid van dit artikel maakte dat de handelaren over een groot bedrijfskapitaal moesten beschikken. Minerale verfstoffen waren nog onbekend. Daarom mogen we aannemen, dat Lydia, de purperverkoopster, bij wie Paulus en zijn metgezellen een gastvrij onderdak vonden, een gefortuneerde vrouw moet zijn geweest.

Ook kende de wereld van het Nieuwe Testament de kostbare zijde, waaruit blijkt dat er reeds een tussenhandel bestond en een verkeer was met China. Openbaring 18:12 toont ons, dat de kooplieden hier ook veel aan verdienden. Parels waren bij de dames in de oudheid meer geliefd dan edelstenen. Er werden vaak enorme prijzen voor betaald. Julius Caesar gaf eens voor één parel meer dan een miljoen gulden. Dit doet ons begrijpen dat in de gelijkenis

van een koopman wordt gesproken, die al wat hij had, verkocht om één parel te kunnen kopen (Matth. 13:46).

11. Een vrouw moet zich rustig, in alle onderdanigheid, laten onderrichten,

De vrouw moet niet trachten door haar uiterlijk in de gemeente de aandacht te trekken, maar evenmin mag ze door haar spreken zich op de voorgrond plaatsen. In een wereld waarin de man het alleen voor het zeggen had, mocht de christelijk geëmancipeerde vrouw geen aanstoot geven. Dit zou immers de uitbreiding van het evangelie geen goed doen.

De vrouw moet zich in alle onderdanigheid, zwijgend, of in alle rust laten onderrichten. Het woord 'onderdanigheid' heeft hier wel een andere gevoelswaarde als 'gehoorzaamheid'. Zo staat er niet dat wij God onderdanig moeten zijn, maar wel gehoorzaam (Hand. 5:29). Onderdanig zijn betekent dat men naar iemand luisteren wil. Er staat bijvoorbeeld: 'Weest elkander onderdanig in de vreze van Christus' (Ef. 5:21). Ditzelfde woord vindt men ook in 1 Petrus 5:5 terug: 'Evenzo gij, jongeren, onderwerpt u (weest onderdanig) aan de oudsten'.

In 1 Corinthiërs 16:16 wordt de gemeente voorgehouden, dat zij zich zou opstellen onder, of onderdanig zou zijn aan een ieder die met de apostel meewerkte of in het evangelie werkzaam was. Onder de medewerkers van de apostel, 'die met hem gestreden hadden in de prediking van het evangelie' waren vele vrouwen. Wij noemen Euódia en Syntyche (Fil. 4:2,3). Verder Fébe, de dienaar van de gemeente te Kenchreae, Prisca, de medearbeidster

van Paulus, Tryféna en Tryfósa en Pérsis, die zich veel moeite hadden gegeven in de dienst van de Heer (Rom. 16:1,2,3,12).

Wanneer over onderdanigheid van vrouwen gesproken wordt, staat dit altijd in verband met hun eigen mannen. Zij moeten naar deze luisteren, zoals Sara dit deed naar Abraham. In de dagen van Paulus waren er evenals tegenwoordig vele ongehuwde vrouwen. Hun positie schijnt veelal buiten de gezichtskring van de apostel te hebben gelegen, maar in de gemeente zal ze wel gelijk gestaan hebben met die van de ongetrouwde mannen.

Volgens het evangelie van het Koninkrijk der hemelen dat Paulus verkondigde, is de vrouw de gelijke van de man. In Christus - dus als lid van zijn lichaam, de gemeente - is immers geen man of vrouw. Deze visie zette de Joodse traditie op haar kop. De apostel bedoelde hier nu tot de vrouwen te zeggen: ga nu niet te ver, laat de slinger nu niet al te zeer naar de andere kant doorslaan, maar laat je in alle rust onderwijs geven. Wanneer voor mannen geldt dat zij zonder toom of twist moeten bidden, geldt hier dat de vrouwen zich rustig moeten houden in alle bescheidenheid.

De christelijke emancipatie van de vrouw ging niet ineens, maar zij had een kalm verloop nodig. In de Talmud - het belangrijkste religieuze Schriftwerk van het Jodendom, een soort bijbeluitleg - stond: 'Je kunt beter de wet verbranden dan haar aan de vrouw toevertrouwen' en 'wie zijn dochter in de wet onderwijst, is als iemand die haar tot zonde brengt'. Onder de christenen mocht en moest de vrouw wel onderricht ontvangen, hoewel dit in vroegere tijden onder de Joden niet werd getolereerd. Het

rabbijnisme van na de ballingschap had het etiket van minderwaardigheid op de vrouw geplakt.

Zo had de vrouw oorspronkelijk in de tabernakel evenals de priester en de leviet, een functie. De technische term in Exodus 38:8 en 1 Samuël 2:22 spreekt over 'dienstdoende vrouwen, die dienst verrichtten bij de ingang van de tent der samenkomst'. De Septuaginta die ongeveer 200 jaar voor Christus de vertaling van het Oude Testament uit het Hebreeuws in het Grieks gaf, en onderinvloed stond van het Judaïsme, sprak over de 'vastende' of laat de zinsnede geheel weg. Andere misleidende vertalingen zijn: de 'biddende', de 'te hoop lopende' of de 'verzamelde' vrouwen, om maar niet te denken aan vrouwen, die de tabernakel zouden schoonhouden!

In navolging van deze laat-Joodse onderwaardering van de vrouw interpreteerde men in de christelijke kerk onze tekst, dat alle vrouwen zich in Gods wetten moesten laten onderrichten naar het inzicht (wet) van hun eigen mannen. Maar hoe zat het dan met de ongehuwde vrouwen of met de zusters die een ongelovige man hadden? Niet de wet van Mozes zei, dat de vrouwen, die iets wilden te weten komen, thuis haar mannen om opheldering moesten vragen, maar de Joodse traditie, die niet toestond dat de vrouwen in de synagoge hun mond opendeden.

Het is logisch dat een leerling zich aan het gezag van een leraar onderwerpt. Deze regel geldt zowel voor mannen als voor vrouwen. De vrouwen moeten zich ook rustig houden, wanneer de Judaïstisch ingestelde christenen zich boos maakten over het onderwijs dat aan hen werd gegeven. Verder kan men opmerken dat het woordje 'rustig' geen absolute betekenis heeft. In 2

Thessalonicenzen 3:12 schrijft de apostel dat de mannen, die zich ongeregeld gedroegen en die niet arbeidden, rustig bij hun werk moesten blijven. Dit duidt op een levensstijl maar niet op stilzwijgendheid.

12. maar ik sta niet toe, dat een vrouw onderricht geeft of gezag over de man heeft; zij moet zich rustig houden.

Wanneer Paulus begint met 'maar ik sta niet toe', gaat het hier niet over 'een bevel des Heren' maar over een levenshouding die volgens de inzichten van de apostel de vrouwen het beste paste in hun moeilijke omstandigheden. Zo schreef hij in 1 Corinthiërs 7:25 dat hij voor de jonge dochters geen opdracht van de Heer had, maar hij gaf enkel zijn mening weer. Om een voorbeeld te geven uit de praktijk: een jonge gelovige komt bij de voorganger omgedoopt te worden; hij is evenwel nog minderjarig en zijn ouders zijn fel tegen. Zo'n voorganger kan dan zeggen: je komt erdoor in moeilijkheden en ik acht het beter dat je nog wat wacht. De persoon in kwestie zal evenwel de beslissing moeten nemen.

De apostel kan hier bedoelen: ik sta niet toe dat een vrouw onderricht geeft of gezag heeft over haar eigen man. Paulus acht het dus beter dat een vrouw, indien nodig, haar man of ook haar man voor haar laat spreken. Het gaat hier dan over gehuwde vrouwen die met haar man meekwamen naar de samenkomst. Het staat immers lelijk, wanneer een vrouw in het openbaar bij een discussie met haar man van mening zou verschillen en hem tegenspreken. Dit zou even ongepast zijn als wanneer bijvoorbeeld een volwassen kind in de gemeente zich openlijk ten opzichte van zijn ouders op de voorgrond zou stellen en met hen

zou debatteren. Een vrouw moet haar man niet publiekelijk onderwijzen en laten blijken dat zij het beter weet.

In verband met de toenmalige opvattingen deden de vrouwen er verstandig aan niet rond te bazuinen dat zij christelijk onderwijs genoten, maar zeker niet indien zij het ook gaven. Het onderwijs aan vrouwen geschiedde dikwijls door vrouwen (Titus 2:3,4). Het Nieuwe Testament verhaalt evenwel ook dat mannen door vrouwen werden onderricht. Timótheüs was door zijn grootmoeder en moeder onderwezen. Let erop dat Prisca als helpster van Paulus steeds vóór haar man wordt genoemd. Zij was de voornaamste persoon bij het onderricht aan Apóllos (Hand. 18:26 en Rom. 16:3).

Gezien de verhoudingen in die dagen liet de apostel in bepaalde situaties niet toe, dat de vrouwen openlijk onderricht aan mannen gaven of autoriteit over hen uitoefenden. In mohammedaanse streken is het ook niet mogelijk dat zendelingen aan vrouwen onderricht zouden geven of vrouwelijke zendelingen aan mannen. Maar het zou wel al te dwaas zijn om te veronderstellen dat een gelovige vrouw haar ongelovige echtgenoot geen onderricht in de Schriften zou mogen geven. Daarom schreef de apostel: 'Want hoe kunt gij weten, vrouw, dat gij uw man zult redden?' (1 Cor. 7:16).

De vrouw moet zich rustig houden. We zagen dat mannen geen uitbarstingen van drift mogen hebben, omdat ze toornig worden (3:3 en 2:8). Vrouwen moeten evenwel bij uitstek een stille en zachtmoedige geest hebben, die kostbaar is in het oog van God (1 Petr. 3:4). De Heerwil niet dat vrouwen hun mannen prikkelen tot toom en hun

driften opwekken, of inspelen op hun eerzucht, bekend staan om hun stekelige opmerkingen, hun bazigheid of hun jaloerse geest. Zij moeten waardigheid ten toon spreiden, een edel karakter openbaren en van hoog niveau zijn. Vrouwen (evenals natuurlijk mannen) met een scherpe tong zijn onbruikbaar in de dienst van de Heer. Voorgangers, evangelisten en oudsten met zulke echtgenoten worden in hun bediening afgeremd en kunnen slechts moeizaam tot ontplooiing komen.

13,14. Want eerst is Adam geformeerd, en daarna Eva. En Adam heeft zich niet laten verleiden, maar de vrouw is door de verleiding in overtreding gevallen;

De verzen 13-15 geven nog een verduidelijking van het voorafgaande. Er staat niet dat Adam eerst werd geschapen, maar er wordt een woord gebruikt, dat kneden, modeleren, gestalte geven, betekent. We vinden dit Griekse werkwoord 'plasso' terug In ons woord 'plastisch'. We zouden dus kunnen lezen: Adam was eerder gevormd of ontwikkeld dan Eva. Toen de vrouw er nog niet was, had Adam al een vormingsproces achter de rug en wie weet hoe lang.

Paulus bedoelt: zo gaat het ook met de emancipatie van de vrouw. Die is eeuwen en eeuwen tegengehouden, maar de vrouw zal tot gelijke hoogte komen als de man, want in Christus is er echt geen verschil tussen man en vrouw. Hij* schrijft: 'Eerst Adam dan Eva!' Wat een belofte. De orthodoxe theologie stelt evenwel: dát nooit! De rechtzinnigheid heeft de aspiraties van de vrouw ten opzichte van haar ontwikkeling algemeen beschouwd als een zonde tegen God en haar natuur.

Verder merkt de apostel op dat Adam zich niet heeft laten verleiden, want deze zondigde opzettelijk, tegen beter weten in. Eva kon evenwel verleid of bedrogen worden. Zij werd 'door en door bedrogen' (The New Testament in Modern Speech van Richard Francis Weymouth). 'Zij werd geheel bedrogen' (The Emphasized New Testament: A New Translation door J.B. Rotherham). Daarom is Adam beslist niet de meerdere van Eva.

Wij weten dat het huwelijk tussen man en vrouw in de natuurlijke wereld de geestelijk eenheid uitbeeldt tussen Christus en zijn gemeente. Christus is de Heer, de meerdere, maar Johannes schreef, dat wij Hem eenmaal gelijk zullen wezen als waarlijk geestelijke mensen, als 'het' zal geopenbaard zijn (1 Joh. 3:2). Dan wordt waarheid: 'Maar een ieder in zijn rangorde: Christus als eersteling, vervolgens die van Christus zijn bij zijn komst', opdat God tenslotte zal zijn: alles in allen!

Wij zien in deze perikoop die algemeen gebruikt wordt als sterkste argument om de vrouw te diskwalificeren en haar te onderwaarden, dat deze tekst de wens van de apostel uitdrukt dat ook de vrouw 'op iedere plaats bidt' en dat de vrouw niet alleen onderwezen zal worden, maar dat zij evenals de man in alle rust mag onderwijzen, enkele moeilijke en gevaarlijke situaties daargelaten. Zo is in onze maatschappij ook reeds de tijd verstreken dat een vrouw niet zou mogen studeren of zelfs les geven.

15. doch zij zal behouden worden, kinderen ter wereld brengende, indien zij blijft in geloof, liefde en heiliging, met ingetogenheid.

Paulus wist dat de vrouw alle eeuwen door een ondergeschikte plaats had ingenomen en dat zij te allen tijde zeer kwetsbaar was geweest. Daarom merkt hij nu tot troost voor haar, naar de meest letterlijke vertaling, op: 'De vrouw wordt gered door het Kind te baren' (The Centenary Translation: The New Testament in Modern English). Geen vrouw wordt behouden vanwege haar moederschap, want hoe zou het er dan voorstaan met onze ongehuwde zusters?

De rooms-katholieke uitlegger Dr. Th. de Kruyf merkt op, dat de apostel 'in een wat onhandige formulering zegt, dat de vrouw, die evenals Eva zich gemakkelijk laat misleiden en tot overtreding kan komen, toch aan het heil deelachtig wordt, en wel doordat zij haar taak van huisvrouw goed vervult, waar haar eigen roeping ligt'. De bijbelverklaring van Dächsel merkt op: Niet te leren, maar moeder te zijn, dat is de eigenlijke bestemming der vrouw! 'Wij ontkennen dit, want dan zou de eigenlijke bestemming van de man zijn om kinderen te verwekken. Het doel van de man en van de vrouw, gehuwd of ongehuwd, is dat zij hun plaats innemen in de hemelse gewesten en een geestelijk mens worden, naar Gods beeld en als zijn gelijkenis.

Het Zaad der vrouw is Jezus Christus. De vrouw heeft het geweldige voorrecht gehad Jezus als mens voort te brengen. De man had daar geen deel aan. De apostel spreekt niet over het eeuwig gered worden der vrouw in verband met haar zonde en overtreding, want dat is hier zijn onderwerp niet. Het gaat immers over de positie van de vrouw in de kerk en in de maatschappij. De vrouw is hier een collectief evenals bijvoorbeeld in Openbaring 12:1.

Vandaar dat Paulus de zin beëindigt: 'Indien zij (meervoud) blijven in geloof, liefde en heiligheid, gepaard aan ingetogenheid' (Leidse vert.). De vrouw heeft niet alleen haar eeuwig heil aan deze Zoon te danken, maar ook haar maatschappelijke verheffing uit de heerschappij en de slavernij van de man. Tot de heidense Galaten schreef de apostel: 'Want gij allen, die in Christus gedoopt zijt, hebt u met Christus bekleed. Hierbij is geen sprake van Jood of Griek, van slaaf of vrije, van mannelijk en vrouwelijk: gij allen zijt immers één in Christus Jezus' (Gal. 3:27,28).

Ook de vrouw komt tot het niveau van Christus. Zij heeft deel aan een heerlijke emancipatie, dat is de ontheffing van alle beperkende bepalingen en de toekenning van gelijke rechten met de man. De voorwaarde is: dit alles, indien zij evenals Maria, de moeder des Heren, en evenals alle oprecht gelovige mannen, blijven in geloof aan God en zijn Woord, blijven in de liefde tot God en de naaste, en voortgaan op de weg der heiliging, dat is die van de afzondering van het kwade, en heel gemaakt of genezen.

Wordt van de vrouw nog gezegd: met ingetogenheid, dan geldt dit natuurlijk ook voor de man. Een vrouw moet zich onthouden van alle onmatigheid, ook in haar spreken. Het Griekse woord voor 'ingetogen' kan ook vertaald worden door 'zelfbeheersing'. De Coneybeare-vertaling heeft 'self-restraint', dat is zelfbedwang. Rustige vrouwen, zichzelf in allerlei situaties weten te beheersen, zijn een sieraad voor het gezin en voor de gemeente.

HOOFDSTUK 3

1. Dit is een betrouwbaar woord: indien iemand staat naar het opzieners-ambt, dan begeert bij een voortreffelijke taak.

Het gebruik van de plechtige inleidingsformule 'dit woord is betrouwbaar' of 'dit woord is waarachtig' wijst op een gangbare uitdrukking in het gemeentelijke leven van die dagen (vergelijk 4:9, 2 Tim. 2:11, Titus 1:9 en 3:8). Sommige vertalingen zetten deze uitdrukking aan het slot van hoofdstuk 2 (Leidse vert. en Can. vert.), wat de inhoud van dit gezegde nog niet verduidelijkt. Men kan veronderstellen dat zij een belangrijke leeruitspraak of een bijzondere regeling in de gemeente inleidde.

Om in de dienst des Heren te staan en daar een leidende positie te bekleden is een goede zaak. Men wil zich dan immers ten dienste stellen van het volk van God, het helpen en er niet over heersen. Maar zoals Jacobus dit van de leraars zegt, geldt ook voor de opzieners: 'Gij weet immers, dat wij er des te strenger om geoordeeld zullen worden' (Jac. 3:1).

Het woord is evenwel betrouwbaar, dat het ambt van oudste niet minder is dan bijvoorbeeld van een charismatisch begaafde broeder, zoals bijvoorbeeld een profeet. Het is van groot belang dat bekwame mensen het bestuur van een gemeente op zich nemen. Deze taak stelt zware eisen en brengt grote verantwoordelijkheid mee, terwijl degenen die zich ermee belasten niet altijd dankbaarheid oogsten. Moest Paulus zelf niet getuigen dat allen in Asia zich van hem hadden afgekeerd en Eféze

waar Timótheüs verbleef was de hoofdstad van deze provincie.

Aan het begin van de brief blijkt dat de apostel daar Timótheüs had geplaatst om de gemeente te leiden. Deze broeder was dus niet door de gemeente gekozen, maar door Paulus als stichter van de gemeente, aangesteld. Daarom moest hij Timótheüs een hart onder de riem steken, toen hij schreef. 'Niemand schatte u gering om uw jeugdige leeftijd, maar wees een voorbeeld voor de gelovigen' (4:11,12). Niet alle oudsten schenen dus Timótheüs te accepteren, hoewel deze jonge man door Paulus als leider was aangesteld.

De verkiezing van oudsten vond waarschijnlijk op de volgende wijze plaats: onder leiding van Paulus kwam de gemeente bijeen en dan wees de apostel enkele gelovigen aan, die hij voor het ambt geschikt achtte. Deze mensen werden dan verder aan de gemeente voorgesteld. In Handelingen 14:23 staat dat Paulus en Barnabas 'in elke gemeente oudsten aanstelden'. De Statenvertaling voegt hieraan toe 'met opsteken der handen', dus met instemming van de gemeente, en de Canisiusvertaling luidt 'door oplegging der handen'. Een democratische verkiezing waarbij ieder persoon, ongeacht zijn leeftijd en positie, een stem heeft, was een onbekende zaak in de oudheid, zowel in de politiek als in de kerk. Denk alleen maar aan de slaven die praktisch geen enkel recht bezaten.

Het geestelijke leven van een bepaalde gemeente vraagt eigen plaatselijke ambtsdragers en daar ligt het terrein van de oudsten. Dat het later in Eféze misging, werd veroorzaakt door onderlinge naijver en jaloezie der oudsten, die naar de macht grepen. De apostel voorzag de

vijandschap tegen zijn bediening en die van Timótheüs, de bisschop van Eféze. Hij sprak immers tot de oudsten: 'Zelf weet ik, dat na mijn heengaan grimmige wolven bij u zullen binnenkomen, die de kudde niet zullen sparen; en uit uw eigen midden zullen mannen opstaan, die verkeerde dingen spreken om de discipelen achter zich aan te trekken' (Hand. 20:29).

Er waren dus ongeestelijke mensen onder de oudsten die zich op vleselijke wijze wilden handhaven en het gezag van de apostel, de stichter van de gemeente, ondermijnden. De Heer sprak tot deze gemeente, dat ze nog wel zuiver waren in de leer en zich voor vele dingen inspanden, maar dat ze hun eerste liefde hadden verzaakt en daarom van hun hoogte waren gevallen (Openb. 2:3-5).

2. Een opziener dan moet zijn onbesproken, de man van één vrouw, nuchter, bezadigd, beschaafd, gastvrij, bekwaam om te onderwijzen,

Er is hier sprake van 'opziener', een vertaling van 'episkopos', ook weergegeven door 'bisschoppen' of 'bestuurders' der gemeente. In Handelingen 20:28 zegt Paulus tot de oudsten van Eféze, dat zij waren aangesteld tot 'opzieners' om de gemeente Gods te welden. Het onderscheid tussen oudsten en opzieners zit waarschijnlijk hierin, dat de oudsten het plaatselijke bestuursapparaat vormden, terwijl zij die de kudde moesten hoeden, dus die toezicht op leer en leven hadden, als opzieners werden aangesproken.

In het eerste geval zullen dan ook de diakenen onder de oudsten zijn begrepen, dus zij die met de stoffelijke

belangen van de gemeente gemoeid waren. Vandaar dat de woorden oudsten en diakenen nooit naast elkaar worden genoemd. Er is sprake van oudsten zonder meer of van opzieners en diakenen, zie vers 2 (opziener) en vers 8 (diaken). Zo wordt ook de brief aan de Filippenzen gericht aan 'opzieners en diakenen'. De opzieners in ons vers behoren dus tot de oudsten (presbuteris).

Paulus noemt nu verschillende eigenschappen waaraan opzieners moeten voldoen. Het gaat dan niet om specifiek christelijke deugden, maar over kwaliteiten die men in het algemeen van mensen moet verwachten die een leidende functie vervullen en een voorbeeld moeten geven. Zij moeten hoogstaande, evenwichtige en zedelijk sterke personen zijn, want zij hebben een hoge taak.

De opzieners moeten 'onbesproken' of 'onberispelijk' zijn zoals vijf andere vertalingen hebben. Niemand mag iets op hen kunnen aanmerken vanwege hun optreden en vanwege hun levenswijze. Zij moeten een goed getuigenis hebben in de gemeente en ook daarbuiten. De gemeente komt niet tot de onberispelijkheid, indien haar vertegenwoordigers voor God en de mensen dit niet zijn. De oudsten moeten dus beantwoorden aan het christelijke ideaal van een zuivere levenswandel.

Het christendom herstelt het huwelijk zoals het in het begin was: één man gehuwd met één vrouw. Polygamie (veelwijverij) zoals dit bij Joden en heidenen voorkwam, is niet toegestaan. Voor bekeerde heidenen gaf en geeft dit vaak moeilijkheden. De vraag is: moet zo'n heiden zijn (bij)vrouwen, met wie bij wettig is getrouwd, wegzenden en misschien aan zedelijke en financiële ondergang prijsgeven? Ook zou men eruit kunnen lezen dat een

gescheiden en opnieuw getrouwde man niet in aanmerking kan komen voor dit ambt. Ook kan het betekenen dat een man trouw moet blijven aan één vrouw, een vermaan dat in het Joodse en heidense milieu op zijn plaats was.

De discipelen merkten in dit verband al op: 'Indien voor een man de zaak met zijn vrouw zó staat, is het niet raadzaam te trouwen' (Matth. 19:10). Dat een man na de dood van zijn vrouw niet zou mogen hertrouwen, kan de apostel niet bedoelen, want hij raadt in deze brief zelfs aan, dat de jonge weduwen weer zullen huwen (5:14). Toch sprak men van een gescheiden man of van een weduwnaar die hertrouwde, dat hij polygamie pleegde in successie (opeenvolging). Deze klassieke, foutieve opvatting leidde tenslotte tot het celibaat, dus tot de onthouding van het huwelijk.

Nuchter zijn, wil zeggen: behoedzaam, bedachtzaam of matig zijn. De vertaling Brouwer heeft beheerst, ook een noodzakelijke eigenschap voor een geestelijk leider. Hij moet zijn hoofd koel houden en ook niet door allerlei wilde ideeën worden meegesleept. Hij die anderen geestelijk moet leiden, moet zelf beheerst zijn. Natuurlijk kan nuchter ook nog zien op vers 3: 'niet aan de wijn verslaafd'.

Verder volgen eigenschappen die voor ieder hoofd van een gezin noodzakelijk zijn: bezadigd of ingetogen, matig, bezonnen. Een oudste mag niet spoedig uit zijn evenwicht worden gebracht. Hij moet zijn woorden goed overwegen, niet overdrijven en geen grote mond hebben teneinde een ander te overbluffen of te kleineren.

Dan volgt de opmerking dat een oudste beschaafd moet zijn. Dit heeft niets te maken met het eten met mes en vork, met uiterlijke wellevendheid, al behoeft men deze in de maatschappij zeker niet te minachten. Vormen en manieren verheffen een gezin, dus ook het huisgezin van God. Beschaafd of 'gebildet' of gevormd hebben hier te maken met een innerlijke ontwikkeling. Andere vertalingen hebben eerbaar of zedig. Een oudste is dus nooit onbeschoft in zijn doen en laten ten opzichte van de gemeenteleden. Hij krenkt en kwetst niemand. Hij mag dus geen bokkige man zijn, die door ontactisch optreden de mensen afstoot en tegen zich in het harnas jaagt. Een oudste zij bekend om zijn zachtmoedig optreden.

Een opziener moet ook altijd klaar staan om anderen te herbergen, inzonderheid de broeders en zusters in het geloof. Denk ook aan de vervolgingen en aan de moeilijkheden met reizen in die dagen. Vandaar het vermaan: 'Vergeet de herbergzaamheid niet'. De reizen van Paulus waren voor een groot deel mogelijk, doordat hij door zijn geloofsgenoten gastvrij werd ontvangen. Gastvrijheid vereist hartelijkheid, gulheid, mensenkennis, beleefdheid, fijngevoeligheid, belangstelling, zelfbeheersing en zelfverloochening. Als tegenstelling hiermee tekent de Schrift de herberg waar voor Jezus geen plaats was, of de Samaritanen die Hem weigerden te ontvangen, of een Diotrefés die weigerde de broeders te ontvangen (3 Joh. 9). Voor de gastvrije geldt: 'Wie ontvangt, die Ik zend, ontvangt Mij, en wie Mij ontvangt, ontvangt Hem, die Mij gezonden heeft' (Joh. 13:20).

Ook is het van belang dat een opziener onderwijs kan geven in de leer. Hij moet dus niet alleen de waarheid kennen, maar hij moet haar ook kunnen overbrengen.

Vandaar dat Schriftkennis een eerste vereiste voor een oudste is. Ook de vraagstukken van onze tijd moeten door de oudsten aan de hand van de bijbel kunnen worden opgelost en dit vereist een diep inzicht. Zij moeten in staat zijn om bijvoorbeeld op bijbelstudies op gestelde vragen aangaande allerlei problemen en situaties een schriftuurlijk gefundeerd antwoord te geven. Oudsten die weinig kennis van de bijbel hebben, zijn van weinig nut voor de gemeente. In de strijd tegen de boze moeten ze te allen tijde de waarheid Gods tegenover de dwaling en de verleugening naar voren kunnen brengen, zoals de Heer dit ook deed bij zijn verzoeken.

3. niet aan de wijn verslaafd, niet opvliegend, maar vriendelijk, niet strijdlustig of geldzuchtig,

Wijn was in het Oosten de gewone drank, maar voor een christen was het toch niet raadzaam er teveel van te gebruiken. Een opziener mag dus niet aan alcohol, tabak of welk genotsmiddel ook verslaafd zijn. Waar het alcoholgebruik overal en helaas ook onder de christenen stijgt, moet hiertegen stelling worden genomen. Bij huisbezoek en vooral op feestjes moet de opziener zeer beheerst zijn in het gebruik van wijn. Hij zal in alles immers het goede voorbeeld moeten geven.

Een opziener mag ook niet opvliegend zijn, dus ook niet prikkelbaar, snel geïrriteerd of agressief. Hij moet zich gemakkelijk kunnen voegen, zodat een ander zich niet altijd aan hem moet aanpassen. Opvliegende mensen gebruiken geweld, hetzij in woorden hetzij in daden. De voorgaande broeders moeten evenwel inschikkelijk zijn en zachtzinnig. Wie leiding geeft in de gemeente, moet te

allen tijde het beeld van Christus uitdragen, die sprak: 'Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben'.

Een opziener mag ook niet strijdlustig zijn, dus geen geweld-gebruiker, hetzij in woord of daad. Jacobus schrijft: 'Waaruit komt bij u strijden en vechten voort? Is het niet hieruit: uit uw hartstochten, die in uw leden zich ten strijde toerusten?' (Jac. 4:1). Van al de goede gaven Gods is door vechten en strijden niets te verkrijgen. Ook de voorbede die de oudsten zo dikwijls moeten doen, loopt dan op niets uit.

Daarnaast wordt verlangd dat een opziener onbaatzuchtig is in geldzaken. Gierigheid is de sterkste en gevaarlijkste 'begeerte des vlezes'. Zij zegt immers nooit: 'Het is genoeg'. Gierigheid en geluk hebben elkaar nooit gevonden. Gierigheid is de wortel van alle kwaad, omdat de gierigaard tenslotte zover komt, dat hij alle geestelijke waarden verzaakt om de mammon te dienen. Hij mist het vermogen om schatten in de hemelen te verzamelen. Gierige opzieners zullen de geur van hun gebondenheid ook in de gemeente verspreiden, zoals Judas dit deed, toen Maria met de heerlijke, kostbare nardusmirre de voeten van Jezus overvloedig zalfde. Zo'n mens houdt altijd rekering met schatten verzamelen, terwijl het toch de laatste dagen zijn (Jac. 5:3).

Niettegenstaande de vele waarschuwingen van Jezus, dat men God niet kan dienen en de Mammon, kent de kerkgeschiedenis de vele verzamelaars van rijkdommen en de geldpotters, zodat de 'godshuizen' tot kostbare musea werden en de diaconieën akker aan akker trokken. Maar hoe voller de beurs, hoe leger het hart.

4,5. een goed bestierder van zijn eigen huis, die met alle waardigheid zijn kinderen onder tucht houdt; indien echter zijn eigen huis niet weet te bestieren, hoe zal hij voor de gemeente Gods zorgen?

Een opziener-oudste moet zijn eigen huis goed besturen, zodat daar alles rustig en ordelijk verloopt. Hij moet immers in de gemeente in alles het voorbeeld geven hoe de leer van Jezus in de praktijk wordt uitgewerkt. Dit is bijvoorbeeld zeer belangrijk ten opzichte van de jonge gezinnen.

Paulus gaat uit van het normale beeld dat de oudste gehuwd is en kinderen heeft. Hieruit blijkt dat de rooms-katholieke kerk met haar verplicht celibaat voor haar geestelijkheid, geen enkel bijbels argument kan aanvoeren. Men verklaart daarom deze tekst als een gelijkenis: de eigenschappen van de kerkelijke bestuurders moeten in wezen overeenkomen met die van een goede huisvader, terwijl de priester zelf geen echtgenoot mag zijn. De bisschoppen hebben 'patriarchaal' gezag: ze moeten geen lieve vader zijn, maar wijze, rechtvaardige en vooral waardige bestuurders. Hun kinderen zijn dan de 'gelovigen' en de geestelijken die onder hen staan.

Over de vrouw van de opziener wordt hier niet gerept. Voor haar geldt uiteraard wat de apostel in de verzen 9-15 van hoofdstuk 2 schreef en verder nog in wat hij in vers 11 opmerkt. Een oudste die een goede, geestelijk ingestelde, zachtmoedige en wijze vrouw heeft, is te benijden. Hij kan dan de leiding van zijn gezin in onze moderne tijd rustig aan haar delegeren.

Een moeilijke opgave is dat een oudste niet alleen zijn kinderen onder tucht of in onderdanigheid moet houden, maar dat hij dit moet doen zonder dat hij zijn waardigheid als vader en als christen prijsgeeft. Hij mag geen uitbarstingen van woede hebben of onbeheerst zijn in zijn taalgebruik. Wie tiranniek en autoritair in zijn gezin optreedt, is geen figuur voor het ambt van oudste. Hij kan zich moeilijk onderwerpen aan de verdere door God gegeven leiding in de gemeente en zal zich daar kritisch tegen opstellen.

De sfeer in het goede gezin moet zo zijn dat vrouw en kinderen voor hun man en vader niet beven, maar ook niet over hem heenlopen. Een oudste moet daarom zijn kinderen niet met gestrengheid maar met alle 'stemmigheid' (St. vert.) of waardigheid in het goede spoor houden.

De apostel vervolgt dan in vers 5: zulke opzieners moeten wij hebben. Als iemand het in eigen gezin niet kan klaren, hoe moet hij het dan redden in het huisgezin Gods, waar de problemen vaak meer complex zijn. Als hij een rustig en gedisciplineerd gezinsleven weet te scheppen, is hij ook wat waard in het besturen van het grote gezin der gemeente. Daar is hij dan ook rechtvaardig, zachtmoedig en een vreedstichter. Het besturen van eigen huisgezin moet dus door de oudsten op waardige wijze geschieden, maar dit betekent niet dat de zonden van hun kinderen hun zullen worden toegerekend.

Ook mag men hun niet de verkeerde keuze die de opgroeiende of volwassen kinderen doen, aanrekenen. Genade is immers geen erfgoed, evenmin als zonde. Verwacht wordt dat een oudste in zijn gezin wijs,

verstandig en beheerst optreedt, ook en juist in moeilijke omstandigheden. De hechte band der liefde van ouder tot kind is een garantie dat ondanks bijna onoplosbare moeilijkheden er geen sprake is van het verstoten of het wegdoen van het in hem 'geheiligde' zaad. Op dezelfde wijze zal dan zo'n leidende broeder in de gemeente optreden tegenover de gemeenteleden. Allen zijn voorhem hetzelfde en hij* zoekt het goede voor allen.

6. Hij mag niet een pas bekeerde zijn, opdat hij niet door opgeblazenheid in het oordeel des duivels valle.

Voor een taak als opziener-oudste aan wie zulke hoge eisen gesteld worden, moet men geen 'neofiet', geen nieuw geplante in de wijngaard des Heren, kiezen. Pas bekeerden hebben misschien wel een groot enthousiasme, maar in de geestelijke wereld moet men hen nog tot zuigelingen of kinderen in het geloof rekenen. Zij werken de verwarring en de irritatie van andere gemeenteleden in de hand. Een pas toegetreden lid mist de kennis, de autoriteit en de vereiste bezonnenheid, om als opziener-oudste op waardige wijze in de gemeente te kunnen functioneren.

In pinksterkringen ziet men vaak 'bekeerde' priesters of dominees ogenblikkelijk prediken of op de voorgrond treden en een leidende functie vervullen, terwijl ze nog vernieuwd moeten worden in hun denken. Ieder die van melk leeft, heeft geen weet van de rechte prediking en hij is nog een zuigeling (Hebr. 5:13). Wordt een pas bekeerde al te zeer naar voren geschoven, dan loopt hij het gevaar verwaand of hoogmoedig te worden, want hij mist het inzicht in het Koninkrijk der hemelen en ook de

bezonkenheid. Zijn zinnen zijn niet geoefend in het onderscheiden van goed en kwaad.

Hij rekent dan in zijn geestelijke positie met aardse maatstaven en valt door deze beneveling in het vonnis van de duivel. Deze kende zijn plaats ten opzichte van God niet. Hij wilde zich aan de Allerhoogste gelijk stellen en verhief zich, omdat hij geen inzicht had in het plan Gods met de mens. Daarom wordt hij aan het einde van deze bedeling in het dodenrijk neergeworpen (Jes. 14:14,15). Het vonnis of het oordeel betekende zijn val en het verstoten worden uit het Koninkrijk Gods. Zo behoren de oudsten hun plaats te kennen ten aanzien van hun voorganger, hun medeoudsten en de gemeenteleden. Wie onderdanigheid vraagt, moet zelf ook kunnen luisteren en geleid willen worden.

Let erop dat door de val van de duivel die zo'n hoge positie bezat, ontelbare scharen engelen en mensen ten onder zijn gegaan. Wanneer hooggeplaatsten in het Koninkrijk Gods vallen, slepen zij meestal vele andere broeders en zusters mee. Het murmurerend volk was voor Mozes minder gevaarlijk dan de opstand van Korach, Dathan en Abiram met de 250 mannen van naam. Hun zonde was dat zij zich aan Mozes gelijk stelden en zeiden: 'De gehele vergadering, zij allen zijn heiligen, en de Here is in hun midden. Waarom verheft gl* u dan boven de gemeente des Heren?' (Num. 16:3).

Zij wilden in een theocratie de democratie invoeren: gelijkheid voor allen. Zo wilde de duivel zich ook gelijk stellen aan de Allerhoogste. De rebellerende leiders tastten in hun 'opgeblazenheid' de van God gegeven positie van Mozes aan. Hun oordeel was dat ook zij 'levend in het

dodenrijk afdaalden' (Num. 16:33). 'Dit is hun overkomen tot een voorbeeld voor ons en het is opgetekend ter waarschuwing voor ons', opdat ons niet het vonnis treft dat de duivel trof (1 Cor. 10:11).

7. Hij moet ook gunstig bekend staan bij de buitenstaanden, opdat bij niet z'n opspraak kome en in een strik des duivels valle.

Een opziener moet te goeder naam en faam bekend staan en een goede reputatie genieten wat zijn levensgedrag aangaat. Het afsluitend vers aangaande de opziener grijpt terug op vers 2, waar gezegd wordt dat een opziener onberispelijk of van onbesproken gedrag moet zijn. Een goede naam bij hen die buiten de gemeente staan, is voor de voorganger en oudsten onontbeerlijk.

Een onzorgvuldige levenswandel wordt gemakkelijk door kwaadwilligen tegen een bestuurder van de gemeente uitgespeeld. Hij mag in zijn omgeving niet bekend staan als lui, oneerlijk, ruw, onrein, baatzuchtig, drankzuchtig. Wanneer men dit immers in zijn buurt vertellen zou, kan dit gemakkelijk een oorzaak van opspraak, spot, hoon en minachting worden. Wanneer iemand die een functie in de gemeente vervult, zich in zijn dagelijks leven als werknemer of werkgever misdraagt, leidt hij een gespleten leven en dit zal hem ten val brengen.

We zien dat Paulus beslist geen strenge eisen aan een opziener stelt. Deze moet alleen een duidelijke christelijke levenswandel hebben, zoals eigenlijk ieder gemeentelid behoort te bezitten. Het mag niet voorkomen dat men kan zeggen: onze buurman is oudste in die volle-evangelie

gemeente maar je moest eens weten wat bij hem allemaal passeert. Of- je moet eens in zijn gezin komen: altijd ruzie, onbetrouwbaarheid, en naar hun kinderen zien ze niet om. Een christen die op deze wijze leeft en over de tong gaat, moet niet naar het ambt van opziener streven (vers 1).

Hij heeft er geen recht op en als hij dit toch aanvaardt, verheft hij zich en blaast zich op. Hij haalt dan iets naar zich toe dat niet bij zijn levenswijze past. Zo strekt de duivel zich ook uit naar de troon van God, terwijl hij daar geen recht toe heeft. Die is voor de echte 'zonen Gods' bestemd. Zijn hoogmoed is voor hem een strik geworden. In zo'n strikvallen allen die iets in de geestelijke wereld willen grijpen, waar zegeen recht op hebben. Jezus sprak ook over zulke 'Strebers' dat zij met geweld het Koninkrijk Gods willen binnendringen.

Wij kunnen ons natuurlijk afvragen wie nu tot zulk een taak bekwaam is (2 Cor. 2:16). Het antwoord luidt dat men dan dit ambt begeren moet uit zuivere bedoelingen, op gezag van God en staande voor zijn aangezicht. Het vereist zelfverloochening, toewijding, ijver, trouw, waakzaamheid en liefde tot God en zijn naaste om een geschikt opziener te zijn. Wie de beslissing heeft genomen om op deze wijze de gemeente Gods te dienen, zal zalig zijn indien hij in dit voornemen volhardt. De Heilige Geest is hem daarbij tot een onmisbare steun en kracht en schenkt hem bovendien de nodige wijsheid.

8. Evenzo moetende diakenen waardig zijn, niet met twee tongen sprekende, niet verzet op veel wijn, niet op winstbejag uit,

Na de eisen voor een opziener komen die voor de diaken. Naar het woordgebruik treffen we in deze brief drie begrippen aan voor de leiders in een plaatselijke gemeente. Allereerst dus 'episkopos', dat is de opziener, bewaker, of op de klank afvertaald door bisschop. In het maatschappelijke leven waren bij de Grieken de opzieners de marktopzichers, de scheepsreders en de bestuurders in staat en gemeente.

Ten tweede noemen wij de presbyters (presbyteros), een woord dat letterlijk 'oudere' of 'oudste' betekent. Het woord priester is hiervan afgeleid maar dit woord mist het bijbelse begrip van een geroepen vertegenwoordiger der gemeente. Reeds bij de Grieken verloor het woord geleidelijk de gedachte aan ouderdom. Ook wij spreken van een jonge 'oudste'. Het woord kreeg al spoedig de inhoud van 'eerwaardig' en 'in aanzien zijnde'. Iets voor 'presbyteron' houden, wilde zeggen: iets een hogere eer waardig achten.

Het Joodse sanhedrin werd gevormd door de overpriesters, de priesteradel; de schriftgeleerden of adel der geleerden; en de oudsten des volks, de invloedrijkste lekenfamilies (Matth. 26:3 en Marc. 8:3 1). In de Talmud waren deze oudsten 'de groten van het geslacht' of 'de groten van Jeruzalem'. In Lucas 19:47 is sprake van de voornaamsten, aanzienlijksten of oversten des volks. De oudsten in Israël waren de plaatselijke overheden, die rechterlijke en politieke macht bezaten. In het christendom werd met de oudsten van de gemeente, de plaatselijke leiders of voorgangers bedoeld.

Het Griekse woord 'diakonein' betekent 'aan tafel dienen', met de bijbetekenis dat dit uit liefde geschiedt (vergelijk

Joh. 2:5). Een 'diakonos' voerde de bevelen van een hoger geplaatst persoon uit (Matth. 20:26). Het woord 'diakonos' wordt gebruikt voor dienstknechten van de koning (Matth. 22:13), voor overheidspersonen als 'dienaar van God' (Rom. 13:4). Paulus noemde zich een 'dienaar' van het evangelie (Ef. 3:6). Er zijn 'dienaren van Christus' maar ook 'dienaren van de satan' (2 Cor. 11:23 en 15). In de gemeente heeft het woord diaken te maken met een ambt dat met liefdadigheid verbonden is.

Ook in de Joodse synagogen had men diakenen, die de aalmoezen ontvingen en onder de armen verdeelden. Het christendom heeft al deze benamingen overgenomen en er een geheel nieuwe inhoud aan gegeven. Diakenen waren volgens de oud christelijke traditie dus personen, die belast waren met de armenzorg. Ook zullen zij wel gepredikt hebben, indien met ervan uitgaat dat men bij de aanstelling van de zeven in Handelingen 6 ván diakenen moet spreken.

Diakenen zijn dus ook oudsten en wel zij die zich speciaal met de natuurlijke belangen en natuurlijke gang van zaken in de gemeente belasten. Er wordt in 1 Timótheüs 5:17 ook gesproken over oudsten die leren en onderwijzen, die zich dus bezighouden met de geestelijke verzorging en met de opbouw van de gemeente. Hoewel de diakenen in hoofdzaak bezig zijn in dienst van de gemeente op het natuurlijke vlak en daar dus capaciteiten voor moeten hebben, behoren zij toch geestelijke mensen te zijn, evenals de opzieners, want er staat immers 'evenzo'. Zij moeten waardig of eerbaar zijn, dit wil zeggen door iedereen kunnen worden gerespecteerd. Zij traden immers ook veel naar buiten op en hun was veel toevertrouwd. Eerbaarheid en waardigheid past alle christenen, maar

voornamelijk hun die de gemeente naar buiten vertegenwoordigen.

De diakenen mogen niet tweetongig zijn, dit wil zeggen dat hun natuurlijke adviezen in zouden gaan tegen het leven in geloof en naar de Geest Gods. Ze mogen het dus nooit op een akkoordje gooien als het gaat tussen het geestelijke en het natuurlijke leven. Wie bijvoorbeeld in het geloof leeft, moet geen mensen onder pressie zetten tot het geven van geld of tot het bewijzen van diensten. Een diaken mag ook niets anders zeggen dan dat hij denkt en ook niet bij huisbezoeken tot de een anders spreken dan tot de ander, omdat zijn belang dit meebrengt. Een dubbele tong spreekt uit een dubbel of verdeeld hart.

In onze tijd geeft het dienstbetoon aan armen, weduwen, wezen, werklozen en zieken nog weinig problemen daarvan overheidswege voldoende wordt gezorgd. Deze situatie is evenwel nog maar van korte duur en geldt trouwens alleen nog maar voor de zogenaamde rijke landen.

Ook mag de diaken geen verslaafde zijn, een liefhebber van veel wijn of andere alcoholische dranken. Dit is immers een ontering voor de mens, vooral voor de christen en maakt hem ongeschikt voor de dienst des Heren. Het wijngebruik opent trouwens de deur voor velerlei verzoeken. In onze tijd zou ongetwijfeld het roken en het gebruik van andere verslavende genotsmiddelen ook genoemd kunnen worden. Bij het doen van veel huisbezoeken is het gevaar van overmatig gebruik van sterke drank niet denkbeeldig.

Ook mochten de diakenen geen winst maken voor zichzelf noch voor de gemeente. De Statenvertalers gebruiken het woord 'vuil-gewinzoekers' wat zeggen wil dat zij geld zouden verduisteren dat voor de openbare dienst der gemeente was bestemd, of tot eigen voordeel zouden gebruiken. De verleiding om zichzelf bij het werk in dienst van de Heer te verrijken, moet niet onderschat worden.

Vandaar dat een voorganger beter geen penningmeester kan zijn. Gierige diakenen zijn eeuwenlang ook een groot gevaar geweest voor de gemeente Gods, want de kerkgeschiedenis leert dat de schatrijke diaconieën huis aan huis en akker aan akker trokken, of grote kapitalen op de banken hadden staan. Christendom en het verzamelen van aardse schatten zijn onverenigbare begrippen.

9, 10. maar het geheimenis des geloofs bewarend in een rein geweten. Laten ook dezen eerst op de proefgesteld worden, om daarna, als zij onberispelijk blijken, hun dienst te vervullen.

Een duidelijke omschrijving en afgrenzing van het diaconale ambt vinden wij nergens, maar het is blijkbaar een roeping voor bepaalde oudsten. Diakenen moeten mensen zijn in op wie men kan vertrouwen. Ze mogen niet op de penning zijn, want christenen die eerst denken: wat kan ik eraan verdienen, kunnen in de gemeente niet vrijgevig zijn en dat is juist voor een diaken en penningmeester van belang.

Verder moeten de diakenen broeders zijn, die de geheimenissen des geloofs, namelijk die van de verborgen omgang met God en van een wandel in de hemelse

gewesten, kennen. Wie het Koninkrijk der hemelen werkelijk binnengegaan is, jaagt niet meer naar aardse schatten of natuurlijke zekerheden. Men doet dan ook geen zaken die eigenlijk niet door de beugel kunnen en waartegen het geweten protesteert. Volgens hoofdstuk 1:19 moeten dus ook diakenen de goede strijd strijden met geloof en met een goed geweten. Ze zijn als het ware ermee gewapend.

Het werkwoord 'bewaren' wordt ook weergegeven door 'bezitten'. Om de goede strijd te strijden moet men dus het geloof en het goede geweten als wapenen der gerechtigheid hebben. Iemand met een rein geweten heeft altijd goede bedoelingen, wat zeer belangrijk is voor een diaken.

Diakenen moeten óók eerst op de proef worden gesteld, dus gekeurd en getest worden, evenals alle oudsten. Het moet blijken uit hun levenswandel in de gemeente en uit hun capaciteiten of zij geschikt zijn voor hun bediening. Het diakenambt vraagt niet alleen of men het geld goed kan beheren, maar het vereist ook het charisma om 'uit te delen in eenvoud' en of men capabel is 'om barmhartigheid te bewijzen' (Rom. 12:8). Diakenen moeten de nodige geestelijke bekwaamheden en de nodige wijsheid hebben om het natuurlijke leven van de gemeente in goede banen te leiden.

Het is niet goed om financiële belangen in handen te geven van personen die niet eerst beproefd werden en geschikt werden bevonden. In de diaken treedt immers de gestalte van Christus naar voren, die zelf arm zijnde, sprak: 'In zoverre gij dit aan één van deze mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan' (Matth.

25:40). Ook mogen zij niet door middel van het geld dat zij beheren en uitkeren, persoonlijke macht uitoefenen. Vele diakenen zijn berucht geweest omdat zij hun persoonlijke voorkeur of afkeer mee lieten spreken bij het uitreiken van hun liefdegaven. Deze mensen in het verleden waren verstoken van de inwoning van de Heilige Geest, en de charismatische bekwaamheden om mee te delen en barmhartigheid bewijzen, waren niet aanwezig. Bij hen was dus niet de Heilige Geest, met de liefde Gods en zijn onpartijdigheid, in het hart uitgestort.

De kerkgeschiedenis is vol met voorbeelden, hoe diakenen hun macht misbruikten ten opzichte van de armen, de wezen en de weduwen. Slechts wanneer zij onberispelijk zijn en er geen klachten binnenkomen, kunnen zij vanuit het midden der gemeente worden aangesteld. Laten wij niet vergeten dat de armen 'recht' bezitten, want "t Is de Heer, die 't recht der armen, der verdrukten gelden doet' (Ps. 146:8 berijmd).

11. Evenzo moeten hun vrouwen zijn: waardig, geen kwaadspreeksters, nuchter, betrouwbaar in alles.

De moeilijkheid bij de verklaring van dit vers is, dat het niet duidelijk is wat voor soort vrouwen de apostel hier bedoelt. Er staat letterlijk: 'Vrouwen evenzo waardig, geen kwaadspreeksters, nuchter betrouwbaar in alles'. Gaat het hier dus over vrouwen van de diakenen, zoals de Nieuwe Vertaling suggereert, of gaat het over vrouwen, diaconessen die naast de diakenen hun ambt vervullen? Dit laatste speciaal in verband met de verzorging van weduwen die in die tijd geen uitkering kregen en ook geen baan konden krijgen, en van zieken en van armen.

Vóór de mening dat wij hier met vrouwen te doen hebben, wier mannen kandidaat waren voor het diaconaat, Pleit dat vers 11 anders de eenheid over het gedeelte dat over het diakenambt gaat, verstoort. De verzen 8-10 gaan over de diakenen en ook de verzen 12 en 13 spreken weer over hen. Verder wordt pas in hoofdstuk 5:9-15 over een diaconale taak gesproken, die speciaal door weduwen boven de zestig mag worden vervuld. Ook zou men bij specifieke vrouwelijke diakenen een andere uitdrukking mogen verwachten dan alleen maar de aanspreekvorm: vrouwen.

Paulus kan dus bedoelen dat men bij het kiezen en aanstellen van diakenen en uiteraard ook bij het kiezen van oudsten rekering moet houden met de persoon met wie zo'n ambtsdrager gehuwd is. Wij lezen dat hun vrouwen ook eerbaar van gedrag moeten zijn, geen lasteraarsters, geen babbelkousen die allerlei verhaaltjes uitstrooien, waardoor ze ongenoegen verwekken en tweedracht zaaien. Ze moeten ook gematigd zijn in hun denken en handelen, dus beheerst zijn en geen onbekookte opmerkingen maken.

Ze moeten hun echtgenoten dus ondersteunen tot goede en positieve uitspraken en handelingen en hen niet opstoken met allerlei dwaze en impulsieve opmerkingen die tot een onverantwoord optreden leiden. Vrouwen van oudsten, onder wie dus als ze er zijn ook de diakenen zijn begrepen, moeten betrouwbaar zijn in alles, dus een voorbeeld zijn van rust, evenwichtigheid en godsvrucht. Het is bekend dat een vrouw haar man geestelijk omhoog kan stuwen, maar hem ook tot een laag, platvloers niveau kan brengen door allerlei holle en, ijdele praat.

Als argument vóór vrouwelijke diakenen wijzen wij allereerst op het bijwoord 'evenzo', dat ook in hoofdstuk 2:9 en 3:8 een nieuwe groepering aanduidt. Verder valt het op dat de apostel in vers 12 na de onderbreking met de diaconessen opnieuw het woord 'diakenen' gebruikt. De argumenten tegen vrouwelijke diakenen zijn gemakkelijker op te lossen dan omgekeerd. Vermoedelijk waren de diaconessenweduwen op leeftijd (zie 5:9), maar de kerkgeschiedenis wijst ook op jonge diaconessen. Phébe was dienaar of letterlijk 'diacones' van de gemeente te Kenchrea. Zij was hiervoor aangesteld en stond in dienst van de gemeente aldaar (Rom. 16:1,2). Naast het ambt van diaken was er dus een vrouwelijke equivalent van 'wie dient, in het dienen'. Dat was ook wel nodig, daar de bijzondere zielszorg en ook de hulp aan vrouwen wegens de welvoeglijkheid niet aan mannen kon worden overgelaten.

In een brief van Galus Plinius Secundus aan keizer Trajanus schrijft deze ambtenaar over twee slavinnen, die dienaressen geweest waren en die hierover op de pijnbank waren ondervraagd. In de Bithynische gemeenten waarover het hier gaat, werden dus ook diaconessen gevonden, ongetwijfeld ter verzorging van armen en zieken. Uitdrukkelijk vermeldt deze schrijver dat ze 'dienaressen' genoemd werden, evenals Paulus Phébe als dienaar der gemeente aanduidde. Omdat ze slavinnen waren, werden ze onder foltering ondervraagd.

De voorwaarden die Paulus aan deze vrouwelijke diakenen stelt, lopen vrijwel parallel met die van hun mannelijke collega's: eerzaamheid, nuchterheid, vrij zijn van kwaadsprekerij en betrouwbaar in alles wat hun was opgedragen. Ze moesten dus respectabele vrouwen zijn die

bij huisbezoeken niet roddelden, die zakelijk waren in het natuurlijke leven en wijs en met veel inzicht waren in het geestelijke leven. Men moest op deze vrouwen volkomen kunnen vertrouwen. Bij hen mochten geen lekken naar buiten zijn, zodat geheimen en schuldbelijdenissen van mensen in nood goed werden bewaard.

12,13. Diakenen moeten mannen van één vrouw zijn, hun kinderen en hun eigen huis goed bestieren. Want zij, die hun dienst goed hebben vervuld, verwerven zich een ereplaats en veel vrijmoedigheid om te spreken door het geloof in Christus Jezus.

De diakenen mogen evenmin als de opzieners, polygamie bedrijven. Wellicht wordt ook bedoeld dat zij geen gescheiden mannen mogen zijn, die hertrouwd waren, want ze moeten de man van één vrouw zijn. De Leidse vertaling, die van Brouwer en de Canisius-vertaling hebben: 'Diakenen mogen slechts éénmaal gehuwd zijn'. Anders is hun huwelijk geen voorbeeld meervoor de gemeente. Het zal in die tijd wel moeilijk zijn geweest om zulke mannen te vinden. Verder vinden we hier ook een aanwijzing dat de leiders in de gemeente zeer zorgvuldig moeten leven, want ze moeten innerlijk zuiver zijn.

Ze zullen geen 'zwak' voor andere vrouwen mogen hebben, zodat ze niet in hun gedragingen veranderen of gaan flirten, wanneer knappe, jonge en vlotte vrouwen in hun buurt zijn. Onze Heer stelt geen charmeurs in zijn gemeente aan. Dit alles is in strijd met de waardigheid van een dienstknecht des Heren.

Uit het liefdevol besturen van zijn eigen gezin, uit het harmonisch samenleven met zijn eigen vrouw, zal blijken of een christen ook geschikt is om leiding te geven in het huisgezin Gods, want indien iemand zijn eigen gezin niet weet te bestieren, hoe zal hij voor de gemeente Gods zorg dragen?' (vers 5). Evenals bij de opzieners is dus het eigen gezin de testcase of de toetssteen. Besturen is leiding geven met zachtmoedigheid en vriendelijkheid zondergeweld en dwang. De ouders zijn ervoor de kinderen en de opzieners en de diakenen zijn er ten behoeve van de gemeenteleden. Ze hebben een dienende functie.

De diakenen kwamen destijds met veel mensen in aanraking die materieel in nood verkeerden. In een welvaartsland ligt dit tegenwoordig anders, maar de situatie kan veranderen. Diakenen moeten veel belijdenissen aanhoren in het natuurlijke, maar nauw ermee verbonden ook in het geestelijke leven. Wanneer zij hun ambt goed vervullen, hebben zij een vertrouwenspositie, een 'ereplaats'. 'De ererang' die zij 'veroveren' vertaalt 'Het Nieuwe Testament met commentaar'. Dit beeld is waarschijnlijk ontleend aan het mysteriewezen der Grieken. Het wijst dan op de treden van de hemelse troon, die naar de nabijheid van God voert.

De diakenen hadden bij die natuurlijke hulp die ze verleenden, ook veel gelegenheid om vrijmoedig over het geloof te spreken. Zij moesten het ene doen en het andere niet nalaten. Ambtsdragers die niet voldoen aan de bepaalde eisen die hier de apostel noemt, verliezen hun gezag in de gemeente en het respect van hun omgeving. Er wordt dan gedacht of misschien wel openlijk gezegd, dat ze zelf hun levenssfeer maar eens moesten veranderen. Op

den duur worden zulke onbekwame ambtsdragers gefrustreerd en trachten zich dan te handhaven met natuurlijke middelen en autoritair optreden. Zij verliezen daarmee hun innerlijke vrijmoedigheid in de gemeente, dus het zedelijke recht om vrijmoedig over het christelijke geloof te spreken. Ze gebruiken dan grote en harde woorden om zich waar te maken.

Let erop dat het woordje 'vrijmoedigheid' dikwijls, wijst op een vertrouwelijke omgang met God. Zo staat er: 'Laten wij met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade', dus zijn 'treden' bestijgen (Hebr. 4:16). Zo ontvangen zulke getrouwe dienstknechten daar een 'ereplaats', want 'in Christus Jezus hebben zij de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen door het geloof in Hem' (Ef. 3:12, vergelijk ook 1 Joh. 2:28; 4:17 en 5:14).

14,15. Dit schrijf ik, hoewel ik vrij spoedig tot u hoop te komen. Mocht ik nog uitblijven, dan weet gij, hoe men zich behoort te gedragen in bethuis Gods, dat is de gemeente van de levende God, een pijler en fundament der waarheid.

In het begin van zijn brief had Paulus aan Timótheüs geschreven om nog in Eféze te blijven teneinde daar alles goed te regelen. Hoewel de apostel hoopte binnen niet al te lange tijd te komen, schreef hij er al vast over, omdat het een urgente zaak was dat de gemeente in Eféze goed functioneerde. Moest de gemeente van alle eeuwen er ook niet aan wennen het ook zonder de tegenwoordigheid van de apostel te doen? De uitdrukking 'zo ik vertoef werd door zijn spoedig verscheiden reëel (2 Tim. 4:6).

Paulus gaf aan Timótheüs aanwijzingen en raad, opdat zij beiden in één geest zouden handelen en optreden. Ongetwijfeld voorzag Paulus ook moeilijkheden met bepaalde oudsten, die een eigen weg gingen en verkeerde dingen spraken, teneinde de leden der gemeente achter zich te krijgen (Hand. 20:30). Vandaar de opmerking dat zijn jonge helper moest weten, hoe men zich in het huis Gods behoorde op te stellen.

De uitdrukking 'huis' heeft meerdere betekenissen. Zij kan een aanduiding zijn voor mensen die een huisgezin vormen, maar ook voor een gebouw waarin zij wonen of dat zij gebruiken, en soms ook voor een geslacht dat in zo'n huis zijn oorsprong vond, bijvoorbeeld, 'huis Davids'. Het 'huis Gods' zou de tabernakel of de tempel kunnen aanduiden (Matth. 12:4). Het evangelie van het Koninkrijk der hemelen sluit evenwel een aardse woonstede Gods uit. In de brief aan de Eféziërs schreef Paulus over de gemeente als een woonstede Gods in de geestelijke wereld.

Het 'zich gedragen' heeft dus niet te maken met een zich fluisterend en vol eerbied bewegen in een grote kathedraal. De eerste christenen kwamen in particuliere huizen samen ofwel in scholen, zoals in Eféze 'in de gehoorzaal van Tyrannus' waarschijnlijk een heidense wijsgeer die het gebruik van zijn lokaal afstond, wanneer zijn eigen lessen waren geëindigd. Het ging er hier bij de apostel evenwel om hoe men zich moet opstellen als leden van de gemeente, wat natuurlijk niet uitsluit dat er rust en vrede moeten zijn in onze samenkomsten. Discipelen van de Heer behoren gedisciplineerde mensen te zijn!

Een huisgezin is een organisch geheel waar alle leden in een bepaalde orde functioneren en waar ieder zijn verantwoording heeft. De gemeente is het huisgezin van God, waar God de Vader is en Jezus Christus de oudste broeder en alle verdere ledenbroeders en zusters zijn, weliswaar met verschil in geestelijke leeftijd en ontwikkeling, maar met dezelfde rechten. In een gezin gaat het individu niet onder in de gemeenschap en is ook niet aan haar onderworpen, maar de gemeenschap is er om het individu tot ontwikkeling te brengen en tot zelfstandigheid.

De gemeenteleden zijn, wanneer ze hun juiste plaats innemen - zich dus goed gedragen - met elkaar de zullen en de stutten van de waarheid of van het plan van God.

Voor 'fundament' heeft de Statenvertaling 'vastigheid'. Andere vertalingen hebben: ondersteuning, stut of schoor, bolwerk, voornaamste steun, basis. De gemeenteleden houden samen de waarheid omhoog in tegenstelling met de goddeloze mensen, die de waarheid in ongerechtigheid ten onder houden (Rom. 1:18). Zullen of stutten zijn die christenen, die overwinnaars zijn geworden (Openb. 3:12, vergelijk Gal. 2:9).

16. En buiten twijfel, groot is het geheimenis der godsvrucht: Die Zich geopenbaard heeft in het vlees, is gerechtvaardigd door de Geest, is verschenen aan de engelen, is verkondigd onder de heidenen, geloofd in de wereld, opgenomen in heerlijkheid.

Paulus sprak in het vorige vers erover dat de gemeenteleden de waarheid van het plan Gods doorhun

geloof en levenswandel schoorden. Nu gaat hij verder met door te dringen in de verborgen wijsheid Gods, die God reeds van eeuwigheid voorbeschikte tot onze heerlijkheid. Het gaat bij hem nu over 'wat geen (natuurlijk) oog heeft gezien en geen (natuurlijk) oor heeft gehoord en wat in geen mensen hart is opgeklommen, over al wat God heeft bereid voor degenen die Hem liefhebben'. De Geest in ons doorzoekt dan alle dingen, zelfs de diepste gedachten van God, want ons heeft God door zijn Geest al deze heerlijkheden geopenbaard (1 Cor. 2:9, 10).

Het geheimenis is, dat de gemeente tot volkomen heerlijkheid zal komen door de rijkdom van Gods genade en door de werking van de Heilige Geest. Dit kan alleen gerealiseerd worden door de prediking van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen. Verschillende Engelse vertalingen hebben: ongetwijfeld of boven alle vragen verheven, is het geheim van onze religie. Groot is dus de rijkdom van Gods genade, van zijn plan en van zijn bemoeienissen met de mens, wat in de Nederlandse zes vertalingen weergegeven is door de woorden: godzaligheid, vroomheid, godsvrucht en godsdienst.

De geweldige rijkdom van genade in de mysteries van het Koninkrijk der hemelen is allereerst geopenbaard in het vlees door de geboorte van de mens Jezus Christus. In de ontwikkeling en groei van het evangelie wordt dit geheimenis der godsvrucht, deze rijkdom van genade, verder waar gemaakt door de Heilige Geest in tal van mensen, zoals er staat: 'Maar toen de goedertierenheid en mensenliefde van onze Heiland en God verscheen, heeft Hij, niet om werken der gerechtigheid, die wij zouden gedaan hebben, doch naar zijn ontferming ons gered door het bad der wedergeboorte en der vernieuwing door de

Heilige Geest, die Hij rijkelijk over ons heeft uitgestort door Jezus Christus, onze Heiland, opdat wij, gerechtvaardigd door zijn genade, erfgenamen zouden worden overeenkomstig de hope des eeuwigen levens' (Titus 3:4-7).

De engelen waren begerig om in te zien in dit heil, dus in het geheimenis Gods (1 Petr. 1:12). Nu in deze laatste tijd wordt door de gemeente, die haar plaats in het Koninkrijk der hemelen heeft ingenomen, de veelkleurige wijsheid Gods ook aan hen bekend gemaakt in de hemelse gewesten (Ef. 3:10). Wij denken hierbij ook aan het spreken doorons in talen van engelen (1 Cor. 13:1).

De apostelen en evangelisten die uitdelers zijn van de menigerlei genade Gods hebben dit heil aan alle creaturen verkondigd (Marc. 16:15 St. Vert.). Vele mensen namen dit heil aan en geloofden en het werd door hen opgenomen of aanvaard in zijn volle heerlijkheid.

Waarschijnlijk waren de regels van dit vers een gedeelte uit een oude, bestaande hymne ter verheerlijking van het mysterie der genade Gods. Dit blijkt wel uit de eigenaardige zinsbouw en uit het begin van iedere regel.

HOOFDSTUK 4

1. Maar de Geest zegt nadrukkelijk, dat in laatre tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, doordat zij dwaalgeesten en leringen van boze geesten volgen,

Er zijn vage maar ook scherp omlijnde profetieën, die niet 'ten dele' zijn. Wanneer de Geest nadrukkelijk of duidelijk door profeten spreekt, kan dit ook betekenen, dat zo'n boodschap door verschillende profeten ieder op zijn eigenwijze geformuleerd, telkens terugkeert. Het is daarom van groot belang dat een gemeente profeten heeft, die door de Heilige Geest worden geïnspireerd, opdat zij 'stichtend, vermanend en vertroostend' spreken, en de gemeente een vaste koers doen houden. In het bijzonder in de laatste dagen openbaren de ware profeten dan ook een opmerkelijke eenheid van gedachten en gezindheid.

Paulus spreekt overeen afval in 'laatre tijden'. Wij kunnen constateren dat deze profetieën zijn uitgekomen, want we leven er midden in. De bijbel leert met nadruk een afval der heiligen, want hetgeen afvalt, heeft ergens aanvast gezeten: men heeft het Woord van God geloofd en toen weer losgelaten. Gelukkig staat hiertegenover het openbaar worden van de zonen Gods, van een gemeente 'stralend, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, heilig en onbevlekt' (Ef. 5:27). De apostel schreef in 2 Thessalonicenzen 2:3 dat men zich niet door dwaalgeesten moest laten misleiden, want eerst zou de afval komen. Johannes schreef over deze 'laatre tijden' als over 'de laatste ure' (1 Joh. 2:18). In 'laatre tijden' en in 'de laatste tijd' worden alle dingen tot vervulling gebracht vanwege de

laatste openbaring van de antichristen en van de zonen Gods.

De afval is massaal en op velerlei wijzen gekomen. In de eindtijd, wanneer de verachtering haar climax bereikt, wordt Babylon, de 'grote' stad genoemd, want het verbasteringsproces is constant doorgedaan. In het beginstadium van deze 'tijden' waren het 'sommigen', van wie enkelen in deze brief worden genoemd, zoals Hymenaeüs en Alexander (1:20). Ook onkruid vormt eerst een kleine plant, maar het overwoekert tenslotte het goede zaad. Het geloof moet gericht zijn op de waarheid, op het zuivere Woord van God, op het evangelie zoals Jezus Zelf predikte en ook de apostelen brachten.

Men heeft evenwel het evangelie van het Koninkrijk der hemelen losgelaten en zelfs in Eféze, in deze begenadigde hoogstaande gemeente, viel men van een grote hoogte, van de hemel naar de aarde, van de onzienlijke wereld naar de zienlijke (Openb. 2:5). De gemeente in Eféze zou nooit kunnen zeggen, dat zij niet vermaand was. Aan het einde van zijn loopbaan had Paulus haar oudsten reeds gewaarschuwd voor 'grimmige wolven, die de kudde niet zouden sparen'. Uit haar eigen midden zouden dwaalleraars opstaan (Hand. 20:28-30).

Duidelijk wordt meegedeeld dat dwalingen en valse leringen geïnspireerd worden door boze geesten en hun inspiraties door mensen worden gevolgd. Evenals achter zonden en ziekte werken ook achter valse leringen de demonen uit het rijk der duisternis en zij zitten nooit stil.

Paulus had in het vorige gedeelte al uiteengezet hoe men zich in het huis Gods diende te gedragen, zodat de

gemeente pijler en fundament van de waarheid zou kunnen blijven. De boze geesten zouden evenwel in de loop der tijden verwarring stichten, teneinde de weg naar de volkomenheid te blokkeren. Er staat in Eféziërs 4:14 dat de geestelijk onmondige christenen door dwaalleraars 'heen en weder worden geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer door het valse spel der mensen, in hun sluwheid 'die tot dwaling verleidt'.

Wie zich evenwel aan de waarheid houdt, groeit toe naar het beeld van Christus, het hoofd van het Lichaam. In de laatste tijden zullen de geesten in de kerk als nooit tevoren verdeeld zijn en op elkaar botsen. De kracht der verleiding zal zo groot zijn, dat men de leugen zal geloven alsof deze de volle waarheid was (2 Thess. 2:11). In tegenstelling met de grote 'afval' in de eindtijd heeft de ware en trouw gebleven gemeente de belofte van haar Heer, dat zij zal worden 'opgenomen in heerlijkheid' (1 Thess. 4:17).

2,3. door de huichelarij van leugensprekers, die in hun eigen geweten gebrandmerkt zijn, het huwelijk verbieden en het genot van spijzen, welke God toch geschapen heeft om met dankzegging te worden gebruikt door de gelovigen, die tot erkenning der waarheid gekomen zijn.

Paulus noemt de bringers van dwalingen: huichelachtige leugensprekers. Zij weten immers innerlijk dat zij niet de volle waarheid belijden. Inzonderheid de leer van het Koninkrijk der hemelen, welke zuiver op de geestelijke wereld gedicht is, staat buiten hun denken. Altijd hebben de boze geesten wel personen kunnen vinden, die hun leringen doorgaven en die door de apostel huichelaars worden genoemd. Het verschrikkelijke is, dat mensen die

deze dwalingen in de wereld brengen meestal niet weten door wie ze worden gebruikt. Ze denken vaak dat ze zich in dienst stellen van God. Ze menen Gode een dienst te bewijzen.

De leugenaars over wie de apostel hier spreekt, leven bij geboden en verboden in de zichtbare wereld. Ze doen zich wel serieus voor, maar zij bewegen zich in de natuurlijke wereld, omdat zij geboden opleggen: raak niet, smaak niet, roer niet aan; dat alles zijn dingen, die door het gebruik te loor gaan, en slechts dienen tot bevrediging van het 'vrome' vlees (Col. 2:20-23). 'Ze zijn in hun eigen geweten gebrandmerkt', want ze dragen in het Koninkrijk der hemelen het slaventeken van hun dienstbaarheid aan de duivel, van onoprechtheid en slechtheid.

Er is geen stuk van het fundament van het geloof en geen deel van de weg naar de volmaaktheid, die niet door de leugengeesten zijn aangetast. Vanaf de bekering tot aan de openbaring van de zonen Gods hebben de boze geesten door middel van dwaalleraars en valse profeten getracht alles op losse schroeven te zetten, te veranderen en te verdraaien. Dit soort lieden dat zich op uiterlijke plichten toespitst, weet weinig van bekering, wedergeboorte, oplegging der handen of doop in de Heilige Geest, want deze zaken staan in verband met de geestelijke wereld.

Maar ook op het natuurlijke leven van de gelovigen hebben de leugensprekers hun verwoestende en ontwrichtende invloed laten gelden. Paulus noemt hier dan twee voorbeelden, namelijk van leiders die het huwelijk verbieden en daardoor menen een meer aan God gewijd leven te kunnen leiden, en de dwaling van de onthouding van spijzen, zoals het judaïsme en bepaalde heidense

filosofieën dit voorschrijven. In de christelijke kerk zijn later te allen tijde kringen geweest, die de bevrediging van de natuurlijke en lichamelijke begeerten verwerpelijk achtten.

Maar de seksualiteit in het huwelijk is geen uitvinding van de boze, want zij berust op een scheppingsuitspraak, dat man en vrouw één vlees zullen zijn. Tegenover de overtrokken spijsenascense, welke uitgaat van de opvatting dat de materie minderwaardig en slecht zou zijn, stelt Paulus dat alles wat God heeft geschapen, goed is. De 'verboden' spijzen zijn deel van Gods schepping, waarvan Hij sprak dat zij goed was.

De gelovigen zijn 'tot erkenning der waarheid gekomen' door het evangelie van het Koninkrijk der hemelen. Zij mogen daarom in de natuurlijke wereld zeggen: alles is mij geoorloofd, maar ze zijn zich daarbij wel bewust dat zij matig en kuis zullen leven, teneinde geen slaaf te worden van hartstochten, die in hun leden werken om voor de dood vruchten te dragen (Rom. 7:5).

Paulus gaat in op de in zijn tijd opkomende dwalingen, waarmee hijzelf al te maken had gehad. Geen natuurlijk mens wordt in zijn geweten aangeklaagd, wanneer hij huwt of eet. Alleen boze geesten verbieden deze normale levensfuncties. Denk aan het kloosterleven, ook bij de protestanten (Mariënschwestern).

In het oude verbond kwam het monnikenleven niet voor; het is van heidense oorsprong. Het oude verbond kende wel spijswetten, maar deze zijn door Jezus opgeheven. Alleen wat de mond uitgaat, wat uit het hart komt, kan de mens onrein maken. Jezus verklaarde alle spijzen rein!

(Marc. 7:19). De gelovige, die het werkelijke plan van God en zijn gedachten kent, mag dankbaar gebruik maken van alles wat God heeft geschapen. Men mag Hem danken voor de natuurlijke dingen, voor wat nodig is voor het onderhoud van het lichaam, maar ook voor het huwelijk en het gezinsleven. Bij onthouding van het huwelijk denkt de apostel aan mensen, die deze onthouding bewust kiezen en propageren om God meet welgevallig te zijn. Het gaat hier beslist niet om ongetrouwen, tot wie hij waarschijnlijk zelf behoorde.

4,5. Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets daarvan is verwerpelijk, als het met dankzegging aanvaard wordt: want het wordt geheiligd door het woord Gods en door gebed.

Natuurlijk kan men alle 'goede gaven' misbruiken. De man die overspel bedrijft of die zich bedrinkt, zondigt, en de vrouw die zich een indigestie aan iets lekkers eet, overtreedt ook een wet van God. De regel die Jezus instelde, is die van de 'smalle weg'. Lustgeesten drijven de man naar meerdere of andere vrouwen en religieuze geesten dwingen hem tot het celibaat. De smalle weg is evenwel dat de man zich bepaalt tot zijn eigen vrouw. Zo is het ook met eten en drinken waarvoor matigheid is voorgeschreven. Daarom is het noodzakelijk zijn leven te heiligen, dit is af te zonderen van de verleidende en pressende boze geesten, en geleid te worden door het Woord van God dat kennis verschaft aangaande zijn wil. Het gebed voert daarbij de christen in de hemelse gewesten met het gevolg dat de Heilige Geest in hem werkzaam kan zijn.

De gewoonte van het dank- of tafelgebed voor of na de maaltijd is ontleend aan de bijbel. Toen onze Heer de schare spijzigde, zag Hij op naar de hemel en sprak Hij de zegen over deze massale maaltijd uit. Het dankgebed verbetert het voedsel niet, maar doet wel de geestesgesteldheid van de bidder kennen en zijn gerichtheid naar de gedachten en bedoelingen van de goddelijke Gever. Het vasten is een voorbereiding tot een intensiever geestelijk leven.

De mens tracht dan te ontkomen aan de zorgvuldigheden van het leven die zijn gemeenschap met God verstikken. Dit behoeft dan niet alleen gepaard te gaan door minder of in het geheel niet te eten ofte drinken, maar misschien ook door wat minder tijd te besteden aan zijn dagelijkse arbeid en bezigheden, of ook door wat meer in tongen te spreken, waardoor men zich geestelijk verheft. Wij verwerpen evenwel de ascese, de religieuze 'koketterie', omdat al het geschapene Gods eer verkondigt.

Paulus appelleert aan de woorden van Jezus in Marcus 7:19, die alle spijzen rein verklaarde. Geen enkele spijs is uit religieus oogpunt verwerpelijk, hoewel natuurlijk niet alle spijzen goed voor ieders lichaam zijn. Er zijn immers ook vergiftige en verdovende planten, maar deze dienen niet tot spijze. Men mag rustig vlees eten dat aan afgoden is gewijd, als men er maar geen enkele geestelijke waarde aan hecht. In dit geval heft het gebed van de gelovige iedere occulte beïnvloeding op. Het woord van God is dat alle spijzen rein zijn, ook al zouden ze eerst aan de afgoden zijn geofferd. De Joodse gewoonte van het tafelgebed werd door Jezus overgenomen en ook door de eerste christenen (Matth. 14:19 en Rom. 14:6).

De vraag rijst hoe wij tegenover de zogenaamde Noachitische wetten staan, dus dat geen vlees gegeten mag worden met 'zijn bloed', dus waar het bloed nog functioneert (Gen. 9:4). Er staat daar niet dat geen bloed mag worden gegeten, maar het vlees met zijn bloed, dus levend gebruikt. Uit het vervolg blijkt dat men eerbied moet hebben voor het leven!

Wat het besluit van de vergadering te Jeruzalem betreft, welke voorschreef dat de heidenen die zich tot God bekeerden, zich moesten onthouden van hetgeen aan de afgoden was geofferd, van het verstikte, van bloed en hoerrij, kunnen wij opmerken dat men daar een regeling trof om het verkeer tussen heidense en Joodse christenen gemakkelijker te maken, want in iedere stad woonden wel Joden en proselieten met wie men rekening moest houden (Hand. 15:19-21). Denk bijvoorbeeld aan de gemeenschappelijke maaltijden die men had! Paulus schrijft later dat offervlees rustig mag gegeten worden (1 Cor. 8:4-13).

6,7. Als gij dit de broeders voorhoudt, zult gij een goed dienaar van Christus Jezus zijn, wél onderlegd in de woorden des geloofs en der goede leer, die gij gevolgd zijt; maar wees afkerig van onheilige oude-vrouwenpraat. Oefen u in de godsvrucht.

Als Timótheüs de dwaalleraars en de Judaïsten bestrijdt en de gemeente de zuivere wil van God voorhoudt, doet hij wél. In eerste instantie slaat 'dit' natuurlijk op de juiste inzichten aangaande het verbod om te huwen en op het zich ontzeggen van bepaalde spijzen. Het algemene van dit voornaamwoord blijkt evenwel uit vers 11, waar het

een ruimere inhoud heeft. Het woord 'broeders' past bij de opmerking van hoofdstuk 3:15, dat de gemeente een huisgezin is (vergelijk 5:1; 6:2; en 2 Tim. 4:21). Uiteraard willen v; wij door het herstel van de positie der vrouw hierin ook onze zusters betrekken (vergelijk 2:13-15). Het woord 'adelphos' betekent broeder of zuster, zelfs in ruimere zin ook bloedverwant.

Het is van belang dat de voorgaande broeders de gemeente op de rechte weg houden en dit kan alleen als zij zelf goede inzichten hebben. Paulus had Timótheüs opgeleid en deze kende de Schriften, de woorden Gods, waaraan het geloof zich moet vastgrijpen teneinde niet op allerlei dwaalwegen te worden gebracht. Deze prediker had de 'goede leer' gevolgd', hetgeen letterlijk betekent: van dichtbij benaderd of bestudeerd.

Wie op enigerlei wijze het woord verkondigt, moet er een gedegen studie van maken, zodat het tot zijn eigendom is geworden en hij niet vervalt in oude vrouwenpraat, in allerlei hobby-achtige onderwerpen, in slogans, in (volle evangelie) kreten, of in wat men zelf aardig en mooi vindt, maar de spreker eenzijdig gericht maken.

In onze dagen zijn er christenen die zeggen dat het met de leer niet zo nauw komt: niet de leer maar de Heer, of het denigrerende gezegde: leer zit onder mijn schoenen. Zij gaan liever op de emotionele toer teneinde hun geestelijke onkunde te compenseren. De apostel spreekt hier evenwel over de 'goede' leer en in hoofdstuk 1:10 had hij het over de 'gezonde' leer. Wie de juiste leer brengt, is een goed 'diaken' van Christus. Dwalingen zijn juist heel gevaarlijk, want zij misleiden de mensen massaal door hun blik af te

trekken van het doel, de volkomenheid, en hen te richten op natuurlijke en zichtbare zaken.

De grote ellende van vele gemeenten bestaat hierin, dat men predikers heeft, die niet zelfstandig de bijbel onderzoeken, maar die zich houden aan de traditionele opvattingen der vaderen, die geen enkel perspectief geven ineen antichristelijk tijdperk. Zulke mensen worden daarom gemakkelijk meegesleept door allerlei eindtijd-uitleggingen, die het zielenleven in beroering brengen.

Paulus hekelt de 'oudwijfse fabelen' (St. Vert.), het zich bezighouden met allerlei geslachtsrekeringen, met verhaaltjes, met inzettingen, met tradities, met voorschriften van mensen, met inspanningen en met onthoudingen, welke geen enkele vrucht afwerpen. Het lijkt alles wel verbazend interessant, maar ze betekenen niet meer dan de 'muthos', de mythen of de fabelen uit de heidense godenleer, die geestelijk op gelijk niveau staan met de sprookjes en spookgeschiedenissen die oude vrouwen aan hun kleinkinderen vertellen. In onze tijden denken we aan een boek zoals 'De planeet die aarde heette' van Hal Lindsey.

Natuurlijk namen de heidense godsdienstleraren en de Joodse rabbijnen Paulus zulke uitdrukkingen heel kwalijk, evenals men dit ook in onze tijd allen doet die het nuchtere en reële evangelie van het Koninkrijk der hemelen verkondigen. Denk ook eens aan wat de 'vrome' geesten eeuwen lang met hun schijnbare diepzinnigheden hebben bereikt: zij konden hun volgelingen geen enkele zekerheid tot behoud schenken!

Timótheüs moest zich oefenen in de godsvrucht. Van dit woord 'oefenen' dat Paulus hier gebruikt is ons woord gymnastiek afkomstig, oorspronkelijk de sportbeoefeningen in het 'gymnasion', de plaats waar geworsteld en getraind werd. Bij de apostel dienen deze sporttermen als beelden om hogere en geestelijke oefeningen aan te duiden. Op deze wijze zou Timótheüs dan deel krijgen aan de ontwikkeling tot zonen Gods. Hij zou zich moeten inspannen om gemeenschap te hebben met God door de Heilige Geest. Wie aan topsport doet, ontzegt zich vele dingen om in goede conditie te blijven. Zo oefent zich ook de christen in de geest, want hij wil niet dat in zijn gedachteleven het goede zaad verstikt wordt door de zorgvuldigheden van het leven.

8. Want de oefening van het lichaam is van weinig nut, doch de godsvrucht is nuttig tot alles, daar zij een belofte inhoudt van leven in heden en toekomst.

Paulus leefde in een tijd waarin Joodse en heidense, godsdienstige mensen door allerlei onthoudingen, kastijdingen en verstervingen van het vlees, meenden tot bevrijding van de geest te komen. Zij zochten dus een oplossing in de zichtbare wereld door allerlei oefeningen zoals wij deze nu nog vinden bij de beoefenaars van yoga en het monnikenwezen, bij de protestantse heiligingsbewegingen, die het dragen van sieraden verbieden, die veelal de mensen opwekken tot lange gebeden, vasten, stille tijd, het dragen van ouderwetse kleding en lichaamstrainingen of onthoudingen.

Het is duidelijk dat de apostel dit soort oefeningen dezelfde geestelijke waarde toekent als die van de sport.

De Griekse wereld kende ook al de sportverdwazing met haar body-building en aanbidding van lichamelijke kracht. Denk maar aan de Olympische spelen en de beeldhouwwerken die bewaard zijn gebleven. Natuurlijk bedoelt de apostel niet dat lichamelijke oefening en sport te veroordelen zijn. Deze zijn vaak nodig voor de gezondheid van het lichaam, vooral in een tijd waarin veel mensen een zittend leven leiden. Uiteraard had de apostel weinig behoefte aan lichamelijke training, gezien de vele lange voetreizen die hij maakte, indien hij tenminste niet in de gevangenis zat. Paulus stelde de 'vrome kastijding' van het vlees, waarover hij ook in Colossenzen 2:23 schreef, op dezelfde lijn als de overdreven en nutteloze sportprestaties.

De gemeenschap met God is geen fysische of natuurlijke maar spirituele of geestelijke zaak. Hiervoor is een geestelijke oefening nodig. Denk bijvoorbeeld aan de oefening der zinnen in het onderscheiden van goed en kwaad (Hebr. 5:14). Als een begeerte of gedachte bij je opkomt, moet je deze leren onderscheiden. Paulus oefende zich erin om geen aanstoot te geven, maar om een onergerlijk of zuiver geweten te hebben (Hand. 24:16). Men moet zich ook in geduld oefenen (Jac. 5:8 en Hebr. 6:15). In de geestelijke strijd moet er geoefend worden.

Een godvruchtig leven, het zoeken naar God, het in genade leven. Het leven naar het plan en naar de gedachten van God, heeft een belofte voor het heden en voor de toekomst. Het woord 'godsvrucht' dat de Nieuwe Vertaling gebruikt, is de vrucht die God zoekt, namelijk de volkomen geestelijke mens. Deze is ook het doel dat wij zoeken en wij moeten ons oefenen om deze te openbaren en dit doel te bereiken, want wij lopen in een wedloop.

Jezus sprak: 'Zoek eerst het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid en al het andere zal u toegeworpen worden '. Onze hemelse Vader weet wat wij nodig hebben voor het natuurlijke en geestelijke, voor het heden en voor de toekomst. Hij garandeert ons dat wij altijd onbezorgd zullen kunnen leven, nu en in eeuwigheid.

9,10. Dit is een betrouwbaar woord en alle aanneming waard. Ja, hierom getroosten wij ons moeite en grote inspanning, omdat wij onze hoop gevestigd hebben op de levende God, die een Heiland is voor alle mensen, inzonderheid voor de gelovigen.

Opnieuw gebruikt de apostel de bekende uitdrukking van die tijd: 'Dit is een betrouwbaar woord' (zie 3:1 en 2 Tim. 2:11). Deze uitspraak is waard om zich erop te richten en deze in gedachten te houden. Uit vers 10 blijkt wel dat Paulus geen overtrokken geestelijk mens is, die maar met een boekje in een hoekje zit. Hij getroost zich met zijn helpers veel inspanning, maar dit is geen nutteloze oefening, die God niet welbehaaglijk is. Hij spant zich als een atleet in om het evangelie verder uit te dragen. Paulus weet wat God bedoelt en wat Hij heeft weggelegd voor de mens in de geestelijke wereld.

Daarop heeft hij zijn hoop gevestigd voor zichzelf, maar hij kent ook zijn roeping om dit evangelie te verkondigen. Voor zichzelf hoopt hij op het heil en op de heerlijkheid, op de overwinning op de boze machten en het uitgroeien tot een man Gods in Christus. Hij weet dat God niet alleen voor hem, maar voor alle mensen de mogelijkheid heeft geschapen. Zijn hoop heeft hij daarbij op een 'levende' en geen dode God, zoals de dwaalleraars die hadden met hun

vormendienst. Ieder mens die wil, kan het heil ontvangen zonder natuurlijke inspanningen. Hij kan zelfs de goddelijke natuur deelachtig worden.

God heeft een bijzondere taak voor de gelovigen, want zij kennen Hem als hun Heiland. Roept Hij in de eerste plaats de mensen in de wereld op tot bekering, de gelovigen worden geroepen om het beeld van de Zoon gelijkvormig te worden en Paulus spant zich in om de gemeenteleden onberispelijk te krijgen. Hij heeft hen onderwezen en terecht gewezen of vermaand, dikwijls onder veel tranen. Hij had niet nagelaten de gemeente al de raad Gods te verkondigen (Hand. 20:27,3 1). Ter wille van zijn bediening had hij verdrukking, smaad en vervolging verdragen.

De oefeningen en inspanningen waren bij Paulus geen bezigheden die bedoeld waren zijn persoonlijkheid te ontwikkelen, maar ze sproten voort uit zijn gezindheid om zich als zoon Gods te openbaren, om Gode 'vrucht' te dragen. Denk ook aan de engel van satan die hem het leven trachtte te vergallen door hem extra lasten op te leggen bij de verkondiging van het Woord. Hij vulde in zijn lichaam door zijn inspanningen en lijden aan, wat ontbrak aan de verdrukkingen van zijn Heer tijdens diens leven op aarde.

Deze was immers bij zijn prediking aan de ruimte van Palestina en aan de tijd van drie en een half jaar gebonden. Hij kon in zijn vlees niet lijden voor het geen wij ook nu in onze plaats en in onze tijd verkondigen (Col. 1:24).

11, 12. *Beveel en leer dit. Niemand schatte u gering om uw jeugdige leeftijd, maar wees een voorbeeld voor de gelovigen in woord, in wandel, in liefde, in geloof en in reinheid.*

Timótheüs wordt opgewekt om in het spoor van zijn leermeester Paulus verder te gaan. Hij moest allereerst dus een 'goede' en 'gezonde' leer verkondigen, waarvan de kern omschreven kan worden met de woorden, dat zij de volmaakt geestelijke mens te voorschijn brengt (2 Tim. 3:17).

Timótheüs was een jonge ambtsdrager die door de apostel op zijn verantwoordelijkheid werd gewezen. Het woord 'jeugdig' doet vermoeden dat hij niet ouder dan 35 jaar was. In Handelingen 26:4 gebruikt de apostel dit woord voor zichzelf, toen hij als jonge man uit Tarsus naar Jeruzalem verhuisde ter wille van zijn godsdienstige studiën (vergelijk 'de vrouw uwer jeugd' In Spr. 5:18 en Mal. 2:14).

In de kring van de 'oudsten' was Timótheüs zeker nog een jonge bestuurder, maar ondanks zijn leeftijd moest hij met gezag en autoriteit optreden en glashelder zijn in zijn prediking. De Lutherse vertaling luidt enigszins 'dictatoriaal': 'Gebied en leer dit! 'Ongetwijfeld was er in Eféze een zekere spanning tussen de betrekkelijk jonge 'episkopos' (opziener) en de groep 'presbyters' (oudsten). Vandaar de opmerking dat de oudsten die goede leiding gaven, een dubbel eerbewijs toekwam (5:17) en hier: 'Niemand verachte uw jonkheid' (St. Vert.).

Natuurlijk mocht zijn verantwoordelijkheid niet alleen steunen op zijn roeping en ambt, maar ook op zijn

levenswandel. Hij moest laten zien dat de boodschap in zijn eigen leven werkte, zodat hij een voorbeeld was voor de gelovigen en voor de oudsten. Zijn woorden moesten werkelijk door de Heilige Geest zijn geïnspireerd, dus 'woorden Gods' zijn (1 Petr. 4:11). Uit zijn verhouding tot de broeders en zusters moest uitkomen, dat de liefde Gods met de Heilige Geest in zijn hart was uitgestort. Uit alles moest blijken dat hij vaststond in het geloof, ook wanneer hij in verdrukking kwam, en hij vanuit de gemeente of van daarbuiten werd aangevallen.

Als jonge man moest hij opvallen door een reine en onbevleete levenswandel. Dan zou de autoriteit van zijn gedrag het tekort van zijn jeugdige leeftijd vervangen. Uit deze vermaning blijkt weer dat de ambtsdragers te midden van de gemeenteleden moeten uitblinken door hun levenswandel. Dit is dan nog de beste manier om mensen die boordevol met kritiek zitten, de mond te snoeren.

13. In afwachting van mijn komst moet gij u toeleppen op het voorlezen, het vermanen en het leren.

Weer herinnert Paulus zijn leerling Timótheüs eraan dat hij spoedig naar Eféze hoopt te komen. Met bijzondere nadruk op 'in afwachting van mijn komst', wijst hij erop dat Timótheüs in die tussentijd de inzichten van zijn geestelijke vader moet blijven doorgeven. Hij had hem hiertoe duidelijke instructies gegeven zoals uit hoofdstuk 3:15 blijkt, waar hij erop wees dat op deze wijze de gemeente een zuil en grondslag der waarheid zou worden. Timótheüs moet de gemeente opbouwen door schriftlezing, dat is het hardop en duidelijk voorlezen van

de oudtestamentische geschriften, zoals dit bij de Joden ook gebeurde.

Bovenal moest hij dit natuurlijk doen met de brieven van de apostelen voor zoverre deze toen bekend waren en in de gemeenten circuleerden, en natuurlijk ook met de aantekeningen die hij als leerling van de apostel ongetwijfeld van diens lessen bezat. Dit voorlezen was overal een vast en belangrijk onderdeel van iedere dienst. Zo schreef Paulus aan het einde van de Colossebrief. 'Wanneer deze brief bij u is voorgelezen, zorgt dan, dat hij ook in de gemeente te Laodicéa voorgelezen wordt en dat ook gij die van Laodicéa laat voorlezen '. Het is mogelijk dat Archippus in die gemeente de speciale opdracht had dit te doen (Col.4:16 en 17, vgl. Filemon 2).

Timótheüs moest ook zielzorg doen en onderricht geven in het evangelie zoals hij dit van Paulus had gehoord, vermoedelijk evenals de Schriftlezing, in de openbare samenkomsten der gemeente. De godsdienstoefeningen in de eerste gemeenten volgden hiermee de gewoonte van de eredienst in de synagoge. Wanneer Jezus te Nazareth de sjoël bezoekt, wordt Hem eerst het boek van de profeet Jesaja ter hand gesteld om er uit voor te lezen; daarna volgde zijn toespraak met vermaningen en leringen (Luc. 4:17 e.v.).

Uiteraard moeten wij rekering houden met het feit dat boekrollen in die tijd zeer schaars en kostbaar waren en dat maar weinig gemeenteleden zich de weelde konden permitteren ze te kopiëren. Heel duidelijk spoort de apostel hier dus aan tot nauwgezet Schriftonderzoek. Het onderwijs heeft ten allen tijde in de ware kerk een dominerende plaats in de godsdienstoefening ingenomen

Gods volk gaat immers verloren door gebrek aan kennis. Wel een waarschuwing om de samenkomsten der gemeenten niet te laten verwateren door toe te geven aan een vleselijke gezindheid waar, door muziek, zang, dans en andere op het zielenleven ingestelde manifestaties een te zwaar accent krijgen en lering en onderricht worden verwaarloosd.

Ook moest Timótheüs de gemeente vermanen, dus al onderwijzende al diegenen terecht wijzen, die het goede spoor dreigden te verlaten of hadden verlaten, hetzij door te zondigen of door het aanvaarden van dwalingen. Soms ging de vermaning uit tot de gehele gemeente en soms moest dit op het persoonlijke vlak gebeuren. Ook dit vermanen had Timótheüs van Paulus kunnen leren, want deze sprak van zichzelf, dat hij in Eféze drie jaren lang nacht en dag niet had opgehouden ieder afzonderlijk onder tranen terecht te wijzen (Hand. 20:3 1).

14. Veronachtzaam de gave in u niet, die u krachtens een profetenwoord geschonken is onder handoplegging van de gezamenlijke oudsten.

Paulus herinnert Timótheüs eraan, hoe bij het begin van zijn bediening de oudsten hem de handen hadden opgelegd en hoe toen de Heilige Geest een profetie gaf aangaande zijn werkzaamheden en zijn functie, waarschijnlijk als evangelist (vergelijk 2 Tim. 4:5). Er is hier sprake van een charismatische gave die de jonge Timótheüs had ontvangen onder handoplegging door de raad van oudsten. In eerste instantie was hem door de apostel de handen opgelegd en de oudsten te Lystra hadden hierbij geassisteerd (2 Tim. 1:6).

Bij deze handeling werd een zegen overgedragen en aan Timótheüs werd de kracht Gods meegedeeld, die vanaf dat ogenblik in zijn leven begon te werken. Daar dit alles in de geestelijke wereld zich afspeelde, is het duidelijk dat in het bijzonder personen de handen worden opgelegd, die tot een geestelijk ambt zijn geroepen en die daartoe een bijzondere toerusting nodig hebben. Zij behoeven speciale begaafdheden om de hun door God gegeven taak naar behoren te kunnen verrichten. Reeds in het begin van de kerkgeschiedenis zien wij dat de apostelen de handen legden op zeven broeders, die aangewezen waren om onder meer de armen in de gemeente te verzorgen.

Men kan het op prijs stellen, indien men ambtsdragers met natuurlijke gaven in de gemeente heeft, maar men zal in de eerste plaats moeten uitzien naar mannen 'die goed bekend staan, vol van Geest en wijsheid' (Hand. 6:3). Paulus en Barnabas ontvingen door middel van enige vooraanstaande broeders in de gemeente te Antiochië de benodigde zegen voor hun zendingsarbeid (Hand. 13:3). In de gemeente zullen wij daarom oudsten, voorgangers, evangelisten en zendelingen ook op deze wijze een bijzondere kracht meegeven.

Zo deelt men van de genade en wijsheid van de Heilige Geest, die in de gemeente aanwezig zijn, mee aan de leidende broeders. Waarom zou men bovendien niet gemeenteleden, die voor een moeilijke taak staan, die een ernstig probleem hebben of die verregaande beslissingen moeten nemen, ook onder handoplegging zegenen met kracht van omhoog? Het opleggen van handen is geen ijdele ceremonie of niets zeggende vorm, maar het is een middel om langs de weg van het geloof concreet heil en

goedertierenheid te doen toekomen. Ook onder de oplegging van handen wordt de gelovige een 'uitdeler van de menigerlei genade Gods' (1 Petr. 4:10 St. Vert.). Let erop dat Timótheüs door mensen tot zijn bediening werd 'geordend', hoewel hij zijn gave van Christus had ontvangen.

Zij die in een gemeente leiding geven, moeten toch wel een of ander charisma bezitten. Timótheüs wordt gewaarschuwd zijn ontvangen gave niet te veronachtzamen of er zorgeloos mee om te gaan. In een gelijkenis waarschuwde de Heer zijn dienstknechten zeer ernstig om het hun toevertrouwde talent niet te begraven, dit wil zeggen te verzuimen het te gebruiken. De mens blijft verantwoordelijk, want het is mogelijk deel te krijgen aan de Heilige Geest en zijn gaven te ontvangen, en daarna af te vallen door zorgeloosheid of onverschilligheid. Er bestaat een toename in de genade maar ook een verachtering (Hebr. 4:5; 6:6; 12:15). Het door God geïnspireerde profetenwoord had de hemelse roeping van Timótheüs omschreven evenals dit bij Paulus en Barnabas in Antiochië het geval was geweest.

Dat de apostel Timótheüs moest vermanen en bemoedigen wijst er wel op, dat hij het als Paulus zelf, in Eféze niet gemakkelijk had. Het is wel opvallend dat de apostel aan deze gemeente onder haar soms rebellerende oudsten een brief schreef, die hen tot het allerhoogste in de hemelse gewesten opvoerde. In dit verband zegt men wel eens dat de profetische sterrenhemel het felst straalt in een donkere nacht. Uiteraard was hun gevorderd zijn in leer en leven voor de duivel een reden om extra aan te vallen.

Wij wijzen er ook nog op dat in de geschiedenis der kerk onder invloed van de clerus, de kerkelijke overheid, die steeds meer de macht naar zich toetrok, de oplegging der handen door de oudsten werd afgeschaft. Voortaan werd dit het privilege van de 'geestelijke' stand. Men ging zelfs spreken van een apostolische successie, dat is opvolging van het ambt der apostelen door bisschoppen, die in een onafgebroken reeks op elkaar volgden en die telkens door hun voorgangers onder handoplegging werden gewijd.

Deze hoogwaardigheidsbekleders wijdden dan weer de priesters die onder hen stonden. Hoewel de reformatoren aan deze hiërarchische opvolging geen waarde toekenden, is zij toch altijd latent aanwezig gebleven, doordat men de predikanten vanwege hun wijding onder handoplegging van een andere predikant bijzondere geestelijke voorrechten toekende, zoals het bedienen van de doop, het uitreiken van het avondmaal, het geven van de zegegroet of zelfs het gebruik van de kansel.

15,16. Behartig deze dingen, leef erin, opdat aan allen blijke, dat gij vooruit gaat. Zie toe op uzelf en op de leer, volhard in deze dingen; want door dit te doen zult gij zowel uzelf als hen, die u horen, behouden.

Timótheüs moet als ambtsdrager zich voortdurend bewust zijn van zijn roeping en zijn verantwoordelijkheid. Hem wordt aangeraden deze dingen te behartigen of liever erover na te denken. Het is goed de dingen te bedenken ofte bepeinen die boven zijn, zodat men de goede leer kan brengen. Elk lid van de gemeente heeft een hoge waarde voor God en de prediking heeft tot doel in ieder de

mens Gods te voorschijn te brengen. Een dienstknecht van de Heer zal daarom voortdurend met de dingen van het Koninkrijk der hemelen bezig moeten zijn, zoals de Statenvertaling luidt, maar er ook positief in moeten leven zoals de Nieuwe Vertaling heeft.

Ambtsdragers kunnen het zich niet permitteren de kantjes eraf te lopen. Ze hebben geen 'baan ' die een rustig en gemakkelijk leven garandeert en ze hebben weinig of geen tijd voor allerlei hobby's. Wanneer iemand geen zin meer heeft in zijn gewone beroep, moet hij niet denken dat hij dan wel in het evangelie kan vluchten. Letterlijk staat er: wéés in deze dingen, dus nicht je aandacht op niets anders dan op de dienst des Heren. Deze eist de gehele christen onverdeeld op. De dienstknechten die zo'n instelling hebben, die zich volkomen aan hun Heer wijden, gaan vooruit en dit zal bij allen openbaar worden.

Hun kennis verdiept zich door intense bijbelstudie en zij worden steeds meer door de Heilige Geest geleid. Zulke predikers zijn als een heer des huizes, die uit zijn voorraad voortdurend nieuwe en oude dingen te voorschijn weet te brengen. Ze raken niet uitgeput en hun gedachteleven wordt steeds rijker. Ieder kan opmerken dat zo'n evangelist, zo'n voorganger of oudste niet opdroogt, maar dat stromen van levend water uit hun binnenste vloeien. Ze zijn gezegend en zegenen ieder die met hen in aanraking komt.

Paulus vervolgt dan: zie toe op jezelf, zodat je in Gods Woord blijft en in de rust en vrede van het Koninkrijk Gods. Zie toe dat de bijbelstudie en de woordverkondiging in de gemeente centraal staan en dat je er niet mee schippert ter wille van de 'vleselijk' gezinde christenen.

Een belangrijke vermaning voor allen die het volle evangelie van Jezus Christus liefhebben. Het is immers Gods wil dat de volle waarheid bekend wordt gemaakt en er geen leugens worden verkondigd. Zie ook toe op jezelf dat je fris blijft door veel te lezen, te studeren, na te denken, zodat je geen routine-prediker wordt, die zichzelf gaat repeteren en die altijd op hetzelfde geliefkoosde onderwerp terecht komt.

Zo'n dienstknecht raakt leeggepreekt. De Heer wil je evenwel inspireren, zodat je gedachteleven van dag tot dag wordt vernieuwd. Ook moet de timide Timótheüs toezien dat hij zich niet laat wegdrücken door de grote monden van hen die zichzelf zoeken te behagen en die wat willen betekenen in de gemeente, maar die niet door de Heer zijn geroepen of die hun roeping ontrouw zijn geworden. Hij mag zichzelf niet gering schatten, maar moet op zichzelf letten of hij volhardt in het realiseren van de dingen die hij predikt, of hij zuiver in de leer blijft, dus de gezonde leer blijft brengen. Dan is hij een voorbeeld van leer en leven.

Slechts langs deze weg wordt de gemeente gesticht en opgebouwd en zal ook Timótheüs zelf zich ontwikkelen, want 'behouden ' worden betekent de eindstreep des geloofs bereiken, de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus (Ef. 4:13).

HOOFDSTUK 5

1,2. Word niet heftig tegen een oude man maar vermaan hem als een vader; doe het jonge mannen als broeders, oude vrouwen als moeders, jonge vrouwen als zusters, in alle reinheid.

Paulus geeft nu enkele adviezen in zake het vermanen waarover hij het in hoofdstuk 4:13 had. Het gaat dan over de opstelling die Timótheüs moet hebben tegenover verschillende leeftijdsgroepen en geslachten (1,2), tegenover weduwen (3-16), tegenover oudsten (17-25), en overslaven (6:1,2).

Vermanen is het met klem waarschuwen tegen verkeerde gedragingen en de weg wijzen tot verbetering. Dit behoort tot de moeilijkste taken van voorganger en oudsten en heeft te maken met hun gezag en dienstwilligheid in de gemeente. Hiervoor is tact en zorgzaamheid vereist, wil men het juiste resultaat bereiken. Wanneer men de gevoelens van de betrokken personen kwetst, krijgt men een negatief effect. Men kan ook niet vermanen, wanneer men zelf geïrriteerd is en zich door gedragingen of woorden van een ander beledigd gevoelt.

In Romeinen 12:8 rangschikt de apostel het vermanen onder de charismatische bekwaamheden. Het doel ervan is het opwekken van liefde uit een rein hart (1:5). Hij die vermaand wordt, zal dan weer het gevoel hebben dat hij bij de gemeente behoort en niet is uitgestoten. Men mag ook geen wrevel, toom, verwijdering of een beledigd zijn teweeg brengen, want dan kan men beter zwijgen. Ook moet de vermaning bewerken dat de andere er een goed

geweten door verkrijgt, omdat bepaalde zondeproblemen bij hem worden opgelost en uit zijn leven worden gebannen.

Men verkrijgt dit laatste niet, indien de vermaande persoon niet de schenkende liefde van Christus in de vermaner opmerkt. Zo vermaande Paulus de gemeente te Efeze dag en nacht onder tranen, dit wil zeggen met liefde en bewogenheid. Men moet zich dan wel bewust zijn dat degene die men op zijn fouten wijst, ook tot het huisgezin van God behoort.

Paulus geeft hier enkele wenken aan de bestuurders van een gemeente en hij noemt bepaalde eigenschappen die zij moeten bezitten, die niet zozeer de gezonde leer betreffen dan wel de uitwerking ervan in het praktische leven. Zij moeten in de afgedwaalde gemeenteleden het overige versterken dat dreigde te sterven (Openb. 3:2). Door de vermaning zullen dan het geloof en het vertrouwen in Christus weer krachtig worden en ook de band met de broeders worden aangehaald.

In het bijzonder moet de jongere 'geestelijke' voorzichtig handelen met het vermanen van een broeder die in leeftijd veel ouder is. Dat is een zaak van piëteit en schroom. Paulus bedoelt: hij kan gezien zijn leeftijd immers je vader zijn voor wie je toch eerbied hebt. Men kan ook vertalen: ga tegen een oude man niet hard te keer, maar spreek liefderijk. Niet voor niets waarschuwt de profeet voor een komende wetteloze generatie, die geen eerbied meer heeft voor haar ouders en ongehoorzaam zal zijn en die zich wel degelijk heftig tegen hen uitlaat.

De profeet constateert in dit verband: 'De knaap zal op de oude losstormen' (Jes. 3:5). Dit gemis aan respect is een teken van de antichristelijke eindtijd. De raad is dus: val niet hard tegen een oude man uit, want de Schrift zegt: 'Voor het grijze haarzult gij opstaan en aan de oude zult gij eer bewijzen' (Lev. 19:32). Men kan van zijn kinderen wel gehoorzaamheid eisen, maar hoe handelt men zelf in de gemeente tegenover oudere personen? Pastorale zorg gaat nooit met de botte bijl, maar met liefde en zachtmoedigheid.

Timótheüs was nog jong en moest de bejaarden behandelen als waren zij zijn vader of zijn moeder. Indien iemand bovendien op latere leeftijd tot de Heer komt, zoals toen veel gebeurde, is er heel wat te vernieuwen. Het is niet gemakkelijk om het oude zuurdesem helemaal uit te zuiveren. Men moet daarbij voorzichtig en met liefde te werk gaan. Wie tegen een oude man tekeer gaat, tekent zichzelf onder zijn medebroeders door zijn gemis aan fijngevoeligheid en zelfbeheersing. Hij komt dan overeen met een ongehoorzaam en weerbarstig kind.

Ook ten opzichte van jongeren moet de sfeer van het in harmonie levend gezin het gedrag van de leider bepalen. De jongeren moeten niet uit de hoogte worden aangesproken - want dit werkt averechts - maar in een geest van broederlijkheid worden benaderd, ook wanneer zij terecht worden gewezen. In een broederlijke verhouding wordt er niet gecommandeerd maar gaat men uit van gelijke rechten voor allen.

Ook de oude vrouwen moeten indien nodig als moeders worden bestraft. Men moet naar haar eerbiedig en met achting opzien zoals het een kind past. Oude mensen

hebben recht op respect van de zijde der jongeren. Tenslotte past tegenover jonge vrouwen een tactvolle reserve en het in acht nemen van de egards (voorkomendheid). Men moet hen zien als zusters uit hetzelfde gezin, hetgeen wil zeggen dat men tegen hen vrij moet staan van iedere onreine gedachte of van sex-gevoel.

De waarschuwing 'in alle reinheid' staat er niet voor niets. Zij is beslist niet overbodig, want er is op dit gebied veel gezondigd. Predikers en oudsten moeten ook geen jonge vrouwen aan zich binden. Ze mogen niet voortdurend omgeven zijn door ongehuwde zusters. Indien Timótheüs, die zo nauwgezet leefde, zulk een vermaning nodig had, hoeveel te meer velen in onze tijd, die maar al te vaak blijk geven dat ze gevoelig zijn voor de charmes van jonge vrouwen.

Men ziet sommige broeders al veranderen als er een aardige, jonge vrouw binnenkomt! Men moet als oudste en voorganger troebele vertrouwelijkheid tegenover jonge zusters vermijden. Anders veranderen de vermaningen in verwerpelijke koketteren en gaat men zich vrijheden veroorloven, omdat men de door God gestelde grenzen niet eerbiedigt door verdenking wekkende vertrouwelijkheid. Een jonge oudste moet op deze wijze er niet op uit zijn harten te veroveren!

3,4. Houd weduwen in ere, wie waarlijk weduwen zijn. Maar indien een weduwe kinderen of kleinkinderen heeft, laten zij dan eerst aan eigen familie godsvrucht tonen en aan het vorig geslacht vergelden wat zij hun te danken hebben, want dit is welgevallig aan God.

Weduwen moeten door de gemeente worden ondersteund, indien ze werkelijk weduwen zijn, die dus op iemands steun kunnen rekenen. In het Grieks betekent het woord 'weduwe': beroofde, verlatene of alleen staande. De normale gang van zaken is evenwel dat in eerste instantie de familieleden voorde weduwe zorgen, vooral de kinderen en de kleinkinderen voor wie ze vroeger had gezorgd. Dat is dan kinderplicht en hier betekent 'eren ' het erop letten dat ze geëerbiedigd worden door ze bij te staan in hun nood.

Het voorschrift van de apostel is eigenlijk een uitbreiding van het gebod: eer uw vader en uw moeder. Jezus wees erop dat iemand het recht niet had om in de tempel een offergave te brengen, indien hij zijn ouders niet had geëerd, dit wil zeggen had verzorgd (Matth. 15:5). Wat financiële steun betreft, kent onze tijd vanwege de sociale voorzieningen praktisch geen 'ware' weduwen. Deze kwestie is dus bij ons niet actueel en er blijft slechts een geestelijke bijstand vanuit de gemeente over. Deze moet dan wel vaak georganiseerd worden, willen zulke alleenstaande vrouwen regelmatig huisbezoek ontvangen.

Het christendom legt bij de natuurlijke verzorging niet het accent op het geestelijke huis Gods, maar op de naaste bloedverwanten. Het keert de oorspronkelijke en natuurlijke orde niet om. Het mag niet voorkomen dat een kind zich van zijn oude moeder afwendt door haar niet te ondersteunen. De zorg voor weduwen was een bekend thema in het Oude Testament. In Deuteronomium 26:12 lezen we, dat de weduwen de opbrengst der tienden deelden met de levieten, de vreemdelingen en de wezen. Waar ter wereld vond men zulke barmhartige wetten? We lezen evenwel ook herhaaldelijk dat te midden van een

afvallig volk de weduwen en wezen werden verdrukt. Hun werd geen recht gedaan.

Denk bijvoorbeeld aan de gelijkenis van de onrechtvaardige rechter, een verhaal dat zo uit het leven gegrepen was (Luc. 18:2-5). Van de Farizeeën staat dat zij hun gebeden opzonden ten behoeve van de weduwen, maar dezen zo zwaar lieten betalen dat zij hun huizen ervoor moesten verkopen. Zij aten de huizen der weduwen op, terwijl ze voor de schijn lange gebeden uitspraken (Matth. 23:14).

De eerste christenen hadden al spoedig de taak op zich genomen om de ware weduwen te verzorgen en de apostelen stonden ervoor garant dat hierbij geen discriminatie plaatsvond tussen de Griekstaligen en de Hebreeuwse vrouwen (Hand. 6:1). Veronachtzaming van ouders en grootouders als zij alleen komen te staan is tegen de natuur, is ondankbaar en zondig.

5,6. Een ware weduwe dan, die alleen staat, heeft haar hoop op Godgevestigd en volhardt in haar smekingen en gebeden dag en nacht; doch zij, die een los leven leidt, is levend dood.

Een weduwe zonder kinderen of zij die vanwege haar geloof geestelijk alleen staat, moet wat het natuurlijke en geestelijke betreft, haar hoop op God stellen. Hij heeft beloofd dat het zoeken van het Koninkrijk Gods inhoudt, dat men zich over het tijdelijke levensonderhoud niet bezorgd behoeft te maken. Het natuurlijke wordt bovendien geschonken (Matth. 6:33). De Heer schakelt voor deze geestelijke en materiële hulp meestal de

gemeenteleden in. De weduwe moet evenwel met haar innerlijke mens volhardend bezig zijn in de hemelse gewesten. 'Dag en nacht bidden' betekent niet, dat zij altijd op de knieën ligt, maar wel dat zij de dingen zoekt en bedenkt die boven zijn, waar Christus is (Col. 3:1,2). Dit geldt trouwens niet alleen voor weduwen, maar voor ieder oprecht kind van God (Ef. 6:18).

Een weduwe die niet meer werken kan, heeft uiteraard veel tijd om te bidden. Denk bijvoorbeeld aan Anna de profétes, een 84-jarige weduwe, die 'God diende onafgebroken in de tempel, met vasten en bidden, nacht en dag' (Luc. 2:37). De slapeloosheid is dan ook nog aan God gewijd. Het gevaar om af te glijden is evenwel voor een eenzame vrouw groter dan voor een echtpaar dat in een normaal christelijk gezin elkaar tot steun is.

Wij zien dat in de christengemeenten slechts diegenen werden geholpen, die het waardig waren. Men bood geen bijstand aan hen, wier levenswandel niet geheel overeenkwam met de ware christelijke levenswijze en van wie men ook niet zeker was hoe ze het hun geschonken geld zouden besteden. Het gaat hier over weduwen, die op God vertrouwden (Jer. 49:11).

Het gemis aan omgang met een man kan een weduwe er ook toe brengen in het natuurlijke leven hiervoor een oplossing te zoeken. Vaak valt de duivel zulke vrouwen die liefde en bescherming zoeken, in haar begeerten aan. Ook hiervoor is een oplossing te vinden bij de Heer, die een man wil zijn voor de weduwen, dus die dooreen bijzondere geestelijke gemeenschap met Hemvergoeding schenkt. Een weduwe die evenwel door flirt en darterheid compensatie zoekt voor haar gemis, 'die haar wellust volgt'

(St. Vert.), leeft wel in de natuurlijke wereld maar zij is dood in geestelijke sferen, want zij heeft het contact met haar God verloren.

Een weduwe kan door leed zich naar God toekeren en zich tot de eeuwige dingen wenden, maar zij kan ook haar verdriet overstemmen door een ongeremd leven te leiden als 'vrolijk weeuwte'. Zo'n vrouw is niet 'waarlijk' weduwe voor de gemeente van Jezus Christus. Zij heeft misschien nog de naam dat zij leeft, maar zij is dood (Openb. 3:1). Hierbij verbiedt de apostel aan de (jonge) weduwen natuurlijk niet opnieuw te huwen (vers 14).

7,8. Ook deze dingen moet gij bevelen, opdat zij onberispelijk blijven. Maar indien een vrouw voor de haren, en nog wel voor haar huisgenoten, niet zorgt, dan heeft zij haar geloof verloochend en is zij erger dan een ongelovige.

In iedere gemeente zijn weduwen wier bijzondere nood ook onze aandacht vraagt. In onze kinderrijke volle evangelie gemeenten valt meestal het accent op de jeugdproblemen, maar het getuigt van kortzichtigheid en eenzijdigheid, indien er nooit wordt gesproken over de bijzondere strijd, die niet alleen weduwen hebben, maar ook weduwnaars en alleenstaanden, naast de zieken en bejaarde echtparen. Allen vragen onze aandacht op dezelfde wijze aan hen te besteden als de apostel dit deed.

De weduwen behoren tot de gemeente en het is dus van het grootste belang, dat zij evenals de weduwnaars en verder alle leden der gemeente, een onberispelijk leven leiden. Timótheüs moet daarom deze christelijke

levenswandel bij alle weduwen inscherpen, inzonderheid bij hen die te kampen hebben met 'dartelheid', 'wellust' of een 'los leven'. Dit bevel is in het belang van deze vrouwen en in dat van de gehele gemeente. Wereldgelijkvormigheid voert tot een alternatief leven, dat de christen wegtrekt uit de sfeer van de hemelse gewesten.

Het woord in vers 8 dat hier door 'vrouw' vertaald is, kan evengoed 'man' betekenen. Andere vertalingen luiden 'zo iemand' of 'zo een'. Hier wordt dus gesteld dat mannen en vrouwen voor hun familie zoveel als in hun vermogen is, zorg moeten dragen, inclusief voor hun weduwen. Het familieleven was toen uitgebreider dan nu en men woonde meestal dichter bij elkaar. De Statenvertaling luidt: 'Doch zo iemand de zijnen, en voornamelijk huisgenoten, niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend'. Onder 'de zijnen' vallen dan zelfs de slaven en horigen. Cyprianus, een kerkvader in het begin van de 3e eeuw, eiste dat de christenen tijdens een pestepidemie ook hun zieke slaven zouden verzorgen.

Uit het werkwoord 'bevelen' dat de apostel verder maar zeiden gebruikt, blijkt dat de trend in de hellenistische wereld er niet op gericht was, het zwakke en verlatene te ondersteunen. Het christelijke barmhartigheidprincipe was bij de heidenen onbekend. Het verwaarlozen van zijn familieplichten staat bij de apostel evenwel gelijk met afval van het geloof. Men kan daarmee zelfs ónder het niveau van de heidenen staan, want dezen kenden immers de wil van God niet.

9,10. Als weduwe kome in aanmerking iemand niet beneden de zestig jaren, die de vrouw geweest is van één

man; in zake goede werken moet van haargetuigd kunnen worden, dat zij kinderen grootgebracht heeft, gastvrijheid bewezen, de voeten der heilige gewassen, verdrukten ondersteund en alle goed werk behartigd heeft.

Hier wordt over weduwen gesproken, die in aanmerking konden komen voor een functie in de gemeente, dus voor oudste of voor diacones. De vertaling Brouwer heeft: 'Een weduwe worde ingeschreven ', een woord dat in het Grieks dezelfde afkomst heeft als ons woord catalogus, wat zeggen wil dat ze dan op een officiële lijst is gezet. Het zou natuurlijk in strijd zijn met de hele tendens van deze perikoop, dat hier bedoeld zou zijn dat slechts een weduwe boven de zestig ondersteuning zou genieten. Ook de volgende voorwaarden waaraan zo'n weduwe moet voldoen, wijst erop dat het hier over een bestuurlijke bediening gaat.

We zouden hier van een vrouwelijke 'ambtsdrager' kunnen spreken, maar daarbij dan wel eraan denkend, dat het woord 'ambt' eigenlijk in het Nieuwe Testament niet voorkomt, hoewel het Grieks er wel woorden voor heeft. De Nieuwtestamentische schrijvers gebruiken de woorden 'diakonia', dat is 'dienst' of 'bediening'. Het woord 'opziensambt' in hoofdstuk 3:1 in onze brief is in Handelingen 1:20 in de Nieuwe Vertaling weergegeven door 'opzicht' (episkopè). Onze Heer geeft geen ambten of banen, maar mensen. In Titus 2:3 is in onze vertaling sprake van 'oude vrouwen '. Er staat daar vrouwelijke presbyters, presbyterinnen of vrouwelijke oudsten.

De vrouwen van voorgangers en oudsten mogen toch ook geestelijk werk verrichten, zoals huisbezoek, of tezamen met hun mannen: leren of vermanen. Daarom zijn er zulke

hoge eisen gesteld aan het huwelijksleven van oudsten. Hier gaat het over een weduwe die aparte arbeid verricht zonder steun van haar echtgenoot. Zij moet ouder dan zestig jaar zijn, de 'canonieke' leeftijdsgrens, waarboven niet meer van een vrouw verwacht wordt, dat zij op een huwelijk uit is. Bovendien kan dan verwacht worden dat ook haar jongste kinderen al dicht bij de volwassenheid zijn gekomen en dus haar handen vrij heeft om dienstbaar te zijn aan de gemeente.

Een weduwe-ambtsdrager mag niet in een echtscheidingsproces gewikkeld zijn geweest, maar zij moet haar man trouw zijn gebleven. De apostel bedoelt niet dat zijna het overlijden van haar man niet opnieuw getrouwd kan zijn geweest. Ook wordt aan haar geestelijke instelling en haar bekwaamheid nog al wat eisen gesteld. Zij moet evenals Dorcas algemeen bekend staan om haar milddadigheid en hoogstaand karakter (Hand. 9:36).

Van de lijst van haar goede werken worden in het bijzonder genoemd dat zij zelf haar eigen of aangenomen kinderen goed heeft opgevoed en ze niet heeft verwaarloosd. Zij moet herbergzaam zijn geweest, ook al in verband met de omstandigheid dat reizende broeders en vluchtelingen moeilijk een onderdak konden krijgen. Ook de oudsten moesten immers aan deze voorwaarden voldoen, zie hoofdstuk 3:1, dus een open huis hebben waar leder welkom was. Het voetwassen behoorde in het Oosten tot de gastvrijheid, zie de geschiedenis van Jezus in het huis van Simon. Het was een betuiging van eerbied en liefde jegens de heiligen, dus aan allen die afgezonderd waren van de machten der duisternis en Jezus toebehoorden.

Ook wanneer zij in aanraking komen met mensen, jong Of oud, die onder druk leven, hetzij vanuit de geestelijke wereld, hetzij vanuit de natuurlijke wereld, is zij geroepen hen te helpen. Ze mag ze niet wegzenden of zich onttrekken aan haar roeping. Dit is nog maar een opsomming van enkele goede werken, die van zulk een vrouwelijke oudste of diacones worden verwacht. Zij moet steeds vooraan staan in godsvrucht en goede werken. Het zijn ook hier weer hoge eisen van een onbesproken, waardige en betrouwbare houding, die aan allen worden gesteld, die in de dienst des Heren werkzaam willen zijn.

11,12. Maar wijs jonge weduwen af, want wanneer de zinnen haar van Christus aftrekken, willen zij huwen, en halen een oordeel over zich, omdat zij haar eerste trouw hebben verzaakt.

De natuurlijke begeerten bij jonge weduwen kunnen zo sterk zijn, dat ze willen huwen, waarmee ze dan afbreuk doen aan het geestelijke werk waarvoor zij zich eerst hadden ingezet. Allereerst had Paulus bezwaar tegen het hertrouwen van een weduwe die een functie had in de gemeente, omdat ze niet langer vrij was, maar rekening moest houden met de verlangens van haar nieuwe echtgenoot, aan wie ze in het natuurlijke leven ondergeschikt was. Ze zou met haar man bijvoorbeeld geen huisbezoeken kunnen afleggen, omdat deze er wellicht ongeschikt voor was. In het nieuwe gezin zouden er conflicten kunnen komen vanwege de arbeid van de vrouw in de gemeente.

Het lijkt ons daarom ook niet te verdedigen dat een zuster in de broederraad zou zitten, die met een ongelovige gehuwd is of die misschien wel tot een andere kerkformatie behoort. In 1 Corinthiërs 7:8,9 merkt Paulus op: 'Maar tot de ongehuwden en weduwen zeg ik: Het is goed voor hen, indien zij blijven, zoals ik. Indien zij zich echter niet kunnen beheersen, laten zij trouwen '. Paulus wil in geen geval dat iemand in spanning zal leven, omdat hij of zij zich niet onthouden kan of niet tegen het alleenzijn bestand is.

Opgemerkt moet worden dat de apostel in dit gedeelte over de weduwen, geen rekening houdt met een periodieke aftreding. Deze methode biedt misschien wel eens praktische voordelen, omdat men ongeschikte ambtsdragers kan vervangen door betere krachten, maar bijbels is deze oplossing niet. Dit behoeft natuurlijk niet te betekenen dat het beslist verkeerd zou zijn, indien men om een bepaald aantal jaren de oudsten herkiesbaar stelt.

Ontegenzeggelijk vervulden de weduwen in het bestuur van de gemeente een aparte taak. Aan allen die op 'de lijst' stonden was wellicht de verzorging opgedragen van zieke zusters of van wezen, die er in die tijd vanwege de vervolgingen veel waren. Zij hadden het toezicht op de jonge vrouwen voor wie het aan de broeders ter wille van de goede zeden, niet was toegestaan die te bezoeken. Zij moesten hen met raad en daad bijstaan. Waarschijnlijk hadden zulke weduwen een belofte afgelegd om dat moeilijke werk gedurende hun hele leven te doen. Huwden ze, dan moesten ze met hun geestelijke arbeid ophouden. Ze haalden dan een oordeel over zich, dus de afkeuring van de overige gemeenteleden, omdat ze zich onttrokken aan de door hen aangegane verplichtingen.

Denk alleen maar aan het dagelijks verzorgen van wezen en aangenomen kinderen. De gemeente raakte hierdoor in grote moeilijkheden. Er staat letterlijk dat zij hun , eerste geloof in hun roeping verzaakten. Het is trouwens altijd verwerpelijk, wanneer broeders of zusters plotseling hun werk neerleggen zonder dat zij zich rekenschap afleggen van de gevolgen ervan. Soms is de oorzaak van zo'n handelwijze een negatieve instelling ten opzichte van andere gemeenteleden en een gemis aan verantwoordelijkheidsgevoel.

13-16. Maar tegelijk wennen zij zich eraan de huizen rond te gaan bij gebrek aan bezigheid, en niet alleen zonder bezigheid, maar ook bezig met praatjes en al te bezig met het spreken over onbehoorlijke dingen. Ik wil daarom dat de jonge weduwen huwen, kinderen krijgen, haar huis bestieren, en niet door lasterpraat aan de tegenpartij vat op zich geven. Want reeds zijn sommigen afgeweken, de satan achterna. Indien een gelovige vrouw weduwen bij zich heeft, laat zij die ondersteunen, zodat de gemeente er niet door bezwaard wordt; dan kan deze de werkelijke weduwen ondersteunen.

Voor jonge weduwen kan ook het liefdewerk gevaar opleveren, vooral als zij op huisbezoek gaan en zielzorg doen. Zij missen de waardigheid, de bezonnenheid en het plichtsbefvan de oudere vrouwen. Daardoor kan het liefdadigheidsbezoek ontaarden in een onnutte tijdspassing, waarbij wel veel gepraat wordt, maar men zich tegelijkertijd bemoeit met en zich mengt in allerlei zaken waarmee men niets te maken heeft. Men komt dan tot allerlei zonden van de tong, het spreken over

onbehoorlijke dingen', tot roddel en laster. De apostel merkt op dat men zich kan 'wennen ' of kan 'leren ' om vele huisbezoeken te doen, omdat men zich anders verveelt. Het aflopen der huizen is dan een tijdverdrijf geworden. Wanneer zulke weduwen niet al hun aandacht op God vestigen en het van Hem verwachten, is het betervoor hen te huwen, opdat de gemeente niet in een kwade reuk komt te staan vanwege de nietszeggende praatjes die uitgestrooid worden.

Zulke vrouwen zijn de oorzaak dat de naam van Jezus wordt gelasterd, want hun omgeving let scherp op hun levenswandel. Zulke jonge weduwen kunnen beter trouwen, kinderen krijgen en de verantwoording van een gezin dragen dan maar overal rond te hangen. Wanneer zij voorbeeldige huisvrouwen worden, heeft de omgeving geen reden meer de gemeente te diskwalificeren en behoeven ze ook niet meer financieel ondersteund te worden. Blijkbaar had men toen ook al slechte ervaringen met huisbezoekers die negatief waren ingesteld en niet het charisma bezaten van wijsheid, barmhartigheid of blijmoedigheid.

Ondanks hun gejakker langs de huizen verachten zulke personen in de genade. Men ziet ze 'afwijken ', dit is van de rechte weg afdwalen om tenslotte 'de duivel achterna te gaan '. Men gaat met het ambt omhoog of anders wordt het te zwaar en gaat men dingen doen, die ongeestelijk zijn.

Paulus eindigt met een samenvatting. Het is mogelijk dat een gelovige vrouw zulke weduwen, die dus door de gemeente in een bediening zijn gesteld, in haar huis opneemt. Zo'n welgestelde vrouw kan dan ook voor het levensonderhoud van zo'n vrouwelijke oudste of diacones

zorgen en daarmee de gemeente financieel ontlasten. Ze moet zo'n weduwe dan maar zien als een oude moeder. De gemeente wordt dan in staat gesteld de overige, werkelijke weduwen te helpen. Uit deze laatste opmerking zouden we kunnen constateren dat we hier met een soort weduwen-diakonaat te doen hebben, waarbij de diaconessen zielzorg doen en charitatief bezig zijn.

17. De oudsten, die goede leidinggeven, komt dubbel eerbewijs toe, vooral hun, die zich belasten met prediking en onderricht.

In de gemeenten zijn het de oudsten of de presbyters, die belast zijn met een bestuurlijke functie. De vraag kan gesteld worden: waarin moeten ze leiding geven? Wie zijn de uitblinkers die dubbele eer toekomt? Hoofdstuk 1:4 geeft als antwoord: zij die door God zijn geroepen om leiding te geven in het geloof. Zij zijn het die in iedere situatie de gemeenteleden de gedachten Gods moeten voorhouden, zodat dezen zich eraan kunnen vastgrijpen en hun handel en wandel ermee in overeenstemming kunnen brengen.

Een oudste moet dus een geestelijk mens zijn, wil hij op waardige wijze besturen. Hieruit blijkt wel wat Paulus van de oudsten verlangt, hoe hoog hij* dit ambt aanslaat en ook in de gemeente wil gerespecteerd en erkend zien. Zulke hoogstaande mannen en vrouwen die voorbeelden zijn voor de kudde, vormen de kern van de gemeente en hebben recht op een dubbel eerbewijs. Zij verdienen dit respect niet vanwege hun ambt, maar vanwege hun werk en hun optreden. Zo staat er in 1 Thessalonicenzen 5:12,13 de vermaning: 'Wij verzoeken u broeders, hen, die onder u

zich moeite getroosten, die u leiden in de Here en terechtwijzen, te erkennen, en hen zeer hoog te schatten in liefde, om hun werk'. In Hebrëen 13:7 staat in de Statenvertaling: 'Gedenkt uw voorgangers, die u het Woord Gods gesproken hebben; en volgt hun geloof na'.

Oudsten die zich op bijzondere wijze verdienstelijk maken, hebben dubbel en dwars recht op erkentelijkheid en waardering. In vers 3 ziet 'ere' op een geldelijke tegemoetkoming voor weduwen. Het dubbele eerbewijs kan dus ook het honorarium betreffen, een woord dat hier dan een ruimschootse vergoeding betekent voor een onbetaalbare, geestelijke arbeid. Dit blijkt trouwens ook uit het volgende vers. De oudsten moeten dus door de gemeente worden onderhouden naar de mate dat zij meer werk in en voor de gemeente verrichten.

Zulke dienstknechten moeten vrijgesteld worden van natuurlijke arbeid, vooral zij die bovendien het Woord prediken of onderricht geven in de leer van Jezus Christus en in de wandel in de hemelse gewesten maar ook die op aarde. Deze arbeid vergt immers veel tijd, eist diepgaande voorbereiding en geestelijke inspanning. Zo stelde Paulus bijvoorbeeld in zijn eigen leven de verkondiging van het evangelie hoger dan het dopen (1 Cor. 1:17). Zij betekent ook meer dan het doen van huisbezoeken, daar door de prediking de harten van velen radicaal veranderd worden. Hiermee doen we verder niets te kort aan de belangrijkheid van doop en huisbezoek.

Aan beide gaat evenwel de leer vooraf. Het 'dubbel eerbewijs' kan men ook associëren met het dubbel deel dat de oudste zoon in vroeger tijden van de erfenis ontving. Eliza ontving een dubbel portie van de geest van Elia zoals

een eerstgeborene die kreeg. De uitdrukking 'dubbel eerbewijs' kan niet vervangen worden door een 'dubbel salaris', maar zij betekent wel een hogere aanspraak op eer, dus op een hogere ereschuld die de gemeente moet inlossen. In hoofdstuk 6:1 betekent het woord 'eer' natuurlijk geen loon, maar respect'.

Het verband wijst er verderop dat Timótheüs een hogere positie of bevoegdheid en meer verantwoordelijkheid bezat dan de oudsten. Zo moesten klachten aangaande de oudsten bij hém worden ingediend (vers 19). Hij was dan in staat om in het midden van de gemeente een oordeel uit te spreken.

18. Immers, de Schrift zegt: Gij zult een dorsende os niet muilbanden, en: De arbeider is zijn loon waard.

Het 'dubbel eerbewijs' heeft krachtens de redengevende verbindingswoorden 'immers' en 'want' in de Statenvertaling, te maken met de vrijstelling van natuurlijke loonarbeid voor een oudste, zodat deze zich geheel aan geestelijk werk in dienst van de gemeente kan wijden. Dit blijkt uit de vergelijking die de apostel hier allereerst uit Deuteronomium 25:4 trekt: 'Gij zult een dorsende os niet muilbanden'. Een os werd voor de slede gespannen om het koren te dorsen. Had het dier een muilband om, dan kon het al werkende zijn honger niet stillen, door van het stro te vreten.

In 1 Corinthiërs 9:9, 10 gebruikt Paulus ook deze tekst als een gelijkenis, want hij tilt haar op uit het natuurlijke leven met de opmerkingen: 'Bemoeit God Zich soms met ossen? Of zegt Hij dit in elk geval om uwentwil? Ja, om

uwentwil werd het geschreven '. Paulus gaat uit van het mindere om de grootheid van het meerdere te accentueren. De Romeinen spraken van een conclusie 'aminore ad majus', dat is van het kleine naar het grote. Dezelfde stijfijuur vinden we bijvoorbeeld ook in de bergrede, waar Jezus zegt: 'Indien dan gij, hoewel gij boos zijt, goede gaven weet te geven aan uw kinderen, hoeveel te meer zal uw Vader in de hemelen het goede geven aan hen die Hem daarom bidden ' (Matth. 7:11).

In het voorschrift in onze tekst blijkt dat de rechtvaardige het leven van zijn beest kent, dus weet wat aan een levend schepsel toekomt (Spr. 12:10). Zoveel te meer zal de gemeente zich ervan bewust zijn wat een prediker toekomt. Opmerkelijk is dat het tweede citaat: de arbeider is zijn loon waard, niet rechtstreeks in het Oude Testament te vinden is, maar wel in Mattheüs 10:10 en in Lucas 10:7. Paulus heeft deze uitspraak van Jezus waarschijnlijk ontleend aan een mondelinge overlevering, of de eerste brief aan Timótheüs is later geschreven dan de synoptische evangeliën (Matth., Marc. en Luc.).

De geestelijke arbeider is zijn loon pas waard, wanneer hij zich even hard inspant als de dorsende os. Wij zouden zeggen: als hij werkt als een paard. Hij moet dan evenwel dit loon wel ontvangen! De full-timer moet goed worden betaald. De apostel wijst er immers op dat dit niet karig maar gul en royaal moet gebeuren. Hoewel Paulus zelf in eigen onderhoud voorzag, stelde hij deze regel op. Opmerkelijk is het ook, dat de apostel altijd eerbied voor het gezag inscherpt: onderdanen jegens de overheid, kinderen ten opzichte van de ouders, slaven tegenover hun meesters en respect van de gemeenteleden voor de oudsten en dezen weer voor de voorganger.

19. *Gij moet geen klacht tegen een oudste aannemen, tenzij er twee of drie getuigen zijn.*

Een nieuwe aanwijzing voor de eerbied die de apostel ten aanzien van de oudsten verwacht, is de raad dat tegen hen geen beschuldiging mag worden aanvaard, tenzij twee of drie gemeenteleden getuige zijn geweest van zijn falen op welk gebied dan ook. Uiteraard heeft degene die aan de weg timmert, het meeste bekijks. Het is er de boze veel aan gelegen een oudste in een kwaad daglicht te stellen, of over een voorganger te doen roddelen. Daarom is het zaak dat een oudste ook geen aanleiding tot laster geeft door onzorgvuldige levenswandel of door gebrek aan zelfbeheersing.

Ook hier doet de schrijver weer een beroep op een oudtestamenteisch rechtsprincipe, zoals dit in Deuteronomium 19:15 is geformuleerd: 'Eén enkele getuige zal niet tegen iemand kunnen optreden ter zake van enige ongerechtigheid of zonde, welke ook, die hij begaan mocht hebben; op de verklaring van twee of drie getuigen zal een zaak vast staan'. Ook onze Heer sprak in Mattheüs 18:16 over een verklaring van twee of drie getuigen, teneinde een zaak geloofwaardig te maken (zie ook 2 Cor. 13:1 en Joh. 8:17). Dit voorkomt kwaadsprekerij en achterbakse gesprekken, waarin het negatieve denken hoogtij viert. Paulus zelf had menigmaal te maken gehad met ophitsende campagnes van jaloezse broeders tegen zijn persoon en zijn boodschap, en de engel van satan sloeg niet alleen toe doorvijanden buiten de gemeenten, maar ook door de degenen die zich broeders noemden.

In een gemeente als die te Efeze waren oudsten die open stonden voor verkeerde beïnvloedingen en valse leringen (Hand. 20:29.30). In zo'n situatie gebruikt de duivel gemakkelijk voorwendsels om een oudste of voorganger aan te vallen. Partijzucht, jaloersheid, gekwetst eergevoel, minderwaardigheidsbesef, rebellie en het aanhangen van dwalingen veroorzaken veel leed aan oudsten, die men van hun eer of van hun invloed wil beroven.

20. Wie in zonde leven moet gij in aller tegenwoordigheid bestraffen, opdat ook de overigen ontzag hebben.

Wanneer een oudste werkelijk in zonde leeft, dit wil zeggen een zonde continueert, deze niet belijdt noch er vergeving voor ontvangen heeft, moet hij in tegenwoordigheid van alle oudsten worden bestraft. Wanneer hij zich dan nog niet bekeert, moet zijn zonde volgens Mattheüs 18:17 aan de gehele gemeente worden meegedeeld. Iemand die zich verhardt, is niet bekwaam om oudste te zijn. De overige oudsten en leden moeten zien, dat er tucht is, en dat het de leiding ernst is om de gemeente zuiver te houden.

Uit het verband merken we op dat Paulus nog steeds over de oudsten spreekt (zie ook vers 22), maar uit Mattheüs 18 weten we, dat ook bij zondevan gemeenteleden de zaakpas in de publiciteit moet komen, indien er geen bekering of verandering plaatsvindt.

In zijn brieven gaat de apostel dikwijls openlijk in op bepaalde moeilijkheden. Wanneer de eerste Corinthebrief voorgelezen wordt, weet iedereen dat het over aanwijsbare personen gaat, die zich erover beroemden achter bepaalde

geestelijke leiders te staan en die op deze wijze scheuringen veroorzaakten door te zeggen: ik ben van Paulus, ik ben van Apóllós, ik van Petrus en ik van Christus. Zij typeerden de vleselijkheid in de gemeente en beletten het uitgroeien naar de volwassenheid. De apostel schreef ook over de 'opgeblazenen' die zijn positie hadden aangetast, over een man die met de vrouw van zijn vader samenleefde, over hen die recht zochten bij de wereldse rechter, over hen die de leer van de opstanding hadden aangetast, over schijn-apostelen en over bedrieglijke arbeiders.

In de brief aan de Filippenzen vermaande hij met name Euódia en Syntyche en beval hij hen met ruziezoeken op te houden. Bij het voorlezen zullen sommigen wel elkaar aangestoten hebben, omdat deze vrouwen zo in het zonnetje werden gezet. Als pleister op de wonde voegt de apostel er nog bij, dat beiden met hem in de prediking van het evangelie mee hadden gestreden en dat hun namen stonden in het boek des levens. Ook durfde Paulus 'ten aanhoren van allen' Petrus terecht te wijzen. Petrus zag het gevaar van het judaïsme immers niet zo in, maar later roemt hij de van God gegeven wijsheid van Paulus.

Dit soort opmerkingen van de apostel hebben ongetwijfeld hun positief werk gedaan, hoewel sommigen zich er ook aan hebben gestoten, omdat ze 'kittelachtig van gehoor', dat is lichtgeraakt waren. De opmerkingen hadden evenwel tot doel dat de anderen zouden worden afgeschrikt, zoals er reeds in Deuteronomium 13:11 staat: 'Dan zal geheel Israël het horen en vrezen en men zal niet opnieuw een wandaad in uw midden doen '.

Een voorganger zal soms openlijk moeten waarschuwen tegen verkeerde leringen, kwade praktijken, slechte huwelijksverhoudingen, foutieve opvoedingsmethoden, waardoor vaders hun kinderen verbitteren, tegen bepaalde drinkgewoonten, tegen het roken, tegen het gevaar van televisie kijken, allemaal onderwerpen die bij bepaalde personen als kwetsend kunnen overkomen. Zo berispte Paulus sommige Thessalonicenzen dat zij te lui waren om te werken en weigerden met hun handen hun brood te verdienen. Het spreekt vanzelf dat zulke openlijke berispingen niet mogen worden ingegeven door antipathieën jegens bepaalde personen, want dan valt de voorganger zelf onder het oordeel.

21. Ik betuig u voor God en voor Christus Jezus en voor de uitverkoren engelen, dat gij daaraan de hand houdt, zonder vooroordeel en zonder iets te doen uit vooringenomenheid.

Paulus stelt zich nu in de hemelse gewesten op voor God en voor Christus Jezus die op de troon zijn gezeten. Er omheen zijn de uitverkoren engelen, dat zijn hemelingen die bij de val van Lucifer geweigerd hadden rebellie te plegen en die nu worden uitgezonden ten dienste van hen die het heil beërven. Laat dus Timótheüs bij iedere bestraffing en bij het uitspreken van een oordeel zich bewust zijn, dat God de Vader, Christus Jezus de Zoon en de heilige engelen in zijn oordeel zijn betrokken. Zo staat er bijvoorbeeld: 'Wanneer dan de Zoon des mensen komt in zijn heerlijkheid, - dus in het midden van zijn gemeente - en al de engelen met Hem, dan zal Hij plaats nemen op de troon zijner heerlijkheid', waar ook de zonen der

mensen als overwinnaars op de boze, aanwezig zijn (Matth. 25:3 1).

In de heilige sfeer der godheid en der engelen bezweert de apostel Timótheüs om niet 'lafhartig' (2 Tim. 1:7) en niet bevreesd te zijn voor wat mensen denken of zeggen zullen. Het gaat immers om de heiligheid en het goed functioneren van het lichaam van Christus, de gemeente. Er is sprake van principes die konsekvent moeten worden toegepast en waarbij de jonge evangelist onbeweeglijk moet staan, maar zich niet mag laten leiden door persoonlijke sympathieën of antipathieën. Eigen gevoelens en emoties mogen hierbij dus geen rol spelen. Hij zal zich bewust moeten zijn van zijn hoge roeping in de gemeente en zich moeten laten leiden door de Heilige Geest en door het Woord Gods.

Bij iedere bestraffing behoort hij zich rekenschap te geven dat hij een dienstknecht is van de levende God en zijn Zoon, en hij de heilige engel niet mag bedroeven, zodat deze zich moet terugtrekken, zoals Michaël, de engel van Mozes, genoodzaakt was dit te doen. Soms moet er bestraft worden, want schreef de apostel niet in een moeilijke situatie: 'Moet ik met de roede tot u komen, of met liefde en in een geest van zachtmoedigheid?' (1 Cor. 4:21). Wel moet er te allen tijde zonder aanzien des persoons tegen bepaalde broeders of zusters worden opgetreden, opdat er geen scheuring in de gemeente zal komen. Timótheüs is de geestelijke bestuurdervan de gemeente en als hij gebruik moet maken van zijn bevoegdheid, zal hij de strengste onpartijdigheid in acht moeten nemen. Dit is trouwens het grondbeginsel van iedere rechtspraak.

We kunnen begrijpen dat Timótheüs met zijn zachtmoedige aard er moeite mee heeft gehad om bepaalde broeders openlijk te corrigeren en te berispen. Ware christenen zijn ook niet zo snel met hun oordeel. Denk dan ook nog aan het latente conflict dat zou uitbreken, omdat sommige oudsten te Eféze ondanks hun uiterlijke vriendelijkheid de demonische wolven onder hun schapenvachten hadden binnengelaten, door welke de kring der oudsten en daarna de gehele gemeente zou worden opgesplitst.

Tenslotte nog een opmerking die hier zijdelings mee in verband staat, en de andere zijde van de medaille toont. Onder invloed van moderne opvattingen meent men dat een goede verstandhouding verkregen wordt, indien men 'open 'tegen elkaar is. Wanneer iemand evenwel openhartig is, toont hij wat er in zijn binnenste aanwezig is. Ondanks alle goede bedoelingen dreigt dan het gevaar, dat ook inwonende machten een stem in het kapittel krijgen. Dan wordt er luid gesproken en worden kwetsende woorden en beledigende uitdrukkingen gebruikt.

Men verwacht dan dat de andere partij op hetzelfde niveau zal gaan staan. De niet gebonden christen zal dan liever zwijgen, zoals de Heer dit ook deed, omdat in dit opzicht bij hem niets te vinden is. Deze passiviteit vereist grote geestkracht. In een gezin wordt de sfeer nogal eens bedorven door heerszuchtige kinderen met een grote mond die de anderen allerlei verwijten maken. De beste reactie van vader en moeder maar ook van de verstandige kinderen is, om niet op de onbekookte gezegden van zo'n opgejaagd kind in te gaan. De overige gezinsleden weten wel bij wie de schoen wringt en wie steeds de onruststoker

is. Alleen vrije mensen kunnen openlijk tegen elkaar spreken. Petrus schreef ter waarschuwing van alle openhartige christenen: 'Spreekt iemand, laten het woorden zijn als van God ... opdat in alles God verheerlijkt worde door Jezus Christus' (1 Petr.4:11).

22. Leg niemand overijld de handen op, heb ook geen deel aan de zonden van anderen, houd u rein.

De oplegging der handen is een onderdeel van het fundament waarover in Hebr. 6:1-3 wordt gesproken. Evenals de doop in water is zij een uiterlijk teken van iets dat in de onzienlijke wereld gebeurt. Wanneer in de zichtbare wereld de handen op een persoon gelegd worden, betekent dit dat degene die deze handeling verricht, zich geestelijk met hem één maakt. In de onzienlijke wereld van het Koninkrijk Gods houdt dit in, dat een dienstknecht des Heren, die vervuld is met de Heilige Geest, iemand claimt voor dit Koninkrijk en een zegen overdraagt. Hij kan dit zelfs door middel van onverstaanbare tongentaal doen (1 Cor. 14:16).

Hij doet dit niet, omdat de eigen menselijke geest met bijzondere krachten zou zijn begiftigd, maar vanwege de kracht van de Heilige Geest waarin hij werd gedoopt en die in hem woont. Ook de aartsvaders gaven hun zegen onder oplegging van handen vanuit de kracht van 'de Geest van Christus in hen' (1 Petr. 1:11). Van zichzelf bezit de christen geen enkele paranormale begaafdheid. Dit geldt trouwens voor ieder mens. Zou er evenwel toch een occulte macht in hem werkzaam zijn, dan zal hij eerst zelf bevrijd willen worden van zulk een magische kracht.

Een christen accepteert alleen de begaafdheden van de Heilige Geest, die de normale begaafdheden van de menselijke geest stimuleert en ondersteunt. Wanneer de handen opgelegd worden, komen in de onzienlijke wereld de krachten van de Heilige Geest in beweging en manifesteren zich de geestelijke wetten van het Koninkrijk der hemelen, zoals in Romeinen 8:2 staat: 'Want de wet van de Geest des levens heeft u in Christus Jezus vrij gemaakt van de wet der zonde en des doods'.

De oplegging der handen is nooit bedoeld als een handeling, die de Heilige Geest dwingend de weg kan voorschrijven, maar zij gaat steeds gepaard met geloof in de kracht Gods. Zij is middel en voertuig, maar geen bron van deze kracht. Zij kan ook geen voertuig zijn, indien degene die de handen oplegt, zelf niet de Heilige Geest ontvangen heeft.

Wat is nu de zegen die iemand onder handoplegging ten deel kan vallen? In de eerste plaats: genezing, naar geest, ziel en lichaam. Maar ook: verlossingen bevrijding. Bij het ontvangen van de Heilige Geest kan het ondersteuning betekenen. Bij het ontvangen van een geestelijk ambt: toebereiding. Tenslotte noemen wij ook nog de bijzondere zegen die kinderen door middel van oplegging der handen kunnen ontvangen. Denk ook aan een opdrachtdienst.

Op de vraag, wie de handen mogen opleggen, is het antwoord dat volgens Marcus 16:17 alle gelovigen zo zullen handelen, ieder in de kring van zijn eigen verantwoordelijkheid. Met 'gelovigen' worden diegenen bedoeld, die zelf de rijkdom der genade door geloof deelachtig werden. Ze zijn dus kinderen van God die

gedoopt zijn in water, die zelf verlost zijn van de machten der duisternis en die gedoopt zijn in de Heilige Geest. Wanneer iemand niet vrij van boze geesten is, moet hij geen handen opleggen, want ook dan gaan er geestelijke wetten in werking en zullen de onreine geesten die bij hem zijn langs deze weg ook anderen trachten te penetreren en te beïnvloeden.

Het is een gevaarlijke zaak, zich door onbekende personen de handen te laten opleggen, maar in onze tekst wordt gewaarschuwd dat men zelf evenmin iemand overijld de handen zal opleggen, omdat men op deze wijze ook deel kan krijgen aan de zonden van anderen. De vermaning eindigt daarom met de oproep: 'Houd u rein!'

Men moet zich eerst op de hoogte stellen van de gezindheid van de desbetreffende persoon. Zijn diens geloof en verlangen gericht op de Heer? Men verontreinigt zich, omdat men bij de oplegging der handen in zulk een geval zich identificeert met een zondaar, die zijn kwaad niet beleden heeft, noch van plan is dit na te laten. Wie in het Koninkrijk der hemelen wil functioneren en daar op wettige wijze tegen de boze geesten strijden wil, kan zich niet permitteren met de zonde gemeenschap te hebben. Hij zal zichzelf ook ter wille van hen die hij helpen wil, rein moeten bewaren. Ook hier is sprake van 'opheffing van heilige handen '(2:8).

Ons vers betekent geen overgang naar een nieuw onderwerp, namelijk handoplegging op zieken, op kinderen, op bruid en bruidegom bij hun in zegening, op gebondenen tot bevrijding, of voor de doop in de Heilige Geest, maar het gaat nog steeds over het presbyterschap, dat met oplegging der handen werd overgedragen. De

onaangename scène in het vorige vers is een begrijpelijke aanleiding om Timótheüs nog eens ernstig op het hart te drukken niet oppervlakkig en overhaast de oudsten aan te stellen.

Men moest niet te haastig onrijpe en geestelijk onvolwassenen tot dit doel de handen opleggen. Het is al droevig genoeg indien oudsten niet mee ontwikkelen met de verkondigde boodschap en zij achter blijven bij het bestijgen van de berg Sion. Zulke ambtsdragers worden door de 'hielbijter' gebruikt om Gods werk in de gemeente tegen te staan en af te remmen. Zij missen de gezindheid om het werk Gods op te bouwen in eenheid des geestes.

Reeds in het begin van de kerk zien we dat de apostelen de handen legden op de zeven broeders, die aangewezen waren om onder andere de armen in de gemeente te verzorgen (Hand. 6:6). Zij waren mannen die aan de voorwaarde, die Paulus hier stelt, voldeden, want zij stonden goed bekend en waren vol Geest en wijsheid. Barnabas en Paulus ontvingen door middel van enige vooraanstaande broeders in de gemeente te Antiochië de benodigde zegen voor hun zendingsarbeid. (Hand. 13:3).

Ook Timótheüs die het werk van een evangelist en leraar deed, waren de handen opgelegd door de gezamenlijke oudsten en ook nog door Paulus zelf (4:14 en 2 Tim. 1:6). In de gemeente zullen wij daarom oudsten, voorgangers, evangelisten en zendelingen ook op deze wijze een bijzondere kracht meegeven. Zo brengt men de genade en de wijsheid van de Heilige Geest die in de gemeente aanwezig is, in de bediening van het ambt.

23. Drink voortaan niet alleen water, maar gebruik een weinig wijn voor uw maag en voor uw gedurige ongesteldheden.

Hier geeft de apostel een praktische aanwijzing in het privé-leven van Timótheüs. Deze mocht niet enkel water drinken, maar ter wille van zijn gezondheid wat wijn gebruiken. De uitroep: 'Houd u rein!', of 'houd je zuiver' wordt door enkele vertalers bij dit vers getrokken. Dit zou erop kunnen wijzen dat Timótheüs zich terecht ten voorbeeld stelde door geen wijn te drinken. Het is dus mogelijk dat deze evangelist geen wijn dronk, omdat deze tot de dranken behoorde, die veelvuldig aan de afgoden werden geofferd. Zo deed men wijn over het offervlees of goot men een hoeveelheid ervan als een plengoffer op de grond. Het plengen van wijn, die beslist geen weelderartikel was maar tot de dagelijkse dranken behoorde, werd ook meermalen in de Mozaïsche wetgeving voorgeschreven (Ex. 29:40; Lev. 23:13 en Num. 15:5,7,10).

Dikwijls maakte men in de heidense tempels gaten in de bodem waarin wijn werd gegoten, die dan door aardgeesten zou worden gedronken. De dienst van de god Dionysius was in het bijzonder verbonden met het gebruik van wijn, die de tempelgangers in een roes moest brengen. Het gevaar bestond dus dat een christen in een heidense omgeving niet alleen offervlees te eten kreeg, maar ook dat hem offer wijn werd aangeboden. Waarschijnlijk was Timótheüs 'geheel-onthouder' geworden ter wille van de zwakke broeders, die meenden dat zij door het drinken van offerwijn in gemeenschap zouden komen met boze geesten.

Hij herinnerde zich dan de waarschuwing van zijn leermeester: 'Het is goed geen vlees te eten of wijn te drinken, noch iets, waaraan uw broeder zich stoot' (Rom. 14:21). Paulus bedoelde dus in onze tekst: Timótheüs, overdrijf je ascetisme niet door nu maar alleen water te drinken. Houd je gezondheid in het oog en denk aan je maagklachten. Drink gerust maar wat wijn, als een geneesmiddel.

Natuurlijk kan men ook uitgaan van de tegenstelling: water of wijn. In bepaalde landen is water dikwijls besmet. Het veroorzaakt infectieziekten. Men drinkt daarom uit hygiënische overwegingen liever vruchtensap of gekookt water. Een man als Timótheüs die veel reisde, kon dus beter wijn, de volksdrank, gebruiken. De ziekteverschijnselen van zijn maag en hun nevenverschijnselen wezen op gevolgen van besmetting. Met zo'n kwaal dreigt ook onevenwichtigheid of irritatie, terwijl Timótheüs bij de leiding van zijn gemeente juist lijdzaamheid en zelfbeheersing nodig had.

Merk op dat de apostel het heeft over 'een weinig wijn' en dat deze opmerking gericht was aan een man, die alleen maar water dronk. Met deze tekst kan men dus moeilijk een wereldgelykvormige levensinstelling verdedigen.

24,25. Van sommige mensen zijn de zonden zo duidelijk, dat zij voor ben uitgaan naar bet gericht, bij anderen komen zij achteraan. Zo zijn ook de goede werken aanstonds duidelijk, en die, waarmede het anders gesteld is, kunnen niet verborgen blijven.

Wanneer wij de slotopmerkingen van dit hoofdstuk bestuderen, lijkt het ons waarschijnlijk dat die nog verband houden met de voorafgaande verzen. Hoewel ze dus in het algemeen waar zijn voor 'sommige mensen', gaat het hier dus in het bijzonder over oudsten, die vanwege bepaalde zonden in aller tegenwoordigheid moesten worden bestraft (vers 20). Het gedrag van 'sommigen' van hen had Timótheüs natuurlijk in een enorm spanningsveld gebracht, zelfs zo erg dat zijn toch niet al te sterke gezondheid eronder leed.

Wellicht had Timótheüs zich afgevraagd hoe het mogelijk was geweest dat hij ooit onder handoplegging zulke presbyters had helpen aanstellen. Welnu, schrijft de apostel, dat kun je ook niet altijd van te voren zien. 'Van sommige mensen zijn de zonden reeds vóór de rechterlijke uitspraak bekend, van anderen eerst daarna. (Can. Vert.). Sommige christenen hebben verkeerde eigenschappen, die zo opvallend zijn, dat men zulke personen beslist niet op de voordracht tot verkiezing van oudsten zet. Hun verleden, hun onjuiste mentaliteit en hun gebondenheden getuigen duidelijk tegen hen. Wanneer zij openlijk in zonden vallen en bij een rechtsgeding in de gemeente moeten bestraft worden, is niemand verbaasd. We zouden zeggen: het zat erin en het was te verwachten. Bij zulken rijst dus geen verschil van mening over het toepassen van tuchtmaatregelen.

De moeilijke problemen geven evenwel die mensen bij wie de machten der duisternis in het verborgen werken, namelijk achter een masker van strenge godsdienstigheid en vroomheid. Men dacht bij hun verkiezing of benoeming misschien: wat een aanwinst voor de gemeente en wat kan deze broeder machtig door de Heer worden gebruikt. In

Eféziërs 5:10-12 waarschuwt de apostel voor hen, die 'onvruchtbare werken der duisternis' voortbrengen. Zij brengen dus in de gemeente of in een broederraad niets positiefs tot stand, maar veroorzaken twist en verdeeldheid, omdat ze negatief denken en spreken.

Ook kunnen zij verkeerde leringen brengen, zoals Hymenaëus en Filétus deden (2 Tim. 2:17,18). De apostel vervolgt dan zijn waarschuwing tot de gemeente in Eféze, dezelfde waar Timótheüs de leiding had: 'Ontmaskert ze veeleer, want het is zelfs schandelijk om te noemen, wat heimelijk door hen wordt verricht'. Wie werkelijk onderscheiding van geesten bezit, ziet dat hun vroomheid slechts een vernislaag is. Ze zijn overdreven in hun religieuze uitingen, zodat de ware kinderen Gods dit als een show zien. Er is grote wijsheid en voorzichtigheid nodig om zulke machten openlijk ten toon te kunnen stellen.

Bovenstaande verschillen gelden ook voor de goede werken, die de mens doet uit kracht van de Geest Gods. Bij sommigen herkent men ogenblikkelijk het werk van de Heilige Geest in hun leven en bij anderen moet men ernaar zoeken. Tenslotte zal altijd blijken welke geest in de mens woont of huist. Alles ontwikkelt zich, groeit en brengt vruchten voort.

Bij het aanstellen van oudsten is het dus van belang dat men met de uiterste voorzichtigheid te werk gaat en slechts die mannen naar voren brengt, die in hun leven tezamen met hunvrouwen blijk hebben gegeven positief ten opzichte van de gemeente en de leiding te staan. Zij moeten dus beproefd zijn in hun waarachtigheid en innerlijke waardigheid.

HOOFDSTUK 6

1. Allen, die onder een slavenjuk zijn, moeten hun meesters alle eer waardig achten, opdat de naam Gods en de leer geen smaad lijden.

In ons moderne denken en levende in een democratie valt het moeilijk om de slavernij te accepteren. Het bestaan ervan was evenwel in de antieke wereld doodgewoon en men kon zich geen maatschappij zonder slaven voorstellen. Hoewel excessen voorkwamen en soms van wrede behandeling sprake was, valt het ons toch op dat Jezus zelf noch de apostelen ooit hierop zinspeelden. Zij spraken niet over afschaffing der slavernij. Ook de christelijke meesters hebben voor het merendeel hun slaven behouden en nooit gemeend dat ze dezen moesten vrijlaten. Men heeft dit wel eens in verband willen brengen met hun toekomstverwachting.

De Heer zou immers spoedig komen en in zijn rijk zouden er geen sociale -problemen meer zijn. In de latere eeuwen, toen deze verwachting niet meer leefde, heeft de kerk er evenwel ook nooit aan gedacht de slavernij af te schaffen. Vele kerken hadden zelfs slaven in hun dienst. Bij de Joden werden evenals bij de andere volken de krijgsgevangenen als slaven verkocht. Ook schuldenaars die aan hun verplichtingen niet voldeden, raakten soms met hun hele gezin in dienstbaarheid. De Mozaïsche wet bevatte heel wat bepalingen, waardoor de slavernij werd verlicht en zelfs werd opgeheven. In het jubeljaar vierde het volk het feest van de rechten van de mens, het jaar der vrijheid. Dan was men verplicht zijn Joodse slaven vrij te laten.

In het Nieuwe Testament is vooral sprake van slaven in de gelijkenissen van onze Heer. We lezen van slaven die leiding hadden over de huishouding van hun meester, die als 'rentmeesters' of in het Griekse woord als 'economen' optraden (Luc. 12:42, 16:1). Anderen hadden de opdracht zaken te doen met hun toevertrouwde geld (Matth. 25:14-30). Ook is er sprake van geringe taken als portiers en bewakers (Luc. 12:36, Marc. 13:34). We lezen van Malchus, de slaaf van de hogepriester (Joh. 18:10), van Rhóde, de slavin van Maria (Hand. 12:13) en van Onésimus, de slaaf van Filémon.

Ook de 'tuchtmeester' (Gal. 3:24,25) of de 'opvoeder' (1 Cor. 4:15) was een slaaf. Het Griekse woord dat voor hem werd gebruikt is 'paidagogos', ons woord pedagoog, wat letterlijk knapengeleider betekent. Deze slaaf begeleidde de kinderen van zijn heer op straat en naar school. De vertaling 'tuchtmeester' leidt de gedachten van velen in de verkeerde richting.

Het evangelie is geen 'social-gospel', dit wil zeggen dat het zich niet bezighoudt met politieke of sociale situaties. Paulus schrijft over slaven en heren, en dan gaat het bij hem alleen over de geestelijke instelling die ze ten opzichte van elkaar hebben, dus niet over arbeidsvoorwaarden of contracten.

De christenen zijn koningen in de onzichtbare wereld, maar in de zichtbare zijn ze werkgevers of werknemers, ieder met zijn eigen prestaties en verantwoordelijkheden. In de natuurlijke wereld krijgen de slaven hun opdrachten van hun heer en zij moeten deze precies uitvoeren. Niet zij maar hun meesters zijn verantwoordelijk voor de opdracht.

De slaven moeten gehoorzamen en hun meester de eer geven die hun toekomt. Zij moeten goede dienaars zijn.

Zijn ze dit niet, dan valt de smaad daarvoor op hun christen-zijn en daardoor op de naam van God en het evangelie wordt hierdoor geminacht. Het woord 'juk' wijst op het traditioneel symbool voor het slavenbestaan. Paulus gebruikt dit woord voor slaven die een heidense meester hadden en die niet konden rekenen op christelijke barmhartigheid en liefdebetoon. De christenslaven mochten op geen enkele wijze rebelleren, want dan zouden de heidenen de christelijke godsdienst als een opruiende leer hebben beschouwd.

Voor velen is het teleurstellend om te lezen dat Paulus hier niet fel tegen de slavernij ingaat. Hier is in ruime mate sprake van het tolereren van onvrijheid en wij leven juist in een tijd, dat de mens vrij wil zijn op elk gebied. Het evangelie begint evenwel in de onzienlijke wereld te werken. Het ontwrichtte niet plotseling het economische leven en het schafte de slavernij niet af, maar de prediking groef de bodem weg waarop de slavernij rustte. De arbeidsvrede en de vrijheid van de mens is evenwel niet gekomen met de afschaffing van de slavernij, want in de vorige eeuw trad een nieuwe slavernij op in de zogenaamde christelijke landen, hoewel daar formeel geen slaven meer waren.

Bepaalde groepen van mensen waren niet vrij om naar eigen keuze hun leven in te richten, want er kwamen arbeidsomstandigheden, waarvan men terecht kon zeggen dat er 'loonslaven' in dienst stonden van harde meesters. De afhankelijkheid van het proletariaat bleef, zodat ze zichzelf 'de verworpenen der aarde' begonnen te noemen.

De eigenaars van de vroegere slaven gingen uit eigen belang nog zorgvuldig met hun 'bezit' om, maar de industrie-baronnen ontsloegen hun personeel met grote willekeur en zonder zich verder van hun moeilijkheden iets aan te trekken.

De zuchtende schepping ziet echter uit naar het openbaar worden van de zonen Gods. Onder de heerschappij van de Zoon van God zullen zij een koninkrijk stichten, dat gebaseerd is op recht en gerechtigheid in grote vrijheid.

2. Zij, die gelovige meesters hebben, moeten hen niet geringschatten, omdat zij broeders zijn, doch des te betere slaven wezen, omdat hun meesters gelovigen en geliefden zijn, die zich beijveren wél te doen.

De andere omstandigheid voor de gelovige slaven kon zijn, dat zij christenen, dus broeders, als meesters hadden. Het gevaar dreigde dan dat zulke slaven hun heren ook in de natuurlijke wereld als huns gelijken gingen benaderen en hen niet meer als werkgevers erkenden of respecteerden. Zij werden misschien wel amicaal en kenden hun plaats niet meer. Zij meenden kritiek te mogen uitoefenen of vervelende opmerkingen te kunnen maken of mede de verantwoordelijkheid te dragen. De opdrachten van hun meesters negeerden zij en voerden ze niet of maar half uit. Paulus zei evenwel dat de christenslaven zich nog meer moesten inspannen en nog meer dienstbaar moesten zijn en nog ijveriger moesten werken dan hun medeslaven die God niet dienden.

Dit dan niet uit een slaafse onderworpenheid maar uit overtuiging. Zij moesten het hun meesters zoveel als in

hun vermogen lag naar de zin maken, want deze gelovigen en beminden zouden op hun beurt zich beijveren hun ondergeschikten zo rechtvaardig mogelijk te behandelen: met liefde en barmhartigheid.

Dit evangelie verscherpt de maatschappelijke verhoudingen en afstanden niet, maar versoepelt ze en wijst alle rebellerende en revolutionaire gedachten en handelingen van de hand. juist de kennis dat slaaf en heer gelijk zijn voor God, maakt de menselijke verhoudingen en rangorden weer aanvaardbaar. De gelovige heren tonen aan de andere kant hun mildheid en goedheid en bereidheid om met hun personeel in goede verstandhouding te leven en naar hun stem te willen luisteren. Hardheid, gefrustreerdheid, koppigheid, minderwaardigheidsgevoelens en het geven van grote monden tasten de broederband aan, verwekken spanningen en bederven de goede sfeer.

Na deze woorden schreef de apostel zoals alle andere Nederlandse vertalingen dit verder hebben er ogenblikkelijk achter: 'Leer en vermaan deze dingen '. Timótheüs moest dus niet in het algemeen de plichten van de christenen prediken, maar in bepaalde gevallen de vinger op de wonde leggen. Wat de apostel in hoofdstuk 4:12 gezegd had, wordt dus hier nog eens herhaald.

3. Leer en vermaan in deze zin. Indien iemand een andere leer verkondigt en zich niet voegt naar de gezonde woorden van onze Here Jezus Christus en de leer der godsvrucht,

De leer 'van onze Here Jezus Christus' is die Hijzelf verkondigde en die de naam draagt 'evangelie van het Koninkrijk der hemelen'. Dit moet door de dienaren des Woords worden gepredikt. Deze leer moet zowel in de onzienlijke als in de zienlijke wereld door haar belijders worden gerealiseerd. Zij is gezond, omdat ze de mens naar lichaam, ziel en geest herstelt. Wanneer werkgevers en werknemers haar praktiseren, heerst er een uitnemende werksfeer. Men is dan ingesteld op het onderscheiden van wetteloze geesten die werkzaam zijn, en leert dan de mens van de macht te scheiden.

Andere woorden dan die Jezus heeft verkondigd, dus vreemde leringen die niet eigen zijn aan het evangelie van het Koninkrijk, mogen in de gemeente niet worden gepredikt. Er is maar één evangelie dat naar het doel voert, namelijk om de mens Gods die tot alle goed werk volkomen toegerust is, te voorschijn te brengen (2 Tim. 3:17). De apostel spreekt in dit verband over de leer der godsvrucht, dus een leer die de mogelijkheid scheidt om vruchten voor God voort te brengen, of zoals bijvoorbeeld de Statenvertaling heeft, 'de leer, die naar de godzaligheid is', welke dus in staat is de mens naar geest, ziel en lichaam te behouden. Letterlijk staat er: 'eusebeia', dat is eerbiedigheid, piëteit, vroomheid of vroom geloof. Dat is dus de eerbied waarmee men zich aan God onderwerpt en die tot resultaat heeft dat men de door Jezus gepredikte vorm van Godsverering de enige juiste acht.

Paulus geeft ons hier dus richtlijnen aan om geen andere koers te volgen. De leer van het Koninkrijk der hemelen is exclusief en alléén zalig makend. De uiteenzettingen van de apostel aangaande het gedrag van werkgevers en werknemers drukten geen pnvé-mening van de apostel

uit, maar sproten voort uit de vernieuwing van zijn denken, dat elk ruw optreden uitsluit en gericht is op de innerlijke harmonie en beschaving van het kind van God. Paulus verbindt nu in de volgende verzen de inhoud van de valse leer met de gevolgen ervan in de gemeente, namelijk onenigheid, conflicten en het verrichten van geestelijke arbeid uit geldzucht. Telkens moet de gemeente op de gevaren van verkeerde Ieringen worden gewezen. Daarom wordt ook wel vertaald: 'Blijf leren en vermanen ', of men het horen wil of niet!

4. dan is hij opgeblazen, hoewel hij niets weet, en heeft hij een zwak voor geschillen en haarkloverijen, een bron van nijd, twist, lasteringen, en kwade vermoedens,

Paulus geeft hier een somber maar waar beeld van de gevolgen van dwalingen. Hij gebruikt daartoe allerlei vormen en zinswendingen die in de loop van zijn bediening door contacten en gesprekken met valse broeders bij hem waren opgekomen. Door zijn grote ervaring in talrijke gemeenten waren hem de gedachten van de satan niet onbekend. Hij had menigmaal het egoïsme en het fanatisme van sommige dwepers bij zijn rondreizen opgemerkt. Zonder enige aarzeling en ronduit somt hij nu voor de vuist weg enkele kenmerkende eigenschappen van hen op, en wijst hij op hun ondermijnende activiteiten in de gemeente.

Hun diepste motieven berusten niet op eerbied voor de woorden van Christus, zoals bij Paulus het geval was, maar op trotse inbeelding en gebrek aan rechte kennis. De apostel had opgemerkt dat zulke onruststokers geen gedegen Schriftkennis bezaten. Zij namen de moeite zelfs

niet om te studeren teneinde hun kennis te vermeerderen, maar zij vingen hier en daar wat op, hetgeen ze dan als hun eigen mening doorgaven, zonder dat ze in staat waren die met de schriften te staven.

Onwetendheid en opgeblazenheid, domheid en hoogmoed, gingen bij hen hand aan hand. Door hun foutieve opvattingen ontstonden kwesties over allerlei futiliteiten. Ze misten een kerngezonde leer en daarom hadden zij een 'zwak', dus een ziekelijke voorliefde voor spitsvondigheden en woordenzifterij. Ze deden alsof ze diep over de dingen hadden nagedacht, accentueerden daarbij een soort innige vroomheid, maar misten het rustgevende klimaat van de ware christen, dat blijdschap en geluk verspreidt.

Paulus legt de nadruk op de wijze waarop die verwaande mensen hun ideeën propageren en op hun mentaliteit. Deze dwaalleraars zijn geen misleide idealisten maar ijdeltuigen en betweters. 'Hun onzinnigheid zal evenwel aan allen overduidelijk worden '(2 Tim. 3:9). Door dit soort mensen komt er verwijdering tussen de broeders en ontstaan er rijd en jaloersheid tegen hen die meer talenten en gaven hebben, of die het vertrouwen genieten van de gemeente. De twisten worden gevoed door de opgeworpen problematiek van deze onwetenden, en die leiden weer tot verwarring, geroddel, en verdachtmakingen aan het adres van hen die leiding geven in de gemeente. Dit alles is wel ver verwijderd van de gezonde woorden van Christus.

5. en geharrewar bij mensen die niet helder meer zijn van denken en het spoor der waarheid bijster geraakt zijn, daar zij de godsvrucht als iets winstgevents beschouwen.

Mensen die verleugend worden, die kwade vermoedens koesteren, die wantrouwend zijn, die dwalingen verkondigen, die kwaadspreken of roddelen en zich met haarkloverijen bezighouden, zijn niet helder meer van denken. Ze zijn 'van hun verstand beroofd', luidt de vertaling Brouwer.

Let op dat al het verkeerde in het denken begint. De gedachten zijn verduisterd onder beïnvloeding van boze geesten en het is dan geen wonder dat velen de weg der waarheid zijn kwijtgeraakt en op het pad der leugen zijn terecht gekomen, dat het begin is van allerlei valse leringen en verwarring door overtrokken ideeën. 'Mensen die een verdorven verstand hebben 'zijn 'van de waarheid beroofd'(St. Vert.). Vandaar het geharrewar over allerlei futiliteiten, en het gekrakeel die deze mensen veroorzaken. Ze leggen de 'gezondmakende' woorden van Jezus naast zich neer, misschien ondanks hun geloof in de genezing.

De kennis die zij etaleren rust op schijn en bedrog. Wanneer mensen de liefdesgemeenschap in de gemeente en onder de broeders aantasten en permanent wrijvingen veroorzaken, weten we dat dit slechts mogelijk is, omdat ze ergens de ware leer hebben losgelaten en daardoor innerlijk uit hun balans zijn geraakt. Men ziet hun blijdschap verdwijnen om plaats te maken voor hardheid, scherpte van tong, cynisme, vreugdeloosheid, alles gemaskeerd door uitwendige vroomheid, welke steeds bezig is anderen te veroordelen, en te overtuigen hoe groot hun geloof, rust en zekerheid dan wel zijn. Bij zulke mensen schiet het onkruid hoog op en overwoekert al spoedig het goede.

Door de verzieking van denken treedt bij sommigen ook het facet van winzucht naar voren. Wie blind is voor de geestelijke wereld en voor het Koninkrijk der hemelen, verbindt zijn godsdienst logischerwijze met het zichtbare. Zo wordt dan ook de leugen geïnfiltreerd dat het geloof en de dienst van God op aarde winst zouden opleveren. Ook in bepaalde pinksterkringen wordt geleerd dat godsvrucht gepaard gaat met aardse voorspoed.

Men grondt deze mening maar al te vaak op oudtestamentische voorstellingen, waarbij men bijvoorbeeld denkt aan Abraham of aan Job na diens volledig herstel. Ze waren rijk en leefden lang. De gezichtseinder van deze mensen richtte zich evenwel niet verder dan de aarde, terwijl Jezus zijn volgelingen de toezegging deed, dat hun loon groot zou zijn in de hemel. Er zijn evangelisten die de toeloop van belangstellenden en de indruk die zij door hun streng orthodoxe leer weten te maken, uitbuiten om zichzelf te verrijken. Ook vragen zij de mensen geld voor hun arbeid met de belofte dat de gevers het veelvoudige van het geschonken bedrag van de Heer zullen terug ontvangen.

In de Statenvertaling lezen we aan het einde van dit vers nog de toevoeging: 'Wijk af van dezulken '. Goede christenen en dienaars van God onttrekken zich bewust aan de omgeving van hen die steeds moeilijkheden en wrijvingen veroorzaken. Zij vertrouwen zich niet aan hen - al heten zij broeders en zusters - toe (Joh. 2:24).

6. Nu brengt inderdaad de godsvrucht grote winst, indien zij gepaard gaat met tevredenheid.

Er is veel met de godsvrucht te verdienen, voegt de apostel er nu met lichte spot aan toe, maar niet in natuurlijke betekenis. Het dienen van God brengt allereerst een groot geestelijke gewin, want men ontvangt immers het eeuwige, onverderfelijke leven en verzamelt daarbij schatten in de hemel, waar mot noch roest ze toonbaar maakt en waar geen dieven inbreken of stelen. Wat de aarde betreft, belooft de Heer dat zijn volk onbezorgd mag leven. Hij weet wat het nodig heeft en met wat Hij schenkt, zal het tevreden zijn.

De godsvrucht is immers nuttig tot alles, daar zij een belofte inhoudt van leven, in heden en toekomst (4:8). Niemand moet denken dat hij ook recht heeft op wat een andere broeder of zuster bezit. Het woord 'autarkie' dat Paulus hier gebruikt, bedoelt 'tevredenheid' of naar de Statenvertaling 'vergenoeging', dus iets waarmee je genoeg neemt. Bij de stoïcijnse wijsgeren in de tijd van de apostel betekende het woord 'autarkie', dat men onafhankelijk was van de omstandigheden, op zich zelf kon staan, en behoefteloos was.

Hierdoor kon men altijd tevreden zijn. Innerlijke tevredenheid vloeit voort uit het christelijke denken. Paulus gaf een getuigenis hierover van zichzelf, toen hij schreef; 'Want ik heb geleerd met de omstandigheden, waarin ik verkeer, genoeg te nemen. Ik weet wat armoede is en ik weet wat overvloed is.... Ik vermag alle dingen in Hem, die mij kracht geeft'(Filip. 4:11-13).

Het rijke, christelijke leven is alleen bij hem die God dient en die leven heeft in zichzelf Dan zijn, omdat hij Gods Geest bezit, al zijn bronnen in hemzelf Hij kan God dienen in alle situaties door een positieve levenshouding te

bewaren door Christus, die hem kracht geeft. Niets kan de ware christen uit zijn geloofsvertrouwen halen. Verder is men in een gemeente vaak zonder reden ontevreden over de leiding, omdat men ontevreden is in eigen leven. Onze tevredenheid hangt niet af van hetgeen wij hebben: een ton was groot genoeg voor Diogenes (een Grieks wijsgeer die in een ton woonde), maar een wereldrijk te klein voor Alexander.

7,8. Want wij hebben niets op de wereld medegebracht; wij kunnen er ook niets uit meenemen. Als wij echter onderhoud en onderdak hebben, dan moet ons dat genoeg zijn.

Toen wij in de wereld kwamen, brachten wij geen enkel bezit mee. Wanneer wij bij het sterven het natuurlijke leven vaarwel zeggen, kunnen wij ook niets dat aan het vergankelijke bestaan toebehoort, bij ons houden. Job sprak: 'Naakt ben ik uit de schoot mijner moeder gekomen, naakt zal ik daarheen wederkeren (Job 1:21). De mens kan nooit bezitlozer worden dan toen hij op aarde kwam, en hij zal er rekering mee moeten houden dat zijn stoffelijk omhulsel niet meer toebedeeld krijgt dan een kist en een graf.

Aards bezit is slechts tijdelijk en onze hemelse Vader weet wat wij nodig hebben. Wij kunnen Hem rustig laten bepalen wat en hoeveel dit is. Een christen moet tevreden zijn met zijn nooddrift. Hij mag geen minderwaardigheidsgevoel krijgen indien het inkomen van zijn broeder het dubbele is van het zijne. Zijn begeren mag niet uitgaan naar rijkdom en bezit. Heeft de Heer hem evenwel rijkdom toevertrouwd, dan moet hij haar beheren

als een goed rentmeester. Bij sommige christenen valt de rijkdom in de schoot. Rijkdom heeft echter zijn gevaren voor het geestelijke leven. Men stelt zo licht zijn vertrouwen erop en het zijn sterke (geestelijke) benen, die de weelde kunnen dragen.

De christen bouwt zijn geluk en de vrede van zijn gemoed niet op de wankele bodem van de vergankelijke goederen der aarde, die hij niet heeft meegebracht en niet zal kunnen meenemen. Als hij voedsel, kleding en onderdak heeft, bezit hij nog altijd zoveel, dat hij met zijn broeder kan delen, 'opdat gij in alle opzichten te allen tijde van alles genoegzaam voorzien, in alle goed werk overvloedig moogt zijn, gelijk geschreven staat: Hij heeft uitgedeeld, aan de armen gegeven, zijn gerechtigheid blijft in eeuwigheid'(2 Cor. 9:8,9).

Agur bad: 'Geef mij armoede noch rijkdom, voed mij met het brood, mij toebedeeld'(Spr. 30:8). Zodra de christen door begeerte naar bezit gevangen wordt, is het gedaan met zijn 'autarkie'. Hij moet zich eens afvragen in onze tijd van vermindering der welvaart: kan ik met minder toe? Zijn mijn radio, t.v., het nieuwe zeiljacht, het luxe eigen huis, de overvloedige voorraad aan kleding, de geriefelijke apparatuur, het gebak, de snacks en ook de drank voor mij onmisbaar? Laat ik hier eens tegenover stellen wat ik uitgeef als bijdrage voor de gemeente, voor de zending, voor de verbreiding van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen.

Het is haast een wet dat de welvaart ontevreden mensen kweekt. In onze maatschappij zijn weinig echt blijde mensen. Deze regel ziet men zelfs ook bij het volk van God dat een prediking heeft gehoord, die hen tot in de

hemel verhief Ook onder hen slaan de geesten van ontevredenheid en negativisme toe en wordt vervuld, wat ook Mozes moest constateren bij het volk Israël: 'Toen werd Jeschurun vet, en sloeg achteruit'(Deut. 32:15).

9. Maar wie rijk willen zijn, vallen in verzoeking, in eenstrik, en in vele dwaze en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang.

Wanneer iemands begeerte koste wat het kost uitgaat om rijk te worden - er wordt niet gesproken over hen die rijk zijn - wordt hij een prooi van de satan, die op zijn bezitsdrift speculeert. Jacobus schreef dat de verzoeking in de mens begint met de zuigkracht van zijn eigen begeerte. Een boze geest bevrucht dan die begeerte, speelt dus in op het aanwezige verlangen en wekt dan allerlei wetteloze gedachten op, zodat de mens zijn lusten gaat bevredigen.

Jacobus drukt dit als volgt uit: wanneer die begeerte eenmaal bevrucht is, dus wanneer de mens het zaad van de boze of diens inspiraties ontvangen en gekoesterd heeft, wordt de zonde gebaar. Uit de verkeerde gedachten die de boze in de mens gebracht heeft, ontspruiten de verkeerde handelingen. Op deze wijze wordt de mens tot een gebundene gemaakt van de mammon, de geest van de geldzucht. Het woordje 'strik' wijst op de binding, waardoor dan de christen erkennen moet, dat hij niet meer in staat is het goede dat hij eigenlijk wil, te doen. Wie zal hem verlossen en op welke wijze is dit mogelijk?

Alleen het evangelie van het Koninkrijk der hemelen geeft er het juiste antwoord op. Zo'n binding doodt iedere vorm van geestelijk leven en vervreemdt de mens van God, want

men kan Hé m niet dienen en de mammon. Dikwijls vallen dit soort mensen dan nog in handen van 'vrome' geesten, die gespecialiseerd zijn in allerlei voorschriften, vormen en ceremoniën, die naar buiten opgeld doen en de illusie wekken dat men een nauwgezet christen is.

De boze stimuleert vaak de begeerte door eerst zijn slachtoffer te confronteren met begeerlijke of verleidende voorwerpen, die zijn hebzucht moeten opwekken. Zo zag Achan in het verwoeste Jericho een mooie mantel liggen en een flink bedrag aan goud en zilver. Hij moest belijden: 'Uit begeerte ernaar heb ik ze weggenomen (Joz. 7:21). Zo kwam Gehazi, de knecht van Eliza, in bekoring door het lokaas van de boze, die hem voortdurend na het vertrek van Naäman, met diens mooie geschenken bezighield. Door bedrog en leugen wist hij uiteindelijk het zilver en de kledingstukken te verkrijgen. Denk ook aan de zelfbedieningszaken, waar de uitgestalde artikelen het winkelende publiek in verzoeking brengen, omdat de boze inspeelt op de begeerte; want de gelegenheid maakt de dief!

Wat is het gevolg van de verbinding met die geesten, die de mens in hun houdgreep hebben om steeds te denken aan uitbreiding van hun bezit? Dat zo'n persoon tot allerlei onzuivere en kwade praktijken komt, dat hij mensen gaat bedriegen, de belasting gaat ontduiken of zelfs gaat stelen of geld verduisteren, en ook nog anderen te kort doet. Hij praat wellicht zijn verkeerde daden nog goed, want hij kan immers niet zuiver meer denken, omdat de drang naar bezit hem geheel in beslag heeft genomen.

Dwaze begeerten zijn domme begeerten. Ze zijn eigenlijk niet rationeel te verklaren. De mens wil eigenlijk iets

bezitten waar hij in wezen niets aan heeft. Hij heeft de zaken die hij begeert, helemaal niet nodig. De begeerte wordt dan vaker door afgunst dan door behoefte ingegeven. Men houdt uiteindelijk meer van de begeerte dan van het begeerde, want in het bezit van de zaak ligt het einde van het vermaak. Het is daarom van belang dat wij eerder trachten onze begeerten te verminderen dan onze bezittingen te vergroten. Wie rijk wil worden, zal met twee tragedies in zijn leven te maken krijgen: je krijgt niet wat je begeert, of je krijgt wel wat je begeert. Het verworven bezit maakt een gebonden mens nooit tevreden. De hebzucht zegt nooit: het is nu genoeg!

De smalle weg door het Koninkrijk Gods wordt volkomen geblokkeerd door de begeerte naar de zichtbare en tijdelijke dingen. De christen komt dan op de brede weg die naar het verderf leidt. Het wegzinken wijst op een geestelijk moeras, waarin hij zich bevindt en waar hij steeds dieper weggezogen wordt. Er is dus een toename van zijn gebondenheid. Zo'n slaaf van zijn begeerte is 'onnut' geworden voor het goede. Hij is een speelbal der demonen, die hem steeds verder onderwerpen aan de macht van de engel des afgronds, Apollyon, de verderver.

10. Want de wortel van alle kwaad is de geldzucht. Door daarnaar te haken zijn sommigen van het geloof afgedwaald en hebben zich met vele smarten doorboord.

Wanneer de mens 'liefde tot geld' heeft, stelt hij zijn vertrouwen niet op God, maar verwacht zijn geluk van zijn aardse bezit. Hij gelooft dan dat hij alleen met geld gelukkig kan leven. Dit (on)geloof is de wortel van alle kwaad. Men kan geen goed christen zijn, dus zijn hoop

alleen op God stellen en tegelijkertijd zijn begeerte uitstrekken naar de rijkdommen in de wereld. Wie dit toch doet, verliest zijn tevredenheid', zodat hij afhankelijk wordt 'van de omstandigheden (vers 6).

Hij heeft dan ook geen tijd om schatten te vergaderen in de geestelijke wereld. Hij raakt ook onherroepelijk zijn visie op het onzienlijke Koninkrijk Gods kwijt en daarmee verdwijnen zijn gerechtigheid, vrede en blijdschap. Dan wordt smart zijn deel en ervaart hij stekende pijnen '(Can. vert.), want het verwerven van geld kost moeite en inspanning, het bewaren en bewaken ervan kost tijd, aandacht en zorg en is een onaangename zaak, en het verlies ervan wordt een pijnlijke ervaring.

Geldzucht kan men vergelijken met het drinken van zeewater: de dorst wordt steeds erger, want de mammon zegt nooit: het is genoeg. Aards bezit is wankel en de duivel manipuleert ermee. Door begeerte naar geld verliest men de winst die de ware godsvrucht met zich brengt (vers 5). De geschiedenis leert dat ook in de kerk veel geldzucht wordt gevonden. De kerken werden rijk en hadden grote bezittingen. Zij die de gelden beheerden, oefenden er macht mee uit. Er is wijsheid en genade nodig en bovenal de leiding van de Heilige Geest, om in deze dingen de juiste koers te volgen.

Paulus schrijft in 2 Timótheüs 4:10 over zijn medewerker Demas, dat deze hem uit liefde voor de wereld in de steek had gelaten. De tegenwoordige wereld was hem liever dan de toekomstige en de vergankelijke rijkdom bekoorde hem. Wie geldzuchtig is, komt tot allerlei ongerechtigheid: hardheid, liefdeloosheid, fraude, oplichting en diefstal.

Judas is een waarschuwend voorbeeld van een discipel van Jezus, die zich innerlijk met geld bezighield.

Hij was een zuinige penningmeester, maar dit weerhield hem om de boodschap van het Koninkrijk der hemelen in eigen leven te realiseren. Hij viel over de 'onverantwoordelijke' uitgave van Maria, die met de kostbare nardusmirre spontaan de voeten van Jezus zalfde, want hij had het geld meer lief dan de Meester. Tenslotte verviel hij in diefstal. Wat hebben de christenen die geldgierig zijn, voorde zaak des Heren over? Meestal maken zij opmerkingen dat het geld slecht wordt besteed, of voor zaken gegeven die zij niet urgent achten. Mensen die naar geld jagen, worden geestelijk steeds armer. In hen wordt de uitdrukking bewaarheid: arme mensen met geld noemt men rijk!

11. Gij daarentegen, o mens Gods, ontvlucht deze dingen, doch jaag naar gerechtigheid, godsvrucht, geloof, liefde, volharding en zachtzinnigheid.

Met het voegwoordelijk bijwoord 'daarentegen' komt Paulus tot een tegenstelling tussen de geldgierige en de mens Gods. Ieder christen die een man Gods wil worden die tot alle goed werkvolkomen toegerust is, zal de begeerte om rijk te worden, moeten ontvluchten en zijn aandacht daarentegen vestigen op de schatten van het Koninkrijk Gods. Zijn inwendige mens zal rijk worden door in gerechtigheid te leven naar de wetten van God. Door zich volkomen aan de Heer toe te wijden, zal de godsvrucht, dat is de vrucht van de menselijke geest gestimuleerd en bekrachtigd door de Heilige Geest, in hem worden geopenbaard.

Timótheüs wordt hier een man Gods genoemd en dit wel ondanks zijn schuchterheid en zijn jeugdige leeftijd. De titel 'man Gods' duidt de plaats aan, die Timótheüs in het rijk Gods innam. Deze aanduiding werd in het Oude Testament menigmaal voor Mozes (Ps. 90:1) en voor de profeten (1 Sam. 2:27) gebruikt. Deze knechten des Heren moeten om geestelijk fit te blijven, veel loslaten of ontvlieden, want de opdracht die zij hebben, is van een zeer hoog geestelijk niveau.

Ook moeten ze weten dat ze niet vanzelf een man Gods worden. Zo'n positie eist de ganse inzet van de mens, die zich bewust losmaakt van 'de begeerte des vlezes, de begeerte der ogen en een hovaardig leven '. Evenals in Filippenzen 3:12-14 gebruikt de apostel hier het beeld van de wedstrijdloper. Deze wil de overwinning behalen en de hoogste prijs in de wacht slepen. Hij begeert de geestelijke volwassenheid te bereiken, namelijk het zoonschap, door de hoge weg tot het einde toe af te lopen.

Hier geldt dan de regel: de rechtvaardige zal door geloof leven, dit wil zeggen dat hij vanuit de toegerekende gerechtigheid ook lééft, dus spreekt en handelt. Voor zulk een gerechtigheid moet de christen zich inzetten. De geestelijke volwassenheid waait hem niet aan, maar zij wordt bereikt door volharding, geduld en zelfverloochening.

Het geloof in de gezonde leer zal steeds toenemen naarmate de christen zich erin verdiept. Geloof is niet iets wat de christen automatisch en op onverklaarbare wijze ontvangt, maar hij moet zich erin oefenen en er naar 'streven' of er naar 'jagen'. Ieder mens bezit geloof, maar

dit moet gericht worden op het Woord van God, want het is de hand waarmee men in de onzienlijke wereld de beloften van God grijpt en ze in de zichtbare wereld realiseert.

De 'agapè' of liefde is een wezenskenmerk van God. Hij wordt er zo mee geïdentificeerd, dat gezegd kan worden: 'God is liefde'. Deze eigenschap richt zich specifiek op de mensheid, want het ganse herstelplan is erin geworteld. Als beeld van God behoort de christen deze liefde tot alle mensen over te nemen, want de ganse wet van God is erop gebaseerd. De 'agapè' is de schenkende liefde, die niet vraagt maar geeft, en erop gericht is andere mensen goed te doen. Ook deze goddelijke eigenschap moet bewust door de christen tot ontwikkeling worden gebracht, opdat de geest zal heersen over het vlees.

Door 'volharding', 'standvastigheid' (vert. Brouwer) of 'geduld' (Can. vert.) zal de christen iedere belofte verwerven. Deze hebbelijkheden brengen vanzelf vrucht voort. Men kan de toezeggingen die God gedaan heeft, nooit zich toe-eigenen door ze te forceren, want dit geeft alleen maar spanningen in en rond de mens. Door volharding en geduld worden alle beloften verkregen! Ook naar deze 'volharding', dit 'geduld' of deze 'standvastigheid' moet men ijveren. Het woordje 'lijdzaamheid' dat de Statenvertaling heeft in plaats van 'volharding' lijkt ons te passief. Men kan wel iets lijdzaam verwachten, maar naar lijdzaamheid jagen vereist activiteit en is dus in strijd met de betekenis van dit woord, dat berusting veronderstelt.

Een naar de volwassenheid opgroeiende man Gods moet de gezindheid van Jezus Christus hebben, die eenmaal

sprak: 'Leert van mij, want Ik ben zachtmoedig'. Zachtmoedige of zachtzinnige mensen zijn niet geneigd tot heftigheid, schikken zich gemakkelijk en zijn vriendelijk jegens allen. De zachtmoedigen zullen de aarde beërven. Daarom is de zachtmoedigheid een eigenschap die speciaal noodzakelijk is voor leiding gevende broeders, die toch geacht worden 'mannen Gods' te zijn en aan wie de Heer het vergunt mede met Hem te regeren. Wie zachtmoedig is, lijkt op de Here Jezus en de Heilige Geest kan zijn leven besturen.

12. Strijd de goede strijd des geloofs, grijp het eeuwige leven, waartoe gij geroepen zijt en de goede belijdenis afgelegd hebt voor vele getuigen.

In het bijzonder moeten de ambtsdragers de goede strijd strijden. Zij zijn immers het voorbeeld der kudde. In hoofdstuk 1:18 schreef Paulus daarom aan Timótheüs, dat deze zich richten moest naar bepaalde profetieën die over hem uitgesproken waren, 'opdat gij, u daarnaar richtend, de goede strijd strijdt'.

Voor de christen is er slechts één strijd en deze wordt 'de goede strijd' genoemd. Hij is niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden en boze geesten in de hemelse gewesten. Deze vijanden kunnen wij niet zintuiglijk waarnemen, maar wij weten alleen dat ze bestaan en hoe ze zich gedragen, omdat Gods Woord erover spreekt. Deze strijd berust dus alleen op gris geloof in het Woord van God, en wij zien de realiteit ervan in de praktijk bevestigd. Door deze openbaring in het geloof te aanvaarden, weten wij ook wat Gods bedoeling is met deze strijd.

Zoals wij God en Christus alleen door het geloof leren kennen, zo zijn wij ook alleen door geloof op de juiste wijze van het bestaan van de boze op de hoogte. Wij kennen Gods bedoeling met de mens en weten ook de bedoeling van de satan, namelijk om door leugen, verleiding, pressie, overweldiging, ziekte en gebondenheden, de mens uit het plan van God te halen en van de weg der waarheid af te brengen. De kamp die wij in het geloof hebben, is dat wij ons niet door de boze laten meevoeren, maar dat wij blijven vasthouden aan Gods bedoeling met ons leven, welke Hij met hulp van de kracht en de macht van de Heilige Geest in ons wil manifesteren.

De vertaling Brouwer begint met: 'Strijd in het worstelperk des levens de goede strijd des geloofs'. Wij staan dan met onze gedachten in het midden van de arena en telkens wordt een luik opgehaald, waardoor de wilde dieren, beeld van de machten der duisternis, ons komen belagen. In 1 Corinthiërs 15:32 spreekt Paulus erover dat hij te Efeze 'naar de mens'- dat is beeldsprakig - met 'wilde dieren' had gevochten.

Ongetwijfeld ging de engel des satans, die hem 'met vuisten sloeg' daar in Efeze, waar zich nu Timótheüs bevond, heftig te keer. De voortdurende intimidaties, kwellingen, pressies van deze macht vergeleek hij met het steken van een doorn, of met het slaan van vuisten. In zijn brief aan de Efeziërs spreekt de apostel ook nog van 'vurige pijlen' die door de tegenstander op hem werden afgeschoten. Gelukkig gaan er in zo'n worsteling ook voortdurend weer luiken achter de terugdeinzende beesten dicht!

De ware christen kent slechts één strijd, niet tegen eigen vlees, niet tegen mensen, maar alleen tegen de satan en diens trawanten. Hij leert daaruit dat hij niet met de lift naar boven gaat, wanneer hij zich wil 'verheffen'. Er is sprake van een 'goede' strijd, omdat het voor een 'goede' zaak is en de kampvechter bekroond wordt door een 'goede' uitslag. Zij die als overwinnaars te voorschijn treden, moeten zich de weg naar de troon vrijvechten. Het is een strijd des geloofs, omdat de wapenen van onze veldtocht niet vleselijk zijn, maar geestelijk, dit wil zeggen bij ons denken en in ons verstand gebruikt worden (2 Cor. 10:3,4). Ons geloof verzekert ons tenslotte dat wij in deze strijd zeker zullen overwinnen.

Jezus zei, dat wie in Hem gelooft, eeuwig leven heeft. Wanneer wij Hem volgen, ontvangen wij een leven dat altijd standhoudt, dat goed functioneert, dat beantwoordt aan de wetten van God en eeuwig kan blijven bestaan. Met de hand des geloofs grijpen wij dus actief dit eeuwige leven, want het is een strijd om des woords wille. Wij laten dit leven niet meer los, zoals er staat: 'Houd vast wat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme'(Openb. 3:11).

Tot dit heerlijke leven heeft God ons geroepen. Het is zijn wil dat wij komen, bevrijd worden uit de macht van de duisternis en losgemaakt worden van de banden der boze geesten. God heeft ons bestemd om langs deze weg gelijkvormig te worden aan het beeld van zijn Zoon, opdat deze de eerstgeborene zou zijn onder vele broeders; en die Hij tevoren bestemd heeft, hen heeft Hij ook 'geroepen'(Rom. 8:29,30). Hij heeft ook zijn Zoon gegeven tot onze verlossing en deze doopt ons met de Heilige Geest, opdat wij krachten begaafdheid zullen krijgen om de

heerlijkheid, die ons beloofdis, door onze overwinningen deelachtig te worden.

Het eeuwige leven grijpt de christen als hij al strijdende een waarlijk geestelijk mens blijkt te zijn. De woorden: 'Grijp het eeuwige leven 'zijn immers gericht tot de gevorderde mens Gods en niet tot een beginneling. Timótheüs had niet alleen al deze waarheden in het geloof aanvaard, maar ook in het bijzijn van vele getuigen beleden dat ze zijn eigendom waren, 'immers met de mond belijdt men tot behoudenis'(Rom. 10:10). Ieder christen moet wel onderzoeken of hetgeen hij gelooft uit God is, door God zo gezegd is, of geopenbaard.

Anders is er geen sprake van een 'goede' belijdenis. Hij moet ook goed opletten wat zijn mond spreekt. Zijn dit woorden Gods, overeenstemmend met de gedachten Gods, dus de waarheid, of zijn het negatieve dingen die door de duivel in hem worden geïnspireerd?

De apostel zwijgt over het tijdstip waarop Timótheüs in het bijzijn van vele getuigen Jezus als hogepriester van zijn belijdenis openlijk aanvaardde. Was dit bij zijn waterdoop waarvele gemeenteleden aanwezig waren, of was deze belijdenis uitgesproken op dat gewijde ogenblik, toen de gezamenlijke oudsten met Paulus hem de handen oplegden in verband met een geestelijke gave en het aanvaarden van zijn ambt? De ceremonie van zijn besnijdenis kunnen we buiten beschouwing laten, want daar kwamen uiteraard geen getuigen bij te pas! De woorden in Handelingen 16:3, dat Paulus Timótheüs 'tot zich nam en besneed' wijst op de intimiteit van deze daad. Voor een volwassene was deze operatie zeer pijnlijk!

13. *Ik beveel voor God, die alle leven wekt, en voor Christus Jezus, die de goede belijdenis voor Pontius Pilatus betuigd heeft,*

Wanneer Paulus nu aan Timótheüs enkele bevelen geeft, doet hij dit niet uit zichzelf, maar staande voor God of 'voor het aangezicht van God' (vert. Brouwer). Op dat ogenblik ervaart hij de nabijheid van zijn God, dat is van zijn inspirator en van het voorwerp zijner lof en aanbidding. Hij is zich volledig bewust van het geheim van dit goddelijk wezen: alles wat leven bezit, heeft dit van God ontvangen. God is leven en buiten Hem is geen leven maar alleen dood. In de ganse kosmos is er niets begeerlijker dan uit deze bron van leven als een dorstige te drinken, zodat het water in de mens wordt tot een fontein, opspringende tot in het eeuwige leven.

God verwekt alle leven, want Hij is de vader of de oorsprong ervan. Door de gemeenschap met God is bij de apostel elke levensstoornis, elke onrust en elke vrees voor de dood weggenomen, want deze zijn verzwolgen in de overwinning van de opstanding ten leven. Alle waarachtige leven wordt verwekt door het onvergankelijke zaad, namelijk door het blijvende woord van God (1 Petr. 1:23). De mens Christus Jezus was het vleesgeworden Woord en Hij was de drager van het goddelijke leven. Hij werd God gelijk, omdat Hij zeggen kon: 'Ik ben het leven'.

Wie het leven wil beërven, moet geloven dat Jezus de weg, de waarheid en het leven is. Hij was in de wereld gekomen om de waarheid of het plan van God met de mens, dat als een geheimenis altijd verborgen was geweest, te openbaren en te verwezenlijken. Jezus beleed voor Pilatus: 'Hiertoe ben ik geboren en hiertoe ben Ik in

de wereld gekomen, opdat Ik voor de waarheid zou getuigen '(Joh.. 18:37). In Pontius Pilatus was het aardse gezag en het fiasco van de Helleense filosofie belichaamd. Hij sprak: 'Weet Gij niet, dat ik macht heb?' en 'wat is waarheid?'

Jezus getuigde evenwel dat zijn Koninkrijk niet van deze wereld was. Hij was bezig een hemels Koninkrijk op te richten. Hij werd hiermee de apostel en Hogepriester van onze belijdenis. Wij nemen dus deze belijdenis van Jezus voor Pilatus, over, want wij zijn deelgenoten van een hemelse roeping (Hebr. 3:1). Wanneer christenen bij hun doop belijdenis afleggen van hun geloof, is het wenselijk dat zij zich deze goede belijdenis in herinnering brengen.

14. dat gij dit gebod onbevlekt en onberispelijk handhaaft tot de verschijning van onze Here Jezus Christus.

De genoemde zaken moet Timótheüs onveranderd vasthouden en doorgeven. Hij mag daarvan dus niets afdoen en er ook niet aan toevoegen. Hij mag de waarheid Gods niet bevleken of haar veranderen en dit ondanks alle pressie en verleiding volhouden, totdat het einddoel is bereikt en de Here terugkeert en in heerlijkheid verschijnt. Met indringende kracht betuigt Paulus deze opdracht zuiveren onbeschadigd te houden. Timótheüs mag geen enkel compromis aangaan, want er is geen ander evangelie dan het 'gezonde' volle evangelie.

Het woord 'verschijning' (epifanie) komt met uitzondering van 2 Tessalonicenzen 2:8 alleen voor in de pastorale brieven (1 Tim. 6:14; 2 Tim. 1:10; 4:1,8 en Tit. 2:13). Bij zijn wederkomst treedt Jezus vanuit zijn onzichtbare

tegenwoordigheid (parousie) in de zichtbare wereld. Zo was Hij tussen Pasen en Hemelvaart wel tegenwoordig, maar Hij verscheen op gezette tijden. Het woord 'verschijning' had bij de Grieken een feestelijke, blijde en luisterrijke gevoelswaarde.

Ook de heidenen geloofden in de mogelijkheid van een zichtbare verschijning van bepaalde goden. We denken hierbij aan Handelingen 14:11, toen de inwoners van Lystra naar aanleiding van een spectaculaire genezing, uitriepen dat de goden in mensengedaante waren neergedaald. Zij noemden toen Barnabas Zeus en Paulus gaven zij de naam Hermes.

15. welke te zijner tijd de zalige en enige Heerser zal doen aanschouwen, de Koning der koningen en de Here der heren,

Wanneer Christus met zijn volk komt, zal iedereen bij deze verschijning kunnen zien wie God is. Zowel Christus als die met Hem zijn, zullen dan de afstraling vormen van Gods heerlijkheid en de afdruk van zijn wezen vertonen (Hebr. 1:3). Wanneer Christus verschijnt, dat is de mens Jezus met degenen die Hem toebehoren, zal men kunnen zien wie God is.

Deze verschijning zal niet alleen zijn kracht en goddelijkheid openbaren, maar ook zijn barmhartigheid, ontferming, goedertierenheid en trouw ten opzichte van de mensen zullen zichtbaar worden. Op de bestemde tijd die de Vader in zijn eigen hand gehouden heeft, zal men Christus zien verschijnen als het overwinnende Woord Gods. Hij is de vertegenwoordiger van God aan wie alle

macht is overgegeven. In Hem woont de volheid der godheid lichamelijk (Col. 2:9). Daarom is Hij de gezegende en enige Potentaat, op wiens kleed en dij de naam is geschreven van Koning der koningen en Here der heren (Openb. 19:16).

Hij is in alles de eerste en zij die Hem gevolgd zijn waar Hij ook heenging, zijn koningen en heren in de nieuwe schepping. Hij is de voornaamste koning en de grootste heerser. Er is dus sprake van een volk van koningen of van een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk Gode ten eigendom, een volk bestaande uit louter vorsten en wetgevers (1 Petr. 2:9). Dit sublieme koningschap duidt de macht aan en de autoriteit, die de heiligen in de hemelse gewesten bezitten. Zij zijn daar de heerscharen die in de hemel zijn, uit wie een machtig leger geformeerd is van edelen of heren.

16. die alleen onsterfelijkheid heeft en een ontoegankelijk licht bewoont, die geen der mensen gezien heeft of zien kan. Hem zij eer en eeuwige kracht! Amen.

Paulus zet zijn lofverheffing voort en zegt dat God de bron is van de onsterfelijkheid. Hij bewoont het ontoegankelijke licht, dit wil zeggen dat in Hem alleen licht is, dat door een sterveling niet benaderd kan worden. Dit licht is het leven der mensen (Joh. 1:4). De onsterfelijkheid is hier dus verbonden met het licht of het leven. Wij moeten deze woorden van de apostel in hun verband zien. Hij had gezegd: 'Grijp het eeuwige leven', dat dus niet in de mens is, en ook gezegd, 'dat God alle leven wekt'.

De onsterfelijkheid van God staat dus in verband met het eeuwige leven. In Christus en in de gemeente maakt God dit licht of leven, dat altijd in Hem verborgen was, zichtbaar. Het gaat hier dus niet over een eeuwig voortbestaan, want dat hebben de engelen ook. Ook zij hebben in die zin onsterfelijkheid, maar de betekenis van dit woord reikt hoger. Het gaat hier over een onvergankelijk, eeuwig leven, dat rijk en vreugdevol is, over een verbinding met God. Het woordje onsterfelijkheid komt alleen nog voorin 1 Corinthiërs 15:53. Het staat daar tegenover vergankelijkheid.

God woont in zijn tempel, dat is dus in de mens. Paulus schreef aan de gemeente: 'Gij hebt de volheid verkregen in Hem, die het hoofd is van alle overheid en macht'(Col. 2:10). Deze woning van God vol leven en licht blijft een ontoegankelijk domein voor de engelen. Zij mogen nooit in de mens dringen. Op het natuurlijke terrein kunnen de menselijke geesten met elkaar gemeenschap hebben, maar de ware en eeuwige gemeenschap die zij met elkaar hebben berust op het feit, dat zij dan dezelfde Heilige Geest bezitten. De Vader blijft door de inwoning van de Heilige Geest toch onzichtbaar.

De tijd breekt dus aan dat God zal zijn alles in allen. Door zijn onzichtbare Geest drukt Hij Zich uit, en creëert Hij de nieuwe dingen vanuit zijn tent die bij de mensen is (Openb. 21:3). Niemand kan God zien dan in Jezus en diens gemeente. De Heer sprak: 'Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien' en wat de gemeente betreft, staat er geschreven: 'Wij zullen Hem zien, gelijk Hij is' (1 Joh. 3:2).

Aan God komt alle lof en eer toe en Hem behoort alle kracht, dus ook het leven tot in alle eeuwigheid. Leven is immers een vorm van kracht. Wij bezitten dus de onvergankelijkheid, omdat de Vader en de Zoon woning in ons hebben gemaakt door hun Geest.

17-19. Hun, die rijk zijn in de tegenwoordige wereld, moet gij bevelen niet hooghartig te zijn, en hun hoop gevestigd te houden niet op onzekere rijkdom, doch op God, die ons alles rijkelijk ten gebuike geeft, om wél te doen, rijk te zijn ingoede werken, vrijgevig en mededeelzaam, waardoor zij zich een vaste grondslag voor de toekomst verzekeren om het ware leven te grijpen.

Na de verheven uitweiding gaat Paulus weer verder met zijn vermaning ten opzichte van hen die rijk zijn (vergelijk vers 9). Wanneer de rijken alleen rijk in de zichtbare wereld zijn, komen ze hierdoor gemakkelijk op de brede weg. Ze laten zich dan voorstaan op hun bezit en zien trots neer op anderen die minder bedeed zijn met aardse goederen, kennis, eer of aanzien. De apostel vermaant hen om hun hoop en vertrouwen niet te stellen op wisselvallige rijkdom, want deze is een onzeker bezit, een rietstaf die de hand doorboort.

Het grote gevaar is dat de rijke aan zijn bezit gebonden wordt en zijn leven hierop concentreert. Het beheren en bewaren van de aardse rijkdom vragen veel tijd en veel aandacht, want de Heer zegt dat mot en roest ze ontoonbaar kunnen maken, en de inbrekers ze kunnen stelen (Matth. 6:19,20).

De bezitter komt daarmee niet toe aan de zekerheid van het geloof in de geestelijke wereld. Het gaat dus om een hoop die men put uit de ongewisse rijkdom óf een hoop op God die eeuwige geborgenheid schenkt. In Spreuken 2 3:5 staat dat de rijkdom zich vleugels maakt om als een arend die naar de hemel stijgt, weg te vliegen. Jezus waarschuwde: 'Ziet toe, dat gij u wacht voor alle hebzucht, want ook als iemand overvloed heeft, behoort zijn leven niet tot zijn bezit'. De christen moet rijk zijn in God (Luc. 12:15,21).

Hij is de vaste rots waarop men zijn levenshuis bouwt en die onvergankelijke rijkdommen schenkt. Wat zijn aardse goederen betreft, mag de christen daarvan rijkelijk gebruik maken als een goed rentmeester en ervan 'genieten' zoals de Statenvertaling nogal uitbundig luidt. Hij moet er evenwel goed mee doen en anderen ermee helpen. Een christen die de nood van anderen niet opmerkt, ook niet van die der gemeente, is misschien rijk aan goederen, maar naakt aan goede werken die zijn statuur moeten vormen voor de eeuwigheid. De zonde van onze welvaartstaat is, dat de mensen zich steeds meer door luxe omringen. Ze zitten vast aan hun gemakken en gelief

Paulus roept hier de christenen op tot liefdebetoon in woord en daad. Op deze manier verzamelen zij schatten in de hemel die vast zijn. Jezus sprak: 'Maarlaat, als gij aalmoezen geeft, uw linkerhand niet weten wat uw rechter doet, opdat uw aalmoes in het verborgen zij, en uw Vader, die in het verborgen ziet, zal het u vergelden' (Matth. 6:3,4). Christenen moeten zich vrienden maken door middel van de onrechtvaardige mammon, dus hun geld besteden om anderen wél te doen en te winnen voor de Heer.

Vrijgevigheid en mededeelzaamheid zijn de bijbelse manier om rijk te worden, een veilige belegging voor een zekere toekomst. Er is een tegenstelling tussen rijkdom en godsdienst die overbrugd wordt door het geven van hulp aan ieder die erom vraagt zonder dat men iets terugverwacht. De goede werken zijn een wissel op de eeuwigheid en de aardse rijkdom biedt ook een gelegenheid ze te verrichten. Het is opmerkelijk dat de apostel Timótheüs adviseert om de rijken te bevelen, ook al hebben zij invloed en financiële inbreng. Ook zij moeten leven als niets hebbende en toch alles bezittende (2 Cor. 6:10).

20,21. O Timótheüs, bewaar wat u is toevertrouwd, houd u buiten het bereik van de onheilige, holle klanken en de tegenstellingen der ten onrechte zo genoemde kennis. Sommigen, die woordvoerders daarvan zijn, zijn het spoor des geloofs bijster geraakt. De genade zij met ulieden.

Timótheüs moet dit evangelie vasthouden en zich niet bezighouden met allerlei praatjes, die geen heil brengen en die de mens niet voeren op de hoge weg. De Statenvertaling luidt: 'Bewaar het pand u toebetrouwd', waarvoor men ook lezen kan 'bewaar of liever bewaak het deposito'. Timótheüs moet dit bewaken zoals de soldaat de apostel bewaakte 'in diens eigen gehuurde woning te Rome (Hand.28:16). Het pand ziet op zijn roeping, op zijn geestelijke begaafdheden en op zijn toerusting.

De dienstknechten van God hebben menigmaal een bijzonder charisma. Ook Timótheüs had een genadegave ontvangen krachtens een profetenwoord onder

handoplegging van de gezamenlijke oudsten. Zo was Paulus aangesteld tot apostel en leraar om het evangelie van het Koninkrijk der hemelen te verkondigen. Hij wist dat God hem de macht had gegeven zijn 'deposito' te 'bewaken' en eveneens aan Timótheüs 'door de Heilige Geest die in ons woont' (2 Tim. 1:11-14). Paulus wist welke werfkracht de dwaalleraars hadden, die een bedreiging vormden voor het zuivere evangelie.

Tegen deze beïnvloeding moest Timótheüs de hem toevertrouwde opdracht zorgzaam bewaken en zich niet laten intimideren door de schijnvroomheid en eigenwijsheid van hen, die geen inzicht hadden in het geheimenis van Christus, dat ten tijde van vroegere geslachten niet bekend was geworden aan de kinderen der mensen, zoals het toen werd geopenbaard aan de heiligen, de apostelen en de profeten (Ef. 3:5). Wie deze 'bediening' niet kent, vervalt in een evangelieprediking die niet verder reikt dan de bekering en vergeving van zonden, maar die zich verre houdt van alles wat de geestelijke wereld betreft.

Het 'deposito' of 'onderpand' staat dus ook in verband met de leer of met de waarheid waarvan de gemeente pijler en fundament is. Het is de 'goede' leer of de 'gezondmakende' leer. Het is de leer die Jezus zelf bracht, 'de leer van God, onze Heiland'(Tit. 2:10), de oerverkondiging die de apostelen op betrouwbare wijze hadden doorgegeven.

Om de bovenstaande reden vermaant de apostel Timótheüs nogmaals zich verre te houden van het ijdel gezwets der zogenaamde gnosis of kennis. Deze van huis uit heidense religie was al spoedig in het christendom binnengeslopen. Denk bijvoorbeeld aan een figuur als

Simon de tovenaer in Samaria, die zich de grote kracht Gods noemde, die tot geloof kwam, zich liet dopen en zich uitstreckte naar de doop in de Heilige Geest (Hand. 8:9-24).

Hij had part noch deel aan het heil. Het gnosticisme maakte onderscheid tussen de God van de schepping die slechts regeert vanuit een blinde noodlotsgedachte, en de Vader van Jezus Christus, de God van het evangelie, die enkel liefde is en die de mensheid en de schepping met grote wijsheid naar een zekeren gelukzalig doel voert. Het kende dus tweegoden en was dus dualistisch. Het christendom werd door het gnosticisme vermengd met de astrologie en het occultisme van het oosten en met de diepzinnige formules en fijne onderscheidingen van de filosofie der Grieken.

De waarschuwing van de apostel: 'Laat niemand u de prijs doen missen door gewilde nederigheid en engelenverering, als ingewijden m wat hij heeft aanschouwd' wijst op deze strijd met het gnosticisme of 'kennis'(Col. 2:18). Timótheüs mag zich daarmee niet bezighouden, want anders zou hij van het goede pad afraken. Velen zijn ook later door de zogenaamde geheimwetenschappen in een leegte terecht gekomen, waar de duivel tenslotte door middel van het occultisme zijn slag sloeg.

Hoewel deze brief aan Timótheüs gericht was, schijnt zij toch door meerderen te zijn gelezen. Vandaar in het slot, dat de genade met 'ulieden 'zal zijn. Het verlangen van de apostel is, dat allen met wie Timótheüs samenwerkt, deelgenoten mogen zijn van de rijkdom en de genade van Gods gunstbewijzen, teneinde zo door het geloof deel te mogen hebben aan het waarachtige leven.

INLEIDING BIJ DE TWEEDE TIMOTHEÛS-BRIEF

Het antwoord van Timótheüs op de eerste brief door Paulus aan hem gericht is ons onbekend. Ongetwijfeld heeft hij uitvoerig uit de doeken gedaan hoe de situatie te Efeze - waar hij volgens de kerkelijke geschiedschrijver Eusebius, bisschop was - zich had ontwikkeld.

Wie de brief van Paulus aan de Efeziërs leest, is geneigd te denken dat zij wel de meest geavanceerde gemeente vormden, die in de brieven van Paulus wordt vermeld. Wij moeten dan evenwel aan de waarschuwing van de apostel denken, die hij in Handelingen 20:28-32 aan de oudsten van de gemeente te Efeze, gaf Onder hen zouden immers mannen opstaan, die verkeerde dingen zouden spreken en die de discipelen achter zich zouden weten te krijgen. Ondanks hun vrome show vergeleek de apostel deze indringers met grimmige wolven, die de kudde niet zouden sparen.

In Efeze had men 'de prediking van het Koninkrijk' en 'al de raad Gods' drie lang horen verkondigen, dus beslist niet alleen 'de prediking van het kruis'. Naar hun uitspraken te horen stonden de leidende broeders achter de boodschap van Paulus. Ze hadden zelfs rondreizende predikers die zich apostelen noemden, op hun leer getoetst en als valse profeten afgewezen (Openb. 2:2). Er waren onder de oudsten evenwel mannen die het beter wisten dan Paulus of Timótheüs. Zij verkeerden in de mening dat zij al veel verder waren dan deze godsmannen. Hun realisering van de heerlijke boodschap van het Koninkrijk der hemelen was echter fout.

Deze leer met haar verborgenheden werd door hen aangevuld en verbeterd met eigen theorieën en inzichten, die zij elders hadden opgestoken. Daarom schreef Paulus in deze tweede brief dat 'hun onzinnigheid aan allen overduidelijk zou worden' (3:9). Deze nieuwkomers en onervarenen in het geloof der Schriften misten de gedegen achtergrond van Paulus, door wie 'de verkondiging tot haar recht was gekomen' (4:17) en ook die van Timótheüs, die 'van kindsbeen af de heilige Schriften kende' (3:15).

Wellicht meenden ze dat zij zonder intense en volhardende 'bijbelstudie', dus die van wet en profeten, spontaan door inspiraties en indrukken van buiten af geleid, meer inzicht hadden dan de oude apostel en de jeugdige ambtsdrager Timótheüs. Deze 'Strebers', die zichzelf zo uitnemend achtten, hadden hun 'eerste liefde verzaakt'. Hun wandel was niet langer in de hemel, teneinde de onberispelijkheid naar geest, ziel en lichaam te verkrijgen, maar zij waren 'in de strik des duivels gevallen, die hen gevangen hield'(2:26). Ze waren van een 'grote hoogte gevallen', evenals de boze die hen inspireerde - zelf eenmaal. Daarom was ook hun eerste liefde jegens de door God geroepen apostel Paulus en hun opziener Timótheüs verkoeld en in afkeer veranderd (Openb. 2:24).

Dit weten we uit de brief van Timótheüs aan Paulus, dat zij vol met klachten en 'onder tranen' was geschreven. Daarom kwam in Paulus het verlangen op om zijn jonge vriend persoonlijk te ontmoeten. Hij schreef zijn tweede brief maar alvast om hem te troosten (1:4). Timótheüs is het type van een voorgaande broeder, die te lijden heeft bij de vervulling van zijn plichten. Hij moest door zijn geestelijke vader worden aangemoedigd. Paulus deed dit

op unieke wijze onder het motto: 'Word mijn navolger, gelijk ook ik Christus navolg' (1 Cor. 11:1).

De apostel wees zijn vriend op zijn eigen lijden: gevangenschap, beproevingen en vooral op het feit, dat hij ook door vele volgelingen in de steek was gelaten (1:15; 4:10). Talrijken die aanvankelijk de prediking van het volle evangelie met blijdschap aangehoord en aanvaard hadden, konden de ontwikkelingen niet verder bijhouden. Zij kwamen op een dood punt terecht. Er gebeurde toen wat ook in Johannes 6:66 aangaande Jezus wordt vermeld: 'Vanaf toen keerden velen van zijn discipelen terug en gingen niet langer met Hem mee'.

Zijn weg ging niet over rozen zomin als die van menig getrouw voorganger in onze tijd. Vader en geestelijke zoon waren lotgenoten geworden. Deze pastorale brief van Paulus heeft men wel de 'zwanenzang' van de apostel genoemd, omdat zij de laatste boodschap van hem zou bevatten. Wij menen echter dat de Hebreeënbrief ook door Paulus is geschreven en die is van een nog latere datum. In ieder geval is dit schrijven het testament van de oude meester aan zijn leerling.

De brief aan Titus gaat die aan 2 Timótheüs vooraf. In deze tweede brief is er een toon van diepe ernst aanwezig die soms droefheid openbaart. Maar de boventoon is er een van triomf. 'Want wat mij aangaat, reeds word ik als plengoffer geofferd en het tijdstip van mijn verscheiden staat voor de deur. Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loopbaan ten einde gebracht, ik heb het geloof behouden' (4:6,7). In deze brief worden wij bepaald bij de persoonlijke wandel en bij het getuigenis van een trouw soldaat van Christus in een tijd van grote afval.

Uit de brief merken we dat Paulus opnieuw te Rome in gevangenschap is (1:8,17). Dit was na een lange reis langs zijn oude werkterrein rond de Egeïsche Zee met plaatsen als Milete, Corinthe en zelfs het noordelijk gelegen Tróas (4:13, 20). Zijn eerste verblijf in Rome stond in verband met zijn gevangenneming te Jeruzalem en Caesaréa. Toen was hij ook in Miléte geweest, maar had Trófimus niet ziek achtergelaten, maar hem mee naar Jeruzalem genomen. Het verschil met zijn eerste hechtenis is opvallend.

Toen een verblijf van twee jaar in zijn eigen gehuurde woning, waar hij gelegenheid had zijn vrienden en geloofsgenoten te ontvangen, en hij na vastgestelde termijn weer vrij kwam zonder dat er eigenlijk een proces had plaatsgevonden. Nu is de situatie geheel verschillend. Hij zit gevangen wegens zijn prediking en is in ketenen geklonken en wordt als een misdadiger behandeld (1:12,16; 2:9). Nu ook geen bezoekers meer, want hij schrijft: 'Allen hebben mij in de steekgelaten '(4:16).

HOOFDSTUK 1

1,2. Paulus, een apostel van Christus Jezus door de wil Gods naar de belofte des levens in Christus Jezus, aan Timótheüs, mijn geliefd kind.- genade, barmhartigheid en vrede zij u van God, de Vader, en van Christus Jezus, onze Here.

Op enkele varianten na is de vorm van de begroeting gelijkloidend met die in de eerste brief. Ook nu klinkt de absolute zekerheid door van de hoge roeping van Paulus als apostel of als gezondene, om het evangelie van Christus Jezus te verkondigen. Paulus ontleent zijn autoriteit steeds aan de geopenbaarde wil van God (vergelijk 1 Cor. 1:1; 2 Cor. 1:1; Ef. 1:1 en Col. 1: 1). Wat hij predikt of schrijft, betreft de eeuwige gedachten van God met de mens. Deze bevatten de belofte van leven voor allen die 'in Christus' zijn, dat wil zeggen in diens lichaam, de gemeente. Wie dit evangelie aanneemt, ontvangt de stellige toezegging van overwinning op de dood door het bezit van dit kwaliteitsleven, dat het eeuwig vol kan houden.

Het hoofdthema van het evangelie van Jezus is: 'Ik ben gekomen, opdat zij leven hebben en overvloed' (Joh. 10:10). Zijn volgelingen vormen het geboomte des levens, dat goed functioneert, dat tot volle wasdom komt en dan voortdurend vrucht draagt. Al het andere waarover het evangelie spreekt, heeft tot doel dit onvergankelijke leven aan het licht te brengen (1: 10). De weg daartoe is Christus. Deze belofte van leven is voor 'heden en toekomst' (1 Tim4:8). Zij geldt voor elke situatie in het leven van de christen: in dagen van ziekte, zorg, nood,

druk en kommer, en in dagen van gezondheid, voorspoed en vreugde.

Paulus is in de gevangenis een gezant van Christus Jezus die op de troon van God zit. In de natuurlijke wereld heeft hij geen enkele macht en geen enkel aanzien. Paulus kan zelfs in Rome geen enkele groep volgelingen meer vormen, want hij is een gevangene. Hij heeft alleen nog het woord tot zijn beschikking, dat van waarachtig, eeuwig en toekomstig leven spreekt. Hij is er trots op zo'n 'afgevaardigde' te mogen zijn. Dit alles staat wel in schrille tegenstelling met onze materialistische tijd, waarin men geen begrip meer heeft van hemelse zaken en waar men zich bezighoudt met aards gerichte leringen. Het oorspronkelijke christendom was echter geheel hemels georiënteerd en hield zich bezig met een toekomstig heil en de belofte van het leven in Christus Jezus.

De gevangen zittende apostel schrijft zijn hoopvolle woorden als een getuigenis van zijn eigen leven, dat hij in gemeenschap met zijn Heer geleid had. Zij blijven ook zijn denken vervullen in de nabijheid van zijn sterven, want hij weet dat hij dan 'bij de Heer zijn intrek zal nemen' (4:8 en 2 Cor. 5:8). Het geloof van de uitverkorenen Gods culmineert 'in de hoop des eeuwigen levens, dat God, die niet liegt, vóór eeuwige tijden beloofd heeft'. Deze woorden schreef de apostel 'm zijn groet aan Titus, zijn plaatsvervanger in de gemeente van Kreta, vóór deze brief aan Timótheüs.

Dit onvergankelijke leven is het geheim van de herschepping of wedergeboorte, bewerkt door het levende en blijvende woord van God (1 Petr. 1:23). 'Want de wet

van de Geest des levens heeft u in Christus Jezus vrij gemaakt van de wet der zonde en des doods'(Rom. 8:2).

Timótheüs is het geestelijk kind van Paulus. Deze noemt hem zijn 'echt' of 'wettig' kind, omdat hij hem tot het geloof had gebracht (1 Tim 1:2). Hij heeft hem zeer lief, omdat zijn 'kind' eensgeestes met hem is. In de moeilijke omstandigheden waarin zijn jonge vriend nu verkeert, bidt de apostel hem de genade, de barmhartigheid en de vrede van God toe. Wanneer Timótheüs zich bewust is, dat God enkel goed is en diens goedertierenheid ook met hem toti eeuwigheid is, kan hij de toekomst rustig tegemoet zien.

Dit geldt natuurlijk ook voor ons. Vandaar dat wij deze zegeringen ook toewensen aan onze broeders en zusters in de gemeentesamenkomst. Wij bidden dat zij de genade, dat is het ganse pakket van Gods gunstbewijzen, mogen ontvangen, dat zij zijn barmhartigheid mogen ervaren in de vergiffenis van hun zonden en in het herstel van de totale mens, en dat de vrede Gods, dat is de afwezigheid van iedere Ievensstoornis, hun deel mogen zijn. Deze weldaden komen van God door Christus Jezus tot Timótheüs, en ook tot ons die Hem als 'Kurios' hebben aangenomen en dienen.

3. Ik breng dank aan God, die ik, evenals mijn voorouders, met een rein geweten dien, dat ik u onophoudelijk mag gedenken in mijn gebeden, nacht en dag,

Een dankzegging is in de brieven van Paulus een normale overgang van het opschrift naar de eigenlijke inhoud. Dikwijls wordt zij door hem gebruikt om vriendelijke dingen te zeggen aan de geadresseerden (vergelijk Rom.

1:8; 1 Cor. 1:4; Filip. 1:3; Col 1:3; 1 Thess. 1:2; Philémon 4). Het motief van déze dankzegging staat in verband met de rechtschapenheid en betrouwbaarheid van de geslachten waaruit Paulus en Timótheüs afkomstig waren.

De voorvaderen van Paulus waren onkreukbare Joden, die oprecht de Heer 'dienden' of 'vereerden'. Zij hadden uiteraard hun kinderen op oudtestamentische wijze in de vreze des Heren opgevoed, waarbij het onderhouden van geboden en inzettingen een belangrijke plaats innam. Ze doen ons denken aan Zacharias en Elisabeth, van wie gezegd werd, dat 'zij beiden rechtvaardig voor God leefden, naar alle geboden en eisen des Heren, onberispelijk' (Luc. 1:6).

Het geslacht waaruit Paulus voortgekomen was, trachtte in alles een rein geweten te hebben. De ziel met haar begeerten onderwierp zich dus aan de geest, die de drager van de wetten van God is. Paulus getuigt van zichzelf: 'En hierin oefen ik mijzelf altijd een onberispelijk geweten te hebben voor God en de mensen' (Hand. 24:16). Nog steeds voelde de apostel zich in positieve zin met zijn Joods voorgeslacht verbonden. Hij had bij zijn bekering terecht geen afscheid genomen van zijn huisgenoten en familieleden (Luc. 9:6 1). Hij noemde zich een Hebreëer uit de Hebreëën (Fil. 3:5).

In zijn gevangenis gaan zijn gedachten terug naar de zuivere familietraditie om zich aan God ter beschikking te stellen. De geweldige omwenteling in zijn leven was eigenlijk een logisch gevolg van deze afhankelijke gezindheid jegens God. Zijn leven onder de wet zag hij nu als een voorbereiding tot haar vervulling in eigen leven, en tot een verdere en heerlijker openbaring van de God zijner

vaderen. Nooit heeft de apostel zijn afkomst verloochend. Hij was geen afvallige Jood maar een bekeerde, die wel terdege inzag dat zijn kennis van de Schriften van huis uit ook hadden meegewerkt ten goede. Augustinus schreef terecht: 'Het Oude Testament is in het Nieuwe geopend, het Nieuwe Testament is in het Oude verborgen '.

De serieuze apostel heeft eigenlijk nooit kunnen wennen aan een soort christenen, die zeiden Jezus lief te hebben, maar die onzorgvuldig leefden en wars waren van de discipline des Geestes, en die naar het vlees wandelden en niet naar de Geest. Daarom was hij zo blij met de jonge evangelist-voorganger Timótheüs, die van moederszijde soortgelijke opvoeding had genoten en die ook zo goed op de hoogte was van de godsspraken der profeten. Timótheüs kende van kindsbeen af de heilige Schriften, die hem wijs konden maken tot zaligheid, mits het geloof in Christus Jezus het goede licht op hen wierp (3:15). Daarom kon Paulus - met enige overdrijving - zeggen, dat hij onverpoosd dag en nacht voor hem bad. De strijd die Timótheüs in Efeze meemaakte, kwam overeen met Paulus 'eigen ervaringen met de broeders die een gedegen schriftkennis misten.

4. immers, als ik denk aan uw tranen, verlang ik u te zien om met blijdschap vervuld te worden;

Voor Paulus is het in het bijzonder een grote droefheid, dat de gemeenten in Asia, waarvan Efeze de hoofdstad was en waar de Heer hem destijds zo rijk had gezegend, zich van hem hadden afgewend (1:15). Wat verlangt hij er nu naar om Timótheüs, de betrouwbare volgeling, te ontmoeten. Ook deze ervaart dezelfde tegenstand in zijn

eigen gemeente te Efeze. Paulus weet hoe zijn vriend lijdt. Als hij denkt aan diens tranen, komt het verlangen om hem persoonlijk te spreken.

Dienstknechten van God die in de vrijheid staan, schamen zich niet voor de uitingen van hun emoties. Ook Jezus heeft tijdens zijn leven op aarde gebeden, dus zich in de hemelse gewesten bewogen, terwijl Hij zijn smekingen onder sterk geroep en tranen offerde aan God (Hebr. 5:7). Natuurlijk stond dit ook in verband met zijn strijd tegen het rijk der duisternis en zijn velerlei verdrukkingen. Ook Paulus had in Efeze onder 'tranen en beproevingen' de Heer gediend (Hand. 20:31).

Aan de Corinthiërs schreef hij eenmaal in benauwdheid des harten de voor ons onbekende 'tranenbrief', opdat zij allen zijn grote liefde jegens hen zouden leren kennen (2 Cor. 2:4). Pas in een komende tijdsbedeling zal God immers alle tranen van de ogen afwissen (Openb. 7:17; 21:4). Ook Jezus weende en Hij sprak tot allen die het zwaar te verduren hebben: 'Zalig, gij, die nu weent, want gij zult lachen' (Luc. 6:2 1).

Hoe heerlijk zou het daarom voor de apostel zijn, wanneer Timótheüs en hij elkaar zouden kunnen vertroosten en hij ondanks zijn zware verdrukking de onuitsprekelijke en verheerlijkte vreugde in de geest zou ervaren. Beiden wisten immers dat zij het einddoel des geloofs, de zaligheid hunner zielen, zouden bereiken (1 Petr. 1:9). Ook met spontane uitingen van blijdschap hebben vrije mensen geen moeite. Ze spreken elkaar toe in psalmen, lofzangen en geestesliederen. Ze jubelen en juichen in hun hart voor de Heer en betuigen zonder ophouden voor alles

hun dank aan hun God en Vader, in de naam van Jezus Christus, hun Heer (Ef. 5:19,20).

5. en dan komt mij voor de geest uw ongeveinsd geloof, zoals het eerst gewoond heeft in uw grootmoeder Lóis en uw moeder Eunice, en ook - daarvan ben ik overtuigd - woont in u.

Er zijn vrouwen in de Schrift die in hun gezin een lichtend spoor achterlieten, geloofsheldinnen die dicht bij de Heer leefden. Wij denken aan Sara, die zich achter haar man stelde die de belofte had, en die zich geen vrees liet aanjagen, ook niet toen haar man met driehonderd achttien geofende, strijdbare knechten, haar verliet om Kedorlaomer te achtervolgen (Gen. 14:1-17). Verder aan Hanna' de moedervan Samuël, die haar kind aan de dienst des Heren wijdde. Zij kwam haar gelofte na en bracht haar zoon in de tabernakel ondanks de aanwezigheid van de goddeloze zonen van Eli, Hofni en Pinehas.

Of aan Elisabeth, de moeder van Johannes de Doper, die haar zoon opvoedde in de weg van zijn roeping. Of aan Maria, de moeder des Heren, die haar kind ontving en leidde in het geloof Ook Paulus noemt een moeder, namelijk die van Rufus, de uitverkorene in de Heer, want zij was voor de apostel evenzo een moeder geweest (Rom. 16:13). Zo hield de gemeente in Jeruzalem haar bidstonden in het huis van Maria, de moeder van Johannes Marcus. Deze jongeman schreef later het evangelie dat zijn naam draagt.

Na een rijpingsproces in zijn bediening was hij de gevangen gezette apostel van groot nut (4:11). Timótheüs

had zijn oprecht geloof als het ware door zijn opvoeding van zijn moeder en grootmoeder overgenomen. Men zegt wel dat genade geen erfgoed is - zonde zou dit daarentegen wel zijn - maar zij staat toch dikwijls in verband met de levenswandel der ouders of zelfs der voorouders.

In de levensloop van een geslacht is het van groot belang of men wandelt in de wegen des Heren of overeenkomstig de loop dezer wereld, die in het boze ligt. Het volk Israël werd daarom opgeroepen de grote daden van God aan hun kinderen en kindskinderen te vertellen. Zei de wet ook niet dat de zonden der vaderen bezocht wordt in het derde en vierde geslacht, maar dat God barmhartigheid doet aan duizenden nakomelingen van hen die Hem liefhebben en zijn geboden bewaren.

Uiteraard staat dit voor ons die in het nieuwe verbond leven naast de onderwijzing, in nauw verband met het heiligen van onze kinderen, dat is het afzonderen van de boze geesten. Dit kunnen wij natuurlijk alleen doen, wanneer wijzelf een heilig leven leiden. Er staat immers: wees heilig, want Ik de Here ben heilig. Wij behoeven onze kinderen niet af te zonderen van alle goede en natuurlijke levensgenietingen, maar van de boze.

Uit Handelingen 16:1 weten wij dat Timótheüs de zoon was van een gelovige Joodse vrouw, die hier de Griekse naam Eunice of Eunike draagt (eu is goed en nike is overwinning). Niet alleen was haar Helleense, dit wil zeggen heidense man in haar geheiligd - dus beschermd tegen de boze geesten - maar ook haar zoon. Zij volhardde consequent in haar taak om Timótheüs de onmisbare kennis van de heilige Schriften bij te brengen. Het

geestelijk klimaat dat deze moeder en ook zijn grootmoeder Lóis (betere) bij hun opvoeding verspreidden, vormde de jongeman.

Paulus kende hen persoonlijk door zijn verblijf te Lystra en het voorbeeldig geloofsleven van belde vrouwen was hem opgevallen. Het is een troost voor ieder die een gemengd huwelijk heeft, dat de vastberaden en volhardende goede vader of moeder met sterkere, geestelijke krachten is toegerust dan de ongelovige man of vrouw die slechts een natuurlijk of zondig leven leidt. De woorden uit 3 Johannes 4 gelden ook voor onze natuurlijke kinderen: 'Groter blijdschap ken ik niet, dan dat ik hoor, dat mijn kinderen in de waarheid wandelen'.

Krachtens de opvoeding van Timótheüs en ook krachtens diens eigen geloofsleven kon de apostel schrijven: 'Want ik heb niemand, die zó eensgeestes is' (Filip. 2:20). Timotheüs had een ongeveinsd geloof, dus hij kende geen verdeeldheid des harten of huichelarij. Dit levensbeginsel van zijn jonge medewerker was de reden van de dankzegging van de oude apostel.

6. Om die reden herinner ik u eraan de gave Gods aan te wakkeren, die door mijn handoplegging in u is.

Paulus is overtuigd dat Timótheüs een oprecht gelovige is en hij denkt dan terug aan de tijd dat hij Timótheüs de handen had opgelegd, opdat deze evangelist de 'gave Gods' zou ontvangen. Nu is in Handelingen 2:38; 8:20; 10:45 en 11:17 óók sprake van 'de gave Gods', waarmee de doop in de Heilige Geest wordt bedoeld. In dit geval staat dan het Griekse woord 'doréa', dat geschenk of gift

betekent. In zijn gesprek met de Samaritaanse vrouw noemt Jezus Zichzelf ook 'de gave Gods', dus een geschenk waarvoor niet betaald behoeft te worden (Joh. 4:10).

In Eféziërs 3:7 schrijft de apostel, dat zijn kennis aangaande de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen ook een geschenk van God is. Door eigen inspanning of studie zou hij deze inzichten nooit hebben verworven.

In ons vers gaat het evenwel om een 'charisma' van God, dus om een geestelijke begaafdheid, welke ten nauwste samenhang met de persoonlijke talenten, met het ongeveer geloof en met de roeping van Timótheüs. Deze bleef verantwoordelijk voor de hem toevertrouwde capaciteiten, zoals in de gelijkenis van de talenten in Mattheüs 25:14-30 duidelijk door de Heer wordt uiteengezet. Voor Timótheüs gold: 'Veronachtzaam de gave (charisma) in u niet' (1 Tim 4:14).

Men moet het verschil in formuleringen aldaar door een profetenwoord onder oplegging van handen door de kring van oudsten geschonken - en hier in onze tekst door de oplegging van mijn handen - niet al te zeer benadrukken, tenzij men zou menen dat ervan twee verschillende gebeurtenissen sprake zou zijn. Een voorganger in onze gemeenten zou hetzelfde kunnen schrijven.

Te midden van zijn broeders-oudsten heeft hij de leiding bij zo'n plechtigheid gehad. terwijl terzelfder tijd profetieën werden uitgesproken, die betrekking hadden op de roeping en het ontvangen van geestelijke begaafdheden van de ingezegende broeder of zuster. In Antiochië waren

bij de uitzending van Saulus en Barnabas ook profeten en leraren aanwezig. Tijdens deze uitzenddienst gaf de Heilige Geest een profetie voor de belde zendelingen en werden hun ook de handen opgelegd (Hand. 13:1-3). Wij wezen er bij de bespreking van 1 Timotheüs 4:14 uitvoerig op, wat de betekenis van de handoplegging kan zijn en hoe wij in onze eigen kringen de bijzondere werking van de Heilige Geest ook kunnen ervaren.

In de strijd met de fanatieke dwaalleraars en de rebellie der oudsten had Timótheüs, gezien zijn jeugd, een sterke stimulans van de Heilige Geest nodig om zijn niet gemakkelijke opdracht te kunnen vervullen. Paulus herinnert deze evangelist-voorganger aan dat uur van zijn wijding, zodat hij weer ruimer kan ademen, ondanks de tegenstand. Voor Timótheüs gold in deze moeilijke tijden: 'Dooft de Geest niet uit, veracht de profetieën niet' (1 Thess. 5:19,20).

Hij moest het uitdovende vuur aanwakkeren, of letterlijk: nieuw leven in het vuur blazen. Hij moest in zijn kamp tegen de boze geesten in de hemelse gewesten, 'krachtig zijn in de Here en in de sterkte zijner macht' (Ef. 6:10). Wanneer de druk zwaarder wordt, zal ook de genade van God toenemen, indien men vertrouwt op de beloften van de Heer en op de kracht van zijn Geest!

7. Want God heeft ons niet gegeven een geest van lafhartigheid, maar van kracht, van liefde en van bezonnenheid.

Wanneer Timótheüs vertrouwde op de Heilige Geest, die de Heer hem had geschonken en die zijn geestelijke

begaafdheden mede ontwikkelde, behoefde hij nooit meer bang te zijn. hoe moeilijk de omstandigheden ook waren waarin hij zich bevond of waarin hij arbeiden moest. De sterke band die Paulus met hem had, komt in het gebruik van het persoonlijke voornaamwoord 'ons' wel goed uit, want de oude apostel was hierin ook in alles zijn voorbeeld.

In Romeinen 8:15 schreef hij over een geest van slavernij waardoor we vreesachtig worden en van de Geest van het zoonschap waardoor we sterk worden. In het Koninkrijk Gods behoren Geest en kracht bij elkaar. De Heilige Geest die in Timótheüs woonde, was de Geest van de Schepper van hemel en aarde, die van kracht, wijsheid, kennis en rust. Daarom kon Timótheüs in bezonnenheid, in zelfbeheersing of in bezadigdheid zijn weg gaan. Bovendien schrijft de apostel in Romeinen 5:5 dat met de Heilige Geest ook de liefde Gods, dat is de agápe of schenkende, ontfermende en standvastige liefde, uitgestort is in onze harten.

'Er is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees uit; want de vrees houdt verband met straf en wie vreest, is niet volmaakt in de liefde' (1 Joh. 4:18). Deze liefde had Timótheüs in zijn bediening nodig. Schreef de apostel niet vol vreugde overtuigd te zijn, dat noch dood noch leven, noch boze engelen, noch machten, noch heden noch toekomst, noch negatieve krachten, noch de machten uit de hoogte, noch die uit de diepte, de afgrond, noch enig ander schepsel hem zou kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus, onze Here? Jezus is overwinnaar en wij zijn in dit alles meer dan overwinnaars door Hem, die ons heeft liefgehad (Rom.8:37-39).

Timótheüs mag zich ook niet verontschuldigen vanwege zijn gebrek aan moed, omdat hij wellicht door twee vrouwen was opgevoed. Zijn geestelijke vader wijst hem immers op de alles omvattende kracht van de Heilige Geest die in hem is. Het was vanwege zijn vrees dat de slechte dienstknecht zijn talent in de aarde verborg. Daarom zegt onze Heer telkens: vrees niet, niet voor mensen noch voor demonen, die de moeilijkheden veroorzaken. Is het niet zo, dat wie van de sterren houdt, niet bang is voor de nacht? Eenmaal waren wij in het donker van de nacht op een prairie in het midden van Canada. In de diepe duisternis zagen wij een sterrenhemel schitteren, zoals wij nimmer tevoren hadden gezien. Wij vergaten de nacht vanwege deze onbeschrijflijke schoonheid.

Wanneer iemand geroepen is om leiding in een gemeente te geven, moet hij wel iedere vrees uitbannen, anders is hij ongeschikt. De ware dienstknecht des Heren valt in een conflictsituatie altijd terug op zijn roeping en daarmee op Hem, die alle macht heeft in hemel en op aarde. Hij 'bezint' zich dus op de plaats en de taak, die God hem heeft gegeven.

8. Schaam u dus niet voor het getuigenis van onze Here of voor mij, zijn gevangene, maar wees mede bereid voor het evangelie te lijden in de kracht van God.

Paulus wekt Timótheüs op om zich niet te schamen voor het getuigenis van onze Heer, dit wil zeggen voor diens evangelie van het Koninkrijk der hemelen. Dit is Immers een kracht Gods tot behoud voor ieder mens en niet iets

waarvoor men niet durft uit te komen. Hij moet ook niet bang zijn om te erkennen dat hij een leerling en navolger van Paulus is, hoewel deze in de gevangenis zit. Dit was natuurlijk niet gemakkelijk, want men kan beter getuigen van een leraar of profeet die massameetings leidt en zo 'gezegend' wordt, dan van iemand die om des Heren wil wordt veracht of in boeien is geklonken.

Paulus vraagt nu of Timótheüs ook het lijden wil aanvaarden dat met de verkondiging van het evangelie gepaard gaat, een verdrukking zoals hijzelf rondreizende ook had ondergaan en ook nu nog in de gevangenis meemaakte. Paulus zal wel de hoop gekoesterd hebben dat Timótheüs zijn voetsporen zou drukken en zijn werk zou voortzetten nazijn heengaan. De apostel werd in zijn cel als een misdadiger behandeld, een situatie die goed paste in de tijd van vervolgingen onder keizer Nero in het jaar 64 of later.

Het feit dat hij Christus toebehoorde, moest hij boeten met het lijden in de kerker. Het woord martyrrium (getuige) heeft hier reeds de betekenis dat het getuigen overgaat in martelaarschap. Timótheüs moest evenwel door het lijden en door de verdrukkingen niet worden ontmoedigd of óndergaan, maar hem wordt aangeraden in de kracht van God stand te houden. Hij moest vertrouwen dat de kracht van God in hem groter was dan alles wat mensen hem aandeden of wat de demonen tegen hem in het geweer konden brengen.

Hij moest zich maar spiegelen aan zijn oude leermeester. Lijden in de kracht Gods betekent dus staande blijven in de verdrukkingen, wetende dat de Heer de uitkomst zal geven en de overwinning, zodat men ertegen bestand is.

Wat hier voor Timótheüs geldt, is van toepassing voor iedere voorgaande broeder, dus ook voor heel de gemeente, want de door God geroepen herder is de vertegenwoordiger der kudde. Het is wel opmerkelijk dat vele christenen zo slap zijn geworden, dat zij zich voor het volle evangelie schamen, wanneer zij zich bevinden in de tegenwoordigheid van goddeloze of wereldse mensen. Zij durven bij hen niet voor hun geloof uit te komen uit valse schaamte, terwijl ze niet eens vervolging of gevangenschap behoeven te ondergaan.

9. die ons behouden heeft en geroepen met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en de genade, die ons in Christus Jezus gegeven is vóór eeuwige tijden,

De apostel vervolgt: God heeft ons gered of behouden en Hij heeft ons geroepen met een onberouwelijke en heilige, dat is onaantastbare roeping. De heilige God roept een heilig volk, dat afgescheiden is van de geesten der duisternis. Hij heeft ons gered uit de duisternis der demonen en overgebracht in het Koninkrijk van de Zoon zijner liefde. Hij heeft ons verlost van de zonde en geroepen om het beeld van zijn Zoon gelijkvormig te worden. Wij kunnen dit doel realiseren door de vernieuwende kracht van de Heilige Geest en niet door middel van menselijke inspanning, zoals de Joden de rechtvaardigheid die naar de wet is, trachtten te bereiken.

De weg die wij gaan, is vastgelegd in het eeuwige raadsplan van God, terwijl de wet met haar eisen maar tijdelijk was ingevoegd. In de eeuwige gedachten en in de eeuwige voorbeschikking van God, 'het gemaakt bestek

van zijn gunstbewijzen ', staat Jezus Christus, de volmaakt geestelijke mens, de eerstgeborene der ganse schepping, centraal. In deze raad Gods staat Hij vóór de eerstgeborene der engelen, Lucifer, en vóór de eerstgeborene der mensen, Adam, want zijn plaats is als heerser in twee dimensies, dus in de ganse schepping van hemel en aarde. In dit eeuwig voornemen van God was Christus ook vóór Abraham als eerst geroepene, zoals Hij sprak: 'Eer Abraham was, ben Ik' (Joh. 8:58)

In de genade van God die ons in Christus Jezus geworden is, was het heil of het herstel reeds ingevoegd, dat God op grond van het verzoenend sterven van zijn Zoon zou schenken, want Hij was het Lam Gods dat in het plan van God geslacht is vanaf de grondlegging der wereld. Vóór deze eeuwige tijden zag God ook als één hecht collectief allen die in Christus zijn. God heeft de mensheid uitverkoren in Christus zijnde. Haar roeping is gebaseerd op de kern van de eerste en oorspronkelijke gedachte van de eeuwige God, dat Hij een mensheid zou krijgen naar zijn gelijkenis.

In dit voornemen heeft de mens geen enkele stem of 'inbreng gehad, want niemand heeft in de raad Gods gezeten (Jes. 40:14). De roeping komt voort uit de schenkende liefde van God en uit de gunstbewijzen, die er zijn voor ieder individu die door zijn eigen geloof in Christus Jezus is. Ieder mens wordt afzonderlijk geroepen en getrokken door de heerlijkheid en de macht van God en Christus, die verborgen zijn in het eeuwig voornemen. De verantwoordelijkheid van de mens is om de roepstem van God te gehoorzamen en zijn roeping en verkiezing in Christus vast te maken (2 Petr. 1:10).

Het kan zijn dat in het tijdelijke leven de christen verdrukt wordt of zelfs zoals Paulus, gevangen zit ter wille van het Woord, maar het geloofsoog richt zich dan niet op het tijdelijke of voorbijgaande, want dit is slechts een fragment van de eeuwigheid, een afgeknipt stukje ervan. Het richt zich op de eeuwige beslissing en roeping van God om gemeenschap te krijgen met zijn heerlijkheid. De christen heeft immers deel aan het heil en de glorie van de eniggeboren en eeuwig uitverkoren Zoon, omdat hij tot diens lichaam behoort. Daarom zal hij niet denken aan de vele verdrukkingen, waardoor hij het Koninkrijk Gods moet binnengaan, maar aan de voltooiing van het eeuwige heilsplan waarin God allen wil behouden.

10,11. doch die nu geopenbaard is door de verschijning van onze Heiland, Christus Jezus, die de dood van zijn kracht heeft beroofd en onvergankelijk leven aan het licht gebracht heeft door het evangelie. En ik ben daartoe aangesteld als verkondiger, apostel en leraar.

Het heilsplan was dus van eeuwigheid in Gods gedachten, maar het werd in de volheid des tijds geopenbaard door de geboorte, het leven en sterven van Christus Jezus, die onze schuld wegnam. Het Woord of de uitgesproken gedachte van God is vlees geworden. Hierbij is sprake van de verschijning van onze Heiland, dat is het zichtbaar worden van het herstelplan van God in de mens. Deze 'epifaneia' ziet hier dus niet op de verschijning van Jezus bij zijn parousie of wederkomst zoals in 1 Timótheüs 6:14.

Na de roeping, verlossing en het gelijkvormig worden aan het beeld van de Zoon, volgt de vernietiging, de afschaffing of de onttroning van de dood, die als een tiran

over de mensen regeert (Rom. 5:14). In de handen van Jezus zijn nu de sleutels van dood en dodenrijk. Tot degenen die in Hem geloven, sprak Hij dat zij de dood in eeuwigheid niet zouden aanschouwen noch smaken (Joh. 8:51,52).

De wetsovertredingen zijn immers alle verzoend door zijn bloed. De dood heeft geen recht meer op hen die in Christus Jezus zijn. De kracht van de dood is het recht dat de dood heeft op allen die de wet overtreden en daardoor met schuld zijn beladen. Zij hebben zich 'schatten des toorns' verzameld door als slaven te werken voor de boze (Rom. 2:5 St. Vert.).

Jezus heeft hen niet alleen vrijgemaakt van de dood, maar ook het eeuwige leven - dat geen dood kent - geschonken. Dit betekent leven in gerechtigheid, dus dat beantwoordt aan de wetten van God. Daarom schreef Paulus: 'Opdat de eis der wet vervuld zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, doch naar de Geest' (Rom. 8:2). Het evangelie brengt het eeuwige leven en de onverderfelijkheid en de onsterfelijkheid aan het licht. Het is bovendien een kracht Gods tot behoud voor een ieder die gelooft.

Wanneer de gevangen apostel deze woorden opgetekend heeft, voelt hij zich ondanks zijn ketenen opgetrokken in de hemelse gewesten. Hij had de heerlijke opdracht van de Heer zelf ontvangen en hij was geroepen om de vreugdevolle tijding als heraut of verkondiger te proclameren, als apostel haar geheimenissen te ontsluiten en als leraar haar in alle wijsheid aan zijn volgelingen 'te onderrichten, in het bijzonder' aan die uit de heidenen 'zoals de Statenvertaling eraan toevoegt.

Paulus' titels waren het verweer tegen de onophoudelijke ondermijningen van zijn werk door zijn tegenstanders, in het bijzonder die uit de besnijdenis. De arbeid van Paulus had recht op een hemelse beloning. Hij verzamelde zich immers geen schatten op de aarde maar in de onzienlijke wereld.

Ook de heidenen kenden vanwege een ingeschapen hoop een vage toekomst van geluk, wanneer het aardse leven eindigde. De filosoof Cicero sprak over een vermoeden van toekomstige eeuwen. Seneca noemde deze hoop iets, dat onze wijze mannen beleven zonder haar te bewijzen. Socrates sprak bij het drinken van de gifbeker: 'Ik hoop te gaan naar rechtvaardige mannen, doch ik ben er niet zeker van en het betaamt geen wijs man om vast te stellen, dat het zo zal zijn'. Aristoteles achtte de dood verschrikkelijk, omdat het ongegrond is te zeggen dat iemand gelukkig kan zijn na zijn dood, want het geluk bestaat hierin dat de mens werkzaam is.

Epicurus sprak: 'De dood gaat mij niet aan. Zolang ik ben, is de dood er niet; wanneer de dood er is, ben ik er niet'. Geen wonder dat de Epicureïsche en Stoïcijnse wijsgeren met Paulus in Athene redetwisten (Hand. 17:18).

Op ironische wijze schreef Paulus eens over predikers die een ander evangelie verkondigden, dat zij onvergelykelijke apostelen waren. Die 'heel grote apostelen' hadden bijzonder veel kennis van de Joodse wetten, van ceremoniën en van geslachtsregisters. Ook beroemden zij zich erop dat zij echte Joden waren (2 Cor. 11:5,21 en 1 Tim. 1:4). Indien er echter één

'onvergelijkelijke apostel' was met een uitzonderlijke boodschap, was dit Paulus.

Wat zouden wij als christenen zijn zonder zijn bediening en wat zouden wij van de heilsweg weten zonder zijn brieven? Wellicht zou dan de kerk nooit zijn losgekomen uit de beïnvloeding van het Jodendom en wij allen nog door een synagogepoortje het Koninkrijk der hemelen moeten binnengaan, indien dit mogelijk was. Niemand heeft het heerlijke evangelie van Jezus Christus aangaande het Koninkrijk der hemelen zo duidelijk en zo helder uiteengezet als deze apostel, die van huis uit zo gebonden was aan voorvaderlijke inzettingen en die uit de Hebreeën was, naar de wet een Farizeeër, naar zijn ijver een vervolger van de gemeente, naar de gerechtigheid der wet onberispelijk (Filip. 3:5,6).

Deze grote schriftgeleerde was met recht een discipel geworden van het Koninkrijk der hemelen en hij bracht uit zijn voorraad telkens nieuwe en indien nodig ook oude dingen te voorschijn (Matth. 13:52, Hebr. 6:2).

12. Om die reden draag ik ook dit lijden en ik schaam mij daarvoor niet, want ik weet, op wie ik mijn vertrouwen heb gevestigd, en ik ben ervan overtuigd, dat Hij bij machte is, hetgeen Hij mij toevertrouwd heeft, te bewaren tot die dag.

Paulus wist waarom hij leed en in de gevangenis zat. Het evangelie dat hij bracht, was immers de openbaring van het plan Gods met de mens. Wanneer 'zijn evangelie' over de gehele wereld zou gepredikt worden tot een getuigenis voor alle volken, zou ook het einde ervan gezien worden,

namelijk de kostelijke vrucht. Met dit evangelie gewapend als een tweesnijdend zwaard zullen de geopenbaarde zonen Gods de werken des duivels verbreken. Dan zal er een gemeente zijn zonder vlek of rimpel.

Daarom wist Paulus dat de vijand al zijn troepen samentrok om hem, de heraut van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen, te weerstaan en te elimineren. Er is ook een ander evangelie dat door de vleeselijk gezinde mens wordt geaccepteerd en zich bezighoudt met de aarde. Dit vormt de grondslag waarop het grote Babylon rust en waarmee al de koningen der aarde hoereren. Het evangelie van het Koninkrijk der hemelen wordt echter overal tegengesproken en als sektarisch geboycot.

Paulus wist ook dat hij zich voor zijn evangelie niet behoefde te schamen en het niet behoefde te verbergen. Zijn lijden overkwam hem niet vanwege een begane zonde of omdat de toorn des Heren op hem rustte, maar het was een 'verdrukking om des woords' wil. Het was niet omdat hij iets verkeerd had doorgegeven, want hij had juist de geheimenissen van het Koninkrijk geopenbaard zoals Jezus dit ook had gedaan. Hij wist dat hij het evangelie der waarheid predikte, dat geopenbaard was in Christus, want deze is de waarheid, dus de verwoording van het eeuwige plan van God. Op Hem had hij zijn volle vertrouwen en zijn geloofsoog gericht.

Hij wist in wie hij geloofd had (St. Vert.). Hij stond op de vaste rots. Hij wist dat Jezus nu alle macht heeft in hemel en op aarde en dat het door hem gepredikte woord aangaande het hemels Koninkrijk niet onder zou gaan. Jezus zou het bewaren, zodat het zou doen wat Hem behaagde en datgene volbrengen waartoe Hij het had

gezonden. Het zou zijn werk doen tot die dag dat het einddoel bereikt wordt en vervuld is dat de ganse aarde aan de Here toebehoort mitsgaders haarvolheid, dat is de mens Gods die volkomen is en tot alle goed werk volkomen is toegerust (3:17).

De apostel kent bij zijn afgang in de natuurlijke wereld geen enkele frustratie, want hij weet dat hij een geslaagde en succesrijke dienstknecht des Heren is. De kerker kan hem daarom geestelijk niet breken, want hij heeft zich in het geloof boven zijn lijden verheven. De dood kan hem niet meer schaden, want de kroon des levens ligt in de hemel voor hem klaar (4:8). Hij weet het zeker en is ervan overtuigd dat het hem toevertrouwde goed of 'zijn pand' door anderen zal worden overgenomen en dat dit evangelie in zijn loop door niets kan worden gestuit.

13,14. Neem tot voorbeeld de gezonde woorden, die gij van mij gehoord hebt, in het geloof en de liefde, die in Christus Jezus is. Bewaar door de Heilige Geest, die in ons woont, het goede, dat u is toevertrouwd.

Wanneer Timótheüs predikt, moet hij steeds voor ogen houden wat Paulus hem had geleerd, want dat waren gezonde woorden. De uitspraken van de apostel beoogden de gezondheid, het herstel en de volkomen ontwikkeling van de mens naar geest, ziel en lichaam. In het bijzonder waren deze woorden voor Timótheüs nodig om zijn juiste houding te bepalen tegenover de dwaalleraars, over wie in hoofdstuk 2 en 3 wordt geschreven en tegenover bepaalde oudsten, 'die verkeerde dingen spraken om de discipelen achter zich te trekken' (Hand. 20:30).

Tegen de gezonde woorden stelden ook die mannen zich op, die 'zich bezig hielden met fabels en eindeloze geslachtsregisters' en die Judaïserende 'leraars der wet' in het midden der jonge gemeente, die geen inzicht hadden dat de wet slechts een tuchtmeester voor de gelovigen was geweest, totdat het Zaad zou komen, waarop de belofte sloeg. De wet was immers bestemd voor 'wettelozen en goddelozen', en niet voor hen die door de kracht van de Heilige Geest hun wandel in de hemel hadden (Gal. 3:19,24 en 1 Tim. 1:9-11). Het evangelie dat Paulus verkondigde, had de straffende wet niet nodig, want het schonk de gelovigen bij de aanvaarding ervan, ongekende kracht tot behoud. Het schonk hun liefde tot Christus Jezus, tot de broeders en tot alle medemensen.

Geheel buiten de eeuwenoude wet om gold voor Timótheüs de vermaning: Maar schraagt om deze reden dat gij door zijn goddelijke kracht met alles wat tot leven en godsvrucht strekt - met betoon van alle ijver uwerzijds, door uw geloof in de gezonde leer, de deugd; door de deugd of de wandel met God, de kennis van Hem en het Koninkrijk der hemelen; door de kennis de zelfbeheersing, omdat je dan Je ware vijanden onderscheidt; door de zelfbeheersing de volharding in de geestelijke strijd die niet tegen vlees en bloed is; door de volharding de godsvrucht die een voortbrengsel is van de Heilige Geest; door de godsvrucht de broederliefde en door de broederliefde de liefde jegens allen (2 Petr. 1:5-7).

Timótheüs moet het geloof en de liefde, die essentiële en kenmerkende bestanddelen van het evangelie van Christus Jezus zijn, in alle omstandigheden vasthouden. Door de kracht van de Heilige Geest die in Paulus en in hem - als dienaren van God - in het bijzonder woonde, was hij

hiertoe in staat. Het gebod: bewaar door de Heilige Geest het goede, wijst op de verantwoordelijkheid van de christen. Hij moet door een absoluut vertrouwen in de Heilige Geest het goede, dat is het evangelie Gods, ongeschonden bewaren. Wanneer Timótheüs de gezonde woorden bewaart, zal de Heilige Geest hem in iedere conflictsituatie bewaren voor struikelen. 'Hij is getrouw, die het ook doen zal'.

Met de uitspraak: 'Neem mijn gezonde woorden tot voorbeeld', tilt de apostel Timótheüs boven zijn moeilijke omstandigheden uit. Timótheüs, zie maar op Jezus, die als Hij gescholden werd, niet terugschold, en als Hij leed, niet dreigde. Zie ook maar op Paulus die een navolger is van Jezus. Hij zit in een kerker ter wille van het woord. Let erop dat deze godsmann zichzelf niet beklagt en ook niet bezig is de schuld bij bepaalde mensen te zoeken.

Wanneer Timótheüs lijdt aan 'voortdurende ongesteldheden', misschien wel in verband met spanningen in de gemeente te Eféze, moet hij ook de gezonde, of zoals ook wel vertaald wordt, de helende woorden vasthouden. Er is immers genezende kracht in het woord van God, 'want Hij zond zijn woord en genas hen' (Ps. 107:20).

15. Dit weet gij, dat allen in Asia zich van mij hebben afgekeerd, onder anderen Fygelus en Hermógenes.

Als 'bisschop' van Efeze wist Timótheüs heel goed hoe de houding van vele gemeenteleden ten opzichte van de oude apostel in ongunstige zin was gewijzigd. Asia was niet het werelddeel Azië zoals de Statenvertaling spelt, ook niet

Klein-Azië, maar de Romeinse provincie in het westelijke deel van dit schiereiland. In de tijd van Paulus was Efése de hoofdstad van Asia en een welvarende en bloeiende wereldhaven. Met 'allen in Asia' bedoelde Paulus dus hoofdzakelijk de gemeenteleden in Efése.

Hij had deze stad minstens tweemaal bezocht en tijdens zijn derde zendingsreis had hij zich veel moeite getroost de gemeente aldaar op te bouwen. Tot de oudsten sprak hij: 'Waakt dan en herinnert u, dat ik drie Laren lang nacht en dag niet heb opgehouden leder afzonderlijk ondertranen terecht te wijzen'(Hand. 20:3 1). Hij had in Efése drie maanden lang in de synagoge met de Joden gediscussieerd. Toen dit verkeerd uitpakte, huurde hij voor de middaguren van een zekere Tyrannus, een soort rector, een zaalruimte. Het gevolg was dat na twee jaren onderricht, 'allen die in Asia woonden, het woord des Heren hoorden, Joden zowel als Grieken' (Hand. 19:10).

In die tijd gebeurden er grote genezingswonderen. God deed 'buitengewone' krachten, dit wil zeggen zeiden voorkomende. In deze stad werd hij ook geconfronteerd met Joodse geestenbezweerders, die tevergeefs hem trachtten te imiteren. Daar werden ook de toverboeken verbrand ter waarde van honderdduizenden guldens. In die dagen brak ook het tumult der zilversmeden los, omdat dezen vanwege de verkondiging van het volle evangelie minder afgodsbeelden verkochten. Nu zit de apostel evenwel als een geboeide in een kerker te Rome. Nu schudden de grondvesten der gevangenis niet, de deuren gaan niet open en de boeien raken niet los zoals eenmaal te Filippi.

Voor velen was Paulus zijn vroegere glorie kwijt. Wellicht zei men dat hij niet meer in zijn oude kracht stond en zijn geloof kleiner was geworden. Daarin Rome gebeurden geen spectaculaire tekenen. Paulus is een navolger van zijn Meester die meer was dan hij, en die in zijn lijden ervoer dat 'allen Hem alleen heten en allen wegvluchtten' (Marc. 14:50). Slechts zij die in het Woord gefundeerd waren, hielden stand en bleven trouw, omdat zij de uitspraak van hun apostel beaamden: 'Maar al vervalt ook onze uiterlijke mens, nochtans wordt de innerlijke van dag tot dag vernieuwd. Want de lichte last der verdrukking van een ogenblik bewerkt voor ons een alles te boven gaand eeuwig gewicht van heerlijkheid, daar wij niet zien op het zichtbare, maar op het onzichtbare; want het zichtbare is tijdelijk, maar het onzichtbare is eeuwig'(2 Cor. 4:16-18).

Paulus noemt nu twee vooraanstaande mannen die in Asia zich van hem hadden gedistantieerd. Het gaat overbekende groepsleiders, die hij voor Timótheüs niet verder behoeft te beschrijven, omdat deze wel op de hoogte is. Teleurgesteld en met grote smart wijst de apostel dan tweevan hen aan, die zich van hem hebben afgewend, namelijk Fylegus en Hermógenes. Toen Paulus in grote verdrukking kwam, toonden zij hem hun afkeer en krenkten zij de man, die vele gemeenten in Asia had gesticht en aan wie zij zoveel dank schuldig waren. Waarschijnlijk schaamden zij zich ervoor nu nog zijn naam te noemen en zich met hem te identificeren.

Wij begrijpen de droeve klacht over zijn vroegere vrienden en medestanders. Paulus zou in dit verband kunnen zeggen: 'Wee mij! de trouwelozen handelen trouwelooslijk, en met trouweloosheid handelen de trouwelozen trouwelooslijk' (Jes. 24:16 St. Vert.). Over

een verloochening van de leer schrijft de apostel hier niet, maar deze mannen spraken en deden verkeerde dingen en zij verloochenden een trouwe dienstknecht van de Heer in de tijden van zijn beproevingen. Op deze wijze waren zij ook bezig de gemeente te scheuren en het werk Gods, waarvan Paulus het fundament had gelegd, af te breken.

16-18. De Here bewijze barmhartigheid aan het huis van Onesiforus, daar bij mij dikwijls heeft verkwikt en zich voor mijn ketenen niet heeft geschaamd. Integendeel, toen hij te Rome gekomen was, heeft hij mij ijverig gezocht en mij ook gevonden; - de Here geve hem, dat hij barmhartigheid bij de Here vinde op die dag - en hoevele goede diensten bij te Eféze bewezen heeft, weet gij zelf het best.

Geheel anders was Onesiforus geweest. Deze was uit Eféze naar Rome gegaan om Paulus op te zoeken. Men was immers het contact met de apostel volkomen kwijtgeraakt. De broeders in Rome konden Onesiforus geen aanwijzingen geven. Eerst na een naarstig of ijverig en lang speurwerk waarbij veel kerkers afgezocht werden, vond hij de gevangenis waar Paulus zich bevond. Hij wist door de gevangenisdeuren binnen te komen om zijn geliefde leermeester te midden van andere gevangenen te ontdekken.

In zo'n antieke kerker heersten verschrikkelijke toestanden, vooral wanneer ze vol zaten. De gevangnissen in Nederland zijn daar in vergelijking recreatie-oorden bij. Tijdens de regering van keizer Nero waren er heel wat gestraften en wij moeten hoogstwaarschijnlijk deze gevangentijd van Paulus

omstreeks 64 dateren. De verblijven waren donker, vunzig en vuil, en een ondraaglijke stank vermeerderde de ellende. De sterfte onder zulke gevangenen was uiteraard zeer groot.

Voor Onesiforus gold met recht 'nomen est omen', de naam is een teken, want hij betekent 'hulp-brenger'. Onesiforus wordt evenals Fygelus en Hermógenes verder niet in het Nieuwe Testament vermeld, maar wel heeft hij in de overlevering en in de legende - dankzij zijn naam - een grote rol gespeeld. Ongetwijfeld heeft deze broeder door zijn positieve inbreng Paulus niet alleen opgemonterd maar ook in diens nooddrift voorzien, want voedsel en kleding werden veelal niet of weinig verstrekt. Verder miste de apostel voor zijn schrijven iemand als Tertius aan wie hij zijn brief kon dicteren (Rom. 16:22).

Ook hierin kon Onesifórus hem hebben bijgestaan, want de ogen van de oude apostel zullen in het duistere kerkerhol er niet beter op geworden zijn en een goede brief schrijven duurde geen uren maar dagen. Zo schreef Paulus aan de Galaten dat zij vroeger zoveel van hem hielden, dat ze gaarne hun ogen zouden hebben uitgerukt en ze aan hem zouden geven hebben. Als een grote uitzondering had de apostel de Galatenbrief zelf geschreven en getuigde hij: 'Ziet met hoe grote letters ik u schrijf met eigen hand'(Gal. 4:15 en 6:11).

Paulus zat te Rome als een misdadiger in ketenen geklonken, maar Onesiforus had zich niet voor de apostel geschaamd en hij had deze uitgestoten godsmann opgezocht. Zo moest ook Timótheüs leren om dapper te zijn en zich niet voor Paulus te schamen (1:8). Zijn liefde tot de apostel moest zo groot zijn dat hij zelfs de barre reis

in de winter ervoor over zou hebben en het erop wagen zou Paulus in de gevangenis op te zoeken (4:21). Onesiforus was een voorbeeld van een vriend die in moeilijke tijden trouw bleef en hierin was hij een voorbeeld voor Timótheüs.

Wat er eigenlijk in Rome met Onesiforus gebeurd is, blijft een duistere zaak. Is hij later weer behouden in Eféze bij zijn gezin teruggekeerd? Of is hij in deze poel van ellende omgekomen? Allereerst wordt de bede uitgesproken of de Heer aan het huisgezin van Onesiforus barmhartigheid wilde bewijzen voor al het goede dat deze oprechte christen aan Paulus had gedaan. Dan volgt aan het einde een bede, dat de Here Jezus Christus hem in 'die dag' - van het rechtvaardig oordeel Gods en volgens de vertaling Brouwer: op de jongste dag - zou geven, dat hij erbarming zou vinden bij Hem, de Here, 'want wij moeten allen voor de rechterstoel van Christus openbaar worden, opdat een ieder wegdrage wat hij in zijn lichaam verricht heeft, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad'(2 Cor. 5:10).

Paulus verlangde dus dat Onesiforus ook de kroon der rechtvaardigheid zou ontvangen, welke 'te dien dage' de Here, de rechtvaardige rechter, hem zou geven maar ook allen die zijn verschijning hebben liefgehad (4:8). Hij die immers een profeet als Paulus goed doet, zal het loon van een profeet genieten!

De rooms-katholieken gaan aan de hand van deze verzen er stellig vanuit, dat Onesiforus in de gevangenis is bezweten en een martelaar werd voor de zaak van de dienstknecht des Heren, de apostel Paulus. Deze zou dan hier allereerst voor het achtergebleven gezin in Eféze

hebben gebeden, dat hij in hoofdstuk 4:19 nog eens extra gedenkt. In het laatste vers zou Paulus dan voorbede doen voorde gestorven Onesiforus. De rooms-katholieken gebruiken deze tekst om hun leer omtrent het vagevuur en het bidden voor overledenen te ondersteunen.

Wij merken echter op dat het niet vast staat dat Onesiforus was gestorven en dat het gevaarlijk is een leer te bouwen op een eenvoudige wens van de apostel dat de Here deze dienstknecht voor zijn goede werken aan hem bewezen, zou belonen. Er is ook geen sprake van een voorbede voor de doden, maar van een zegenwens voor achtergebleven huisgenoten en voor een gestorvene die men tezamen aan de eeuwige barmhartigheid van God toevertrouwt. Er staat: 'De Here geve hem'. Paulus hoopt dat de Zoon des mensen in 'die dag' zal zeggen: 'Komt, gij gezegende mijns vaders, beërft het Koninkrijk, dat u bereid is van de grondlegging der wereld af Want Ik ben in de gevangenis geweest en gij zijt tot Mij gekomen' (Matth.25:34,36).

Wanneer Onesiforus als martelaar is gestorven, zal de Here hem in 'die dag' barmhartigheid bewijzen. Een martelaar kan zijn goede werken immers niet volmaken of voltooiën, maar hem wordt een wit gewaad gegeven, namelijk dat van de gerechtigheid (Openb. 6:10,11). Ook in Eféze had Onesiforus een lichtend spoor achtergelaten en dat wist Timótheüs nog beter dan de apostel Paulus in zijn gevangenschap.

HOOFDSTUK 2

1,2. Gij dan, mijn kind, wees krachtig in de genade in Christus Jezus, en wat gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, vertrouw dat toe aan vertrouwde mensen, die bekwaam zullen zijn om ook anderen te onderrichten.

Paulus drukt zijn genegenheid jegens Timótheüs, die zo lang bij hem in de leer was geweest, uit, door hem 'mijn kind' te noemen, een woord dat in het Grieks inniger klinkt dan 'zoon'. Dit kind zou groeien tot een geestelijk volwassen man, die het werk van de apostel zou kunnen voortzetten. Paulus weet dat Timótheüs het in Efeze niet gemakkelijk heeft. In Asia had men zich immers van hem afgekeerd en Timótheüs, die aan zijn leermeester verknocht was, zal hierdoor wel moeilijkheden hebben ondervonden.

De apostel vermaant nu zijn toegewijde volgeling om naar de inwendige mens met kracht versterkt te worden door de genade, die hij in Christus Jezus bezit. Door Hem is immers de genade geworden, dat wil zeggen dat Gods gunstbewijzen door Jezus Christus naar ons toe zijn gekomen en dat wij door het geloof in Hem deze genade ons kunnen toe-eigenen. In deze genade moet Timotheüs blijven geloven en daarop vertrouwen zonder te twijfelen. Met de genade wordt het hele pakket van Gods gunstbewijzen bedoeld, dat in de gemeente aanwezig is vanwege een onverbreekelijke band met haar hoofd, Christus Jezus.

We denken hierbij onder meer aan de schuldvergeving met de rechtvaardiging, aan de doop met de Heilige Geest met

zijn gaven, aan de bevrijding uit de hand van alle vijanden, aan de genezing en het herstel naar het beeld van God en zijn Zoon, en aan de hoop op de toekomstige heerlijkheid. Als voorganger mag Timótheüs in het bewustzijn leven, dat de Heer hem de bijzondere genade wil schenken, die hij voor zijn leidende functie nodig heeft. Dan kan hij tot een rots in de branding zijn, 'krachtig in de Here en in de sterkte zijner macht' (Ef. 6:10).

Paulus had 'rondgereisd met de prediking van het Koninkrijk' en hij had in Eféze 'niet nagelaten al de raad Gods te verkondigen' (Hand. 20:25-27). Hij stond voor de waarachtigheid ervan in met vele anderen, zoals bijvoorbeeld de apostelen. Hij stond met vele getuigen borg voor de zuiverheid, betrouwbaarheid en voor de ongelofelijke rijkdom van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen. Met vele anderen had hij de opdracht van zijn Heer opgevolgd: 'Gij zult mijn getuigen zijn'(Hand. 1:8). Ook zal de apostel bij de aanstelling van Timótheüs in de gemeente waarvan dus de leden getuigen waren geweest - er wel duidelijk op hebben gewezen wat de inhoud van de prediking als belijdenis van het geloof, behoorde te zijn.

De jonge voorganger-evangelist had nu de opdracht dit evangelie verder te verbreiden. Hiervoor had hij eerlijke, zuivere en betrouwbare mannen en vrouwen nodig. In het bijzonder bij de aanstelling van oudsten, 'die zich belasten met prediking en onderricht', zou Timótheüs zeer voorzichtig te werk moeten gaan (1 Tim. 5:17). Deze mannen moesten niet alleen de gemeenteleden onderwijzen, maar tegelijkertijd de ingeslopen dwalingen ontmaskeren. In de gemeente van Jezus Christus mogen slechts die mensen leiding geven, die in alle opzichten

blijk hebben gegeven, dat zij nauwgezet met de Heer leven en goed op de hoogte zijn van de gezonde leer.

Zulke betrouwbare mannen op wier geloofsleven staat kan worden gemaakt, kunnen ook als evangelist en zending worden uitgezonden. Op deze wijze komt Gods heil in deze wereld: eerst door Paulus en de apostelen, dan door mannen als Timótheüs die door de apostelen waren onderwezen, dan door de volgende generaties die het op betrouwbare wijze weer aan anderen overleveren (Hebr. 2:3). In dit verband spreekt men in de officiële kerken wel van apostolische successie.

De opvolging in het ambt wordt dan een onafgebroken reeks, waarbij telkens de ambtsdrager door zijn voorganger wordt ingewijd onder oplegging der handen. Het gaat dan veelal over een magische handeling waarbij automatisch bijzondere krachten en begaafdheden aan de ambtsdrager worden meegedeeld. Deze weet zich dan op die manier verbonden met de apostelen. Bij Paulus ging het evenwel om betrouwbare mannen, 'die goed bekend staan, vol van Geest en wijsheid' (Hand. 6:3). Zij verbinden de volgende generaties met de pioniers van het begintijdperk, omdat zij nauwkeurig doorgeven wat de apostelen en profeten hadden geleerd. Dit zal dan altijd op een wijze gebeuren, die aan de oude leer nieuwe glans verleent in een altijd veranderende maatschappij.

Een man Gods als Timótheüs had onderscheiding van geesten. Hij was in staat de juiste, kundige, betrouwbare en geestelijk rijpe personen in de gemeente er uit te halen. Waar bijvoorbeeld oudsten op zuiver democratische wijze gekozen worden, kan men niet verwachten dat het gros van de kiezers dit onderscheidingsvermogen heeft. Het

gevaar is dan groot dat men niet alleen tal van leraars maar ook oudsten zal bijeen halen naar eigen begeerte (4:3).

Bij de juiste ontwikkeling der prediking zal het evangelie van het Koninkrijk steeds voller en rijker worden, totdat de eindfase is bereikt: de mens Gods die volkomen is en tot alle goed werk volkomen toegerust (3:17). Door zulk een getrouwe woordbediening wordt de gemeente voortgebracht, die zonder vlek of rimpel is. De prediker in ons huidig tijdsbestek zal moeten bouwen op het fundament van apostelen en profeten. Hun leer heeft vele eeuwen lang weinig vrucht gedragen vanwege de vele dwalingen die in het grote Babylon werden gevonden.

Daar dreigde het onkruid het goede zaad menigmaal te verstikken. Toch zal het oorspronkelijke evangelie van Jezus Christus de volle vrucht opbrengen waarop de hemelse Landman geduldig wacht. Dit gebeurt dan door de verkondiging van het volle evangelie, dat zijn kracht ten volle ontwikkelt tijdens de late regen, die nieuwe impulsen schenkt aan de boodschap die in de aanvang door 'vertrouwde mensen' werd doorgegeven. Hierdoor werd aan het waarachtige leven een continuïteit verzekerd, die door de Heer zelf met een beeld werd geïllustreerd: 'Eerst een halm, daarna een aar, daarna het volle koren in de aar' (Marc. 4:28).

3. Lijd met de anderen als een goed soldaat van Christus Jezus.

De verkondiging van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen is bij de aards gerichte mens en ook bij de vleselijke christen niet welkom. Zij gaat gepaard met

strijd, verdrukking, bespotting en religieuze boycot. Timótheüs mag hiervoor niet opzij gaan, maar in deze strijd moet hij sterk worden. In hoofdstuk 1:8 vermaande zijn leermeester hem: 'Wees bereid voor het evangelie te lijden in de kracht Gods'. Jezus zelf had gewaarschuwd dat er verdrukking of vervolging komt om der wille van het woord van het Koninkrijk der hemelen (Matth. 13:21). Dit is een specifiek begeleitend verschijnsel bij dit evangelie.

De duivel gaat immers als een brullende leeuw te keer, wanneer een mens op grond van zijn rechtvaardiging door het bloed van Christus, krachtens zijn wedergeboorte en vanwege zijn kennis van het Koninkrijk der hemelen, bewust zijn plaats gaat innemen in de hemelse gewesten. Vele christenen zien de brullende leeuw alleen maar in mensen of in omstandigheden, maar ze zijn geestelijk doof en blind om hem te horen en te zien in de onzienlijke wereld. De plaats die de geestelijke mens in de hemelse gewesten inneemt, vormt een reële bedreiging voor de duivel. Zijn komst verstoort de rust in de hemelse gewesten en veroorzaakt daar oorlog (Openb. 12:7). Met dit feit zullen wij als geestelijke christenen dus rekering moeten houden.

Timotheüs en met hem vele anderen zijn soldaten van Jezus Christus. Zij behoren tot 'de heerscharen, die in de hemel zijn' (Openb. 19:14). Zij zullen daarom de pressie van de boze geesten moeten weerstaan 'vast in het geloof, zonder aan het woord van God te twijfelen of zich te laten intimideren en deprimeren. Zoals een soldaat ingezet werd om voor zijn keizer tegen de vijand te strijden, zo zal iedere dienstknecht des Heren het evangelie van het Koninkrijk der hemelen moeten verdedigen, en de tegenstander die op alle manieren de voortgang en

realisering ervan probeert te verhinderen, bestrijden en overwinnen. Alle geestelijke christenen zijn frontsoldaten, vooral de door God aangestelde dienstknechten. Met elkaar dienen zij de gevaren, de smaad en de moeilijkheden het hoofd te bieden.

De zwakheid of weekheid van Timotheüs was begrijpelijk maar wel verkeerd. Een soldaat van Christus moet immers ieder zelfmedelijden van zich afschudden. Paulus had in Corinthe ook al voor hem in de bres moeten springen. In 1 Corinthiërs 16:10,11 vermaant de apostel de gemeente dringend om zijn jonge vriend te ontzien, hem niet af te schrikken of gering te schatten, want Timotheüs deed precies hetzelfde werk als de apostel. Paulus had hem aangesteld. Hij had de benodigde capaciteiten en kennis om een gemeente te leiden, maar hij moest niet timide of bevreesd zijn. Het Romeins imperium kon slechts in stand worden gehouden, indien zijn soldaten de militaire uitdrukking: lijd verdrukking, zich tot levensregel hadden gesteld.

Onder deze voorwaarde had de grote legeraanvoerder en leidsman Jezus, de Koning der koningen, ook Timótheüs in zijn armee opgenomen. Christus dienen betekent voor Hem strijden en lijden en de heilige oorlog aandurven (1 Tim. 1:18 en 6:12). 'Goede' krijgsknechten zijn niet van hun stuk te brengen door moeilijke situaties, maar ze zijn meer dan overwinnaars door Hem' (Rom. 8:37). Zij beheersen de situatie, waarin zij verkeren.

4. Tijdens de veldtocht wordt geen soldaat gemoeid in de zorg voor zijn onderhoud; hij heeft slechts hem te voldoen, door wie bij aangeworven is.

Wanneer iemand zich ten dienste stelt van Jezus Christus en diens evangelie, behoeft hij niet bezorgd te zijn voor zijn natuurlijke leven of voor zijn levensonderhoud. Heeft de Heer niet beloofd: 'Weest niet bezorgd over uw leven, wat gij zult eten of drinken, of over uw lichaam, waarmede gij het zult kleden'? (Matth. 6:25). Wanneer in het bijzonder een dienstknecht van God de opdracht die hij heeft ontvangen, nauwkeurig uitvoert om zijn Heer te behagen en aan diens begeerte te voldoen, zal zijn meester voor hem zorgen naar de inwendige mens maar ook naar het natuurlijke leven.

Het is niet de bedoeling van de Heer dat een voorganger, een zendeling of evangelist een geloofsstrijd moet voeren ter wille van een paar schoenen of een ander kledingstuk voor zijn kinderen. Ook niet dat zij afhankelijk zullen zijn van goedwillende familieleden of vrienden die hen iets toestoppen. De Heer sprak tot hen die Hij had aangeworven: 'Toen Ik u uitzond zonder beurs of reiszak of sandalen, hebt gij toen aan iets gebrek gehad? Zij zeiden: Aan niets' (Luc. 22:35).

Wie had hen dan tijdens deze uitzending onderhouden? Het antwoord hierop is, dat het woord dat zij hadden gepredikt, ook de harten van de hoorders had bewogen om de discipelen van Jezus van hun goederen mee te delen. Reeds in zijn eerste brief aan Timótheüs had Paulus erop gewezen, dat de oudsten die zich bezighielden met de prediking des woords, een dubbel 'honorarium' toekomt (1 Tim. 5:17).

Zeer vele malen ontleent de apostel zijn voorbeelden van het christelijke leven aan de militaire dienst. 'Want niet

tegen vlees en bloed geldt onze strijd, maar tegen heerschappijen en machten, tegen wereldbeheersers dezer duisternis, tegen de boze geesten in de lucht' (Ef 6:12 Can. vert.). De vrienden van de apostel werden medestrijders' genoemd (Filip. 2:25 en Filémon 2). De worsteling met de demonen is reëel voor de apostel, want hij schrijft over een zware strijd'(Col. 1:29).

Ook over een engel van de satan, die hem met vuisten bewerkte (2 Cor. 12:7). Had hij ook niet in 1 Timótheüs 1:18 zijn jonge vriend opgewekt 'de goede strijd' te strijden met geloof en een goed geweten? Aan de hemelse worsteling denkende, schrijft hij in 2 Timótheüs 4:7, dat hij de goede strijd had gestreden, dat is de juiste worsteling tegen het rijk der duisternis.

Zoals een oorlog een algehele inspanning vergt, zo vraagt de strijd in de hemelse gewesten een concentratie van geloof en de inzet van de gehele mens. Het beeld dat Paulus gebruikt, is niet die van een dienstplichtig soldaat, die op zijn best een algemene liefde tot zijn vaderland heeft, maar van een beroepsmilitair die zich persoonlijk met zijn opperbevelhebber verbonden weet en voor hem door het vuur wil gaan. Zo'n beroepsmilitair neemt niet deel aan een korte en voorbijgaande oorlog, maar aan een langdurige veldtocht, die zijn gehele leven duurt en waar hij voor zijn onderhoud geheel afhankelijk is van de ravitaillering uit het depot in het hoofdkwartier.

Zijn enige zorg is om zijn bevelhebber te behagen en bij deze goed aangeschreven te staan. Zo is de grote zorg voor de christen om de overste leidsman van zijn geloof, die hem ook heeft angeworven, welgevallig te zijn. Naast hun strijderswerk behoeven de heerscharen die in de

hemel zijn en die hun overste volgen, niet bovendien bezorgd te zijn voor hun natuurlijke bestaan en dat van hun gezin.

Wat de vergelijking betreft met de Romeinse soldaten, kan van dezen worden gezegd dat ze vrijwilligers waren. Er bestond wel een zekere dienstplicht, maar men kon evenals vroeger bij ons, plaatsvervangers aanwijzen en bijna altijd waren er vrijwilligers genoeg. Ze werden aangenomen na keuring, wanneer ze althans de vereiste lengte van 1.72 m hadden. De soldaten bleven 20 á 25 jaren in dienst. Ze waren dus vaklui.

Een nadeel was dat de soldaat niet gehuwd mocht zijn. Velen, die jarenlang in een garnizoen leefden, hielden een huishoudster. Kinderen uit zulk een buitenechtelijke verhouding geboren, werden vaak weer soldaat. Een voordeel was hun vrij goede financiële positie. Een soldaat verdiende in die tijd 225 denariën, dat is f 90,-. Een groot gezin kon ruimschoots van een denarie - een penning - per dag leven.

Wanneer een soldaat op ongeveer 42-jarige leeftijd ontslagen werd, kreeg hij de kapitale som mee van 3000 denariën, dus f 1200,-. Van dit voor die tijd grote bedrag kon hij dan grond kopen om te bouwen of een zaak op te zetten. Johannes de Doper stelde echt geen onredelijke eisen, toen hij zei dat soldaten met hun soldij tevreden moesten zijn. (ontleend aan 'De antieke wereld' van dr. A. Sizoo).

5. En is iemand een kampvechter, dan ontvangt bij de krans alleen, als hij volgens de regels van het kamp heeft gestreden.

Opnieuw geeft Paulus een vergelijking om de noodzakelijkheid aan te tonen dat men bereid moet zijn zich geheel in te zetten voor de dienst van de Heer. Hij spreekt nu over een worstelaar in de arena, die er op uit is om zijn tegenstander te overwinnen en zegevierend uit de strijd te komen. Dit beeld wijst Timótheüs op de 'worsteling tegen de boze geesten', waarbij hij zijn aandacht volledig moet wijden aan de vijand, zonder terug te schrikken voorzware en langdurige geestelijke inspanning. Hij kan het zich daarbij niet permitteren een ogenblik afleiding te zoeken in de natuurlijke wereld.

In 1 Corintiërs 9:26,27 vergelijkt Paulus zichzelf met een vuistvechter, dat is een worstelaar die eerste zijn tegenstander op de grond werpt en daarna met vuistslagen buiten gevecht stelt. Dit worstelen en boksen is een beeld van de dagelijkse strijd die Paulus te voeren had, evenals zijn Meester, die sprak: 'Zie, Ik drijf boze geesten uit en volbreng genezingen, heden en morgen' (Luc. 13:32). Denk aan de strijd van Paulus tegen een engel van satan, die hem met vuisten sloeg. Is de vijand al worstelende tegen de aarde geworpen, dan kan de overwinnaar nog niet op zijn lauweren rusten, maar volgt er nog een vuistgevecht. Om geschikt te zijn voor zo'n strijd, tuchtigt Paulus zijn lichaam en houdt het in bedwang, teneinde de strijd niet te verliezen.

In Filippenzen 3:12-14 maakt Paulus een toespeling op het hem vertrouwde beeld van een wedstrijdloper in de renbaan. Hij doet slechts één ding en kent maar één doel:

zijn voltooiing te bereiken in Christus, de hoogste ontplooiing van het beeld Gods. Daartoe vergeet de apostel alles wat achterhem ligt. Hij wil ook niet meer aan zijn leven als Farizeeër in dienst van de wet denken, want dat had voor hem het verschrikkelijke resultaat gehad, dat hij de gemeente Gods ten bloede toe had vervolgd. Paulus stormt nu in de renbaan vooruit om in het Koninkrijk Gods de overwinningsprijs te ontvangen. Door de kracht van Gods Geest rent hij, maar wordt daarbij niet moede en ook niet moedeloos.

De lauwerkrans is die waarvan Openbaring 2:10 zegt: 'Wees getrouw tot de dood en Ik zal u geven de kroon des levens'. Men ontvangt deze als men in de geestelijke strijd gebruik gemaakt heeft van de wapenen des lichts en van de kracht van Gods Geest. De toerusting bestaat uit het Woord van God en de begaafdheden van de Heilige Geest.

De overwinning wordt nooit behaald door geweld of natuurlijke inspanning, maar door geloof in het volle evangelie van Jezus Christus. Men krijgt de lauwerkrans alleen, wanneer men zich stipt gehouden heeft aan de bepalingen van de wedstrijdregels en zijn vlees de juiste zelftucht heeft opgelegd. Wie in de tijd van de grote afval waarin wij leven, het door God voorgestelde doel bereiken wil, zal zich beslist niet kunnen spiegelen aan de christenheid van onze tijd, maar zich de onvoorwaardelijke levensovergave van de eerste christenen moeten voorhouden. Zij vormen de betrouwbare wolk van getuigen. De christen die gedreven wordt door de begeerte van het vlees en de begeerte der ogen en die al zijn inspanningen richt om in deze vergankelijke wereld te slagen, is onbekwaam voor het Koninkrijk Gods.

Onze vertaling luidt: Is iemand een kampvechter? Dit is nog niet zo vanzelfsprekend in onze tijd. Misschien zegt iemand wel dat hij regelmatig deelneemt aan demonstraties van de vredesbeweging, of dat hij de guerrillastrijders in de derde wereld ondersteunt. Misschien is de strijd van het volk Israël in het Midden-Oosten voor sommigen wel het voorbeeld van een heilige oorlog. Maar hiermee zal hij toch de lauwerkrans niet ontvangen. Hij zal zich met zijn antwoord moeten instellen op de gedachtewereld van de apostel, die in deze brief schreef. 'Ik heb de goede strijd gestreden' en dat is die in de hemelse gewesten.

Ook schreef hij: 'Wees mijn navolgers gelijk ik Christus navolg'. Bent u een kampvechter of worstelaar in bijbelse zin, of vermijdt u deze strijd tot iedere prijs? Misschien vindt u het gemakkelijker dat men voor u strijdt. Soldaten en kampvechters waren vrijwilligers die ongeveer een kwart eeuw onafgebroken hun beroep uitoefenden. Zij moesten zich voortdurend trainen en altijd in goede conditie zijn voor de strijd. Zo zal de tijd aanbreken dat de gemeente de zonen Gods voortbrengt, die altijd paraat zijn en aan wie het zal gelukken de vijand ter aarde te werpen en hem met vuistslagen volkomen uit te schakelen.

6,7. De landman, die de zware arbeid verricht, moet het eerst van de vruchten genieten. Let wel op wat ik zeg, want de Here zal u in alles inzicht geven.

Het derde beeld dat Paulus voor de arbeiders in Gods Koninkrijk gebruikt, is dat van de landman. Deze ploegt, zaait, egt en wiedt. Dit is zwaar werk. De

Canisiusvertaling heeft: 'De landman die zich afslooft'. Hij behoort immers tot een categorie mensen die bekend staat om haar vlijt en geduld en dit ondanks de telkens teleurstellende wisselvalligheden van de natuur. Maar de boer ploegt altijd voort. Aan deze inspannende arbeid heeft de Heer een belofte verbonden, die vele van zijn dienstknechten heeft vertroost en gesterkt.

Zo'n landman moet ook het eerst van de opbrengst eten. Zo gaat dit toe in de onzienlijke wereld. Wie het evangelie, van het Koninkrijk predikt, zal ook van de vrucht van de Heilige Geest het eerst genieten. Hij mag dan reëel leven in de blijdschap, de vrede en de gerechtigheid van het rijk van God, onverschillig hoede omstandigheden ook zijn. Wie zich niet laat afleiden van zijn geestelijke taak, maar zich volledig wijdt aan zijn ambt, is de eerste die de overwinnaarskroon ontvangt en de vrucht van zijn arbeid mag plukken.

De apostel denkt hierbij niet zoals in 1 Corinthiërs 9:7 aan de stoffelijke vrucht in salaris en recht op verzorging, maar aan de geestelijke vrucht vanwege de groei in de genade. Ook uit zulke trouwe predikers komen de geopenbaarde zonen Gods voort.

Al met al behoeft Timótheüs ook in geen ding bezorgd te zijn en zeker niet over zijn financiële toestand, zoals men dit haast tussen de regels doorleest. De regel is: wanneer iemand voor het voedsel van een ander zorgt, zal hij dubbel terug ontvangen, dus zowel in de natuurlijke als in de geestelijke wereld.

Timótheüs moet de drie beelden maar goed onthouden. In zijn bediening zal hij hier profijt van hebben. Misschien

bedoelen de merkwaardige woorden van vers 7 wel een afsluiting van heel het voorgaande. Paulus zou dan enkele vragen uit de brief door Timótheüs aan hem geschreven, hier beantwoord hebben, evenals hij dit ook had gedaan aan de Corinthiërs. Timótheüs moet goed over deze antwoorden nadenken en mogen er nog dingen zijn, die niet geheel duidelijk voor hem zijn, dan zal de Here, wanneer hij zich getrouw door de Heilige Geest laat leiden, ook de andere problemen en vragen die zich nog kunnen voordoen, oplossen.

Timótheüs had verschillende geestelijke begaafdheden ontvangen, maar wie heeft, zal gegeven worden. Paulus bidt daarom: 'De Here geve u verstand in álle dingen' (St. Vert.). Dit zal hem tevens behoeden voor vervlakking en eigen wijsheid. Hij kan er nog genoeg bij leren. Wanneer zo'n geestesgesteldheid ontbreekt, raakt men verstrikt in verstarring en doodsheid. Dan moet men zich steeds bezighouden met de leer der vaderen om geestelijk voedsel te kunnen uitdelen. De ware schriftgeleerde in het Koninkrijk der hemelen wordt evenwel voortdurend geïnspireerd en brengt uit zijn voorraad steeds nieuwe en originele gedachten naar voren maar ook indien nodig oude waarheden, waardoor de gemeente van Jezus Christus wordt gevoed en groeien kan.

8. Gedenk, dat Jezus Christus uit de doden is opgewekt, uit het geslacht van David, naar mijn evangelie.

Het is voor Timótheüs van levensbelang om steeds. terug te denken aan het feit, dat zijn Heer uit de doden was opgestaan en dat Hij leeft. Deze kennis is een bemoediging voor hem in zijn strijd en in zijn lijden en zij

is dit nog voor allen, die door boze machten worden aangevallen en die verdrukking lijden. Zij allen doen er goed aan om deze geloofsbelijdenis voortdurend voor ogen te houden. Jezus Christus is niet alleen op een vage wijze uit de 'dood' opgestaan zoals bijvoorbeeld iemand van een zware ziekte herstelt, maar Hij is uit de 'doden' opgewekt, dat wil zeggen opgestaan te midden van ontelbare gestorvenen door wie Hij omgeven was.

De laatste vijand, de koning des doods, kon Hem niet vasthouden. De poorten van de hades waren niet bij machte Hem te overweldigen. Paulus hunkerde ernaar ook in dit opzicht aan de Zoon des mensen gelijkvormig te worden, want hij schreef in Filippenzen 3:11, dat hij óók wilde komen tot de opstanding tussen de doden uit.

Timótheüs moet in al zijn lijden alleen 'het ooggericht houden op Jezus, de leidsman en voleinder van zijn geloof, die om de vreugde, wélke vóór Hem lag, het kruis op Zich genomen heeft, de schande niet achtende, en gezeten is ter rechterzijde van de troon Gods' (Hebr. 12:2). Zo leert hij dan met Jezus te leven (vers 11). Hij mag zich identificeren met de Verrezene, die met eer en heerlijkheid is gekroond, teneinde deelgenoot te zijn van een glorieus, hemelse roeping.

Ook is Jezus het zaad van David, want zegt de Schrift niet, dat de Messias uit diens geslacht en uit het dorp Bethlehem zou komen? (Joh. 7:42). Op grond van dit soort profetieën is Hij nu de beloofde Koning, die op de troon van zijn vader David is gezeten. Dan moeten we hier evenwel bij bedenken dat David eenmaal de vertegenwoordiger van God op aarde was. Israël was immers een theocratie of godsregering. In 1 Kronieken

28:5 en 29:23 staat dat David op de troon van Jahweh zat. Op de Pinksterdag verwees Petrus naar dit koningschap met de woorden: 'Daar David nu een profeet was en wist, dat God hem onder ede gezworen had één uit de vrucht zijner lendenen op zijn troon te doen zitten, heeft hij in de toekomst gezien, en gesproken van de opstanding van de Christus'(Hand. 2:30,31).

Jezus is geen mythische figuur, maar Hij was de zoon van David. Als verheerlijkt en geestelijk mens kennen wij Hem evenwel thans niet meer naar zijn vleeselijke afkomst, want de aardse troon van David was een tijdelijke zaak en waardigheid, maar de hemelse troon is eeuwig (2 Cor. 5:16). Jezus heeft nu alle macht in hemel en op aarde en wie in Hem is - dus wie in zijn woorden blijft - heeft deel aan zijn hemels koningschap (Hebr. 3:1).

Daarom vervolgt Paulus in vers 12: 'Indien wij volharden, zullen wij ook met Hem als koningen heersen'. Wie echter deel krijgt aan zijn macht en glorie, zal ook op gelijke wijze als Hij moeten beginnen, dus wel in de hemel heersen over de machten der duisternis in de kracht van de Heilige Geest en omringd zijn door de dienende engelen, maar op aarde smaadheid en verdrukking ondergaan. Ons koningschap is nog niet van de wereld, maar alleen van de hemel (Joh. 18:36). Eerst moeten wij de strijd in de hemelse gewesten winnen om later de aarde te kunnen vernieuwen.

Met het evangelie van het Koninkrijk reisde Paulus rond en hij was er in zijn denken volkomen mee verweven, dus één mee geworden. Daarom heeft hij het hier over mijn evangelie'. Hij had ermee rondgereisd van Jeruzalem tot Illyrië toe, dat is het huidige Joego-Slavië (Hand. 20:25 en

Rom. 15:19). Het evangelie van Paulus was 'het evangelie Gods', dus dat in Gods raad ontstaan was (Rom. 1:1).

Het opent de hoge weg door het Koninkrijk der hemelen. Zo schreef de apostel: 'Hem nu, die bij machte is u te versterken - naar mijn evangelie en de prediking van Jezus Christus (dus zoals deze het ook gepredikt had), naar de openbaring van het geheimenis, eeuwenlang verzwegen, maar thans geopenbaard' (Rom. 16:25,26). Ook Jezus verkondigde 'wat sinds de grondlegging der wereld verborgen gebleven is en Paulus zette diens prediking van de specifieke evangelie met zijn inzichten en kennis van de geestelijke wereld, voort (Matth. 13:35).

Wie in onze tijd dit evangelie van Christus en van Paulus verdraait tot een aardse aangelegenheid 'is vervloekt', dat wil zeggen verbonden met leugenmachten der duisternis (Gal. 1:8). Daarom richten wij de aandacht niet op de bevrijdingsbewegingen in de derde wereld en ook niet op het natuurlijke volk Israël, maar op een wandel, een strijd, een bevrijding en een herstel in de geestelijke wereld. Dit evangelie van het Koninkrijk der hemelen moet over de gehele wereld worden verkondigd' aan alle volk en stam en taal en natie'. Het is 'het eeuwig evangelie', omdat het zich niet bezighoudt met de tijdelijke en vergankelijke dingen, maar met hemelse realiteiten (Matth. 24:14 en Openb. 14:6).

Dit evangelie is het licht van de dageraad. Het voert de christen tot het zoonschap van God en maakt hem tot een pretendent van Davids troon, dat is dus Gods troon. Het is het evangelie van de nieuwe of vernieuwde mens en van het herstel der ganse schepping. Voor onze christenheid geldt daarom het vermaan om Wit de slaap te ontwaken,

want de nacht is ver gevorderd en de dag is nabij (Rom. 13:11,12).

9. waarvoor ik kwaad lijd en zelfs boeien draag als een misdadiger. Maar het woord van God is niet geboeid.

In zijn volle-evangelie prediking ligt de oorzaak van het lijden van Paulus. Zij had tot gevolg dat hij overal op grote weerstand stuitte en dikwijls werd vervolgd. De Joden in Jeruzalem en in Asia hadden bevonden dat hij met 'zijn evangelie' een pest was en een onruststoker. Hij was voor hen een aanstoot. Voor de Grieken was zijn evangelie een dwaasheid en de geleerden in Athene gaven openlijk blijk van hun verachting.

Voor de Judaïserende 'broeders' was hij een omstreden figuur en een ketter (Hand. 15:1, 17:32, 24:5 en 1 Cor. 1:23). Hij bracht een leer die overal werd tegengesproken (Hand. 28:22). Zelfs in de door hem gestichte gemeenten in Asia had men zich op dit tijdstip van hem afgekeerd, omdat er een bedekking lag op hun denken. Nu zat hij vanwege zijn prediking als een boosdoener in een kerker te Rome. Het is waarschijnlijk dat hij onder Nero als aanvoerder en prediker der belasterde christenen was aangehouden en ingesloten.

Deze beruchte keizer had de naam van de christenen verbonden aan een grote brandstichtingsaffaire om zijn tegenstanders te kunnen vervolgen, op dezelfde wijze zoals later Adolf Hitler de Rijksdagbrand organiseerde om zijn politieke vijanden uit de weg te kunnen ruimen. Is het wonder dat Paulus tijdens dit zware lijden in zijn

gevangenschapsbrieven de naam 'Heiland' telkens gebruikte?

Het was een voorrecht van een Romeins burger dat hij nooit met ketenen mocht worden geboeid. In Handelingen 21:33 wordt verhaald dat de overste Paulus met twee ketenen liet binden. Hiermee zijn kettingen bedoeld die uit ijzeren schakels bestonden. Later liet de tribuun deze van Paulus afnemen (Hand. 22:29). Wel mocht een Romein met touwen worden gebonden om hem het vluchten te beletten. Vaak werd zo'n gevangene met een lange band of touw met één pols aan een soldaat vastgemaakt.

Paulus had dit menigmaal ervaren, wat hem dan niet verhinderde nog te schrijven. Ketenen vormden echter een aparte straf en marteling vanwege de pijnlijke druk die ze uitoefenden en hun ongemakkelijke zwaarte. De boelen waar in ons vers over gesproken wordt, zijn ketenen (1:16). Paulus draagt ze als een misdadiger zonder dat er rekering mee was gehouden dat hij het Romeinse burgerrecht bezat. Hij was dus buiten de wet geplaatst. Dit was wel een bijzondere vernedering (vergelijk hiermee Hand. 12:6,7 en 28:20). Ook voor Jezus gold dat Hij als boosdoener door de Joden aan Pilatus was overgeleverd en als iemand zonder enige rechten werd gekruisigd. (Joh. 18:30).

Het is alsof de apostel dit zware lijden had voelen aankomen, toen hij in zijn eerste brief aan Timótheüs schreef, dat er in de gemeente smekingen, gebeden, voorbeden en dankzegging plaats moesten hebben voor koningen en alle hooggeplaatsten, opdat 'wij een stil en rustig leven mogen leiden'. Protestacties en demonstraties zijn uitingen van geweldgeesten. Zij worden door

vleselijke christenen gebruikt om aan hun eisen kracht bij te zetten. Had de moeilijk te leiden gemeente te Efeze aan de oproep van de apostel gehoorgegeven? Wij weten het niet.

Welke christenen houden zich ook nu eigenlijk bezig met het bidden voor de overheid? Of was in dit geval het antwoord van de Heer hetzelfde als bij de bede van Paulus, dat de engel van satan van hem zou worden weggenomen? Toen hoorde de apostel de stem van de Geest in hem: 'Mijn genade is u genoeg, want de kracht openbaart zich eerst ten volle in zwakheid' (2 Cor. 12:9).

Wij moeten ons niet over het lijden van Paulus verwonderen, want hij trad met zijn evangelie de vijand op diens eigen terrein in de hemelse gewesten tegemoet. Paulus stelde echter zijn persoonlijk leven achter bij zijn arbeid. Zijn vreugde in de gevangenis was, dat het woord van God niet geboeid was. De verkondiging ervan zou doorgaan en het woord zou tot zijn Zender niet terugkeren dan voldragen en voldaan. Het zou zelfs tot in onze tijd een zelfstandig bestaan leiden, want de apostel spreekt nog nadat hij gestorven is.

Zijn voorbeeld en zijn brieven stuwden nog allen voort, die met Gods Geest zijn vervuld en die kennis bezitten van het evangelie van het Koninkrijk. Ook in het geestelijk gesluisde christendom van onze tijd zullen de vervolgende machten dit evangelie in zijn loop trachten te stuiten, maar het is niet te boelen. Het volle evangelie zal zijn werk blijven doen inde gewetens en harten van hen, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid en naar de volle waarheid.

10. *Om deze reden wil ik alles verdragen, om de uitverkorenen, opdat ook zij het heil in Christus Jezus verkrijgen met eeuwige heerlijkheid.*

Er is maar één doel waarvoor de apostel leeft, namelijk voor het Koninkrijk Gods dat door zijn prediking binnen in de hoorder kwam. Daar doet het dan zijn vernieuwend werk in degene die het hoort en aanneemt. Dit woord wordt dan weer verder verkondigd en allen die het geloven, behoren tot de uitverkorenen. Tezamen vormen zij het lichaam van Christus, de Uitverkorene. Paulus weet dat hij zijn deel door zijn prediking en bediening heeft bijgedragen. Hij bezit dat onwrikbare geloof dat zijn woord ook verder heil zou brengen.

Het zou de gelovigen van alle tijden tot eeuwige heerlijkheid voeren, dat betekent tot de gelijkvormigheid aan Jezus Christus die de afdruk is van het goddelijke Opperwezen. Deze genade zou bij hen aanvangen, zodra zij dit evangelie van het Koninkrijk met blijdschap aannamen. Ter wille van deze heilsopenbaring wil de apostel alles verdragen en deze innerlijke zekerheid vervult zijn kerker met een sprankelend licht. Hij kan schrijven dat hij zich verblijdt over hetgeen hij om die uitverkorenen lijdt. Hij is immers bezig in zijn vlees aan te vullen wat nog ontbreekt aan de verdrukking van Christus ten behoeve van zijn lichaam, de gemeente (Col. 1:24).

Jezus had voor zijn tijd op aarde de raad Gods gediend. Hij predikte het evangelie van het Koninkrijk binnen de begrenzingen van het Jodendom. Hierbij leed Hij verdrukkingen. Ook Hij werd geboeid en onderging onrecht. Ook Hij had alles verdragen, in het bijzonder de 'tegenspraak van de zondaren' (Hebr. 12:3). Paulus reisde

in het volgende tijdsbestek de toenmalig bekende wereld af en vervulde het restant, dat aan het lijden van Christus ontbrak. Ook hij werd gebonden, gevangen genomen en voortdurend belaagd door de vijand. Ook zijn lijden diende ergens voor en zijn werk droeg en draagt nu nog de rijke vrucht. Met de andere apostelen en profeten was hij een legger van het fundament van het huis Gods, waarvan Jezus Christus de uiterste hoeksteen is.

De lijdensgedachte heeft in het christendom maar weinig begrip gevonden. Men heeft het lijden van Christus zo apart gesteld en de christenen door de alles beheersende genadeleer zo passief gemaakt, dat verdienstelijke werken en verdienstelijk lijden niet meer nodig zijn. Toch spreekt de Heer duidelijk dat zijn volgelingen in alle tijdperkendeel zullen hebben aan zijn lijden, willen ze ook deel hebben aan zijn heerlijkheid. Hij is ons in alles ten voorbeeld geweest, ook in het dragen en 'verdragen' van lijden en smaad.

Van Hem werd gezegd, dat Hij tijdens zijn lijden stemloos was als een schaap voor zijn scheerders, dat wanneer Hij gescholden werd, niet terugscholden als Hij leed, niet dreigde. Wanneer aan het einde der tijden of in de volheid der eeuwen de zonde tot volheid komt, zal ook het lijden der christenen tot volheid komen. Jezus sprak dat dan de gróte verdrukking zou komen, zoals er niet geweest was en ook niet meer zou wezen, omdat dan de strijd en het lijden zich niet meer op aarde zullen afspelen, maar in de hemelse gewesten en in het onzienlijke Harmageddon.

11. Het woord is betrouwbaar: immers, indien wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven;

Paulus citeert nu enkele regels uit een bij de eerste christenen veel gezongen Hebreeuws lied. Hij leidt het in met de bekende woorden: het woord is betrouwbaar of waarachtig. Wij zouden zeggen: het gaat precies met ons zoals er in dit lied staat: 'Indien wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven'. 'Met Hem gestorven zijn' betekent dat men met het oude leven, waarin de geest der ongehoorzaamheid werkzaam was en waarin men voldeed aan de begeerten van het vlees, heeft gebroken. In Jacobus 1:15 wordt opgemerkt dat de zonde in de mens ontstaat, wanneer hem iets verlokken door de boze wordt voorgehouden en dit door de begeerte naar binnen wordt gezogen.

Deze zuigkracht noemt de broeder des Heren een proces van bevruchting, waardoor de kiem der zonde in de mens wordt gelegd. De nieuwe schepping, de geestelijke mens, is echter voor deze begeerte gekruisigd. 'Met Christus gestorven zijn' betekent met Hem aan het kruis zijn geweest. Onze Heer werd daar door de wereld uitgeworpen, omdat deze Hem haatte. De machten overspoelden Hem en daar werd openbaar, dat Hij niet van de wereld was, dat deze voor Hem dood was en Hij dood voor de wereld was. Er bestond dus ook daar geen enkele gemeenschap tussen Christus en de wereld die in het boze ligt.

Aan het kruis werden de boze machten, die in deze wereld in de kinderen der ongehoorzaamheid werkzaam zijn, ontmaskerd, herkend en ten toon gesteld. Aan dit kruis wordt door zijn geloof ook de christen voor de wereld gekruisigd en- de wereld voor hem (Gal. 6:14). Zo wordt het kruislijden van Christus in de gedachten van de

christen tot een reële zaak. Hij sterft daarvoor de wereld die in het boze ligt, dit wil zeggen dat hij met haar gedachten geen enkele gemeenschap meer heeft naar de inwendige mens.

De wereld is voor hem dood, dat wil zeggen dat zij hem geen leven te bieden heeft. Bij zijn opstaan wordt het denken van de christen vernieuwd door de Gekruisigde. 'Met Christus leven' betekent voldoen aan de wetten van de geest. Onze geest hunkert naar de gemeenschap met de Heilige Geest. Wordt deze begeerte bevrucht, dan worden er goede werken voortgebracht.

De geciteerde regel stemt geheel in met het Paulinische denken. Zo lezen wij bijvoorbeeld in Romeinen 6:8 hierover: 'Indien wij dan met Christus gestorven zijn, geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven'. Of in 2 Corinthiërs 4:11 waar staat: 'Want voortdurend worden wij, die leven, aan de dood overgeleverd - dat is met de dood geconfronteerd - om Jezus' wil, opdat ook het leven van Jezus zich in ons sterfelijk vlees openbare'. Van dit sterven en van deze opstanding leggen wij een eerste getuigenis af in onze doop.

Voor de lijdende soldaten van Jezus Christus en in het bijzonder ook voor de apostel, die in zijn cel rekering moest houden met een aflopend leven op aarde, wordt het sterven aan de zonde letterlijk het medesterven met hun Heer tijdens hun martelaarschap ter wille van het evangelie, ten einde deel te hebben aan de zaligheid en heerlijkheid van de eerste opstanding bij de wederkomst des Heren (Filip. 3:10,11).

Het is zeker - want het woord Gods is waarachtig - dat wanneer wij gesmaad en vervolgd worden en wanneer men op leugenachtige wijze kwaad over ons vertelt, wij ons mogen verheugen in de heerlijkheid van de toekomstige wereld. Dan zal God alle tranen van onze ogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch geklaag, noch moeite zal er meer zijn.

12,13. indien wij volharden, zullen wij ook met Hem als koningen heersen; indien wij Hem zullen verloochenen, zal ook Hij ons verloochenen; indien wij ontrouw zijn, Hij blijft getrouw, want Zichzelf verloochenen kan Hij niet.

Volharden betekent in de woorden van de Heer blijven, ze niet loslaten, ook niet als de engel van satan ons aanvalt en neer wil drukken, opdat wij ons niet zouden verheffen. Dan ontvangen wij hetgeen beloofd is. Door volharding en geduld wordt ook de belofte verkregen dat wij met Jezus Christus eenmaal op zijn troon zullen zitten en met Hem zullen heersen over al de werken van de goddelijke Schepper. Het gaat bij zulk hoog streven niet om macht, eer en aanzien op aarde, maar om de heerschappij in de hemel. Deze valt de christen niet vanzelfsprekend ten deel, maar ze wordt verworven door een geestelijke inspanning en ontwikkeling.

Hier ligt dus een voortdurende strijd met de boze geestenwereld aan ten grondslag. Allen die het gezag dat zij bij de doop in de Heilige Geest ontvangen hebben, gebruiken om op slangen en scorpioenen te treden en deze autoriteit richten tegen de gehele legermacht van de vijand, zullen dit hemelse koningschap verkrijgen. Door de onwrikbare standvastigheid van de geopenbaarde zonen

Gods zal de satan eenmaal uit de hemel worden geworpen. Daarna wordt dan alles wat op aarde is, als een rechtmatige buit hun in de schoot geworpen. De Heer sprak immers: zoek eerst mijn hemels Koninkrijk en de gerechtigheid ervan. Dan zal alles op aarde aan u, geestelijke christenen, worden geschonken (Matth. 6:33). Wij zoeken de gerechtigheid van het Koninkrijk Gods, indien wij het Koninkrijk der hemelen zuiveren van de boze geesten. Daarna zal ook de heerschappij op aarde ons ten deel vallen.

De Leidse vertaling luidt: 'Indien wij het lijden uithouden, dan zullen wij ook met Hem heersen'. Deze waarheid realiseerde Paulus zich, toen hij ter wille van het evangelie in boelen was geklonken en hij hield ze Timótheüs voor als een samenhangend geheel van oorzaak en gevolg. Er zijn evenwel christenen die verlicht zijn geweest en die op weg waren naar het koningschap, maar het lieten afweten.

In Hebreëen 6:4,5 staat, dat zij van de hemelse gave of erfenis hadden genoten, deel hadden gekregen aan de Heilige Geest en aan het goede, betrouwbare woord Gods, dat zij als deelgenoten van de hemelse roeping ook de krachten der toekomstige eeuw hadden gesmaakt, en toch daarna waren afgevallen. In de ure van de strijd en van de verzoeken verloochenden zij hun Heer. Zij stotten daar niet alleen de Heer van zich af, maar maakten ook zichzelf van Hem los.

Deze verwijdering was de verloochening van zijn wezen, want Hij bleef wél staande in zijn diepste lijden. Daarom werd Hij waardig gekeurd om als Lam van God de boekrol te openen, dat is het gehele reddingsplan van God met de mens en met zijn schepping uit te voeren. Indien wij

evenals Hij het lijden uithouden, dus volharden zonder te wankelen of te bezwijken, zullen ook wij waardig zijn om gesteld te worden voor het aangezicht van de Zoon des mensen (Luc. 21:3 6). Jezus zegt immers: wie overwint gelijk Ik overwonnen heb, zal deel hebben aan mijn heerschappij (Openb. 3:21). De valse dwaalleraars over wie de volgende perikoop spreekt, die ketterijen invoerden, verloochenden de Gebieder die hen had vrijgekocht (2 Petr. 2:1).

De christen ontvangt toegang tot het eeuwige leven door het geloof dat Jezus Christus zijn zondeschuld heeft weggenomen. Dit is de betekenis van het kruis van Golgotha. Dit is het begin van de weg des heils waarbij men de schuldvergeving ontvangt uit louter genade., Aan het einde van de weg wacht evenwel het koningschap, dat verworven wordt, wanneer de christen steeds waakzaam is en de boze geesten wederstaat en overwint. Paulus zag deze weg als een renbaan waarover hij liep om dit doel te bereiken. Door niet te waken en door de boze niet op alle fronten te weerstaan verwerft de christen niet de bekwaamheid tot het koningschap, want hij blijft onderworpen aan de vijand.

Christus zal ons als troonverwerwers verloochenen, indien wij Hem in zijn lijden als Lam Gods niet volgen waarheen Hij ook eenmaal zelf ging. Indien wij hierin ontrouw worden, zullen wij bemerken dat Hij dit hoge principe niet loslaat. Hij bleef er zelfs trouw aan tot de dood des kruises. Hij sprak eenmaal waarschuwend tot zijn discipelen: 'Wie Mij verloochenen zal voor de mensen, die zal verloochend worden voor de engelen Gods' (Luc. 12:9). Deze kunnen ons dan niet dienen.

Jezus wil Zich een parlement vormen van louter koningen. Dan is Hij de Koning der koningen. In Openbaring 12:10 staat, dat de zonen Gods de draak zullen overwinnen door het bloed van het Lam - dat is op basis van de hun toegerekende gerechtigheid - en door het woord van hun getuigenis tijdens hun verzoeken en lijden. Ten einde de algehele en absolute zege te behalen hebben zij hun natuurlijk leven zelfs tot in de dood niet lief Adeldom verplicht!

Jezus kan Zichzelf niet verloochenen door de krans der overwinning te schenken aan kampvechters, die de strijd opgeven en ontrouw zijn aan hun roeping. Hij is immers gisteren en heden dezelfde en ook zijn woord blijft altijd van kracht. Dit is een tweesnijdend zwaard dat het kwade en het goede vaneen scheidt. Het geeft de belofte van heil en heerlijkheid aan hen die trouw blijven, maar veroordeelt allen die het levensprincipe van Christus loslaten. Er is dus duidelijk een samenhang tussen Christus en de Zijnen, zoals die er is tussen de wijnstok en de ranken. In Johannes 15:4 zegt Jezus: 'Evenals de rank geen vrucht kan dragen uit zichzelf, als zij niet aan de wijnstok blijft, zo ook gij niet, indien gij in Mij niet blijft'.

14. Blijft dit in herinnering brengen in de tegenwoordigheid van God, dat men geen woordenstrijd moet voeren, die tot niets nut is, ja verderf brengt aan wie ernaar horen.

Het voorgaande in deze brief bevat waarheden, die te maken hebben met de diepte van wijsheid en van kennis Gods. Deze belangrijke zaken moest Timótheüs naar voren brengen. Hij had de opdracht de gemeente te Efeze

tot een hemelse hoogte op te voeren. Het gevaar was evenwel aanwezig dat sommigen in deze gemeente van een grote hoogte zouden vallen (Openb. 2:5). In de loop der jaren was de eerste liefde en de heilige geestdrift verminderd in plaats van toegenomen. Bij gebrek aan geestelijk leven gingen bepaalde woordvoerders en oudsten zich in allerlei spitsvondige verklaringen der Schriften verliezen.

Men raakte de werkelijke bedoeling van de leer van Jezus Christus kwijt. De Schriften zijn ons immers niet allereerst gegeven om onze kennis te vergroten, maar om ons leven te veranderen. Zij brengen ons kennis bij hoe wij onszelf kunnen verloochenen, hoe wij elkaar kunnen verdragen, respecteren en liefhebben, op welke wijze wij blijmoedig smaadheid en verachting kunnen ondergaan en hoe wij een onberispelijke en heilige levenswandel kunnen hebben. Christendom is een manier van leven en de prediking moet hierop zijn gericht. Deze moet ons omvormen tot mannen en vrouwen Gods, tot koningen en priesters in het Koninkrijk van de hemelse Vader.

Door religieuze leergeesten misleid waren sommigen te Efeze op zijpaden terecht gekomen. Zij hielden zich bezig met fabels of mythen met hun spectaculaire verhalen, en met eindeloze en onbetekenende geslachtsregisters, die niets te maken hebben met geloof, hoop en liefde, of met het herstel en de ontwikkeling van de beschadigde mens (1 Tim. 1:4). De Canisius vertaling laat Paulus waarschuwend schrijven: 'Scherp hun deze dingen in, en bezweer hen bij God, geen woordenstrijd te voeren, die tot niets anders dient dan tot verderf der hoorders', of zoals er letterlijk staat: die een catastrofe bij hen bewerken.

Het zijn immers allemaal listige afleidingsmanoeuvres van religieuze geesten, die geen heil en heerlijkheid kunnen brengen en die niet willen dat de christen zijn hemels doel bereikt. Men kan van dwalingen geestelijk niet groeien, want zij binden de gelovige meestal aan de aarde. Men moet het evangelie der waarheid verkondigen en er niet over discussiëren. Jezus is als het Woord Gods de weg der waarheid en deze gaat alleen door de hemelse gewesten.

Het heeft bijvoorbeeld geen nut om in onze tijd te twisten over het doen en laten der christenen op zondag, of vrouwen wel of niet met een hoofdbedekking in de samenkomsten moeten verschijnen, wat voor soort brood men bij het avondmaal mag gebruiken en of men daar wijn of druivensap zal drinken. Ook kan men twisten over het aantal oudsten dat aanwezig moet zijn bij het zalven van zieken, welke doopformule de enige goede is, en welke zinnen men moet gebruiken om bij het avondmaal brood en wijn te zegenen.

Zo werden in het tsaristische Rusland in de tijd dat de revolutie al dreigde, vele duizenden levend verbrand, omdat zij het kruisteken met twee vingers maakten in plaats van met drie! Zo kan men bij het uitdrijven van boze geesten vanwit een psychologische kennis hele lijsten van demonen samenstellen of ook wel formules voorschrijven, die aanleiding geven tot twistgesprekken, maar waarbij de inspirerende werking van de Heilige Geest gedooft wordt.

Timótheüs moest zijn door God geschonken autoriteit gebruiken om een einde te maken aan al deze nutteloze praktijken en zinloze woordenstrijd. Hij moest zich bepalen bij de gezonde leer, die herstelt, vertroost en

opbouwt. Hij moest zich opstellen tegen de dwaalleringen waarvan de innerlijke leegheid openbaar werd, omdat zij de vrede en de vreugde in de gemeente roofden. Het gevaar zat niet in de grote afwijkingen, maar in de verschuivingen van de hoofdwaarheden naar allerlei accenten en afgeleide inzichten, die dwangmatig door zogenaamde rechtzinnige en leerstellige broeders werden voorgeschreven.

Deze dwaalleraars hielden zich bezig met allerlei scherp afgebakende formuleringen. Zij schokten hun medechristenen door hun gebrek aan soepelheid en vrijheid van denken. Zij vermoedden hun toehoorders met hun lange uiteenzettingen en woordgevechten. Steeds heeft men in de gemeente van Jezus Christus zulke lieden aangetroffen, die het discussiëren tot een hoofdbestanddeel van hun christelijk leven maken.

15. Maak er ernst mede u wél beproefd ten dienste van God te stellen, als een arbeider, die zich niet behoeft te schamen, doch rechte voren trekt bij het brengen van het woord der waarheid.

Evenals de apostel Paulus werd Timotheüs van alle kanten aangevallen, een bewijs dat de boze vele vurige pijlen op deze dienstknecht des Heren had gericht. Dan mankeerde hij dit en dan dat, en vooral zijn maagpijnen hinderden hem. Wellicht stond dit alles in verband met zijn strijd in de oudstenraad en met bepaalde leidinggevende figuren, die hem door geweld intimideerden. Paulus adviseert zijn jonge medewerker om alleen met God te rade te gaan en zich voor Hem betrouwbaar te tonen.

Timótheüs moet niet gaan debatteren met zijn tegenstanders, want dit dient nergens toe. In zijn geval heeft hij te maken met leergeesten, die nooit te overtuigen zijn. Zelfs aan Jezus lukte dit niet. Hij moet ook uitkijken niet door een geest van (verbaal)geweld te worden gegrepen. Zo moeten ook wij het bij een discussie alleen van onze gemeenschap met de Heer verwachten, die ons door de Heilige Geest zijn woorden indachtig maakt. Hij wil het ons immers 'in die ure geven'. De leer aangaande het Koninkrijk der hemelen is niet samen te bundelen in een aantal dogma's en afgebakende begrippen.

Jezus bracht geen stelsel en dit deden ook de apostelen niet. De ware leer is de gezonde leer, want zij brengt geestelijke mensen voort, die de vrucht van de Heilige Geest in hun leven openbaren. Het is niet nodig om ad rem of goed van de tongriem gesneden te zijn. Dat waren godsmannen als Mozes en Paulus ook niet, maar zij stelden zich in moeilijke situaties ogenblikkelijk op voor God met 'de hand op de troon des Heren', dat wil zeggen dat zij zich onder de leiding van de Heilige Geest stelden. Zo brengt men het evangelie niet alleen in woorden maar ook in kracht, namelijk door een juiste levenswandel.

Het woord 'beproefd' werd door de wisselaars gebruikt die 'zuiver' geld verhandelden. Door de Geest van God geleid geeft men 'zuivere' antwoorden. Hiervan gaf Jezus menig voorbeeld. Denk ook niet in de eerste plaats wie en wat je moet bestrijden, maar aan je verantwoordelijkheid voor God. Het is van groot belang dat je na een moeilijk gesprek je niet voor God behoeft te schamen, omdat je jezelf door boze geesten liet leiden, die de hartstochten deden oplaaien en verkeerde argumenten naar voren brachten.

Paulus raadt Timótheüs aan om rechte voren te trekken bij het brengen van het woord der waarheid. Deze uitdrukking zou dan ontleend zijn aan de ploeger. Daar dit woord evenwel in het Nieuwe Testament alleen hier voorkomt, is de betekenis ervan onzeker. De Statenvertaling heeft: 'Die het woord der waarheid recht snijdt'. Calvijn werkte dit beeld uit in een vergelijking met een vader, die voor zijn gezin het brood voorsnijdt. Zo zou dan ieder kind zijn bescheiden of toegemeten deel ontvangen: niet te weinig en niet te veel.

Het 'recht hakken' of 'snijden' kan ook ontleend zijn aan een metselaar of steenhouwer, die een steen in de passende vorm hakt. Deze past dan weer in het geheel van het bouwsel. Men vertaalt ook wel: 'Ga met het woord der waarheid recht door zee'. De Septuaginta, de Griekse vertaling van het Oude Testament, geeft in Spreuken 3:6 het 'recht snijden' weer in: 'Ken Hem in al uw wegen, dan zal Hij uw paden recht maken'. In Spreuken 11:5 staat ongeveer: gerechtigheid traceert, grift of snijdt kaarsrechte, onberispelijke paden, zonder kronkelingen, recht op het doel afgaande.

Wie dus het woord der waarheid, dat is het evangelie aangaande het plan van God met de mens, op de juiste wijze brengt en het zelf beleeft, ook al is hij nog onvolmaakt, zal zich niet behoeven te schamen. Dit in tegenstelling met de dwaalleraars, die het spoor bijster zijn geraakt en die een huichelachtig leven leiden. Bij een twistgesprek gaat het om gelijk hebben, maar bij God gaat het erom dat wij gezond geestelijk voedsel uitdelen.

De uitdrukking in vele vertalingen, dat een dienstknecht het woord der waarheid recht moet snijden, is aanleiding geworden tot een gevaarlijke dwaalleer in de evangelische wereld. Men spreekt daar namelijk over 'bedelingen' (in het Engels dispensations). Men bedoelt hiermee dat er verschillende perioden in de bijbel zouden zijn aangewezen waarin de mens op zijn gehoorzaamheid aan God wordt getest. Dit dan in verband met een speciale openbaring van Gods wil voor een bepaalde 'bedeling' of tijdperk.

De vader van het dispensationalisme, dr. C. I. Scofield, schreef in een boekje 'Die het woord der waarheid recht snijdt': 'Iedere nieuwe bedeling - dus afgesneden deel van de Schrift moet worden beschouwd als een nieuwe test van de natuurlijke mens en ieder ervan eindigt in een oordeel, dat de misslagen en zonden van de mens markeert. Iedere bedéling heeft hierbij haar eigen karakter'. Algemeen onderscheidt men zeven 'dispensations' tussen het herstel van de aarde uit de oorspronkelijke chaos - zoals zij dit leren - en deel en de nieuwe aarde. Ze zijn die van de onschuld (Gen. 3), het geweten (Gen. 4-8), het menselijke gezag (Gen. 9-11), de belofte (Gen. 12:1 -Ex. 12:3 6), de wet (Ex. 12:37, Matth. 3), de genade (Matth. 3:1, Openb. 19:2 1), het Koninkrijk (Openb. 20:1-15).

Iedere bedéling eindigt dus met een mislukking en elke keer schenkt God een nieuw proeftijdperk. De tweede bedéling zou die van het geweten zijn, maar Paulus wijst er al in Romeinen 2:14,15 op, dat het geweten ook onder de heidenen werkzaam is. Ook de voorouders van Paulus hadden God met een rein geweten gediend (1:3). Verondersteld wordt dat de bedéling van de belofte

eindigde met die der wet, maar deze bevat ook vele heerlijke beloften, ook in haar schaduwdienst. Verder neemt de genade de wet niet weg, maar de mens wordt van de vloek der wet verlost.

Het gevaarlijke van de bedelingenleer is, dat ook het tijdperk der genade met een geestelijk echec zou eindigen. Er is dus geen zicht voor de gemeente op een spade regen, op een opgaande lijn die eindigt bij de openbaring van de zonen Gods. Wel is er een abrupte afsluiting van dit tijdperk - waarin de mens Gods nimmer is te voorschijn gekomen - door middel van de opname van een gemeente, die de strijd in de hemelse gewesten niet heeft gekend en gevoerd en die ook geen overwinningen heeft behaald.

In het laatste tijdperk, het duizendjarige rijk, zou dan het volk Israël zijn schaduwachtige, levitische tempeldienst weer gaan verrichten. Het geestelijk Israël, het hemels Jeruzalem en de hemelse tempel hebben in hun alles overheersende en eeuwige betekenis geen plaats in de bedelingenleer.

16. Maar vermijd de onheilige, holle klanken; want zij zullen de goddeloosheid nog verder drijven,

De apostel geeft nu Timótheüs in verband met de dwaalleraars de raad om zich niet bezig te houden met onheilig en banaal gepraat, dus met kreten en slogans die geen enkele innerlijke waarde hebben. Het is een christen onwaardig een godsdienstig gesprek te voeren dat niets te maken heeft met het grote herstelplan van God voor de mens en de schepping. Dat geeft alleen maar blijk van geestelijke leegheid. Ongetwijfeld moeten we hierbij

denken aan 1 Timotheüs 1:4, waar de apostel zijn leerling waarschuwt zich niet in te laten met eindeloze mythen, geslachtslijsten en twistvragen over de wet, welke meerbijdragen tot het ontstaan van discussies dan tot verwezenlijking van het plan Gods door het geloof.

Holle klanken hebben wel betekenis, maar de inhoud ervan gaat verloren door een overmatig gebruik van woorden en termen. Zo kon men in pinksterkringen te pas en te onpas de uitroep horen 'prijs de Heer', zelfs al was er op zo'n ogenblik geen bijzondere reden tot vreugde aanwezig. Wij denken ook aan de geforceerde belijdenis van sommigen, die bij zware ziekte zo gemakkelijk tot anderen kunnen zeggen: 'Jezus Christus gisteren en heden dezelfde', zonder dat zij zich van de inhoud van deze uitspraak serieus rekenschap hebben gegeven.

Zo zijn ook de woorden: kruis, christendom en bloed dikwijls tot uitgeholde begrippen geworden, waarvan de wezenlijke betekenis de christen ontgaat. Men spreekt van christelijke, politieke partijen, christelijke volken en christelijke organisaties, die veelal met de verwarring van het grote Babylon van doen hebben. Denk ook aan de uitdrukking 'dek je onder het bloed', wanneer men in een worsteling tegen de boze geesten wordt betrokken. Het bloed van Jezus reinigt ons evenwel van de zondesuld, maar de Heilige Geest schenkt ons de kracht tot overwinning in de geestelijke strijd. Wat ook te zeggen van de veel gebruikte uitdrukking 'wij zijn allemaal zondaars'?

Iemand die deze woorden belijdt, bewijst dat hij geen weet heeft van de felle vijandschap tussen het zaad der vrouw en dat van de slang. Het gevolg van een profaan

woordgebruik is, dat dit geen heil en heerlijkheid brengt, maar het christen-zijn erdoor wordt vervlakt. Men ziet immers de werkelijke waarde en de betekenis van het evangelie niet meer. Daarom is het nodig dat een christen zich steeds weer bezint op woorden en uitdrukkingen die de verzoening, de schulddelging, de oude mens en het met Christus gestorven en opgewekt zijn, betreffen. Wie het onheilig gepraat niet vermijdt, zal steeds meer vervreemden van de gemeenschap met God. Gedachteloos spreken over heilige zaken bevordert de wetteloosheid, die het ware leven aantast en verwoest.

Bij deze waarschuwing denken we ook aan de casuïstiek, die het verval der kerk eeuwen lang heeft bewerkt. Men bedoelt hiermee dat men algemene, principiële begrippen en abstracte regels tot in het minutieuze toe aan de gemeenteleden oplegt. Wanneer de leiding van de Heilige Geest ontbreekt, zoekt men zijn kracht in voorschriften en regels. De handboeken over moraal en ethiek worden steeds dikker. Zo spreekt men bijvoorbeeld van lichte en zware (hoofd) zonden, die worden uitgewist door goede werken, waarbij dan ook weer spitsvondige verschillen worden gemaakt in de verdienstelijkheid ervan.

Zo kwamen kerken en kringen ook in beroering over de wijze van de kledij, over de hoofddracht der vrouw, over het zingen van psalmen en gezangen, of op welke wijze men lof- en prijsliederen behoort te zingen, als hiervoor tenminste een plaats werd ingeruimd. Kenmerkend is daarbij dat de christenheid over de werkelijke grote vraagstukken in onze tijd sterk verdeeld is en geen leiding kan geven. Denk bijvoorbeeld aan abortus, euthanasie, kinderbeperving, echtscheiding, het ongetrouwd

samenwonen, het feminisme, de homofiele praktijk, de vredesbeweging, burgerlijke ongehoorzaamheid, enz.

Geen wonder dat men gezien de vele christelijke gedragsregels van vroeger, het individu de laatste jaren wil beschermen tegenover de dwingende overmacht van de religieuze gemeenschap en men de persoonlijke vrijheid en verantwoordelijkheid wil doen zegevieren. Dit laatste doet dan weer de balans naar de andere zijde doorslaan, zodat ieder handelt naar wat goed is in eigen ogen. De mens die tenslotte ten einde raad is en het niet meer ziet zitten, stelt zich dan maar weer onvoorwaardelijk onder de discipline van de geestelijke leiders, die hem tot in de details voorschrijven wat hij doen en laten moet.

17,18. en hun woord zal voortwoekeren als de kanker. Tot hen behoren Hymenaëüs en Filétus, die uit het spoor der waarheid geraakt zijn met hun bewering, dat de opstanding reeds heeft plaats gehad, waardoor zij het geloof van sommigen aftreken.

In onze tekst wordt eigenlijk niet het gewone woord 'kanker' gebruikt. Dr. A. Sizoo schrijft hierover onder meer in 'De antieke wereld en het Nieuwe Testament': 'Er is sprake van het ook bij onze dokters gebruikelijke woord 'gangraena', dat is een voortvretende verzwering. Het woord kanker is Latijn en betekent eigenlijk kreeft. Hoe de ziekte aan deze naam is gekomen, weet men niet'. Gangraena is dus een weefselversterf als gevolg van een afsluiting van de bloedtoevoer. Plaatselijk weefselversterf kan onder invloed van bacteriën in rotting overgaan.

Paulus bedoelt dat tegen het onheilige gezwets van bepaalde schriftuitleggers geen kruid is gewassen. Wanneer men ze tegenspreekt gaan ze steeds verder met onderscheidingen en gevolgtrekkingen te maken, zodat hun woorden zich uitbreiden als een 'rottend gezwel'. Er ontstaat dan een sfeer welke haar vernietigende uitwerking heeft op de liefde, de gerechtigheid, de blijdschap en de vrede van het Koninkrijk Gods.

Bij valse leringen denken we aan de benen van de letter V. Eerst zijn deze nog wel met elkaar verbonden, maar dan gaan ze voorgoed uiteen. De dwaling gaat dan een eigen bestaan leiden en raakt steeds verder af van de klare en heldere gedachten van het plan van God. Daarom moet iedere nieuw aangediende leer getoetst worden aan de uitspraken van Jezus en zijn apostelen. Dezen hebben als kundige bouwmeesters het fundament gelegd, waarop wij moeten voortbouwen, ieder met zijn eigen begaafdheden en inspiraties en in verband met de tijd waarin hij leeft.

Zo missen bijvoorbeeld de erfzondeleer, de uitverkiezingsleer waardoor de mens van eeuwigheid al bestemd zou zijn tot zaligheid of tot verderf - en de kinderdoop de verbondenheid met het nieuwtestamentische fundament. Zo zullen wij in zake de leer van het Koninkrijk der hemelen en de strijd in de hemelse gewesten er nauwkeurig op moeten letten, dat wij ons telkens opnieuw baseren op de bijbelse terminologie en geen 'eindeloze onderscheidingen maken, die veeleer moeilijkheden ten gevolge hebben dan door God gegeven leiding van het geloof.

Paulus noemt met name twee dwaalleraars, Hymenaëus en Filétus. Zij ondermijnden immers de leer van de

opstanding, een hoofdpijler van het christelijke fundament. Van de eerste staat in 1 Timótheüs 1:20 dat de apostel hem de satan had overgeleverd. Waarschijnlijk leerden deze Efeziërs dat de christen reeds bij zijn doop als volwaardig geestelijk mens uit de dood was opgestaan tot een nieuw leven. Zij ontkenden dus het groeiproces van de geestelijke mens en loochenden het lichaam als wezenlijk onderdeel van hem.

Naar heidense gedachten was het uitgesloten dat er een lichamelijke opstanding en verschijning zou volgen, omdat de stof onbelangrijk werd geacht. Het lichaam werd immers vergeleken met een kerker, waarin de ziel was opgesloten. Het sterven was een definitieve bevrijding uit het lichaam.

Onder de Joden waren er ook heel wat die leerden dat de mens opstaat in zijn kinderen. Ook in de gemeente te Corinthe waren er die leerden dat er geen opstanding der doden was dan alleen in zuiver geestelijke zin (1 Cor. 15:12). De waarheid is, dat de gelovige bij zijn wedergeboorte eerst opstaat naar de inwendige mens en zich daarna zo ontwikkelt dat hij later na zijn ontslapen bij de opstanding der doden zijn verheerlijkt lichaam kan transformeren in een stoffelijk lichaam, zoals er staat: 'Er wordt een natuurlijk lichaam gezaaid, en een geestelijk lichaam opgewekt' (1 Cor. 15:44).

De stof is dan volkomen onderworpen aan de geest. Dit is de ware weg waardoor de mens naar geest, ziel en lichaam deel heeft aan de vernieuwing. Jezus sprak na zijn opstanding, dat een geest of engel geen vlees en beenderen heeft en daarin dus niet verschijnen kan, zoals Hij dit wel kon bij zijn verschijning (Luc. 24:39). In Openbaring 20:6

staat dat de gezaligden 'deel hebben aan de eerste opstanding'. Deze is dus wel begonnen maar nog niet voltooid.

Aangaande de geestelijke opstanding sprak Jezus: 'Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, de ure komt en is nu, dat de doden naar de stem van de Zoon van God zullen horen, en die haar horen, zullen leven'. Daarna wees de Heer op een kómente opstanding der doden met de woorden: 'De ure komt, dat allen, die in de graven zijn, naar zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, wie het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, wie het kwade bedreven hebben, tot de opstanding ten oordeel'(Joh. 5:25-29).

Maar reeds in het allereerste begin van zijn evangelieverkondiging had Paulus ook geleerd dat er christenen zouden zijn, die niet zouden sterven. maar levend zouden worden weggenomen om zich te voegen bij hen, die deel hebben aan het glorierijke afsluitingsproces der opstanding (1 Thess. 4:16,17). Voor deze categorie zal dus de opstanding voltooid zijn bij de opname der gelovigen in een punt des tijds.

De legendevorming om de apostel Johannes dat deze niet sterven zou, zal wel door bepaalde dwaalleraars gebruikt zijn om de opstanding der doden te ontkennen. Van al de loochenaars der opstanding kan worden gezegd, dat deze onkundige en onstandvastige lieden de schriftwoorden verdraaien tot hun eigen verderf (2 Petr. 3:15,16).

19. *En toch staat ongeschokt het hechte fundament Gods met dit merk: De Here kent de zijnen, en: Een ieder, die de naam des Heren noemt, breke met de ongerechtigheid.*

Tegenover het afbreken van het gezonde geloof door de dwaalleraars blijft de waarheid onverwrikbaar staan als een hecht fundament dat door God zelf is gelegd. Ook de opstanding der doden, die door Hymenaëus en Filétus werd geloofend, behoort tot de grondvesten van het geloof. Deze 'eerste beginselen' vormen een stevige grondslag, omdat geen enkel onderdeel ervan kan worden gemist. Dit fundament dat in Hebreeën 6:1-3 genoemd wordt, moet volkomen zuiver geleerd en beleefd worden.

Het zegel, waarmerk of kenmerk van het fundament des geloofs is de inscriptie van de bouwmeester zelf. Het is op de hoeksteen ervan aangebracht en daaraan ontleent het gehele gebouw zijn authenticiteit. Zo schrijft de apostel in 1 Corinthiërs 3:11 dat Jezus Christus het fundament is. In Openbaring 21:14 is sprake van de namen der twaalf apostelen en in Efésiërs 2:20 worden ze tezamen gevoegd: 'Gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, terwijl Christus Jezus zelf de hoeksteen is'. Zijn leeraangaande het Koninkrijk der hemelen domineert in alle onderdelen. Wanneer de gemeente op deze grondslag gebouwd wordt, is zij zelf pijler en fundament der waarheid (1 Tim. 3:15).

Paulus schreef aan de gemeente te Corinthe dat zij het zegel van zijn apostelschap was. Haar leden hadden zijn prediking aanvaard en waren hierdoor in het lichaam van Christus gekomen (1 Cor. 9:2).

Het zegel van de bouwmeester typeert op twee wijzen de aard van het gebouw of de gemeente. De apostel zegt allereerst: 'De Here kent de zijnen'. Deze uitspraak is ontleend aan Numeri 16:5 volgens de lezing van de Septuaginta. In dit vers zegt Mozes tegen de rebellerende Leviet Korach: 'God heeft de zijnen bezocht en gekend'. Korach, Dathan en Abiram meenden dat Israël een democratie was. Zij spraken: 'De gehele vergadering, zij allen zijn heiligen, en de Here is in hun midden'.

Dathan en Abiram weigerden bij Mozes verantwoording af te leggen van hun gedrag. Zij zeiden: 'Wilt gij u ook nog als heerser over ons opwerpen?' (Num. 16:13). Op overeenkomstige wijze stonden in de gemeente te Efeze de dwaalleraars met de rebellerende oudsten op tegen Timótheüs en Paulus. Zij erkenden eenvoudig het door God gegeven gezag niet en ook niet de mannen Gods die dit gezag vertegenwoordigden. Deze wetteloze opstelling heeft later in vele gemeenten aanleiding gegeven tot scheuringen. De nieuw ontstane groepen kwamen dan weer bijeen zonder dat men door God gegeven leiding bezat.

Men voelde zich als 'broeders' onder elkaar. Waar men zo op het natuurlijke vlak vergadert, kan de Heilige Geest moeilijk meer als autoriteit worden gezien, daar de mannen door wie Hij werkt, niet erkend werden. 'De Here kent de zijnen', wil zeggen dat Hij een bijzondere band heeft met hen die van Hem zijn, in wier leven het fundament Gods is gelegd. Jezus sprak: 'Ik ken de mijne en de mijne kennen Mij (Joh. 10:14), dus ook de herders die Hij gegeven heeft.

De eis die de Here aan de zijnen stelt, is, dat zij ieder contact met de zonde en de wetteloze geesten verbreken moeten. Het is immers onmogelijk om twee heren te dienen. In dwaalleraars, die ook wel goede dingen verkondigen, vibreren de demonen mee. Onze Heer vraagt een wilsdaad, waaruit blijkt dat wij onze verantwoordelijkheid beseffen. Wij moeten bewust met de zonde breken, en wanneer dit niet gelukt, zullen wij voorbede in de gemeente vragen en hulpvan de oudsten. Zo wordt ook de christen opgeroepen om met de valse kerk te breken, met het grote Babylon dat in zijn denksysteem aards gericht is. Er staat: 'Vertrekt, vertrekt, gaat uit van daar; raakt het onreine niet aan, gaat weg uit haar midden, reinigt u, gij die de vaten des Heren draagt'(Jes. 52:11 en Openb. 18:4).

'In de stad Gods' zal niets onreins binnenkomen, en niemand, die gruwel en leugen doet' (Openb. 21:27). De bijbel karakteriseert de gemeente als een heilig gezin, waarvan de leden gewend zijn op iedere plaats te bidden met opheffing van heilige handen, zonder toom en twist' (1 Tim. 2:8). Dan kunnen zij met de psalmist zingen: 'God kent hun weg, die eeuwig zal bestaan, maar 't heilloos spoor der bozen zal vergaan' (Ps. 1:4).

Zij die de naam des Heren noemen, die in zijn naam zijn gedoopt en in zijn naam boze geesten uitdrijven en op zieken de handen leggen, die in zijn naam profeteren, zullen ver moeten staan van iedere boosheid, anders zal de Heer hen niet erkennen, maar in de grote dag van het gericht zeggen: 'Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid' (Matth. 7:23).

20,21. Doch in een groot huis zijn niet alleen voorwerpen van goud en van zilver, maar ook van hout en aardewerk, en wel deels met eervolle deels met minder eervolle bestemming, indien iemand zich nu hiervan gereinigt heeft, zal bij een voorwerp zijn met eervolle bestemming, geheiligd, bruikbaar voor de eigenaar, voor iedere goede taak gereed.

In het huisgezin van God zijn leden met een groot geloofsleven en er zijn er die een natuurlijk leven leiden. Paulus vergelijkt ze met gouden en zilveren vaten en met houten en aarden vaten. Hij voegt eraan toe: sommige zijn eervol en sommige zijn oneervol. Vergelijk bijvoorbeeld een gouden of zilveren kandelaar van hoge waarde met een houten of stenen voederbak van weinig waarde en met een gering doel. Er is dan sprake van hoogwaardig en minderwaardig gebruik. Het woord 'bestemming' dat de Nieuwe Vertaling heeft ingevoegd, lijkt ons minder juist.

God heeft immers in ieders hart de eeuw gelegd (Pred. 3:11). Sommige christenen leven bij de hoge en onvergankelijke dingen en bij andere ligt er een bedekking op hun denken of op hun hart. Bij dezen komt de verborgen hunkering naar de eeuwige dingen niet tot haar recht. De hogere dingen zijn de onzichtbare en eeuwige, de lagere dingen zijn de zichtbare en tijdelijke (2 Cor. 4:18). Eervolle vaten zijn zij in wie de Heer wordt verheerlijkt en grootgemaakt. De bijbel noemt ze de jongelingen en vaders in Christus. Zij jagen naar het koning- en priesterschap in de hemelse gewesten en zien ernaar uit om mee te regeren over al de werken van Gods handen. Zij vormen de tempel van God in de geestelijke wereld.

De oneervolle vaten stellen het natuurlijke en vleeselijke christendom voor. Dit kent wel de vergeving van schuld en hoewel meestal vaag ook de wedergeboorte, waardoor men een inwoner wordt van de stad Gods. Maar het vormt niet de tempel Gods in de geestelijke wereld, want het brengt geen geestelijke mensen voort, die als een gouden kandelaar hemels licht verspreiden. Om een ander bijbels beeld te gebruiken: het bouwt met hout, hooi en stoppelen, die niet (vuurvast' zijn).

Zulke mensen zijn niet bestand tegen het geweld der demonen met wier bestaan ze ook geen rekening houden. Zij worden behouden als door vuur heen. Het doel van God met de mens, de volkomenheid, kennen ze niet. Ze belijden dat ze zondaar blijven tot de dood en daarom stijgen ze niet boven dit geloof uit. Zij gaan geestelijk beschadigd de stad Gods binnen.

Het gaat hier dus om de ongelijke innerlijke waarden en het daaraan beantwoordende ongelijke gebruik. Zo zal iemand die telkens weer in een bepaalde zonde valt of die een dwaling vasthoudt, geen rein of heilig vaatwerk kunnen zijn, dat afgezonderd is ten dienste van de Meester. De bedoeling is, dat zo iemand 'zichzelf reinigt', 'want hij die uit God geboren werd, waakt over zichzelf' (1 Joh. 5:18 St. Vert. of Can. Vert.).

Hij wordt dan van een natuurlijk christen een geestelijk christen. Het sluimerende eeuwigheidsprincipe begint in hem te ontwaken. Hij begint open te staan voor het evangelie van het Koninkrijk der hemelen en het te verstaan. De Heer kan hem inschakelen bij het herstel van zijn zuchtende schepping, omdat hij toegerust is met de geestelijke begaafdheden, en inzicht en wijsheid bezit in

de onzienlijke wereld. Ook de liefde Gods jegens alle mensen is in zijn hart uitgestort. Hij is dan een geheiligd en bruikbaar vat geworden voor de eigenaar. Hij is op weg gegaan om door middel van de gezonde leer een man Gods te worden, die volkomen is, tot alle goed werk volkomen toegerust (3:17). Heiligmaking van het hart is de voorwaarde voor een hogere bestemming, voor een goddelijke promotie.

22. Schuw de begeerten der jeugd en jaag naar de gerechtigheid, naar trouw, naar liefde en vrede met hen, die de Here aanroepen uit een rein hart.

Er zijn duistere machten die speciaal bij de jeugd verlangens trachten op te wekken. Natuurlijk kan dit een zonde zijn als onreinheid of genotzucht, maar hiervan kan echter niet gezegd worden dat deze speciaal aan de jonge mensen eigen zijn. Wij denken hier meer aan impulsiviteit en ongeduld, waardoor jonge mensen gewelddadige veranderingen willen aanbrengen of open staan voor revolutionaire ideeën, die een gezagscrisis in de gemeente uitlokken. Of dit nu een tekort bij Timótheüs was, valt te betwijfelen, daar deze jonge prediker meer gewaarschuwd moest worden zich niet te laten intimideren door allerlei betweters en opstandige figuren.

Paulus waarschuwt zijn vriend voor begeerlijkheden waaraan in het bijzonder zeer jonge voorgangers blootstaan. Ze zijn af te leiden uit de eigenschappen die Timótheüs biddend moest najagen. Wellicht was Timótheüs te onevenwichtig, omdat hij met iedereen op goede voet wilde staan, dus ook met de onruststokers, de gezagsondermijners en de dwaalleraars. Wanneer hij tegen

zulke gemeenteleden niet zijn door God gegeven gezag gelden liet, had hij deel aan hun ongerechtigheid. Hij moest eerder de banden met hen verbreken, 'opdat hij geen deel zou hebben aan hun zonden' (Openb. 18:4).

Hij moest zijn volle aandacht richten op het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid, en niets prijsgeven ter wille van de 'lieve vrede' met ongeestelijke mensen. Hij mocht niet weifelen en innerlijk heen en weder worden geslingerd uit vrees voor de 'kopstukken' in de gemeente, die het zoveel beter wisten dan de door God gegeven voorganger. Hij moest trouw zijn aan de verkondiging en de beleving van de 'gezonde' leer en hiermee niet marchanderen.

Dan zou de liefde Gods in hem kunnen functioneren, die zich in de allereerste plaats uit in een positieve opstelling ten opzichte van de broeders, die de Here van harte liefhadden en die leefden uit de principes van Gods Koninkrijk. Zij waren de zachtmoedigen die zich niet lieten meeslepen door de dwaalleraars, omdat zij onderscheiding van geesten bezaten. Zij vormden de kern van de gemeente en uit en door hen zou de vrede Gods in de gemeente doorwerken, de vrede die alle verstand te boven gaat.

Het woord 'vrede' moet hier dan wel gezien worden in de situatie van strijd in de gemeente (1 Tim. 6:11). Wat door natuurlijke aanleg en maatschappelijke verschillen in positie, onderlinge problemen geven zou, wordt door de Geest van God en zijn liefde tot een harmonische eenheid bij hen, die rein zijn van hart, in wie de boze geen plaats of invloed meer heeft, ook niet door een valse leer.

23. Maar wees afkerig van de dwaze en onverstandige strijdvragen; gij weet immers dat zij twisten teweegbrengen;

Die jong zijn moeten ook oppassen voor dwaze vragen, waaruit men niets leert, maar die wel tot twist leiden. De leer van Christus beoogt de verandering van de mens, waardoor deze vrijkomt van zonde en ongerechtigheid. Het gaat bij het evangelie van het Koninkrijk der hemelen om de mens Gods tevoorschijn te brengen, die tot alle goed werk volmaakt is toegerust. Daaraan moet men een leer beoordelen en haar geestelijke waarde.

Richt zij zich op het herstel van de mens of niet? Brengt zij de christen tot aanbidding of lof van zijn Heer, of blijft het bij een verstandelijke discussie. Wij wijzen erop dat gebonden, godsdienstige mensen hun driften vaak trachten te sublimeren door zich bezig te houden met leringen die aards gericht zijn. Dan komen zij tot domme en dwaze strijdvragen, waarvan menwel zegt, dat zij koude harten en hete hoofden veroorzaken.

Het is hier de derde maal dat de apostel Timótheüs waarschuwt om zich niet in te laten met allerlei disputabele leerstukken. Toen ging het over het houden van allerlei wetten en voorschriften, over ceremoniën en geslachtsregisters. Nu gaat het bij velen over de toekomst van Israël, over de goddelijke eenheid, het sabbatisme, de kleding of misschien over de betekenis van Ufo's in de bijbel, of over Brits Israël. Men moet met beslistheid een vaste, geestelijke koers varen, en zijn standpunt in alle rust verkondigen en ook beleven.

Christendom is allereerst een manier van leven. Daarom moet onze visie steeds gericht zijn op de hoge weg en het doel van God, de volkomenheid (3:16). De hoge weg is die van het fundament gevolgd door die van de opbouw van de geestelijke mens.

24. en een dienstknecht des Heren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te onderwijzen.

Wanneer Paulus nu Timótheüs een dienstknecht des Heren noemt, gebruikt hij hier het woord 'doulos' dat slaaf betekent. Men vindt het woord ook in 1 Timótheüs 6:1, waar sprake is van een 'slavenjuk'. De apostel stelt zichzelf graag met dit woord voor. Hij' noemt zich dan 'slaaf van God', of 'slaaf van Christus', of 'slaaf van Christus Jezus'. Hiermee wordt tot uiting gebracht dat men geen eigen begeerten en willen ten uitvoer brengt, maar die van de Meester. Paulus en Timótheüs ontlenen hungezag in de gemeenten aan deze onvoorwaardelijke gehoorzaamheid.

Ze zijn beiden volledig het eigendom van Jezus Christus. Ze zijn geen slaven der zonde of van de wetteloosheid of van de vleeselijke begeerten, of van de wereldgeesten, maar ze zijn bevrijd uit de slavernij van de machten der duisternis. 'Niemand kan immers twee heren dienen, want hij zal óf de ene haten en de andere liefhebben, óf zich aan de ene hechten en de andere minachten'(Matth. 6:24).

Een goede slaaf verspreidt de sfeer van het huis van zijn heer. Daarom moet de vriendelijkheid van Timótheüs aan alle mensen bekend zijn (Filip. 4:5), immers ook 'Gods vriend'lijk aangezicht, geeft vrolijkheid en licht'. Wel een opgave voor iemand die maagklachten heeft! (1 Tim.

5:23). Als voorganger van de gemeente is Timótheüs herderen leraar, twee bedieningen die de bijbel in Efeziërs 4:11 tezamen voegt. De herder van de kudde openbaart dus de goddelijke eigenschappen van geduld, zachtmoedigheid en lankmoedigheid, die 'de grote Herder der schapen' zo ruimschoots bezit.

Van deze werd immers gezegd: 'Hij zal niet twisten of schreeuwen, en niemand zal op de pleinen zijn stem horen' (Matth. 12:19). De herder is mild in zijn oordeel, want hij houdt van zijn schapen evenals de goede Herder, die 'de filantropie van God' bezit (Tit. 3:4). De leraar bezit een grondige kennis van Gods Woord en is in staat anderen in 'de gezonde leer' te onderrichten.

Een voorganger is dus niet alleen herder maar ook leraar. Hij is een oudste, die 'goede leiding geeft', maar die zich ook belast met prediking en onderricht' (1 Tim. 5:17). Wanneer zo'n dienaar des Woords doorkneet is in de Schriften, kan hij zeker zijn van zijn zaak. Hij behoeft zich dan in geen enkel opzicht op te winden of te twisten. Is hij onbekwaam om te onderwijzen, dan is hij meestal wél bekwaam om te twisten. Het is vooral de vriendelijkheid in het spreken waardoor de herder de weg vindt naar het hart van zijn gesprekspartner.

Door een debat bereikt men dit meestal niet. Paulus kende dit laatste nog maar al te goed uit zijn verleden: de hevige woordenstrijd, die ontsierd werd door gebrek aan zelfbeheersing. Na zijn bekering had hij door een voortdurende gebedsgemeenschap met zijn Heer de ware christelijke levenshouding van mildheid verworven. Hij kon de Heer aanroepen met een rein hart.

25,26. geduldig met zachtmoedigheid de dwarsdrijvers bestraffende. Het kon zijn, dat God hun gaf zich tot erkenning der waarheid te keren en, ontnuchterd, zich te wenden tot de wil van Hem, losgekomen uit de strik des duivels, die hen gevangen hield.

Jezus sprak: 'Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben'. Deze eigenschap komt niet zo zeer uit, indien iemand door goedwillende en volgzaam leden der gemeente is omringd, maar juist wanneer hij in aanraking komt met hen die de leiding in de gemeente weerstaan, die hen in spreken en handelen dwarsbomen.

De herder en leraar kan met deze kenmerkende eigenschap van de Heer en aan de hand van Gods Woord, met geduld de afwijkende meningen ter zake kundig weerleggen en bestrijden, waardoor de weerspanningen openbaar worden. Zij voelen zich dan bestraft, omdat hun leugens of ongerechtigheden overduidelijk naar voren treden. Men moet echter noch de zondaar noch de valse leraar door hardheid of onvriendelijkheid op het natuurlijke vlak, van zich vervreemden. Het zou immers kunnen zijn dat zij de waarheid en de gerechtigheid niet goed kennen en verblind zijn door onwetendheid en vooroordeel.

Zij worden immers misleid door leugengeesten. Wanneer de waarheid Gods hun nog eens duidelijk wordt verkondigd, zouden ze deze misschien kunnen erkennen en aanvaarden en dan constateren hoe ze in de strik van de leugenaar gevangen hadden gezeten. Altijd moet de redding en het herstel van de mens het hoofddoel zijn (vergelijk 1 Tim. 1:5). De afgedwaalden moeten niet worden bestreden, maar terecht gewezen of opgevoed en tot 'beking' worden gebracht ,zoals de Statenvertaling

heeft. Bekering tot de kennis der waarheid houdt dan een verandering en vernieuwing van denken in. De kennis is dan de gezonde leer en zij staat tegenover 'de dwaze en onverstandige strijdvrage' (vers 23).

Alleen de waarheid kan iemand vrijmaken, hem doen ontwaken uit de roes waarin leugengeesten hem hadden gebracht. Zo'n ontnuchterd mens wordt dan bevrijd uit de strik van de leugenaar die hem gevangen hield. Let erop dat het woordje 'strik' op een gebondenheid wijst van Gods kinderen! De rechte prediking kan hun behulpzaam zijn, wanneer zij zich willen bekeren om los te komen uit de netten van de boze. Dan kunnen zij zich gaan richten op de wil van God: het goede, het volkomene en het welgevallige (Rom. 12:2).

HOOFDSTUK 3

1. *Weet wel, dat er in de laatste dagen zware tijden zullen komen:*

Het proces van het verval der gemeente zou in de loop der jaren niet verminderen maar juist toenemen. Het onkruid zou met het goede graan tezamen opgroeien tot de dag van de oogst. Dan zouden beide rijp zijn en de scheiding zichtbaar worden. Zo is het toch ook met het volk van het oude verbond gegaan. Er was wel altijd een onzichtbare scheiding geweest tussen het ongelovige deel van Israël en het ware, 'dat de knie voor Baäl niet had gebogen'. In de volheid des tijds werd evenwel' een overblijfsel naar de verkiezing' apart gezet.

De takken van de edele olijfboom die het ongehoorzame deel voorstelden, werden toen afgehouden, terwijl het geestelijk Israël overbleef tezamen met de geënte, wilde loten uit de heidenen. De scheiding werd toen zichtbaar. Zo zal het ook in de laatste dagen zijn. In het grote Babylon klinkt dan de oproep: 'Gaat uit van haar, mijn volk, opdat gij geen gemeenschap hebt aan haar zonden en niet ontvangt van haar plagen' (Openb. 18:4).

In ons vers beschrijft de apostel niet de toestand in de wereld, zoals de Heer dit deed in Mattheüs 24:37-39, welke daar vergeleken wordt met de dagen van Noach. Hier wordt over de verwording der kerk geschreven, waar hetzelfde zou plaatsvinden als in de gemeente te Efeze. Zij zou van een grote hoogte - dus uit de hemel - op aarde vallen. Daarentegen zou ook 'in de laatste dagen' God van zijn Geest uitstorten, zodat de zonen en dochters, de

jongelingen en de ouden, hemelse gaven zouden ontvangen.

Tegelijkertijd zouden de boze geesten inde afgefallen kerk hun wetteloos werk verrichten. De profeet Joël had dit reeds inbeelden uitgedrukt met de woorden: bloed, vuur en rookwalm. De verschijnselen die het heidendom kenmerken en die Paulus opsomt in Romeinen 1, zullen dan ook in ruime mate in de gedegenereerde christenheid worden gevonden. Dat Paulus het in onze tekst over de afgefallen kerk heeft, blijkt uit zijn opmerking in vers 5: 'Die met een schijn van godsvrucht de kracht daarvan verloochend hebben'.

Ook in 1 Timótheüs 4:1 had de apostel duidelijk door de Heilige Geest geïnspireerd, gesproken, dat in latere tijden - dus in de geschiedenis der kerk - sommigen zouden afvallen van het geloof Hij gaf daar ook een opsomming van zonden waardoor het verbasteringsproces zou worden gekenmerkt. In onze tekst gaat het niet in de eerste plaats over de vervolgingen die de christenen in de laatste tijden zullen ondergaan, maar die boze dagen zullen komen over allen, 'die een gedaante van godzaligheid hebben, maar die de kracht ervan hebben verloochend' (vers 5 St. Vert.).

De laatste dagen waarover de apostel spreekt, wijzen op de eindtijd, wanneer de profetieën over onze bedeling alle in vervulling gaan. Deze dagen eindigen, wanneer eerst het onkruid is verzameld en in bossen bijeen wordt gebonden om verbrand te worden (Matth. 13:30). Met deze scheiding is ook de dag aangebroken, dat de Heer verheerlijkt zal worden in zijn heiligen en met verbazing aanschouwd zal worden in allen, die tot geloof zijn gekomen (2 Thess. 1:10).

'Want zie, duisternis zal de aarde bedekken en donkerheid de naties, maar over u zal de Here opgaan en zijn heerlijkheid zal over u gezien worden' (Jes. 60:2).

Natuurlijk komen er ook moeilijke tijden voor hen die het evangelie van het Koninkrijk der hemelen in al zijn volheid willen vasthouden, maar in dit antichristelijke tijdperk zal de genade Gods overvloedig aanwezig zijn. Legioenen boze geesten worden dan op aarde geworpen. Ook de afgrond wordt geopend en de demonen grijpen de mensen, inspireren, overweldigen en binden hen. Het gevolg is dat het leef klimaat op aarde geheel verandert. Het natuurlijke in de mens verdwijnt en maakt plaats voor het demonische.

Zij die een schijn van godsvrucht hebben, die dus de inwoning van de Heilige Geest missen, hebben geen deel aan de belofte van de Heer: 'En zie, Ik ben met u - en in u - al de dagen, tot aan de voleinding van de aeon'. Men kan 'de laatste dagen' niet berekenen, want het is geen tijdsaanduiding maar een toestand, een tijdperk dat duurt tot de wederkomst des Heren. Wie ogen en oren heeft om in de geestelijke wereld te zien en te horen, kan deze tijd zien aankomen.

Het is wel merkwaardig dat Paulus deze religieuze instorting in nauw verband ziet met de rebellie der dwarsdrijvers, en de aantasting van de waarheid van het evangelie van het Koninkrijk door de dwaalleraars. Zij banen de weg van het kwaad der wetteloosheid, dat in het verborgene reeds in werking is (2 Thess. 2:7). Omdat Paulus het plan van God met de gemeente kende en ook de

gedachten van de satan hem niet onbekend waren, was hij in staat de toekomstige tijden te schilderen.

Hetzelfde zien wij bij Jezus, toen Hij tot de scharen zei: 'Waartoe tracht gij Mij te doden?' Het antwoord van de geestelijk doven en blinden in de kerk van het oude verbond luidde toen: 'Gij zijt bezeten; wie tracht U te doden?'(Joh.. 7:19,20). Jezus wist welke machten in dit godsdienstige volk aanwezig waren. Wie zou er te Efeze denken dat de wet van de letter V daar in werking trad? De benen beginnen wel bij hetzelfde punt maar dan gaan ze allengs van elkaar, totdat ze zover van elkaar verwijderd zijn als het westen van het oosten. Wij zien hier waar het verzet tegen de waarheid tenslotte naartoe voert, namelijk naar de gemeenschap met de mens der zonde, de antichrist.

Daarom kon ook Johannes schrijven: 'Kinderen, het is de laatste ure; en gelijk gij gehoord hebt, dat er een antichrist komt, zijn er nu ook vele antichristen opgestaan, en daaraan onderkennen wij, dat het de laatste ure is' (1 Joh. 2:18).

2. want de mensen zullen zelfzuchtig zijn, geldgierig, pochers, vermetel, kwaadsprekers, aan hun ouders ongehoorzaam, ondankbaar,

In de laatste dagen zullen de mensen in de verwilderde kerk totaal vervreemden van de gezonde leer zoals Jezus en de apostelen deze verkondigden (4:3). In 1 Timótheüs 4:1 had de Geest duidelijk door Paulus gesproken dat er een toename zou zijn van dwalingen en leringen van boze geesten, welke de christenheid zouden verdelen en de

intermenselijke verhoudingen op allerlei wijzen verstoren. Het kenmerk van de ware christen is echter, dat hij ondanks de leerverschillen, de natuurlijke liefdebanden niet verbreekt.

Men ziet dat bijvoorbeeld in een gezin dat geestelijk verdeeld raakt. Een kind van God zal dan ten opzichte van zijn huwelijkspartner of zijn kinderen altijd een positieve gezindheid openbaren. Hij zal zo'n beproeving aanvaarden om juist des te meer door zijn zachtmoedigheid en rustige geest, door zijn reine en godvruchtige levenswandel, zonder woorden de afgedwaalden, de andersdenkenden en de ongelovigen voor zijn Heer en diens leer trachten te winnen.

De apostel tekent hier het resultaat van de valse leringen in het persoonlijke leven van vele misleide christenen. Hij verweeft hier de trekken van de dwaalleer in zijn schildering en hij toont aan waartoe het verzet tegen de waarheid leidt. Zo zien wij hoe lagere en hogere scholen, godsdienstige opleidingsinstituten, tijdschriften en kranten, radio en televisie in onze tijd geleid worden door alternatieve figuren, die welbewust de door God ingestelde maatschappelijke ordeningen ondermijnen en de fundamentele en eeuwige waarheden loochenen.

In verband met de komende antichrist schreef de apostel reeds over het geheimenis der wetteloosheid, dat reeds in de eerste christengemeenten werkzaam was (2 Thess. 2:7). Johannes zag al in zijn tijd dat vele antichristen waren opgestaan om de weg te bereiden voor de zoon des verderfs, de wetteloze, de tegenstander die zich verheffen zou boven alles wat God of voorwerp van verering heet, zodat hij zich in de tempel Gods, dat is in de mens,

nederzet en zichzelf voor God uitgeeft. De apostel waarschuwt nu dat wij wel moeten beseffen dat de komst van de zware tijden zichtbaar wordt door tal van kentekenen:

Zelfzuchtig. In het komende ik-tijdperk maakt de zelfliefdde de laatste dagen zo zwaar. Men heeft de naaste niet meer lief en bekommert zich niet om hem. De mens wordt harder, waardoor de menselijke samenleving van haar grondslagen wordt beroofd. In de eindtijd zullen vele godsdienstige mensen hetzelfde verwerpelijke denken hebben en dezelfde wetteloze levensstijl volgen als de goddeloze wereldlingen, wier gedrag in de Romeinenbrief wordt beschreven (Rom. 1:18-32).

Geldgierig. Door de ik-zucht ontstaat de geldzucht, 'de wortel van alle kwaad'(1 Tim. 6:10). Hoe menigmaal waarschuwde Paulus niet tegen de egoïstische kapitalistische geestesgesteldheid van sommige christenen, waardoor zij blind werden voor de noden van hun minder bedeelde broeders. Zo merkte hij dat bij het avondmaal te Corinthe de een hongerig was en de ander dronken. Jakobus waarschuwde de rijken dat zij schatten hadden bijeenvergaderd en dat zij het loon van hun arbeiders hadden ingehouden (Jac. 5:4).

In plaats van de voorgeschreven christelijke liefdadigheid te beoefenen, welke zorgt voor het welzijn van de armen, denkt de geldgierige alleen aan zichzelf. Eigen genoegens en pleziertjes stelt hij boven de opbouw van de gemeente, waarvoor hij geen milde gave over heeft, maar slechts een afgeperste gift (2 Cor. 9:5).

Pochers. Er openbaren zich snoevers of grootsprekers, die menen boven alle wetten te staan. Zij plaatsen zich smalend boven hun geloofsgenoten en laten zich laatdunkend over anderen uit. Zij trachten de aandacht op zich te richten en anderen te overbluffen. De psalmist wist evenwel al, dat God de eenvoudigen gadeslaat en Jezus sprak: 'Leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart' (Matth. 11:29). Pochers zijn in de strik des duivels gevallen en zij bezitten een trotse en hoogmoedige geest. Zij veroorzaken onrust in de gemeente, omdat zij zich boven hun broeders en zusters verheffen.

Vermetel. Vermetel is afgeleid van het werkwoord vermeten, dat is zich aanmatigen, de maat van zijn krachten overschatten. Vennetelen zijn arrogant en hovaardig. Zij matigen zich dingen aan die niet passen. Zij missen daarbij de wellevendheid en beleefdheid die de christen in wie de Geest van God werkzaam is, kenmerken. Deze zal nooit zijn medemens opzettelijk kwetsen. Vennetelen bederven in de samenkomst de goede en de beminnelijke sfeer van het Koninkrijk Gods, welke nodig is om gemeenschap met God en elkander te hebben.

Kwaadsprekers. Het Griekse woord dat hier wordt gebruikt, is 'blasphemos', dat wij kennen in ons woord blasfemie. De Engelse King James Version gebruikt daarom in onze tekst het woord 'blasphemers'. Het gaat dan inzonderheid over mensen in de gedegenereerde kerk der laatste dagen, die de zware tijden veroorzaken door lasterlijk van God of van de heilige dingen te spreken. Zo poneert men in zo'n kerk dat God dood zou zijn en men ontheiligt zijn naam en inzettingen door onnatuurlijke zonden openlijk goed te praten en voor het kwade altijd 'begrip' op te brengen.

Wij denken ook aan de lastering van Gods naam, wanneer men leert dat zowel het goede als het kwade van Hem afkomstig zou zijn. Men is dus een kwaadspreker van God geworden! Hiermee associeert men immers zijn heilige naam met de werken van di duivel. Leerde Jezus ons niet bidden dat wij de naam van de goede hemelse Vader altijd moeten heiligen?

Hun ouders ongehoorzaam. De Heer vraagt van kinderen om te gehoorzamen aan de door Hem gegeven leiding. Een ongehoorzaam kind is onopvoedbaar. Het goddelijke gebod is: eert uw vader en uw moeder, maar wij zien dat in de laatste dagen wetteloze opvoeders het gezag der ouders ondergraven. Hun kinderen wordt een onnatuurlijke zelfstandigheid opgedrongen en dan zeggen zij: ik doe wat ik wil. Ze zijn echter niet in staat om te onderscheiden wat zij willen en worden daarom een prooi van de boze machten. Het laatste bijbelboek spreekt hierover in een beeld: al het groene gras verbrandt.

Ondankbaar. Ook deze zonde maakt de tijden zwaar. Zo wordt in een verzorgingsstaat iedere goede gave als een vanzelfsprekendheid aangenomen door de minder bedeelde. Men is ondankbaar jegens iedere instantie die het goede doet. Denk aan het voortdurende gemopper op de regering door grote groepen ontevreden. Hoe dikwijls merkt men ook de kritieken de ondankbaarheid op in de gemeente bij hen in wier ogen de leiding het nooit goed doet. Omdat men zonder vreze Gods is, wordt men ondankbaar voor diens barmhartigheden en voor zij ti gaven die in het midden van zij ti volk worden geschonken en geopenbaard.

3. *onheilig, liefdeloos, trouweloos, lasteraars, onmatig, onhandelbaar, afkerig van het goede.*

Onheilig. Onheilig wil zeggen: verbonden met de machten der duisternis, beschadigd en niet geheeld. Het evangelie heeft dus zijn vernieuwende werking in de leden van de kerk der laatste dagen niet kunnen verrichten. Paulus schreef eenmaal tot de voormalige zondaars te Corinthe, dat sommigen van hen gerekend werden tot de categorie van: hoereerders, afgodendienaars, overspelers, schandjongens, knapenschenders, dieven, geldgierigen, dronkaards, lasteraars en oplichters. Hij vervolgde echter met de verblijdende woorden: 'Maar gij hebt u laten afwassen, maar gij zijt geheiligd' (1 Cor.6:10,11).

Deze vrijmaking en dit herstel missen wij veelal in onze dagen, omdat er geen duivelen worden uitgedreven in de naam van Jezus Christus. Velen weten ook niet hoe zij zondemachten moeten weerstaan en daarom worden zij een prooi van de brullende leeuw, die rondgaat om te verslinden. De tijden zijn zwaar, als de zonen Gods die de boze kunnen overwinnen, niet worden geopenbaard.

Liefdeloos. De apostel gaat voort met de zonde te noemen van het koude egoïsme. Bij het woord 'a-storgos' moeten we allereerst denken aan het gebrek aan liefde tussen ouders en kinderen. De Statenvertaling heeft daarom terecht: 'zonder natuurlijke liefde'. De tijden zijn zeer zwaar, wanneer aan de ingeschapen natuur geen gehoor meer wordt gegeven. Ouders en kinderen leiden dan ieder een eigen bestaan en de daaruit voortkomende spanningen ontwrichten het gezinsleven. Uiteraard kan de boze dan ruimschoots zijn slag slaan. En waar de gezinnen uit elkaar vallen, wordt ook het gezag van de ordenende

wereldgeesten aangetast. Dan zien wij de mens der wetteloosheid opkomen, die zich aan geen enkele natuurlijke ordering meer stoort.

Ook in de ontaarde kerk zien wij het ontbindende verschijnsel der liefdeloosheid.- Bemerkte de apostel deze zelfzuchtige geestesgesteldheid niet reeds in de gemeente te Corinthe, toen hij de situatie bij de avondmaalsviering beschreef met de woorden: 'De een is hongerig en de ander is dronken'? Een gemeente bloeit, wanneer haar leden ten opzichte van elkaar altijd een positieve houding bewaren.

Men moet zich daarbij niet laten verblinden door leuzen van hen, die voortdurend het woord liefde op de lippen hebben, maar wier hart onoprecht is. Hun daden stemmen meestal niet overeen met hun woorden. In plaats van christelijke liefdadigheid te betonen, die voor het welzijn van anderen zorgt, denken deze gespleten personen alleen aan zichzelf. Zij stellen de bevrediging van hun begeerten boven de opbouw en de stichting van de gemeente. Men moet zich daarbij ook niet laten misleiden door politieke leuzen als: hulp aan onderontwikkelde gebieden, ontferming over hongerigen in verre landen, vrede voor de Aziatische, Afrikaanse of Latijns-Amerikaanse volken.

Niet het spreken over de liefde is belangrijk, maar haar in eigen omgeving beoefenen. Waarschuwde Paulus in Romeinen 12:9 niet voor het vroom bedrog van hen die steeds het woord 'liefde' op de lippen nemen, met zijn op ervaring berustende uitspraak: 'De liefde zij ongeveinsd'. De fanatieke pressie- en actiegroepen der interkerkelijke vredesbewegingen treden in eigen omgeving veelal de meest elementaire beginselen van liefde, van

barmhartigheid en van 'een stil en rustig Ieven' met de voeten.

Paulus schildert de leden der gedegenereerde eindtijd-kerk als zelfzuchtig, op zichzelf geconcentreerd en begerig naar geld en goed welke hun in staat stellen hun lusten te bevredigen. In vers 5 spreekt de apostel over mensen die wel een gedaante van godsvrucht hebben, maar de kracht van de Heilige Geest missen, die met de goddelijke liefde wordt uitgestort in de harten van de oprecht gelovigen.

Trouweloos. Het woord 'a-spondos' betekent: aan wie geen plengoffer wordt gebracht. De Grieken offerden aan hun goden ten einde met hen een verdrag te sluiten. Ze gingen van het simpele idee uit: voor wat, hoort wat. Dit offer bracht men echter niet aan de dood, want deze was niet te vertrouwen. Iedere concessie aan deze god was toch vruchteloos. Hij bracht je toch vroeg of laat in de hades. De dwaasheid van de spotters in Juda was, dat zij beweerden: 'Wij hebben een verbond met de dood gesloten en met het dodenrijk een verdrag gemaakt' (Jes. 28:15).

De dood kan immers met iemand geen redelijke afspraak maken, want hij is afhankelijk van andere machten, die het geweld des doods bezitten, dus naar de dood toevoeren. Onze God gedenkt echter eeuwig zijn verbond dat Hij met ons heeft gesloten. Hij is trouw en daarom brengen wij Hem voortdurend dank- of lofoffer, namelijk de vrucht onzer lippen, die zijn naam belijden (Hebr. 13:15). Wie zijn verbond bewaart, kan er ook zeker van zijn, dat hij het Koninkrijk Gods binnengaat.

Er zijn echter mensen met wie men geen afspraken kan maken, want ze houden ze toch niet. Men vertrouwt ze

belangrijke zaken toe en ze hebben zelfs leidende functies in de gemeente. Plotseling ontpoppen zij zich echter als vijanden.

De profeet merkte typerend op: 'De trouwelozen handelen trouwelooslijk, en met trouweloosheid handelen de trouwelozen trouwelooslijk'(Jes. 24:16 St. Vert.). Bij zo'n verbondsbreuk breken zware tijden voor Gods volk aan. De trouwelozen zullen immers altijd trachten de gemeente te verscheuren, omdat ze gedreven worden doorzelfzucht en hun eigen belang zoeken.

Lasteraars. Lasteraars verspreiden niet alleen iemands kwaad gerucht, maar ze zien er zelfs niet tegenop om dit kwaad gerucht te máken. Ze zijn als de nachtvlinders: ze houden van de duisternis en zwermen om het licht. Vandaar dat slechts weinig goede voorgangers aan deze plaag ontkomen. Het Griekse woord voor lasteraar is 'diabolos', belasteraar of duivel. De duivel is immers de leugenaarvan het begin en de door hem geïnspireerden dragen zijn naam. Zij klagen de broeders aan zonder enig bewijs te leveren.

Daarom leverde Paulus eenmaal Hymenaeüs en Filétus over aan de satan, opdat hun het lasteren zou worden afgeleerd. Zij zouden dan 'aan den lijve' ondervinden wat het betekent in dienst van zo'n meester te staan. Laster is de kracht van de lafaard en zijn woord woekert voort als de kanker (2:17 en 1 Tim. 1:20). De lasteraar veroorzaakt de zware tijden in de gemeente Gods. Als hij de klok luidt, roept de duivel zijn'gelovig' volk bijeen!

Onmatig. In het uitleven van zijn lusten kent de onmatige geen beperkingen. Hij mist de zelftucht en

zelfverloochening en ook de intoming door de wetten van de samenleving. Hij eet en drinkt op zodanige wijze dat het natuurlijke organisme schade lijdt. Denk aan roken, drinken en andere verslaafdheden. Ook is er bij de hedonist een overtrokken belangstelling voor seks en subcultuur. Hij roemt alles wat wetteloos is in kunst en literatuur, maar het goede dat naar de wetten van God is, veracht hij.

De bijbel leert dat de mens de smalle weg moet bewandelen. De 'vrome' geest verbiedt het huwelijk. De onreine geest tracht zelfs leden der gemeente naar sekshuizen te sturen, maar de smalle weg of het gebod des Heren is, dat de Schepper bij de ene man één vrouw voegde om samen het leven te delen.

Onhandelbaar zijn mensen, die op het kritieke ogenblik altijd negatief reageren en dan anders handelen dan verwacht mag worden. Het woord betekent 'ongetemd, wild of ruw'. De Canisiusvertaling heeft 'verwilderd', zoals men dit bij planten kan waarnemen. De van nature goede mens is dan 'onnut geworden' en de boze geesten worden niet meer in hem afgeremd of weerstaan. Geweldmachten drijven de misleidende en verleidende geesten op, waardoor het innerlijke verweer wordt lamgelegd. Zo'n mens mist de zelfbeheersing en wordt als een stad met bressen in de muur, waardoor de wilde dieren ongehinderd naar binnenkomen.

Vele vertalingen hebben hier 'wreed' in plaats van 'onhandelbaar' staan, want wie een speelbal van de duivel is, kent geen barmhartigheid. In de laatste dagen - en wij leven daar al in - is de aarde vol 'geweldenarij' evenals in de tijd van Noach. Wij zien hoe tegenwoordig de jeugd

wordt opgezweept tot vandalisme en grof geweld. Zonder aanwijsbare motieven in de zichtbare wereld worden door hen nietsvermoedende en onschuldige voorbijgangers onverwacht gemolesteerd.

Afkerig van het goede. Tot de afvallige kerk van het oude verbond sprak de profeet: 'Wee hun die het kwade goed noemen en het goede kwaad; die duisternis voorstellen als licht en licht als duisternis'(Jes. 5:20). Deze verwording van de moraal zien we in de gedegeneerde kerken. Zonden als homoseksualiteit, echtbreuk, ongehoorzaamheid aan en verzet tegen het wettig gezag worden openlijk goedgekeurd. Voor alles wat tegen Gods wetten indruist, heeft men begrip en een verontschuldiging. Men ziet zelfs neer op christenen die rein zijn van hart en die zich aan de overheden, welke over hen zijn gesteld, onderwerpen. De tijden zijn zwaar als het goede en het kwade in het denken stuivertje verwisselen.

4,5. verraderlijk, roekeloos, opgeblazen, met meer liefde voor genot dan voor God, die met een schijn van godsvrucht de kracht daarvan verloochend hebben; houd ook dezen op een afstand.

Verraderlijk of verraders zijn zij, die de uiterlijke, godsdienstige schijn of de naam van christen en christelijk, gebruiken, terwijl zij het wezen van het christendom en de kracht van de Heilige Geest met hun daden loochenen. Niet voor niets waarschuwde Paulus in 1 Timotheüs 4:2 reeds voor de huichelarij van leugensprekers en in 1 Timótheüs 6:5 voor mensen in de gemeente, die niet helder meer waren van denken, en die het spoor bijster waren geraakt. Wat de toekomstige tijden

zwaar maakt, is, dat de christen plotseling zal ontdekken, dat broeders die met hem optrokken, zonder aanwijsbare redenen nu tot vijanden zijn geworden.

Zo kan men jaren lang met iemand omgaan zoals Jezus met Judas, en in een ure der duisternis door hem verraden worden. Dan werkt in zo'n mens of in een groep mensen plotseling een leugengeest die de ware christen vals beschuldigt. Jezus waarschuwde dat een broeder een broeder zou overleveren ten dode, dat een vader in blind fanatisme onverwacht zijn kind zou doden en een opstandig en onhandelbaar kind het op het leven van zijn ouders zal gemunt hebben (Matth. 10:21). Deze haatexplosies waarbij mensen tot duivelen worden, zullen de komende tijden zwaar maken.

Roekeloze mensen houden geen rekening met dreigende gevaren. Roekeloos betekent letterlijk zonder 'roec', dat is zonder zorg of bekommernis. Zij spotten met hun leven en met alles wat voor het leven waarde heeft. Wij denken hierbij ook aan de opgeschoten jeugd, die in het verkeer of in de sport onverantwoordelijke risico's op zich neemt. Ze handelen overijld en zonder na te denken. De moderne mogelijkheden werken deze roekeloosheid in de hand. In Handelingen 19:36 gebruikt de stadssecretaris van Efeze hetzelfde Griekse woord, als hij zijn stadsgenoten waarschuwt om geen 'overijlde' dingen te doen. Wie roekeloos of 'rücksichtslos' handelt, ontziet niemand en niets.

Opgeblazen christenen weten het altijd beter dan de van God gegeven leiding in de gemeente. Ze voelen zich zelfs boven het Woord van God verheven. Dit achten zij voor de nieuwe tijd en vanwege de nieuwe inzichten der

moderne theologie niet meer geschikt. Zulke hoogmoedigen vallen in de strik des duivels (2:26). Zij gedragen zich arrogant en missen het natuurlijke respect voor degenen die God boven hen heeft geplaatst, of voor hen die ouder zijn, en voor de bescheiden en nederige broeder die naar de wil des Heren rein wil leven.

Het Griekse woord voor 'opgeblazen' betekent: zijn als rook die opstijgt en zich verheft, en op deze wijze bijvoorbeeld een kamer vervult. Verder betekent het hovaardig en trots maken. Opgeblazen christenen hebben een verstikkende uitwerking in de gemeente. Ze grijpen in hun hoogmoed naar de heerschappij op de wijze zoals de duivel dit ook eenmaal deed.

Met meer liefde voor genot dan voor God. De dagen zijn kwaad als het christelijke volk zoveel mogelijk uit het natuurlijke leven tracht te halen om daarvan te genieten. De aandacht is dan geheel gericht op de bevrediging van hun 'wellusten', zoals de Statenvertaling luidt. Hun genotzucht staat in hun leven en in de omgang met hun kennissen centraal. Deze vleselijke gezindheid is vijandschap tegen God, want zij houdt geen rekening met diens geboden. Zij onderwerpt zich niet aan zijn wetten.

Bovengenoemde verschijnselen doen zich voor bij hen, die de naam van christenen dragen en die nog een schijn van godsdienstigheid hebben. Kerkelijke bladen verdedigen tegenwoordig de grofste afwijkingen van de moraal. Alle gezag van ouders, ambtsdragers, leraars en regeringsautoriteiten wordt ook hier ondermijnd en onder pressie gezet. Let in dit verband op de woorden: inspraak en medezeggenschap. De kracht Gods die de mens voert naar behoud, leven, heiligheid en reinheid wordt echter niet

meer erkend, evenmin als de behoudende kracht van de 'zwakke wereldgeesten' of menselijke geesten aan wie het ordenende gezag is opgedragen.

De apostel trekt nu de scheidingswand hoog op. Met één zin doet hij al deze uitwassen af, door Timótheüs en met deze alle dienstknechten van God te adviseren: houd ze op een afstand. Wend je af van dit soort christenen, schuw ze en vermijd ze.

6,7. Want tot hen behoren zij, die zich in de huizen indringen en vrouwtjes weten in te palmen, die met zonden beladen zijn en gedreven worden door velerlei begeerten, die zich te allen tijden laten leren, zonder ooit tot de erkenning der waarheid te kunnen komen.

Paulus heeft het hier over een soort evangelisten die zich als echte christenen voordoen. Zij spreken graag over de dingen die het geloof betreffen, maar ze doen dit onder een schijn van vroomheid. Zo zien wij ook nu hoe mensen overal bezig zijn om het volle evangelie te verkondigen en uitdrukkingen ervan te lanceren, maar die deze leer van Jezus in eigen leven niet waar weten te maken. Ze brengen dit evangelie in opspraak door hun vrijpostig optreden en zondig, onrein leven. Overal zoeken ze contacten te leggen en zij komen bij hun huisbezoeken speciaal bij overgevoelige en geestelijk beschadigde personen, het liefst bij vrouwtjes'.

Dit verkleinwoord heeft hier iets verachtelijks, want het betreft hier vrouwen die geestelijk niet tot ontwikkeling zijn gekomen. De huisbezoekers komen niet openlijk maar in het geheim bij deze vrouwtjes binnen. De meeste

vertalingen hebben dan ook: ze sluipen er binnen, want ze vrezen voor hun goede naam, en trachten zo op slinkse wijze onder een bepaald soort vrouwen bekeerlingen te maken. Ook sluipen ze binnen, als ze bij hun gesprekken binnendringen, in het innerlijke leven van deze vrouwtjes, die in hun nood tot hen zijn gekomen, omdat ze aangetrokken werden door hun speciale visies en inzichten.

Deze vrouwtjes wilden van zo'n dienstknecht van God wat leren om op een hoger niveau te komen. Vele van deze zwakke zielen kunnen ook het geloof in de rechtvaardiging door het bloed van Jezus Christus niet opbrengen. Zij gaan daarom nog steeds gebukt onder hun schuld, terwijl de boze hen blijft wijzen op bedreven zonden in hun vroeger leven. De bepaling 'die met zonden beladen zijn en gedreven worden door velerlei begeerten' ziet uitdrukkelijk op het woord vrouwtjes' en niet op hun bezoekers. Deze 'leraars' wijzen die vrouwtjes niet op de waarheid, maar zij sluiten met hun eigen vleeselijke lusten aan bij deze letterlijk 'opgehoopte' (beladen) schuldgevoelens.

Zij verlokken deze benarde, emotionele, onevenwichtige en gefrustreerde zielen opnieuw tot ongebondenheid. In plaats van deze wankel gelovigen te leren hoe ze iedere vorm van schadelijke begeerten overwinnen kunnen, tolereren ze die. Ze praten met deze vrouwtjes mee, palmen hen in en wekken de latente lusten weer op. Zo veroveren ze de vrome zusjes (Leidse vert.). Vooral het sexuele leven maken ze tot het onderwerp van gesprek. Ze drijven de onreine geesten niet uit, maar maken ze wakker en activeren ze.

Zoals kinderen met katten dolen of sollen, zo zijn zij met de onreine geesten bezig. Ook benaderen ze deze vrouwtjes met geweldige nieuwe theorieën en spectaculaire uitleggingen van de Schriften. Op deze wijze kunnen die vrouwtjes en zwakke zielen wel veel Ieren, maar de waarheid die vrij maakt, leren ze niet kennen en zeker niet in hun leven realiseren.

De apostel Petrus had zulk slag valse, onreine leraars ook menigmaal waargenomen en typeert ze dan met de woorden: 'Zij hebben ogen, die altijd uitzien naar een overspeelster en nooit ophouden met zondigen' (2 Petrus 2:14, vergelijk Judas 12,13). De vrouwtjes willen wel leren, want ze verlangen ernaar, hun kennis van de waarheid te vergroten, maar ze komen onder deze verkeerde leiding nooit tot de 'volle kennis der waarheid' - zoals er letterlijk staat in plaats van 'erkentenis' - zodat ze deze niet alleen weten, maar ook beleven.

Men kan pas tot deze volle kennis komen, indien men het plan van God met de mens niet alleen kent maar ook van harte liefheeft en in zijn leven wil waarmaken. Ook in verband met deze dubieuze werkers in het Koninkrijk Gods, die steeds door bepaalde vrouwen omringd worden, geldt Paulus' raad: laat zulke mensen lopen, keer ze de rug toe, houd ze op een afstand!

8,9. Zoals Jannes en Jambres, de tegenstanders van Mozes, staan ook dezen de waarheid tegen; het zijn mensen, wier denken bedorven is, en wier geloof de toets niet kan doorstaan. Maar zij zullen het niet veel verder brengen, want hun onzinnigheid zal aan allen overduidelijk worden, zoals ook bij genen het geval was.

Mozes moest aan het volk en aan Farao door tekenen laten zien, dat hij werkelijk door de God van Israël was gezonden en dat hij Gods bedoelingen met het oude bondsvolk zuiver doorgaf. Achter de persoon van Farao stond evenwel de voornaamste wereldbeheersers dezer duisternis, de satan zelf. Dit wordt ons duidelijk als we zien met welke namen Egypte en de Farao in de geestelijke wereld waren verbonden. Allereerst werd dit land gesymboliseerd door Rahab, een mythisch natuurmonster. Zijn naam betekent onbeschaamdheid, trots of geweld. Ook werd Egypte aan geduid onder de naam Leviathan, het monster in de zee, de snelle wriemelende slang, het beest met de zeven koppen.

In de onzienlijke wereld moest Mozes tegen deze demonische machten strijden, tegen de draak, de oude slang, die duivel en satan wordt genoemd. Bij het brandende braambos ontving Mozes macht over de legermacht van de vijand. Vandaar dat de slang die Mozes moest gehoorzamen, op bevel van Mozes de slangen van de tovenaars verslond. Hierdoor verloren ze hun staven, de tekenen van hun occult gezag. Daarna nam Mozes de slang op, zodat deze weer zijn staf werd.

De twee hoofdtovenaars heetten volgens de laat Joodse traditie Jannes en Jambres. Hun namen komen echter niet in het Oude Testament voor maar wel in het apocriefe boek 'Jannes en Jambres' en ook in andere rabbijnse geschriften. In de Talmud worden zij - waarschijnlijk beeldsprakig - de zonen van Bileam genoemd. Zij wilden het getuigenis van Mozes en Aäron doorkruisen, zodat de koning zei: het is niet waar dat zij moeten offeren, maar ze zijn te lui om te werken. Zo doorkruisen ook dit soort

dwaalleraars het plan van God. Zij wandelen zelf op dwaalwegen en proberen ook anderen erop te brengen.

Deze mensen kennen de ware bedoeling van God niet, want ze zijn verduisterd in hun verstand; hun denken is niet vernieuwd maar bedorven. Zij geloven wel enkele waarheden, maar niet de volle raad Gods, en het doel van Hem inzake de volkomenheid houden ze niet voorogen, zoals er in vers 5 gezegd werd: Ze hebben een schijn van godsvrucht, maar de kracht Gods van de Heilige Geest die ons vernieuwt en ons tot volwassenheid voert, verloochenen ze. Zij lasteren de heerlijkheid Gods. (Judas 8).

Op deze wijze komt men niet ver op de weg, want op zeker ogenblik vallen de dwaalleraars door de mand en worden hun dwaasheid, zonde en onreine begeerten openbaar, ook hun krachteloosheid evenals bij Jannes en jambres. Paulus weet zeker dat de dwaalleraars te Efeze door hun geestelijke leegheid de klem legden vanverval en ondergang in de gemeente, 'want hun onzinnigheid zal bij allen in het oog springen .

10,11. Gij daarentegen hebt volle aandacht geschonken aan mijn onderricht, wijze van doen, bedoeling geloof, lankmoedigheid, liefde, volharding; vervolgingen en lijden, zoals mij getroffen hebben te Antiochië, te Icónium en te Lystra. Al die vervolgingen heb ik doorstaan en de Here heeft mij uit alle gered.

Paulus gaf aan Timótheüs wel een scherpe tekening van een verworpen christenheid, maar hij deed het onder zulke bewoordingen, dat de evangelist tegelijkertijd de zwakheid

en het dwaze van de dwaalleraars zag. Nu wendt de apostel zich opnieuw tot Timótheüs om deze jongeman op te beuren en te bemoedigen. Paulus had hem de volle waarheid verkondigd en Timótheüs had met volle aandacht geluisterd en de woorden van zijn leermeester aangaande de hoge weg van God in zich opgenomen. Ook had hij gezien hoe Paulus ernaar leefde, hoe diens wijze van doen was en welke doelstellingen hij najaagde als hij mensen tot de Heer bracht.

Hij had opgemerkt dat Paulus een geloofsheld was en hoe deze in moeilijke omstandigheden de toezeggingen en beloften van zijn Heer niet losliet. De oude apostel bleef altijd lankmoedig en verdraagzaam ten opzichte van de leden der gemeenten die hij gesticht had. Ook was hij te allen tijde vol liefde jegens alle mensen. Hij had altijd een positieve instelling jegens God en mensen. Ook bleef hij volharden, wanneer alles hem tegenliep, en vervolgingen en strijd zijn deel waren. Wanneer de apostel lijden moest om Christus' wil en in zijn vlees aanvulde wat aan de verdrukkingen van Christus ten behoeve van zijn lichaam, de gemeente, ontbrak, bleef hij standvastig en trouw (Col. 1:24).

Paulus prijst zijn jonge vriend, omdat deze zoveel vertrouwen in hem had gesteld en hem tot richtsnoer had genomen in leer en levenswandel: 'Gij zijt een navolger geworden van mijn onderwijs, van mijn levenswandel en levensopvattingen' (vert. Brouwer). En ook aan ons schrijft deze historische fundamentlegger: 'Wordt mijn navolgers, gelijk ook ik Christus navolg'(1 Cor. 11:1).

Als illustratie noemt Paulus nu enkele voorbeelden van vervolgingen ten tijde van zijn eerste zendingsreis, toen

Timótheüs hem nog niet zo goed kende. In Antiochië werd hij de stad uitgedreven. In Icónium moest hij vluchten en in Lystra, waar Timótheüs gewoond had, werd hij gestenigd en meende men dat hij dood was (Hand. 13:50-14:20). Natuurlijk had Timótheüs al deze verhalen uit de eerste hand gehoord. Zij hadden hem waarschijnlijk aangespoord zich bij Paulus aan te sluiten en hem te volgen 'waarheen hij ook ging'. De zwakke en vaak nog onstandvastige jongeling begon daar Paulus te bewonderen en diens evangelie werd toen ook zijn evangelie.

Altijd waren het de verstarde, 'wetsgetrouwe' Joden, die zo negatief op de boodschap van het Koninkrijk der hemelen reageerden, want in al de genoemde vervolgingen hadden zij de hand gehad. Waar dit evangelie van Jezus Christus ook in onze tijd weer gepredikt wordt, zullen de verkondigers ervan opnieuw bemerken dat de zogenaamde fundamentalisten en 'bijbelgetrouwe' christenen dezelfde afkeer van het Israël Gods tonen. Dat Paulus werkelijk een gezant van Christus was en de waarheid Gods verkondigde, bleek ook wel uit zijn optimistische kijk op het lijden, want de Here had hem in al deze verdrukkingen bewaard en uitgered, zoals Hijzelf ook beschermd was gebleven, zolang zijn ure nog niet was gekomen'.

Wat in het wapen van onze provincie Zeeland staat, gold ook voor Paulus: 'Luctor et emergo', ik worstel en ontzwem. Dit ondervonden ook de vrienden van Daniël in de brandende oven. Daniël in de leeuwenkuil, David tijdens zijn vluchten voor Saul (1 Kon. 1:29) en Elia in de dagen van Achab.

12. Trouwens, allen, die in Christus Jezus godvruchtig willen leven, zullen vervolgd worden.

Het gaat hier over christenen die de gezonde leer vasthouden en daarnaar ook willen leven. De apostel gebruikt hier de bekende uitdrukking 'die in Christus Jezus' leven, dat is die voortdurend in zijn woorden blijven en deze voor ogen houden. Zo sprak de Heer: ' Indien gij in Mij blijft en mijn woorden in u blijven.... '(Joh. 15:7). Zo werden in de begintijd niet de Judaïserende broeders vervolgd, want zij leefden gedeeltelijk vanuit het compromis met de tempel.

Stéfanus sprak echter tegen de tempel vanuit de leer van het Koninkrijk der hemelen zoals Jezus deze had verkondigd. Hij bleef alleen in de woorden van Jezus. Hij werd vervolgd en gedood, maar zijn gedrag werd een voorbeeld voor Paulus. Zo werden diens standvastigheid en geloof weer tot voorbeeld voor Timótheüs. De steniging van Stéfanus maakte diepe indruk op Saulus van Tarsen, zo ook de steniging van Paulus te Lystra op Timótheüs. Is niet het bloed der martelaren het zaad der kerk?

Wanneer de apostel spreekt over de vervolgingen en het lijden, zoals hij deze moest doorstaan, wijst het voegwoord 'zoals' (vers 11) niet alleen op overeenkomstige gevallen zoals vermeld in 2 Corinthiërs 11:23-28, maar ook op de zwaarte van het lijden. De apostel voegt hier nu aan toe, dat deze verdrukkingen zich beslist niet beperken tot enkele vooraanstaande leiders.

Allen die het volle evangelie aanhangen, zullen vervolgingen ondergaan. Dit geldt dan niet voor de

passieve en gemakzuchtige gemeenteleden, maar voor hen die zich actief bezighouden met de strijd in de hemelse gewesten, want dan komt er immers oorlog in de hemel. In alle tijden zullen de vastbesloten christenen vervolgd, gesmaad, achteruit gezet, geboycot en uitgestoten worden door hen, die een schijn van godsvrucht bezitten, maar de kracht van het volle evangelie loochenen (vers 5). Wanneer zulk een discriminatie uitblijft, is met de christen iets niet in orde. Zo trachtten zij die in de dagen van Paulus de Joodse en de christelijke leer samen wilden voegen, de vervolging te ontkomen (Gal. 6:12).

13. Maar slechte mensen en bedriegers zullen van kwaad tot erger komen; zij verleiden en worden verleid.

Slechte mensen zijn zij die de zonde vasthouden en bedriegers zijn zij die leugens en dwalingen brengen. Zij zullen het heil en de heerlijkheid niet ontvangen, maar het zal hoe langer hoe erger met hen worden: wie vuil is, wordt nog vuiler en wie onheilig is, wordt nog onheiliger. Dit geldt dan in het bijzonder voor 'de laatste dagen', wanneer 'zware tijden zullen komen'. De afvallige christenen zullen dan in snel tempo van kwaad tot erger komen, want het pad der zonde is een hellend vlak. Deugnieten en misleiders trachten de mensen op de verkeerde weg te brengen, maar de bedriegers worden altijd zelf bedrogen.

Zij komen bedrogen uit! Steeds sterkere, verleidende geesten overweldigen hen en zij worden steeds verder naar het verderf gevoerd. De regel is dat zij, die onder Gods volk hun slachtoffers maken, zelf slachtoffer worden der demonen.

Het Griekse woord voor 'bedrieger' kan ook vertaald worden door 'tovenaar' en daarmee herinnert de apostel zijn kind Timótheüs aan de figuren van Jannes en Jambres, die in rechtstreekse verbinding stonden met het rijk der duisternis (vers 8). De uitdrukking 'verleide verleiders' was toenmaals een gevleugeld woord. Zij die echter om Christus' wil vervolgd worden en die de goede strijd gestreden hebben, wacht de krans der rechtvaardigheid (4:8). 'Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort', zodat de mens Gods in hen wordt geopenbaard (vers 17).

14. Blijf gij echter bij wat u geleerd en toevertrouwd is, wél bewust van wie gij het hebt geleerd,

In tegenstelling met hen die verleid werden, vermaant de apostel Timótheüs om vast te houden wat hij had geleerd en dit ook door te geven. Het zuivere evangelie was hem toevertrouwd zoals aan een rijke zijn kapitaal of aan een rentmeester de goederen. Dezen behoren alles goed te beheren, zodat het hun toevertrouwde goed, rente en vrucht zou opleveren. Paulus voegt er nog bij dat Timótheüs zich bewust moet zijn aan wie hij dit geestelijk bezit te danken had. Het voornaamwoord 'wie' is in het Grieks een meervoudsvorm.

Verscheidene personen hadden hem dus onderwezen. Tot hen behoorden in de eerste plaats zijn grootmoeder Lóis en zijn moeder Eunice, die hem in de kennis van het Oude Testament hadden opgevoed, terwijl Paulus hem later voortgezet onderwijs gaf in het volle evangelie, waarbij hij een dankbaar gebruik maakte van de kennis die Timótheüs al bezat. Voor ons is dit een aanwijzing hoe belangrijk het

is om van de jeugd af aan met de waarheid vertrouwd te worden en ook een goede kennis van de bijbel te hebben. Het voordeel van een opvoeding in een christelijk gezin, op een christelijke school, een zondagsschool of een jeugdclub is voor het gehele verdere leven kenmerkend voor vele christenen.

Wij voeden onze kleinen op als natuurlijke kinderen, maar brengen hunwel kennis bij van het Koninkrijk der hemelen en van de heilsgeschiedenis. Wanneer ze dan later hun keus maken, weten ze ook waarvoor ze kiezen. Wij dwingen hen niet voortijdig tot een keuze, maar leven hun de waarheid en de werkelijkheid van het evangelie voor. Wij brengen hen ook niet voortijdig tot de doop in water of tot die in de Heilige Geest, maar wachten daarmee totdat ze zelf een beslissing hebben genomen om voor de Heer te leven.

Timótheüs moest volharden in wat hij geleerd en gelovig aanvaard had, omdat degenen die hem hadden onderwezen zeer betrouwbare mensen waren. Zijn grootmoeder Loïs en zijn moeder Eunice hadden immers 'een ongeveinsd geloof evenals later de apostel Paulus. Zij waren als leesbare 'brieven van Christus' voor hem geweest, 'niet met inkt geschreven, maar met de Geest van de levende God' (2 Cor. 3:3).

15. en dat gij van kindsbeen af de heilige schriften kent, die u wijs kunnen maken tot zaligheid door het geloof in Christus Jezus.

Ook de kennis van het Oude Testament was voor Timótheüs en is voor ieder christen van groot belang,

omdat men daar veel wijsheid uit kan putten en die dient tot behoud van de mens. Van de vaders in Christus zegt de apostel Johannes: 'Gij kent Hem, die van den beginne is'. Om deze kennis te verwerven moet men met Genesis beginnen, dus met de Schepper van hemel en aarde. Deze kennis van het Oude Testament moet wel gepaard gaan met geloof in Christus Jezus. Men mag het Oude Testament niet op zichzelf lezen en onderzoeken, maar in het licht van het Nieuwe, want anders ontgaat iemand de bedoeling van het geschrevene.

Men heeft immers niets aan de schaduw van een persoon, want die komt een dimensie te kort. Petrus schreef dat de oudtestamentische profeten over de voor óns bestemde genade hebben geprofeteerd. Zij speurden daarbij na op welke en hoedanige tijd de Geest van Christus, die hen inspireerde, in hen doelde. Hun werd dan geopenbaard dat zij niet zichzelf en hun tijdgenoten dienden, maar óns (1 Petrus 1:10- 12). Schaduw en werkelijkheid behoren bij elkaar en 'de werkelijkheid is van Christus' en behoort aan allen die in Hem zijn en Hem toebehoren (Col. 2:17).

Het Oude Testament alleen kan geen zaligheid schenken. Het kon slechts de gestorven rechtvaardigen in de schoot van Abraham voeren. Door Christus werd evenwel ook voor de oudtestamentische heiligen de weg naar het paradijs Gods geopend, want daartoe werd ook aan deze doden het evangelie verkondigd (vergelijk 1 Petr. 4:6). Ook kunnen deze gestorvenen niet zonder ons, die de volle waarheid bezitten, tot de volkomenheid komen (Hebr. 11:40).

De uitdrukking 'heilige Schriften' had te maken met de eredienst in het oude verbond. Zij was onder de Joden

gebruikelijk, zoals dit blijkt uit de werken van Flavius Joséfus. De aanduiding 'heilige' wijst erop, dat ze evenals de tempeluitrusting afgezonderd waren van de profane boeken die met menselijke wijsheid werden geschreven. Zo is de profétie van het Oude Testament niet voortgekomen uit de wil van een mens, maar, door de Heilige Geest gedreven, hebben mensen van Godswege gesproken (2 Petrus 1:2 1).

Van deze heilige schriften sprak onze Heer: 'Zij zijn het, welke van Mij getuigen'(Joh. 5:39). De prediking van Jezus en van de apostelen gaf deze boeken een nieuwe en hogere waarde. De leidlieden der Joden hadden deze schriften gedevalueerd tot een aantal voorschriften en wetten en tot een zuiver historische kennis, maar de Heer en zijn apostelen revalueerden ze, zodat ze een hemelse dimensie ontvingen. Toen bleek het dat ze deel uitmaakten van 'het eeuwige evangelie'. Zo is ook het oude verbond niet los te maken van het nieuwe, maar samen vormen zij het 'ewig verbond', dat door God met de mens werd gesloten vanaf de grondlegging der wereld.

Ook Paulus kwam uit een geslacht van mensen dat God met een rein geweten diende. Hij werd ook bij de kennis der heilige schriften opgevoed, dus bij het traditioneel vastgelegde woord van God. Hij leefde als kind ver van Jeruzalem en kon getuigen, dat hij eertijds zonder wet leefde, dus in een vrije en ontspannen sfeer van een goed gezin, waar Gods geboden in hart en verstand waren geschreven, want er was sprake van een rein 'geweten'.

Toen hij echter de theologische school te Jeruzalem ging bezoeken en daar door de rabbijnen onderwezen werd, ging het mis. Toen kwamen er theologische speculaties die

zijn eenvoudige opvoeding te niet deden. De geboden en menselijke inzetten kwamen als een zware last op hem te liggen. Hij kon ze niet dragen, zag het niet meer zitten en begon 'te sterven'.

Het gebod dat door God ten leven bedoeld was, bleek daar voor hem ten dode te zijn. Hij was in handen gevallen van mensen, die hem verleidden en zelf verleid werden. Hij werd een fanatieke vrome 'ijveraar en 'een godslasteraar en een vervolger en een geweldenaar' (1 Tim. 1:13 en Rom. 7:8-12). Dit duurde zo lang, totdat de Here hem van die school afhaalde, want hij werd 'van de schoot zijner moeder - van de leerstoel der rabbijnen - afgezonderd' of gesepareerd (Gal. 1:15). Toen kreeg hij een andere moeder, namelijk het hemelse Jeruzalem, en zij schonk hem de ware vrijheid en de zaligheid! (Gal. 4:26).

16. Elk van God ingegeven schriftwoord is ook nuttig om te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de gerechtigheid,

Nu volgt de beroemde tekst voor de inspiratie-theorie, waarvan de uitleg grote voorzichtigheid naar links en naar rechts vereist. Wij aanvaarden dat de bijbel onder leiding van de Heilige Geest is ontstaan. Mensen hebben, door de Heilige Geest gedreven, van Godswege geschreven (2 Petr. 1:21). Ieder schriftwoord is belangrijk om de gedachten van God te leren begrijpen. Het Oude Testament waarover in verband met het vorige vers gesproken wordt, is dus nuttig om de dingen van de geestelijke wereld te leren verstaan.

Vandaar de vraag van de evangelist Filippus aan de kamerling: 'Verstaat gij ook wat gij leest?' Hieruit blijkt wel dat de woorden en zinnen in het Oude Testament niet vanzelfsprekend letterlijk in de natuurlijke wereld moeten worden genomen. Ook het Oude Testament heeft een geestelijke betekenis.

Men zegt wel eens: wat de duivel of een goddeloze koning hebben gesproken, of ook een natuurlijk mens 'onder de zon', is toch niet door God geïnspireerd? Dit is waar, maar God heeft alles laten optekenen, opdat wij ervan zouden leren en zijn gedachten, maar ook die van de vijand, ons niet onbekend zouden zijn. De Heer geeft ons tevens dit Oude Testament als een wapen om de boze te weerleggen. Denk maar aan de antwoorden die Jezus aan de satan gaf hij de verzoeking in de woestijn.

God schenkt ook het Oude Testament om de mens terug te brengen van zijn dwaalweg, dus om hem te corrigeren en te verbeteren. Allereerst dienen deze geschriften om de gedachten van God, zijn heilsplan met de mens' te leren kennen. God wil hem zodanig opvoeden, dat hij wandelt naar de geboden die in de bijbel zijn bekend gemaakt door profeten en apostelen, en in het bijzonder door de Zoon, die het volledige Woord Gods is, en die daarom het ware licht op het Oude Testament wierp.

Door het lezen en het overpeinzen van hetgeen in die Schriften opgetekend is, komt de mens op de weg der waarheid en der gerechtigheid. In verband met de opvoeding van onze kinderen zullen ook wij ze daarom de mooie geschiedenissen van het Oude Testament voorlezen en verklaren. Op een eenvoudige en illustratieve wijze brengen wij ze dan in aanraking met het leven van

godsmannen die wel niet bekend waren met het evangelie van het Koninkrijk der hemelen, maar die in de natuurlijke wereld, waarin ook onze kinderen leven, de juiste koers hielden.

Wij wijzen bij deze tekst ook op het verschil in overzetting tussen de Statenvertaling, de Leidse vertaling en de Canisiusvertaling enerzijds en de Lutherse vertaling, die van Brouwer en de Nieuwe Vertaling anderzijds, om bij de bekende 'Zes Nederlandse vertalingen' te blijven. De eerste groep heeft: 'Al de Schrift is van God ingegeven', terwijl het tweede drietal heeft: 'Alle Schrift van God ingegeven', of 'Elk van God ingegeven schriftplaats'. De opvatting van de eerste groep is dus, dat de gehele bijbel door God is geïnspireerd en de tweede groep laat door haar wijze van vertalen de mogelijkheid open, dat er ook schriftplaatsen zijn die niet werden geïnspireerd.

Nu is het zo dat het hulpwerkwoord 'is' er oorspronkelijk niet staat. We zouden letterlijk moeten lezen: 'Elke schriftuur (door) God ingeblazen of ingeademd', waarin de adem of Geest van God is. Hiermee wordt dan de waarde der Schrift afhankelijk gesteld van de inspiratie in bepaalde gedeelten. Zo heeft de King Jamesversion, die gelijkkluidend is met de Statenvertaling, toch het woordje 'is' cursief gedrukt. Wij moesten dus in het begin van onze verklaring eigenlijk al tussen twee soorten vertalingen een keus maken.

Wij volgden dan de Statenvertaling waar staat, dat al de Schrift van God is ingegeven, omdat de bedoeling van Paulus dan beter tot haar recht komt. De apostel heeft het immers in vers 15 over de heilige Schriften waarin Timotheüs was opgevoed. Hij ziet deze als bij elkaar

behorende en als heilig of afgezonderd van de profane literatuur. Daarom is het vanwege het verband logisch om dan ook de gezamenlijke Schriften als door God geïnspireerd te beschouwen, waarbij wij het voorbehoud maken, dat ze niet woord voor woord maar als totaliteit onder de werking van Gods Geest zijn ontstaan, samengesteld en ons overgeleverd.

Zo wordt over de schrijvers ook gesproken als over heilige mannen Gods, hoewel in hun leven nog vlekken en rimpels werden gevonden. Denk maar aan Mozes die de eerste vijf boeken van de Bijbel schreef en aan David, die zulke heerlijke psalmen dichtte. Verder maken we de restrictie dat de profetische schrijvers hun inspiraties hebben opgetekend naar de mate van hun geloof (Rom. 12:7). Er werden in hen gedachten gewekt die zij weergaven overeenkomstig de denkwereld waarin ze leefden.

Zo geloofden ze veelal dat alles wat uit de onzienlijke wereld kwam, van God afkomstig was, zowel het goede als het kwade. Alleen Jezus openbaarde de volle waarheid en wij mogen leven bij het licht dat Hij en zijn navolgers op de heilige Schriften van het oude verbond wierpen. Ook voor de schrijvers in het Oude Testament geldt, dat ze nog door een spiegel in raadselen zagen en dat zij trachtten te weten te komen op welke wijze of hoedanige tijd de Geest van Christus in hen doelde.

Ze werden 'omwaaid' door de goddelijke adem. De rabbijnen spraken overeen aanwaaiing van God'. Vanuit de Nieuwe Vertaling lezen we dan, dat het Oude Testament 'óók' van profijt is voor de uitgroei en ontwikkeling van

het christelijke leven, maar alleen wanneer het gepaard gaat met 'het geloof in Christus Jezus'(vers 15).

Het woord 'ingegeven' kan dus in onze tekst vervangen worden door 'geïnspireerd'. Deze laatste term is ingeburgerd, omdat de Vulgata hier luidt: 'Omnis Scriptura divinitus inspirata utiles est', dat is: 'Al de Schrift, van Godswege geïnspireerd, is nuttig'. Ook in 2 Petr. 1:21 gebruikt deze Latijnse vertaling het woord 'geïnspireerd': 'Door de Heilige Geest geïnspireerd hebben heilige mensen gesproken' in plaats van 'door de Heilige Geest gedreven'. De inspiratie gebeurde niet mechanisch, zodat de menselijke auteurs gedegradeerd werden tot stenografen van de Heilige Geest, die letterlijk neerschreven wat gedictieerd werd.

De bijbelschrijvers gebruikten echter hun gaven en talenten bewust om de gedachten Gods te vertolken, want 'de geesten der profeten zijn aan de profeten onderworpen'. Zij waren meer dan alleen kanalen waardoor het water heenstroomt. Wij spreken daarom liever van een organische inspiratie, waarbij de persoonlijkheid, de gave, het denken en doen, de ervaringen, de belevenissen, het taalvermogen, de stijl, het (oosterse) milieu, de cultuur, de beperkte woordenschat en de verworven Godskennis een belangrijke rol spelen.

De godsspraken van de profeet hebben dus bepaalde kleurschakeringen of kenmerken, die ten nauwste in verband staan met zijn ontwikkelingen persoonlijkheid. Dit zien wij ook in de profetieën die in onze gemeenten worden uitgesproken. Bij het meerdere licht dat wij door het evangelie van het Koninkrijk der hemelen bezitten, mogen en moeten wij de oudtestamentische profetieën

oordelen en hierdoor beter leren verstaan (vergelijk 1 Cor. 14:29). In de volheid des tijds spreekt Gods Geest meer volledig en duidelijker dan in de oude bedeling. Gods Geest wijst ons immers in deze bedeling de weg tot de volle waarheid (Joh. 16:13).

Verder zien wij nog een selectieve inspiratie zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament. Johannes merkte aan het einde van zijn evangelie op, dat Jezus nog vele andere dingen gedaan en gesproken had die hij niet had opgetekend. Door de Heilige Geest geleid had hij dus de gebeurtenissen maar ook de woorden van Jezus geselecteerd. Wanneer de Heilige Geest die in Jezus was ook in ons woont, is het mogelijk dat Hij ons de gedachten ingeeft die door Johannes of de evangelisten niet zijn opgetekend.

De selectieve inspiratie merken wij bijvoorbeeld ook in de historische boeken, zoals die van Samuël, de Koningen en Kronieken. In een tijdsbestek van ruim vijfhonderd jaren zijn er vele gebeurtenissen geweest en is er veel gesproken. De Heilige Geest die de schrijvers van deze boeken leidde, maakte een keuze die beperkt bleef tot nog geen 200 pagina's in onze bijbel, waarbij nog vele doublures. Dezelfde keuze zien wij ook bij de geslachtsregisters. Van deze dingen geldt eveneens: 'Indien alles één voor één beschreven was, dan zou, naar ik meen, de wereld zelf de boeken, die geschreven waren, niet kunnen bevatten'(Joh. 21:25).

Ook voor de Joden waren niet alle bijbelboeken gelijkwaardig. Als men zich de Joodse indeling van de Tenach, de aanduiding van het Oude Testament, in drie concentrische cirkels denkt, behoort de Thora, de vijf

boeken van Mozes, tot de binnenste cirkel. Zij is het hart van de openbaring. In de cirkel erom heen zijn dan de profetische boeken, die de Thora actualiseren, dus de beleving in het heden tonen. De buitenste cirkel wordt gevormd door de Geschriften, waarin de reactie van de mens op de Thora en de Geschriften naar voren komt. Hiertoe behoren bijvoorbeeld de Psalmen, Prediker, Job, Esther.

17. opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust.

Duidelijk wordt hier door de apostel het door God gewilde en zekere gevolg van het aanvaarden van de Schriften, meegedeeld. Met het doelaanwijzend voegwoord 'opdat' wijst hij erop, dat de mens Gods de volmaaktheid niet alleen wil maar ook zal bereiken. Het Woord Gods gaat immers uit, overwinnende en om te overwinnen, ondanks de tegenstand van het legioen der hielbijters. De uitverkoren christen, die hier mens van God genoemd wordt, is dus het eigendom van zijn Meester en behoort Hem volledig toe. Hij werd door het 'zaad Gods', dat is het levende en blijvende woord van God, wedergeboren of vernieuwd in zijn denken.

Hierdoor is hij ook geschikt gemaakt om volledig toegerust te worden teneinde goede werken te doen. Het gaat daarbij niet om 'enige' goede werken, maar om een gehele toerusting tot 'alle' goed werk. De christen functioneert dan naar alle goddelijke wetten en in hém heeft God een welbehagen. Hij leeft immers als een zoon van het welbehagen zoals de Schepper dit van den beginne bedoelde, toen Hij sprak: 'Laat Ons mensen maken naar

ons beeld en als onze gelijkenis'. Door de kracht en de gaven van de Heilige Geest rust de Heer zo'n christen toe, zodat hij goede werken kan verrichten zowel in de zichtbare als in de onzichtbare wereld.

Zo'n man Gods kan zeggen: 'Ik dank God door Jezus Christus, want wat ik wil, doe ik, en wat ik niet wil, doe ik niet! Ik gelukkig mens'. Geen wettische voorschriften, geen overleveringen der vaders, geen geforceerde emoties kunnen dit bereiken. Dit kan alleen de prediking van de gezonde leer. Op deze wijze heiligt de God des vredes ons geheel en al, en geheel onze geest, onze ziel en ons lichaam zullen blijken op aarde onberispelijk bewaard te zijn bij de parousie van Jezus Christus (1 Thess. 5:23).

Het aanvaarden van de mogelijkheid om de volkomenheid te bereiken heeft bij de geestelijke leidslieden nimmer een goede pers gehad. Zij achten het maar een vrome wens, die dus nimmer tijdens het aardse leven in vervulling gaat, zoals de Heidelbergse Catechismus het uitdrukt, 'dat wij tot deze voorgestelde volkomenheid ná dit leven geraken'(zondag 44). Men verbond dus deze zaligheid met het wonderbare, ongrijpbare 'hiernamaals' zonder haar te koppelen aan een dergelijke wandel in de hemel tijdens het aardse leven. Paulus was echter geen extreme, ongebreidelde fantast, want de Geest had heel duidelijk in hem gesproken, dat de zonen Gods naar wie de zuchtende schepping reikhalzend uitzielt, hier ook zullen worden geopenbaard. Zij zullen immers de werken van herstel doen die Jezus deed en zelfs nog grotere (Joh.. 14:12). Daarom begeren wij, hoe meer wij die grote dag des Heren zien naderen, die doelstelling van het Woord van God in ons eigen leven hier en nu te bereiken.

HOOFDSTUK 4

1. Ik betuig u nadrukkelijk voor God en Christus Jezus, die levenden en doden zal oordelen, met beroep zowel op zijn verschijning als op zijn koningschap:

De zin luidt in verkorte vorm: 'Ik bezweer u voor God en Christus Jezus: verkondig het woord' Deze vermaning is zeer indringend, en geschreven door een man die voortdurend tussen zijn militaire bewakers verkeerde. Zij heeft misschien wel zo'n zwaar accent vanwege de mogelijkheid, dat dit op aarde de laatste brief van de apostel was aan zijn leerling. De woordverkondiging, het kerygma, is hoogst belangrijk. Ook voor Timótheüs geldt: 'Wee mij indien ik het evangelie niet verkondig!' (1 Cor. 9:16).

Ook hij zal op de dag van het oordeel verantwoording moeten afleggen over de vervulling van zijn taak, die hij onder geen beding mag veronachtzamen. Dit woord is 'de gezonde leer', die tot herstel leidt van de zuchtende schepping. Het heeft te maken met de hoogste rechtspraak over het menselijk handelen, omdat het een eschatologische betekenis inhoudt. De christen leeft met het evangelie van het Koninkrijk der hemelen ergens naartoe. Het heeft te maken met leven en dood.

In een tussenzin wordt in een plechtige bezwering evenals dit in 1 Timótheüs 5:21 het geval is - van Christus Jezus gezegd, dat Hij zal komen om levenden en doden te oordelen, zowel 'in zijn verschijningen in zijn Koninkrijk' (St. Vert.). De wasdom van het evangelie voert naar de parousie of de tegenwoordigheid van de Zoon des mensen

bij zijn volk, zoals Hij ook eenmaal tussen zijn opstanding en hemelvaart een korte tijd bij zijn discipelen was.

De parousie heeft haar hoogtepunt in de epifanie, letterlijk 'de lichtende verschijning' van Christus. Zijn volk aanschouwt Hem dan persoonlijk in zijn verheerlijkte gestalte, 'zoals de bliksem komt van het Oosten en licht tot het Westen' (Matth. 24:27). Door deze verblindende verschijning maakt Hij zijn vijanden machteloos en kan zijn gemeente, de mond van God, en met een gezagswoord, de adem van die mond, de vijand doden (2 Thess. 2:8).

Dit alles tezamen is de apokalupsis of openbaring van Jezus Christus. Hij maakt dan een scheiding tussen degenen die op aarde leven. De levenden, die in de grote verdrukking achterblijven, zullen dan in een punt des tijds worden veranderd en de anderen niet. De doden die in Christus ontslapen zijn, zullen tegelijkertijd met hun Heer in een verheerlijkt lichaam gaan functioneren, terwijl de anderen in het dodenrijk blijven.

Oordelen betekent hier: separeren, selecteren en vaststellen, om daarnaar te handelen en te vonnissen. Heeft de Here het koningschap aanvaard, dan zullen aan het einde ervan ook de overige doden worden geoordeeld bij een tweede opstanding (Openb. 20:12). 'Wanneer alles Hem onderworpen is, zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem onderwerpen, die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen'(1 Cor. 15:28).

2. verkondig het woord, dring erop aan, gelegen of ongelegen, wederleg, bestraf en bemoedig met alle lankmoedigheid en onderrichting

Het woord dat verkondigd moet worden, is dat van de verhoogde Meester bij wie alle macht in hemel en op aarde berust. Alle andere woorden vanuit het natuurlijke denken geboren of die van valse religies zijn als het gras dat verdort en waarvan de inhoud als een bloem is, die afvalt. Het woord van Jezus Christus blijft echter tot in eeuwigheid. De apostel Petrus voegt aan deze waarheid nog toe: 'Dit nu is het woord, dat u als evangelie verkondigd is'(1 Petr. 1:25).

Om zo mogelijk velen voor Christus Jezus te winnen moet Timótheüs en iedere dienaar der gemeente bezig zijn met de evangeliieverkondiging. Ze moeten erop aandringen dat hun hoorders een beslissing nemen. Zij moeten voortdurend met dit evangelie bezig zijn en onverschrokken in de gemeente optreden tegen hen, die deze verkondiging trachten af te remmen. Zij behoren zich ook te allen tijde beschikbaar te stellen, of dit hun gelegen komt of niet. Hier wordt niet gezegd dat de evangeliendienaar op onbescheiden wijze bij de mensen mag binnendringen, indien dat bij hén ongelegen komt.

De dienende broeder moet zich aanpassen, rekening houden met de verscheidenheid van zijn hoorders en daarom allerlei vormen van onderricht gebruiken. De vertaling Brouwer heeft het over 'allerlei onderricht'. Wanneer iemand tegenwerpingen heeft, zal de prediker diens argumenten weerleggen met het Woord van God en daarmee de leugen of de dwaling ontmaskeren.

Wanneer een gemeentelid zondigt, zal de dienende broeder deze persoon erop wijzen, dat hij door zijn levenswandel de gemeenschap met zijn Heer verliest en daarmee ook die met de ware gemeente. Zijn straf is dat hij tenslotte geen deel heeft aan het Koninkrijk van God. Wanneer iemand aangevallen wordt en de moed verliezen gaat, zal de voorganger of oudste hem door middel van het woord ondersteunen, opdat hij staande kan blijven. De dienstknecht van God zal niet geprikkeld zijn als er wordt tegengesproken, niet hard worden wanneer de jeugd zich misschien misgaat, of door ongeduld het contact stuk breken als een persoon niet ogenblikkelijk verandert.

Hij zal hem geduldig blijven onderwijzen uit het Woord van God, zodat het afgedwaalde lid weer de goede weg gaat zien en nieuwe hoop krijgt en nieuwe moed vat. Een lankmoedig voorganger weet te wachten, zoals een tuinman rustig naar huis gaat en niet ieder ogenblik bij het bed met zaaigoed gaat kijken of alles wel opkomt. De goede voorganger tracht met voorzichtigheid iets op te bouwen in het Koninkrijk van God.

In het licht van de geweldige eindtijd, waar het over leven en dood gaat en over eeuwig behoud, zien we dat de voorgaande broeder rustig en trouw verder gaat. Hier worden geen spectaculaire dingen vermeld, maar wat de grote apostel Paulus bezat, heeft ook de eenvoudige werker in Gods Koninkrijk nodig, namelijk een gedegen kennis van het Woord Gods.

3,4. Want er komt een tijd, dat de mensen de gezonde leer niet meer zullen verdragen, maar omdat hun gehoor verwend is, naar hun eigen begeerte zich tal van leraars

zullen bijeenhalen, dat zij hun oor van de waarheid zullen afkeren en zich naar de verdichtfels keren.

Het is van groot belang om een gezonde leer en een gezond leven in de gemeente te brengen. De gezonde leer voert de mens naar bevrijding, herstellen naar de volmaaktheid. De gezonde leer bewerkt dat de, mens Gods volmaakt zal zijn, dus tot algehele ontwikkeling wordt gebracht en dan tot ieder goed werk geheel is toegerust (3:17). In het christendom zien we nu echter het haast ongelofelijke gebeuren: men verdraagt deze gezonde leer niet meer. Men heeft het doel van God, dat bij de schepping zo duidelijk werd uitgesproken, namelijk om mensen te verkrijgen naar Gods beeld en als zijn gelijkenis, niet meer voor ogen.

Men kent zelfs de weg Gods niet meer om dit doel te bereiken. Ook in het nieuwe verbond dwalen allen als schapen en wenden zij zich, een ieder naar zijn eigenweg. Men wil zelfs niet meer naar de gezonde leer luisteren en heeft er een afkeer van.

Paulus wijst dan profetisch vanuit zijn (geïdealiseerde) tijd op een komende eeuwendurende afval, die in onze tijd wel een dieptepunt bereikt. Het woord van God wordt verdicht of verdraaid en met een leven in waarheid en gerechtigheid neemt men het niet zo nauw. Velen zoeken naar leraars die hen op doolwegen willen voorgaan. De een helt over naar het rechtse orthodoxisme en de ander naar het linkse modernisme. De een hoort graag een emotionele evangelische prediking en de ander zoekt een woordverkondiging die alleen het intellect bevredigt.

Bij al deze mensen ligt het zwaartepunt der prediking op aarde en als men nog over de hemel spreekt, is men niet bezig met de zuiver onzienlijke wereld, maar met een gefantaseerd verlengstuk van het aardse, natuurlijke leven. Er is echter slechts één weg der waarheid, die wij gaan door middel van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen dat Jezus ons verkondigde. Hij is de enge poort en zijn boodschap is de smalle weg die naar het doel leidt, namelijk de volmaakte mens Gods.

Zoals in een democratie de bevolking zich een eigen overheid verkiest, die een weerspiegeling moet zijn van de politieke en maatschappelijke verdeeldheid, zo waarschuwt hier de apostel ons voor het komende individualisme, waarbij de christen van de ene theorie naar de andere verhuist. Vanwege een geestelijke verblindingsmerkt hij de van God gegeven leiders niet meer op, maar hij kiest zijn eigen 'talrijke' leraars. Het toestromen van mensen naar zulke predikers wordt niet teweeggebracht door het zoeken naar de waarheid en door de eerbied voor het Woord van God, maar vindt zijn oorsprong in de door de boze bespeelde en geleide begeerten, die het vlees - ook het vrome - willen verzadigen.

Dit streven naar bevrediging door allerlei prikkelende, sensationele en pikante toespraken door een menigte leraars met een wirwar van leringen wordt vergeleken met datgene wat de prikkelende jeuk in het oor bevredigt: 'Men hunkert naar wat het oor kittelt'(Leidse Vert.).

Men is kind van onze tijd, als men, zoals er letterlijk staat, 'zich leraars bij massa's ophoopt'. Op deze wijze wordt de ware gemeente gescheurd en ontstaan overal kleine kringen waar christenen elkaar ontmoeten die de waarheid

hebben verloren en deze vervangen hebben door mythen' of 'fabels' die passen in onze moderne tijd.

5. Blijf jij echter nuchter onder alles, aanvaard het lijden, doe het werk van een evangelist, verricht uw dienst ten volle.

Timótheüs mag zich niet door allerlei 'verdichtfels' en dwalingen laten verstrikken, maar hij moet een nuchtere visie bewaren op de hemelse gewesten en op de natuurlijke wereld. De ware of 'rechte' nuchterheid (zie 1 Cor. 15:34) ontdoet het geloofsleven van alle opsiering en verdichting. Zij is kalm, beraden en helder onderscheidend. Zij laat zich niet meeslepen doorglitter en uiterlijk vertoon. Deze nuchterheid wordt niet aanvaard door hen die een troep leraars bijeengehaald hebben, en die verzot zijn op sensatie en door de wisselende inzichten telkens in een roes of verdoving leven.

Door zijn nuchterheid zal de ware christen verdrukking van zijn tijdgenoten ondervinden, evenals Jezus deze onderging. Dit lijden vanwege de geest van de (christelijke) eeuw wordt evenwel door hem met blijdschap aanvaard, want hij is niet meerder dan zijn Meester. De apostel Petrus schreef. 'Wordt nuchter en waakzaam. Uw tegenpartij, de duivel, gaat rond als een brullende leeuw, zoekende wie hij zal verslinden. Wederstaat hem, vast in het geloof, wetende dat aan uw broederschap in de wereld hetzelfde lijden wordt toegemeten'(1 Petr. 5:8,9).

Wie met zijn beide benen stevig op de grond des Heren staat, is nuchter. In de geestelijke wereld komt hij dan wel

in conflict met de boze die hem attaqueert. De prediking van het evangelie van het Koninkrijk der hemelen en het functioneren van de christen in de onzienlijke wereld maakt de vijand tot een brullende leeuw. Wanneer dit evangelie niet wordt verkondigd, kan de overste dezer wereld zijn domein rondwandelen en zeggen: 'de ganse aarde is in rust'. Ook wij zullen de aversie die hij in onze medechristenen opwekt als een vanzelfsprekend feit accepteren. Daaraan kunnen wij tevens bemerken dat dit evangelie werkt.

De taak die niet alleen Timótheüs had, maar ook ieder lid van de gemeente heeft, is het brengen van dit evangelie van het Koninkrijk aan de buitenstaanders en in zijn volheid aan de gelovigen. We moeten hier het woord 'evangelist' niet te beperkt opvatten en het een te enge betekenis toedichten. Timótheüs was ook leraar, voorganger en zendeling. Paulus voegt er tenslotte ook nog de vermaning aan toe, die alle dienstknechten van de Heer ter harte moeten nemen: 'Vervul uw ambt ten volle en wijd u geheel aan uw dienst'. Zijn bediening eiste de gehele inzet van zijn leven en gaf weinig speelruimte. Er blijft voor de geroepen knecht van de Heer ook nu nog weinig tijd over voor liefhebberijen en voor recreatie in de natuurlijke wereld.

6. Want wat mij aangaat, reeds word ik als plengoffer geofferd en het tijdstip van mijn verscheiden staat voor de deur.

Een plengoffer is een drankoffer van wijn, sterke drank of soms water, dat werd uitgegoten bij een brand- of spijsoffer. Het werd eraan toegevoegd en hoorde erbij (Ex.

29:40, Num. 28:7). Paulus zat in de gevangenis te Rome om der wille van het evangelie van Jezus Christus. Hij voelde hoe de tijd was gekomen dat zijn leven zou wegvloeien en hij de marteldood zou sterven. Het grote offer was door Jezus zelf gebracht en de apostel vergelijkt het afsnijden van zijn leven nu met een plengoffer, dat bij het brandofferaltair werd uitgegoten.

Het oorspronkelijke woord voor 'verscheiden' betekent losmaken, bijvoorbeeld van een schip, van ketenen, of van het losmaken of het afbreken van een tent. Daarmee vergelijkt Paulus nu zijn sterven. Er zal een scheiding worden gemaakt tussen zijn inwendige en zijn uitwendige mens. Deze laatste zal op aarde blijven om tot stof te vergaan maar de eerste zou zijn intrek bij zijn Heer nemen.

De sterke, geestelijke band die de gevangen apostel met zijn jonge vriend en medewerker heeft, blijkt wel uit het voegwoord 'want', waarmee hij zijn persoonlijke relatie accentueert. Timótheüs moest erop rekenen dat de tijd was aangebroken, dat de grote apostel en fundamentlegger van vele gemeenten voorgoed afwezig zou zijn. Want na Paulus zou een nieuwe generatie van 'apostelen en profeten moeten opstaan om de arbeid voort te zetten, zodat de woonstede Gods in de geestelijke wereld haar voltooiing zou verkrijgen (Ef. 2:20-22). Deze oproep geldt daarom ook de dienstknechten van de Heer in onze tijd. Ook zij zullen zich ten volle moeten inzetten.

De situatie waarin Paulus verkeerde, was bijzonder slecht, maar of de apostel werkelijk daar in Rome tijdens deze zware kerkerstraf overleden is, valt te betwijfelen. Ook in Filippenzen 1:23 en 2:17 drukte hij zich op soortgelijke

wijze uit. Hij schreef deze woorden ook niet vanuit een depressie maar vanuit een hoopvolle verwachting. Hij verlangde heen te gaan om met Christus te zijn, want dat was voor hem verreweg het beste. Zijn verscheiden was voor hem geen verschrikking, want het bood hem alleen maar het genot van rust, vrede, overwinning en heerlijkheid.

Bleef hij echter leven, dan was hij niet de uitgebluste en afgewerkte dienstknecht, maar de vitale en onvermoeide boodschapper des heils, die weer zou gaan rondreizen om de prediking van het evangelie van Christus - dat van het Koninkrijk der hemelen - wat hem betrof, te volbrengen (Rom. 15:19).

7. Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loop ten einde gebracht, ik heb het geloof behouden;

Paulus had het er niet moeilijk mee om heen te gaan, want hij wist dat hij de goede strijd had gestreden, dat is die in de hemelse gewesten waarover hij in Efeziërs 6 had geschreven. Het is de worsteling om in voor- en tegenspoed, in verdrukking en vervolging het geloof in de woorden van God vast te houden. Hij wist dat zijn levensweg ten einde liep, maar hij had het geloof behouden. Hij had de waarheid tot aan het einde toe onverwikt vastgehouden. Hij was op de juiste weg gebleven. Dit is van groot belang om niet gediskwalificeerd te worden, zoals bepaalde schaatsenrijders die door een verkeerd parcours te rijden, niet in aanmerking komen vooreen prijs. Zij reden wel hard, maar zij bevonden zich op de verkeerde baan.

Na een lang leven met de Heer, na een onafgebroken dienst in zijn wijngaard kan de christen de innerlijke zekerheid verkrijgen: mijn anker ligt nu onverwrikbaar vast. Ik ben verzekerd dat dood noch leven, engelen noch heerschappijen, heden noch toekomst, geen machten, geen hoogte of diepte, noch enig ander schepsel mij nog zal kunnen scheiden van Gods liefde in Christus Jezus, mijn Heer (Rom. 8:38,39).

Bij het ouder worden weet hij dat zijn taak is beëindigd, maar wellicht heeft de Heer toch nog iets voor hem weggelegd, dat een extra toegift wordt, een bijzondere genade die hem nog ten deel zal vallen. En zo niet, dan is hij blij en tevreden dat hij zijn wedloop trouw heeft volgehouden en volbracht heeft. Paulus kan Timótheüs bemoedigen met de gedachte: je zult zien, beste medestrijder, dat wij in dit leven al in een opgaande lijn zijn. Je zult er nooit spijt van krijgen, want het leven met de Heer wordt steeds mooier en rijker. In deze staatsgevangenis ben ik wel erg eenzaam maar met God gemeenzaam. Het deert mij niet, want mijn innerlijke mens vertoeft voortdurend in het Koninkrijk Gods.

Paulus ziet dan nog eenmaal het beeld van een wedloop voor zich. Bij de aanvang ervan werd hem op de weg naar Damascus een plaats op de beginstreep aangewezen. Hij herinnerde zich het lange wachten van veertien jaar in de woestijn van Arabië en in Tarsus. Daar bevond hij zich als die renner, die voorovergebogen, soms op één knie en met de hand licht op de bodem steunend, op het startsein wachtte. Dit bestond hierin dat een touw, dat vóór hem gespannen was, werd neergelaten. Gebeurde dit, dan zette de looper zich met de ene voet af tegen de drempel, die bij de beginstreep was aangebracht.

Dan ging het snel voorwaarts en: vergetende hetgeen achter was - dat duistere, religieuze tijdperk onder de wet en dat voortgedreven worden door 'vrome' geesten - nu zich uitstreckende tot hetgeen vóór was, om te jagen naar het einddoel des geloofs tot de prijs (Filip. 3:14). Dit was de loop van zijn leven als christen en als apostel - dat is uitgezondene - geweest.